הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה וכל ספרי
אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע וספרי תלמידיו הקדושים
To obtain this and other Breslov publications:

היכל הקודש ווילימסבורג
Heichal Hakodesh Williamsburg
27 Skillman Street
718-384-1652

היכל הקודש בארא פארק
Heichal Hakodesh Boro Park
1011 41 Street
718-384-1652

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
845-467-5299

היכל הקודש קרית יואל
Heichal Hakodesh Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
845-243-0563

היכל הקודש בלומינגראוו
Heichal Hakodesh Bloominggrove
24 Merriewold Ln S
845-379-1161

היכל הקודש מאנסי
Heichal Hakodesh Monsey
32 Dolson Rd.
347-733-7551

בארץ ישראל
מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב
שע"י עמותת "ישמח צדיק-קהילת ברסלב בגלילי"
בהתייסדות ע"י כ"ק מוהרא"ש זצוק"ל
רחוב רבי נחמן מברסלב 1 ת.ד. 421 יבנאל 15225
טלפון רב קווי 04-6708356
פקס: 04-6708359

Visit Our Web Site:
www.breslevcenter.com
לשמוע השיעורים 212-444-9191
Find our entire book selection at: amazon.com
To donate and/or sponsor one of our books please call: 845-248-1651

הַנְהָגוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה

עִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה ..... ז
לֵיל זְכוֹר בְּרִית ..... יח
סְלִיחוֹת ..... כא
עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה ..... כז
תְּפִלַּת מִנְחָה ..... ס
הֲכָנָה לְמַעֲרִיב ..... עג
תְּפִלַּת עַרְבִית ..... עד
סֵדֶר הַשֻּׁלְחָן ..... קז
סֵדֶר חֲצוֹת ..... קל
סֵדֶר קִימָה ..... קלב
סֵדֶר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית ..... קלד
סֵדֶר קְרִיאַת הַתּוֹרָה ..... קמה
סֵדֶר תְּקִיעַת שׁוֹפָר ..... קמט
סֵדֶר תְּפִלַּת מוּסָף ..... קסה
סֵדֶר תְּפִלַּת הַמִּנְחָה ..... קעד
סֵדֶר תַּשְׁלִיךְ ..... קעז
סֵדֶר תְּפִלַּת עַרְבִית וְשַׁחֲרִית לַיּוֹם הַשֵּׁנִי ..... קפז
סֵדֶר קְרִיאַת הַתּוֹרָה לַיּוֹם הַשֵּׁנִי ..... קפט
סֵדֶר תְּקִיעַת שׁוֹפָר וּתְפִלַּת מוּסָף
וּתְפִלַּת מִנְחָה לַיּוֹם הַשֵּׁנִי ..... קצג

רֹאשׁ כָּל שָׁנָה וְשָׁנָה צִוָּה לְהִתְקַבֵּץ עַל צִיּוּנוֹ אוּמַנָה, לְהִתְפַּלֵּל עִמּוֹ יַחַד בִּרְנָנָה, וְלִצְעֹק עַל נְפִילַת הַמַּלְכוּת בְּכַוָּנָה...

שׁוֹמְרִים זֹאת תַּלְמִידָיו מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה לְהִתְוָאוֹת לְפָנָיו, שׁוֹבְרִים עַל זֶה מְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת, כִּי הוּא תִּקּוָּם הַמְיֻחָד לִפְנֵי יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת...

(מִתּוֹךְ שִׁיר יְדִידוּת לְרַבִּי יִצְחָק בְּרִיטָעֶר הי״ד)

הַקְדָּמָה

הִנֵּה לְפָנֶיךָ, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, הַנְהָגוֹת יְשָׁרוֹת אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, וְהַכֹּל מְלֻקָּט מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וּמוֹהַרְנַ״ת זַ״ל, מִתַּבֵּל בְּמַאֲמְרֵי חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מֵשַׁ״ס בַּבְלִי, יְרוּשַׁלְמִי, וְכָל הַמִּדְרָשִׁים וְסִפְרֵי הַזֹּהַר וְהַתִּקּוּנִים, וּמִכְּתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל. וְאַל תִּהְיֶה בַּטְלָן בָּעֵת הַזֹּאת, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, רַק רְאֵה לְסַלֵּק אֶת דַּעְתְּךָ וְחָכְמָתְךָ וּבִינָתְךָ לְגַמְרֵי (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קכג), וְאָז דַּיְקָא תַּצְלִיחַ. וְעָלֶיךָ לָדַעַת כִּי הַכֹּל תָּלוּי כְּפִי הָרֹאשׁ, כִּי גּוּפָא בָּתַר רֵישָׁא אָזְלָא (עֲרוּבִין מא.), וְהַשָּׁנָה הִיא גַּם־כֵּן כְּדֶרֶגֶת אָדָם שָׁלֵם עִם כָּל הָאֵיבָרִים, כְּמוּבָא (סֵפֶר יְצִירָה), וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא הָרֹאשׁ שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, וְעַל־כֵּן כְּפִי שֶׁמִּתְנַהֲגִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כֵּן מִתְנַהֲגִים כָּל הַשָּׁנָה; וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, מַה לְּפָנֶיךָ, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁזְּכָה אוֹתְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּזְכוּת עֶלְיוֹנָה וְנוֹרָאָה כָּזוֹ לִהְיוֹת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמָן, מְקוֹם גְּנִיזָתוֹ שֶׁל בּוּצִינָא עִלָּאָה, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ, קְדֵשׁ הַקְּדָשִׁים, רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, אֲשֶׁר רַק הוּא יוֹדֵעַ מַה זֶּה רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים עַל הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלּוֹ (חַיֵּי־מוֹהֲר״ן, סִימָן הה); לָכֵן בָּזֶה בְּעַצְמוֹ רָאוּי לְךָ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד. אַךְ אֲבַקֶּשְׁךָ, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, מֵאַחַר שֶׁבָּאָה לְךָ הַנְּסִיעָה הַזֹּאת בְּמֶמוֹן וּבְדָמִים, שֶׁהַרְבֵּה הַרְבֵּה בִּזְיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת

דָּמִים וּמְנִיעוֹת כְּבָר סָבַלְתָּ בִּשְׁבִיל הַנְּסִיעָה הַזֹּאת, וְעַד שֶׁהִגַּעְתָּ לְכָאן רָאִיתָ הַרְבֵּה נִסִּים שֶׁנַּעֲשׂוּ עִמְּךָ, עַל־כֵּן רְאֵה אֵיךְ לְנַצֵּל אֶת הַיָּמִים הַנּוֹרָאִים הָאֵלּוּ בְּטוֹב וּבְנְעִימִים, וְתַחְטֹף טוֹב נִצְחִי, וְתִבְרַח מִכָּל מִינֵי הֶבְלֵי הֲבָלִים שֶׁל פּוֹלִיטִיקָה שֶׁל שֶׁקֶר הַמְצוּיִים בָּעוֹלָם, וְזָכוֹר תִּזְכֹּר שֶׁלֹּא בָּאתָ לְכָאן כְּדֵי לְהַחֲזִיק בְּמַחֲלֹקֶת אוֹ לְהִתְעָרֵב בְּרִיב לֹא לְךָ, אוֹ לְהִתְנַכֵּחַ וּלְדַבֵּר כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחֲךָ, אִם כְּבָר מָסַרְתָּ נַפְשְׁךָ וּבָאתָ לְכָאן, רְאֵה לִשְׁמֹעַ אֶל דְּבָרֵי אֵלּוּ בַּסֵּפֶר הַזֶּה בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וּתְקַיֵּם אֶת כָּל הַנֶּאֱמַר כָּאן, וּתְבַלֶּה רֹב הַזְּמַן בְּצִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּשִׂישָׂה — זוֹ תְּפִלָּה, אֵלֶיהָ יִתְבָּרַךְ, וּבְכִסּוּפִין וּבְרִצּוֹנוֹת חֲזָקִים אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז תַּיְקִיצֵא תַּרְגִּישׁ רֹאשׁ הַשָּׁנָה אַחַר לְגַמְרֵי, וְכֵן תִּזְכֶּה לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה, שָׁנָה מְלֵאָה טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי, כִּי סוֹף כָּל סוֹף לֹא יִשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ כְּלוּם, רַק מַה שֶּׁנִּזְכֶּה לַחֲטֹף בְּזֶה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר כְּצֵל צִפּוֹר הַפּוֹרַחַ בָּאֲוִיר; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהִתְחִיל עוֹד עַכְשָׁו כָּאן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמָן אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתוּכַל לָקַחַת עִמְּךָ אֶת הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְכָל הַשָּׁנָה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּטֶּה אָזֶן קַשֶּׁבֶת אֶל דְּבָרֵינוּ אֵלּוּ הַמּוּבָאִים בַּסֵּפֶר הַזֶּה, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים, וְיִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בְּחֵי הַחַיִּים, מֶלֶךְ יָחִיד חֵי הָעוֹלָמִים.

סֵפֶר
הַנְהָגוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה

עִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר רַבְּנוּ זַ״ל אָמַר (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן ב׳): טוֹב מְאֹד לְהַשְׁלִיךְ עַצְמוֹ עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלִסְמֹךְ עָלָיו, וְדַרְכִּי כְּשֶׁבָּא הַיּוֹם, אֲנִי מוֹסֵר כָּל הַתְּנוּעוֹת שֶׁלִּי וְשֶׁל בָּנַי וְהַתְּלוּיִים בִּי עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּל כִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה טוֹב מְאֹד, גַּם אֲזַי אֵין צָרִיךְ לִדְאֹג וְלַחֲשֹׁב כְּלָל אִם מִתְנַהֵג כָּרָאוּי אִם לָאו, מֵאַחַר שֶׁסּוֹמֵךְ עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִם הוּא יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה בְּעִנְיָן אַחֵר, הוּא מְרֻצֶּה לְהִתְנַהֵג בְּעִנְיָן אַחֵר כִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן כְּשֶׁמַּגִּיעַ שַׁבָּת אוֹ יוֹם־טוֹב, אֲזַי אֲנִי מוֹסֵר כָּל הַהִתְנַהֲגוּת וְכָל

הָעִנְיָנִים וְהַתְּנוּעוֹת שֶׁל אוֹתוֹ הַשַּׁבָּת אוֹ הַיּוֹם־טוֹב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּל כִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. וַאֲזַי אֵיךְ שֶׁמִּתְנַהֵג בְּאוֹתוֹ הַשַּׁבָּת וְיוֹם־טוֹב, שׁוּב אֵינוֹ חוֹשֵׁב וְחוֹשֵׁשׁ כְּלָל — שֶׁמָּא לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָה בְּהַנְהָגַת קְדֻשַּׁת אוֹתוֹ הַיּוֹם, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר מָסַר הַכֹּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְסָמַךְ עָלָיו יִתְבָּרַךְ לְבַד (וְעַיֵּן שָׁם, סִימָן רלח); וְעַל־כֵּן מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים עַכְשָׁו, שֶׁנִּכְנֶסֶת שָׁנָה חֲדָשָׁה, שֶׁתֹּאמַר בְּפִיהָ מָלֵא נֶסַחַת: "הֲרֵינִי מְקַשֵּׁר עַצְמִי" וְכוּ', לְכָל הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְכוּ', וְתַרְחִיב אֶת הַדִּבּוּר כְּפִי צַחוּת לְשׁוֹנְךָ, וְתִמְסֹר עַצְמְךָ הַיְנוּ אֶת מַחֲשַׁבְתְּךָ, דִּבּוּרְךָ וּמַעֲשֶׂיךָ, וְאֶת כָּל אֵלּוּ הַתְּלוּיִים בְּךָ וְכוּ' לְמַרְי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן, שֶׁלְּבַל תַּעֲבֹר עַל רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, חַס וְשָׁלוֹם, כָּל הַשָּׁנָה, רַק תִּהְיֶה כִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה מוֹעִיל מְאֹד מְאֹד; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמּוֹסֵר מוֹדָעָה בִּתְחִלַּת הַשָּׁנָה לְכָל הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא רוֹצֶה רַק לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִהְיוֹת נִכְלָל לְמַרְי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה שֶׁיִּהְיוּ, חַס וְשָׁלוֹם, כְּנֶגֶד רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, יִהְיוּ בְּטֵלִים וּמְבֻטָּלִים כְּלֹא מַמָּשׁ, וְיוֹצִיא מִשְׁפָּתָיו אֶת כָּל הָרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִים הַטּוֹבִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ, וְרוֹצֶה וְחָפֵץ

לַעֲשׂוֹת בְּזוֹ הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה, וּבְרַבּוֹתֵינוּ יִפְעַל הַכֹּל לְטוֹבָה, כִּי מַעֲלַת הַמּוֹצִיא אֶת רְצוֹנוֹתָיו וְכִסּוּפָיו לְטוֹבָה מִתּוֹךְ פִּיו — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָנִים לא, סו; וּבְלִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, אוּמָנִין, הֲלָכָה ד׳). אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּהְיֶה חָזָק בָּזֶה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִכָּתֵב וְיֵחָתֵם בִּכְתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד דָּבָר גָּדוֹל יוֹתֵר מִלְּהְיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּבְפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ וְאָמַר (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן תנ): הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלִּי עוֹלֶה עַל הַכֹּל, וְהָיָה פֶּלֶא אֶצְלִי, מֵאַחַר שֶׁהַמְקָרְבִים שֶׁלִּי מַאֲמִינִים לִי, וְלָמָּה לֹא יִזְדָּרְזוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמְקָרְבִים אֵלַי, שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִישׁ לֹא יֵעָדֵר, כִּי כָּל עִנְיָן שֶׁלִּי הוּא רַק רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְהִזְהִיר לַעֲשׂוֹת כְּרוּז, שֶׁכָּל מִי שֶׁפָּר לְמִשְׁמַעְתּוֹ וּמְקָרֵב אֵלָיו, יִהְיֶה עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶצְלוֹ, לֹא יֶחְסַר אִישׁ, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, רָאוּי לוֹ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד, ״אִכְלוּ מַעֲדַנִּים וּשְׁתוּ מַמְתַקִּים, כִּי חֶדְוַת ה׳ הִיא מָעֻזְּכֶם״ (נְחֶמְיָה ח, י), וְזֶה

נֶאֱמַר עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמּוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ, וּבָא אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, הַמִּתְקַבְּצִים יַחַד בָּעִיר אוּמַן לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּמִתְפַּלֵּל יַחַד עִמָּהֶם, וּמִשְׁתַּטֵּחַ עַל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ, אֲשֶׁר זֶה הָיָה רְצוֹנוֹ זַ״ל, שֶׁיָּבוֹאוּ אֵצְלוֹ לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה גַּם אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ, וְאָמַר שֶׁאֵין דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה, הֵינוּ מִלְּהְיוֹת אֵצְלוֹ לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי יְכוֹלִים אָז אֲנָשִׁים לְקַבֵּל תִּקּוּנִים, אֲשֶׁר בְּכָל הַשָּׁנָה לֹא הָיָה אֶפְשָׁרִי שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם תִּקּוּן בְּשׁוּם אֹפֶן, אַף־עַל־פִּי־כֵן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יְכוֹלִים אֲפִלּוּ הֵם לְקַבֵּל תִּקּוּן, אַף־עַל־פִּי שֶׁבְּכָל הַשָּׁנָה אֲפִלּוּ הוּא בְּעַצְמוֹ זַ״ל לֹא הָיָה יָכוֹל לְתַקְּנָם, אֲבָל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה גַּם הֵם יְכוֹלִים לְקַבֵּל תִּקּוּנִים, כִּי אָמַר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עִנְיָנִים וְתִקּוּנִים, אֲשֶׁר בְּכָל הַשָּׁנָה גַּם הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת (עֵץ חַיִּים־מוֹהַר״ן, סִימָן תו); וְהָעִקָּר — לָבֹא בְּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה לְקַבֵּל מֵרַבֵּנוּ זַ״ל אֶת כָּל הַתִּקּוּנִים שֶׁלּוֹ, וְאַל יֵעָרֵב בְּתוֹךְ הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שׁוּם פּוֹלִיטִיקָה שֶׁל הֶבֶל הַמְצוּיָה עַכְשָׁו שֶׁל מִי בָּרֹאשׁ וְכוּ׳, אֶלָּא תְּחַבֵּר עַצְמְךָ אֶל תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ״ל הָאֲמִתִּיִּים, הַיְרֵאִים וְהַשְּׁלֵמִים, אֲשֶׁר אֵינָם

חֲפֵצִים בְּשׁוּם דָּבָר, רַק בַּעֲבוּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְרוֹצִים לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְרַק עִמָּהֶם תִּתְפַּלֵּל וַאֲלֵיהֶם תִּתְחַבֵּר. וּלְמַעַן טוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית, בְּרַח מִמְּנָּן כָּזֶה שֶׁיֵּשׁ שָׁם לֵצִים, אֲשֶׁר אֵינָם חֲפֵצִים בַּעֲבוּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּלָל, רַק סְתָם בָּאוּ לְשֵׁם טִיּוּל, אֲשֶׁר בְּוַדַּאי מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים גַּם לָהֶם, שֶׁהֵם עוֹשִׂים אֶת הַטִּיּוּל לְאוּמָּן עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּבְוַדַּאי גַּם הֵם יִזְכּוּ לְתִקּוּן מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי מִתּוֹךְ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ בָּא לִשְׁמָהּ (פְּסָחִים נ:), אֲבָל אַתָּה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, רְאֵה לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן נִפְרָד רַק עִם יְרֵאִים וּשְׁלֵמִים, עוֹבְדֵי הַשֵּׁם אֲמִתִּיִּים, שֶׁאֵינָם חֲפֵצִים בְּשׁוּם הֲבָלִים, רַק בַּעֲבוּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְהִכָּלֵל לְגַמְרֵי רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִם לֹא תּוּכַל לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל לָבֹא אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ, חַס וְשָׁלוֹם, בַּעֲבוּר זֶה, אֶלָּא תִּשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת מְנָיָן בְּעִירְךָ וּבִמְקוֹמְךָ דַּיְקָא, וּתְקַבֵּץ עֲשָׂרָה מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּתְחַזְּקוּ אֶת עַצְמְכֶם בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת, וּתְקַשְּׁרוּ אֶת עַצְמְכֶם אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז יֶמְשְׁכוּ עֲלֵיכֶם כָּל הַתִּקּוּנִים שֶׁזּוֹכִים לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל,

אֲשֶׁר בְּכָל מָקוֹם שֶׁמִּתְקַבְּצִים עֲשָׂרָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יִהְיֶה בְּמָקוֹם שֶׁיִּהְיֶה, רָאוּי לִנְסֹעַ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, וְלִדְחֹף אֶת רֹאשׁוֹ בֵּינֵיהֶם, וְדַבֵּר זֹאת לְעִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, מַה לְּפָנֶיךָ, שֶׁאֵיךְ שֶׁהוּא תִּתְפַּלֵּל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּמִנְיָן עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ״ל הָאֲמִתִּיִּים, הַחֲפֵצִים רַק בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֵינָם רוֹצִים שׁוּם הֶבֶל מֵהֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְאָז נָכוֹן יִהְיֶה לִבְךָ וּבָטוּחַ, שֶׁתִּזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ אֶת הַתִּקּוּנִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל לְכָל הַשָּׁנָה.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צָרִיךְ לִהְיוֹת חָכָם, שֶׁיַּחֲשֹׁב רַק מַחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת, שֶׁיֵּיטִיב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ (עֵין שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן כא), וּבִשְׁבִיל זֶה נוֹסְעִים לְצַדִּיקִים לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כְּדֵי לִזְכּוֹת לִקְדֻשַּׁת וּלְטָהֳרַת הַמֹּחַ וְהַמַּחֲשָׁבָה, וְזֶה אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם כְּשֶׁבָּאִים אֶל צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה (עֵין לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ריא), כִּי

אָז מִתְקַבְּצִים וּמִתְיַחֲדִים שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים יַחַד, הַיְנוּ הַצַּדִּיק הוּא בְּחִינַת 'רֹאשׁ' (שְׁמוֹת ל, יב): "רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא גַּם־כֵּן בְּחִינַת 'רֹאשׁ', כִּי הוּא רֹאשׁ כָּל הַשָּׁנָה, וּבוֹ נִדּוֹן הָאָדָם (רֹאשׁ הַשָּׁנָה טז.), וְכָל אֶחָד בָּא עִם רֹאשׁוֹ שֶׁהוּא מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַבְּצִים שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים, וְנַעֲשֶׂה מִזֶּה מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה (עֵין לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן צד); וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לִהְיוֹת חָכָם גָּדוֹל כָּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְתִשְׁמֹר אֶת מַחֲשַׁבְתְּךָ מְאֹד מְאֹד, וְתַחֲשֹׁב רַק מַחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת, שֶׁבְּוַדַּאי יִהְיֶה טוֹב, וּבְוַדַּאי תִּזְכֶּה לָצֵאת הַשָּׁנָה הַזֹּאת מִכָּל צָרוֹתֶיךָ וְיִסּוּרֶיךָ וּמַכְאוֹבֶיךָ, וְתִזְכֶּה שֶׁיְּמַלֵּא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ לְטוֹבָה, כִּי הָעִקָּר תָּלוּי בַּמַּחֲשָׁבָה, כִּי בְּמָקוֹם שֶׁאָדָם חוֹשֵׁב — שָׁם כָּל הָאָדָם (עֵין שָׁם, חֵלֶק א', סִימָן כא); וְעַל־כֵּן תַּחֲשֹׁב רַק מַחֲשָׁבוֹת טוֹבוֹת בְּמֶשֶׁךְ כָּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְתִשְׁמֹר אֶת עַצְמְךָ מִכָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהָרְהוּרִים רָעִים, וְרַק תַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה טוֹב, וְאָז

בֶּאֱמֶת יִהְיֶה לְךָ טוֹב כָּל הַשָּׁנָה, כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל הַמַּחֲשָׁבוֹת.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ מְאֹד לֹא לְדַבֵּר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה מַה שֶּׁאֵין צְרִיכִים, וְאָמַר (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן כא): בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן צְרִיכִים לְמַעֵט בְּדִבּוּר מְאֹד מְאֹד, וְאָמַר שֶׁאָדָם גָּדוֹל צָרִיךְ לְדַקְדֵּק בָּזֶה בְּיוֹתֵר, וְעַל־כֵּן הוּא אֵינוֹ אוֹמֵר בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אַפִלּוּ הַפְּיּוּט, רַק מַה שֶּׁיִּסֵּד רַבִּי אֶלְעָזָר הַקָּלִיר, אֲבָל שְׁאָר הַפְּיּוּט אֵינוֹ אוֹמֵר, מֵחֲמַת שֶׁאָדָם גָּדוֹל צָרִיךְ לְדַקְדֵּק אָז בְּיוֹתֵר, לִבְלִי לְדַבֵּר שׁוּם דִּבּוּר שֶׁאֵינוֹ מֻכְרָח; וְכֵן נוֹהֲגִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ מִדּוֹר דּוֹר לֹא לְדַבֵּר בְּמֶשֶׁךְ כָּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שׁוּם דִּבּוּר, וּמְקַבְּלִים עַל עַצְמָם ׳תַּעֲנִית דִּבּוּר׳, כִּי אָז הוּא יוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא, וְדָנִים אֶת הָאָדָם עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְגִלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל בְּשֵׁם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, אֲשֶׁר קֹדֶם כָּל גְּזַר דִּין שֶׁרוֹצִים לִגְזֹר עַל הָאָדָם, שׁוֹאֲלִין אֶת הָאָדָם בְּעַצְמוֹ, וְהוּא דָּן אֶת הַדִּין עַל עַצְמוֹ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳,

סִימָן קיג), הַיְנוּ שֶׁאָדָם מְדַבֵּר עַל מִישֶׁהוּ מַה שֶּׁמְּדַבֵּר, אוֹ שׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ: מָה אַתָּה אוֹמֵר עַל פְּלוֹנִי שֶׁעָשָׂה דָּבָר זֶה, וְהוּא פּוֹסֵק וְאוֹמֵר שֶׁמַּגִּיעַ לוֹ כָּךְ וְכָךְ וְכַדּוֹמֶה, וְאֵינוֹ שָׂם עַל לֵב, שֶׁאָז הוּא דָּן אֶת עַצְמוֹ, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְצַמְצֵם עַצְמוֹ מֵאֵין סוֹף עַד אֵין תַּכְלִית, וְדָן אֶת הַדִּין כְּפִי שֶׁאָדָם דָּן אֶת עַצְמוֹ; וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לִשְׁמֹר מְאֹד אֶת הַדִּבּוּר כָּל הַשָּׁנָה, וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁאָז סִפְרֵי הַחַיִּים וְסִפְרֵי הַמֵּתִים פְּתוּחִים (רֹאשׁ הַשָּׁנָה לב.), וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לִשְׁמֹר אָז מְאֹד מְאֹד עַל הַדִּבּוּר, לֹא לְדַבֵּר מַה שֶּׁאֵינוֹ צָרִיךְ, וּבִפְרָטִיּוּת מֵאַחַר שֶׁאֶת עַצְמוֹ הוּא דָּן אָז, וְלָכֵן נוֹהֲגִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְקַבֵּל עַל עַצְמָם תַּעֲנִית דִּבּוּר בְּמֶשֶׁךְ כָּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּתְנַהֵג עַצְמוֹ בְּהַנְהָגָה טוֹבָה זוֹ.

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר רַבְּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ, שֶׁצְּרִיכִים לִהְיוֹת שְׂמֵחִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, גַּם צְרִיכִים לִבְכּוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (עֵין שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן כא). וּבֶאֱמֶת שְׁנֵיהֶם תְּלוּיִים זֶה בָּזֶה, כִּי צְרִיכִים

לְשִׂמְחַ מְאֹד מְאֹד בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקַבֵּץ יַחַד אַנְשֵׁי הַמֶּלֶךְ, וְלִבְכּוֹת הַרְבֵּה מְאֹד "הֵיכָן הוּא הַמֶּלֶךְ" (עַיֵּן סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה יב). וְרַבֵּנוּ זַ"ל גִּלָּה לָנוּ, שֶׁעִקַּר מַעֲלַת הַבְּכִיָּה — כְּש�ֶׁהִיא מֵחֲמַת שִׂמְחָה וְחֶדְוָה, וַאֲפִלּוּ הַחֲרָטָה טוֹב מְאֹד שֶׁתִּהְיֶה מֵחֲמַת שִׂמְחָה, שֶׁמֵּרֹב שִׂמְחָתוֹ בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא מִתְחָרֵט וּמִתְגַּעְגֵּעַ מְאֹד עַל שֶׁמָּרַד נֶגְדּוֹ בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים, וְתִתְעוֹרֵר לוֹ בְּכִיָּה, מֵחֲמַת רֹב הַשִּׂמְחָה, וְזֶה עִקַּר מַעֲלַת הַבְּכִיָּה — שֶׁתִּהְיֶה מֵחֲמַת שִׂמְחָה. וְזֶה "בְּכִיָּה" רָאשֵׁי תֵּבוֹת: בְּשִׂמְךָ יְגִילוּן כָּל הַיּוֹם (תְּהִלִּים פט, יז), שֶׁעִקַּר הַבְּכִיָּה, שֶׁתִּהְיֶה מֵחֲמַת שִׂמְחָה בְּשֵׁמוֹ יִתְבָּרַךְ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קעה). וְאָמַר הָאֲרִיזַ"ל (פְּרִי עֵץ חַיִּים, שַׁעַר תְּפִלַּת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, פֶּרֶק ז'): מִי שֶׁאֵינוֹ בּוֹכֶה בְּיָמִים הָאֵלֶּה, אֵין נִשְׁמָתוֹ טוֹבָה וּשְׁלֵמָה כְּלָל, וּכְשֶׁאָדָם מִתְעוֹרֵר וּבוֹכֶה בְּעַצְמוֹ, יֵדַע שֶׁאָז דָּנִים אֶת נִשְׁמָתוֹ, וְאַף עַל גַּב דְּאִיהוּ לֹא חָזֵי מַזְלֵיהּ חָזֵי [אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא לֹא רוֹאֶה, מַזָּלוֹ רוֹאֶה], וְעַל־כֵּן יִתְעוֹרֵר אָז בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וִיבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל נַפְשׁוֹ, כִּי מַעֲלַת הַבְּכִיָּה — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. וּכְמַאֲמָרָם זַ"ל (בְּרָכוֹת לב:): אַף־

עַל־פִּי שֶׁשַּׁעֲרֵי תְּפִלָּה נִנְעָלוּ, שַׁעֲרֵי דְּמָעוֹת לֹא נִנְעָלוּ; וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאָדָם בּוֹכֶה וּמִתְפַּלֵּל, אָז תְּפִלָּתוֹ נִתְקַבֶּלֶת לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (שְׁמוֹת קסה.): זַכָּאָה חֻלְקֵיהּ דְּהַאי בַּר נַשׁ דְּאוֹשִׁיד דִּמְעִין קָמֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּצְלוֹתֵיהּ וְכוּ' [אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל הָאָדָם הַזֶּה שֶׁשּׁוֹפֵךְ דְּמָעוֹת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּתְפִלָּתוֹ], עַיֵּן שָׁם; וְרַבֵּנוּ זַ"ל גִּלָּה לָנוּ (שִׂיחוֹת־הָר"ן, סִימָן פז), אֲשֶׁר עִקַּר הַבְּכִיָּה לִהְיוֹת בְּבְחִינַת (שְׁמוֹת ב, ו): "וְהִנֵּה נַעַר בוֹכֶה" — שֶׁיְּסַלֵּק כָּל חָכְמָתוֹ וְשִׂכְלוֹ, וְיִבְכֶּה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל נִגְעֵי לִבּוֹ וּמַכְאוֹבָיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה יְקַיֵּם אֶצְלוֹ מִיָּד (שָׁם): "וַתַּחְמֹל עָלָיו", כַּמּוּבָא בַּתִּקּוּנִים (תִּקּוּן יב); וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לִבְכּוֹת הַרְבֵּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְעִקַּר הַבְּכִיָּה שֶׁתִּהְיֶה מֵרֹב שִׂמְחָה שֶׁהוּא זוֹכֶה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד שִׂמְחָה גְּדוֹלָה יוֹתֵר מִשִּׂמְחָה זוֹ; כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל הָאָדָם מַה שֶּׁעוֹבֵר וְזָעִירִין אִינּוּן שֶׁזּוֹכִין לַחֲשֹׁב הֵיטֵב עַל אַחֲרִיתָם, וְעַל־כֵּן בָּזֶה שֶׁהוּא בֶּאֱמֶת שָׁב בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וּמִתְפַּלֵּל יַחַד עִם הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ הַמִּתְקַבְּצִים עַצְמָם לְהִתְפַּלֵּל בְּהִתְקַשְּׁרוּת לְרַבֵּנוּ זַ"ל,

בָּזֶה בְּעַצְמוֹ רָאוּי לוֹ לִשְׁמֹחַ, אֲשֶׁר בְּוַדַּאי לֹא יָזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ עַל כָּל עֲוונוֹתָיו; אַשְׁרֵי מִי שֶׁשָּׁמֵחַ וּבוֹכֶה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא.

לֵיל זְכוֹר בְּרִית

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר נוֹהֲגִים יְרֵאִים וּשְׁלֵמִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה לִהְיוֹת עֵרִים בַּלַּיְלָה הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַשָּׁנָה, כַּאֲשֶׁר הִזְהִירָה הַבַּת מֶלֶךְ אֶת הַשֵּׁנִי לַמֶּלֶךְ, שֶׁתִּבְחַר לְעַצְמְךָ מָקוֹם, וְתֵשֵׁב שָׁם שָׁנָה אַחַת, וְכָל הַשָּׁנָה תִּתְגַּעְגֵּעַ אַחֲרַי לְהוֹצִיא אוֹתִי, וּבְכָל זְמַן שֶׁיִּהְיֶה לְךָ פְּנַאי, תִּתְגַּעְגֵּעַ וּתְבַקֵּשׁ וּתְצַפֶּה לְהוֹצִיא אוֹתִי מֵהַמָּקוֹם שֶׁאֵינוֹ טוֹב, רַק שֶׁלֹּא תִּישַׁן, וְלֹא תִּשְׁתֶּה יַיִן כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּישַׁן, כִּי הָעִקָּר הוּא הַשָּׁנָה (עַיֵּן סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה א׳), שֶׁהַנְּשָׁמָה אוֹמֶרֶת לָאָדָם, שֶׁיִּבְחַר לְעַצְמוֹ מָקוֹם פָּנוּי שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וּבְכָל יוֹם כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ רַק אֵיזֶה זְמַן פָּנוּי יִהְיֶה רַק מִתְגַּעְגֵּעַ

וּמְבַקֵּשׁ וּמְצַפֶּה לְהוֹצִיאָהּ מִשָּׁם, שֶׁזֶּה כְּלַל עִנְיַן הַהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁהִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל עַל זֶה יוֹתֵר מִכָּל הָעֲבוֹדוֹת, דְּהַיְנוּ שֶׁיַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לָלֶכֶת לְמָקוֹם פָּנוּי שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי־אָדָם, וְיָשִׂיחַ וִיסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ אֶלָיו יִתְבָּרַךְ, וִיבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים עַל נַפְשׁוֹ, שֶׁיְּחוּס וִירַחֵם עָלָיו לָצֵאת מֵהַגָּלוּת הַמָּרָה שֶׁנִּלְכָּד בָּהּ, וְזֶה יַעֲשֶׂה בְּכָל יוֹם וָיוֹם חֹק קָבוּעַ, שֶׁיָּבוֹא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וִידַבֵּר וְיָשִׂיחַ וִיסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְכָךְ יִתְנַהֵג כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ, וּכְשֶׁיָּבוֹא הַיּוֹם הָאַחֲרוֹן, דֶּער אוֹנְטֶערְשְׁטֶן טָאג פוּן דֶּעם יָאר, שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת עֵר וְיִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מֵהַשָּׁנָה, כִּי הָעִקָּר הוּא הַשָּׁנָה, נִישְׁט פַּאר שְׁלָאפְן [לֹא לְהָרְדֵם], כִּי בַּלַּיְלָה הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַשָּׁנָה יְכוֹלִים לִפְעֹל דְּבָרִים נִשְׂגָּבִים עַד מְאֹד; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁשּׁוֹמֵר אֶת הַלַּיְלָה הַזֶּה, וּמִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעוֹשֶׂה חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ מֶה עָשָׂה כָּל הַשָּׁנָה וְאֵיךְ בִּלָּה כָּל יוֹם וְכָל לַיְלָה בְּמֶשֶׁךְ כָּל הַשָּׁנָה, וְרַבֶּה בְּתַחֲנוּנִים וִיבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְיִתְוַדֶּה וִיפַיֵּסוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל מִינֵי פִּיּוּסִים, וְאָז בְּוַדַּאי תִּזְכֶּה נִשְׁמָתוֹ

לַחֲזֹר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶל אָבִיהָ, שֶׁהוּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְאַל תָּקֵל בְּעֵינֶיךָ, אֲהוּבִי, בְּנִי הַנְּהָגָה זוֹ, כִּי הַלַּיְלָה הַזֶּה הוּא לַיְלָה קָדוֹשׁ, עֶלְיוֹן וְנוֹרָא, וּמַה שֶּׁקִּלְקְלוּ כָּל הַשָּׁנָה וְכֻן מַה שֶּׁלֹּא הִסְפִּיקוּ לְתַקֵּן בִּימֵי אֱלוּל, יְכוֹלִים לְתַקֵּן דַּיְקָא בַּלַּיְלָה זֶה. וְלֵךְ רְאֵה מַה שֶּׁכָּתַב הַסַּבָּא קַדִּישָׁא, אִישׁ הָאֱלֹקִים, רַבֵּנוּ בַּעַל "יִשְׂמַח מֹשֶׁה" (פָּרָשַׁת נִצָּבִים), וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: רַחֲמָנָא לִבָּא בָּעֵי (סַנְהֶדְרִין קז.), בְּזֶה הַלַּיְלָה הַנִּשְׁאָר יְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו, וְיָשִׂים אֶל לִבּוֹ הַטּוֹב, גֹּדֶל מְרִיוֹ, וְיִתְחָרֵט בַּחֲרָטָה גְּדוֹלָה, וְיִפֹּל מְלֹא קוֹמָתוֹ אַרְצָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וְיִזְעַק מָרָה: "אוֹי לִי מֶה עָשִׂיתִי, כָּזֹאת וְכָזֹאת עָשִׂיתִי, וְהִנְנִי מִתְחָרֵט בַּחֲרָטָה גְּדוֹלָה מְאֹד וּמְאֹד בֶּאֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם". וְיִקַּבֵּל עָלָיו בְּכָל לֵב שֶׁלֹּא יָשׁוּב עוֹד לְתַעֲתּוּעָיו כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְיִהְיֶה אֶצְלוֹ כְּיָתֵד שֶׁלֹּא יָמוֹט, וְיִתְוַדֶּה בִּבְכִי גָּדוֹל, וִיבַקֵּשׁ מְחִילָה וּסְלִיחָה מִפִּי מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ, וּמַה שֶּׁצָּרִיךְ תִּקּוּן — יְתַקֵּן, כְּפִי אֲשֶׁר יַגִּיד לוֹ רוֹפֵא נְפָשׁוֹת, וּבֵין אָדָם לַחֲבֵרוֹ לְתַקֵּן, אָז יִהְיֶה קוֹנֶה עוֹלָמוֹ בְּשָׁעָה אַחַת וְיַגִּיעַ לְחֶפְצוֹ בִּמְעַט זְמַן אֲשֶׁר יִשְׁאַר בְּיָדוֹ, עַיֵּן שָׁם; וְעַל־כֵּן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן,

אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, וְדַיְקָא בַּלַּיְלָה הַזֶּה אַל תִּבָּלֶה בִּשְׁטֻיּוֹת, רַק בְּרַח לְךָ אֶל צִיּוּן רַבְּנוּ זַ״ל, וְשָׁם תִּתְבּוֹדֵד וּתְבַקֵּשׁ עַל נַפְשְׁךָ, וְתַרְבֶּה בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וְתֹאמַר סְלִיחוֹת, וְהָאֵל הַסּוֹלֵחַ לַכֹּל יִסְלַח גַּם לְךָ.

סְלִיחוֹת

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, כִּי מַעֲלַת אֲמִירַת סְלִיחוֹת אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי אָז כְּשֶׁאָדָם קָם קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם, וְאוֹמֵר סְלִיחוֹת אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה מְאֹד מְקֻבָּל וּמְרֻצֶּה בַּשָּׁמַיִם, וּבִפְרָט בִּימֵי אֱלוּל. וְזֶה שֶׁנּוֹהֲגִים יִשְׂרָאֵל, שֶׁמַּתְחִילִים לוֹמַר סְלִיחוֹת בְּמוֹצָאֵי־שַׁבָּת קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּכְמוֹ שֶׁאוֹמְרִים אָז: ״בְּמוֹצָאֵי מְנוּחָה קַדְמְנוּךְ תְּחִלָּה״, כִּי עִקַּר הַכֹּחַ לָבֹא לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בַּחֲטָאֵינוּ הַמְרֻבִּים, וּלְבַקֵּשׁ ״סְלַח נָא״, הוּא רַק בְּכֹחַ

שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, שֶׁאָז חוֹזְרִים וּמַחֲזִירִים לַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה, אֶת הַכְּתָרִים שֶׁלָּקְחוּ מֵעַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּחִינַת "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע", שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַמְשָׁכַת הַחֶסֶד הָעֶלְיוֹן מֻחְדָּשׁ בְּכָל שָׁנָה, שֶׁהִיא מַתָּנָה טוֹבָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹתֵן לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְעַל־יְדֵי־זֶה הוּא סוֹלֵחַ לַעֲוֹונוֹתֵיהֶם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, מַתָּנָה, הֲלָכָה ה', אוֹת כ'). וְעִקַּר אֲמִירַת הַסְּלִיחוֹת שֶׁאוֹמְרִים אָז הוּא בְּחִינַת תְּמִימוּת וּפְשִׁיטוּת בְּלִי שׁוּם חָכְמָה כְּלָל, כִּי מְסַלְּקִים אֶת חָכְמָתְנוּ הַמְדֻמֶּית לְגַמְרֵי, וּבָאִים וּמְבַקְּשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ, וְנִבְטֵל אֶת כָּל חָכְמָתְנוּ הַמְדֻמֶּית וְכָל מִינֵי יֵשׁוּת וְגֵאוּת שֶׁיֵּשׁ בָּנוּ, כִּי אָז בְּעֵת הַסְּלִיחוֹת הוּא הַזְּמַן הַמְסֻגָּל לָזֶה, שֶׁאָדָם יְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ וְיבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּתְגַּלֶּה עָלָיו מַלְכוּתוֹ שֶׁרַק הוּא יִתְבָּרַךְ מֶלֶךְ, וְרַק מַלְכוּתוֹ אָנוּ מְקַבְּלִים, וְאָנוּ עוֹקְרִים מֵעַצְמֵנוּ אֶת כָּל בְּחִינַת יֵשׁוּת וְגֵאוּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת "אֲנָא אֶמְלֹךְ", אֶלָּא אָנוּ מְבַקְּשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא יִמְלֹךְ עָלֵינוּ, שֶׁזֶּה הַסְּלִיחוֹת שֶׁאָנוּ מַקְדִּימִים קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת,

נְטִילַת יָדַיִם שַׁחֲרִית, הֲלָכָה ג׳, אוֹת ה׳). וְעִקַּר הַסְּלִיחוֹת זֶה רַק כְּדֵרֶךְ עָנְיֵ הָעוֹמֵד בַּפֶּתַח, וּמְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים עַל נַפְשׁוֹ, כִּי כָּךְ צְרִיכִים לָבֹא וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּעֵת הַסְּלִיחוֹת, כְּדֵרֶךְ הֶעָנְיֵ שֶׁעוֹמֵד בַּפֶּתַח, וּמְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, כִּי כָּל קְדֻשַּׁת רֹאשׁ הַשָּׁנָה הִיא קְדֻשַּׁת הַמֹּחִין, שֶׁזּוֹכִין אָז לְמֹחִין חֲדָשִׁים, בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה שֶׁנִּפְתָּחִים אָז, וְזֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ, כִּי אִם עַל־יְדֵי רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים.

וְעַל־כֵּן קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה דַּיְקָא מַתְחִילִים לָקוּם וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים וּבִסְלִיחוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וְיִרְחַם עָלֵינוּ, וְיַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ מֹחִין חֲדָשִׁים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁנִּזְכֶּה לְהָבִין אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת לִקְדֻשַּׁת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֶלָּא כְּשֶׁמַּקְדִּימִין קֹדֶם בְּבַקָּשַׁת סְלִיחוֹת וּפִיּוּטִים (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, דְּבָרִים הַנּוֹהֲגִים בְּסַעֲדָה, הֲלָכָה ד׳, אוֹת ג׳). וְעִקַּר שְׁלֵמוּת סְלִיחוֹת וּמְחִילַת עֲוֹנוֹת הוּא מִבְּחִינַת תְּלִיסַר תִּקּוּנֵי דִּיקְנָא, שֶׁהֵם י״ג [שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה] מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, שֶׁלִּמֵּד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת מֹשֶׁה שֶׁיִּתְפַּלֵּל לְפָנָיו, וְרַק בָּזֶה תְּלוּיָה הַמְּחִילָה

וְהַסְּלִיחָה, וְעַל־כֵּן מַרְבִּים אָז בְּעֵת הַסְּלִיחוֹת פַּעַם אַחַר פַּעַם לוֹמַר י״ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, תּוֹלָעִים, הֲלָכָה ג׳, אוֹת ג׳). כִּי הַי״ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים שֶׁזָּכָה מֹשֶׁה לְהַמְשִׁיךְ בָּעוֹלָם, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לִמְּדוֹ סֵדֶר תְּפִלָּה, וְנִתְעַטֵּף כְּשִׁלְיַח צִבּוּר, וְאָמַר לוֹ: ״כְּדֶרֶךְ שֶׁאֲנִי עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל, כָּךְ יִהְיוּ עוֹשִׂים בָּנַי בְּעֵת צָרָה״. וְזֶה הָעִנְיָן שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים וְחוֹזְרִים פַּעַם אַחַר פַּעַם בְּי״ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ מַתַּנַת חִנָּם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עָלֵינוּ וְיִמְחֹל לָנוּ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, מַתָּנָה, הֲלָכָה ה׳, אוֹת יז); וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהִתְעוֹרֵר מְאֹד בְּכָל יְמֵי הַסְּלִיחוֹת, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁאָז מַרְבִּים מְאֹד בִּסְלִיחוֹת, וּבִפְרָט אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר כָּל תְּחִנָּה, תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה אוֹמְרִים אוֹתָהּ לְאַט לְאַט מִלָּה בְּמִלָּה בְּהִתְעוֹרְרוּת רַבָּה, וּבִפְרָט י״ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים שֶׁאוֹמְרִים אֶת זֶה בְּנִגּוּן מְיֻחָד וּבִדְבֵקוּת עֲצוּמָה: ״אֵל הוֹרִיתָ לָנוּ לוֹמַר שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, וּזְכֹר לָנוּ הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה״ וְכוּ׳, כַּאֲשֶׁר נוֹהֲגִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְהַדְגִּישׁ תֵּבוֹת אֵלּוּ מְאֹד, כַּיָּדוּעַ לְכָל מִי שֶׁזָּכָה כְּבָר לִהְיוֹת פַּעַם בְּעֶרֶב

רֹאשׁ הַשָּׁנָה בִּסְלִיחוֹת אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵינוּ, שֶׁיֵּשׁ אָז הִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהִתְעוֹרֵר עַכְשָׁו בְּעֵת אֲמִירַת הַסְּלִיחוֹת, וּתְכַוֵּן מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, בְּאֹפֶן שֶׁתְּזַכֶּה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וּתְקַבֵּל עָלֶיךָ עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם שָׁלֵם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאוֹמֵר סְלִיחוֹת בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַשָּׁנָה, כִּי כְּפִי שֶׁמַּקְדִּים עַצְמוֹ קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כֵּן יִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו סְלִיחָה וּמְחִילָה בְּיוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בִּסְלִיחוֹת שֶׁל הַלַּיְלָה הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַשָּׁנָה, הַנִּקְרָא: "זְכֹר בְּרִית", שֶׁאָנוּ מְעוֹרְרִים אֶת זְכוּת עֲקֵדַת יִצְחָק, רָאוּי לְהִתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד. וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְבַלּוֹת אֶת הַלַּיְלָה הַנּוֹרָא הַזֶּה עִם תְּפִילוֹת תְּחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת, וּבִפְרָטִיּוּת הַסְּלִיחוֹת תֹּאמַר בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה, וְאַל תַּחֲטֹף, רַק לוֹמַר לְאַט לְאַט, וּבִפְרָטִיּוּת כְּשֶׁאַתָּה מַזְכִּיר אֶת י"ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים, תֹּאמְרֵם בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה וּבְהִתְעוֹרְרוּת עֶלְיוֹנָה, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (רֹאשׁ הַשָּׁנָה יז:): בְּרִית כָּרוּתָה לִי"ג מִדּוֹת הָרַחֲמִים, שֶׁאֵינָם חוֹזְרִים רֵיקָם; וְאָמְרוּ (שׁוֹחַר טוֹב, תְּהִלִּים צג): י"ג מִדּוֹת

בַּתּוֹרָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְרַחֵם בָּהֶן אֶת יִשְׂרָאֵל; וְכֵן אָמְרוּ (תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ זוּטָא, פֶּרֶק ו׳): אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְמֹשֶׁה, אֵין אַתָּה יָכוֹל לַעֲמֹד עַל כָּל מִדּוֹתַי, אֶלָּא הֲרֵינִי מוֹדִיעֲךָ מִקְצָת מִדּוֹתַי, כְּשֶׁאֲנִי רוֹאֶה בְּנֵי־אָדָם אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין בָּהֶם תְּהִלָּה וְשֶׁבַח שֶׁל תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים לֹא בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶן וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה יְדֵי אֲבוֹתֵיהֶן, אֶלָּא רַק בִּשְׁבִיל שֶׁהֵן עוֹמְדִין וּמוֹדִין וּמְבָרְכִין וּמְשַׁבְּחִין וּמַרְבִּין תַּחֲנוּנִים לְפָנַי, אֲנִי נִזְקָק לָהֶם, וְכוֹפֵל לָהֶם מְזוֹנוֹתֵיהֶן, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קב, יח): ״פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעַרְעָר וְלֹא בָזָה אֶת תְּפִלָּתָם״. וּכְתִיב (שְׁמוֹת לג, יט): ״וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל טוּבִי עַל פָּנֶיךָ״, טוּבִי לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא כָּל טוּבִי, אֵלּוּ הֵן י״ג מִדּוֹת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְעַל־כֵּן רְאֵה לְאָמְרָם בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, וְלֹא תָּזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁיְּכַפְּרוּ לְךָ.

עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה

א.

בְּנִי, בְּנִי! הִגִּיעַ הַיּוֹם הַמְיֻחָל שֶׁאָנוּ מְחַכִּים וּמְצַפִּים לוֹ כָּל הַשָּׁנָה, וְהוּא עֶרֶב־רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן שה): אַנְדֶערְע וָואלְטְן זִיךְ גִיוִוינְטְשְׁן אֲזוֹי אַ רֹאשׁ הַשָּׁנָה וִוי בַּיי אוּנְז עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה [אֲנָשִׁים אֲחֵרִים הָיוּ רוֹצִים שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּמוֹ עֶרֶב־רֹאשׁ־הַשָּׁנָה שֶׁיֵּשׁ אֶצְלָנוּ], כִּי אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ זוֹהִי עֲבוֹדָה מְיֻחֶדֶת בְּעֶרֶב־רֹאשׁ־הַשָּׁנָה, שֶׁאָז מְכִינִים אֶת עַצְמָם הֵיטֵב הֵיטֵב לִקְרַאת הַיּוֹם הַנּוֹרָא וְהַנִּפְלָא רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אָמַר בְּפֵרוּשׁ: כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עוֹמְדִים וּתְלוּיִים עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלִּי; וְאָמַר (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן תה): הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלִּי הוּא חִדּוּשׁ גָּדוֹל, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ, שֶׁאֵין הַדָּבָר הַזֶּה בִּירוּשָׁה מֵאֲבוֹתַי, רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לִי זֹאת בְּמַתָּנָה, שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ מַהוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה; וְאָמַר (שָׁם, סִימָן תו): מָה אֹמַר לָכֶם, אֵין דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה, הָיִינוּ מִלְהִיוֹת אֶצְלוֹ עַל

רֹאשׁ הַשָּׁנָה; וְאָמַר בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: "וּוי אֲזוי זָאל אִיךְ אַיךְ זָאגן קיין גְּרֶעסֶערְס דֶּער פּוּן אִיז נִיט פַּאר הַאנֶין, אַיי אַנְדֶערֶע גוּטֶע יוּדִין זָאגן נִיט אַזוֹי אִיז נָאךְ אַ קַשְׁיָא" (כְּאוֹמֵר הֲלֹא בְּלֹא זֶה כְּבָר מַקְשִׁים עָלָיו קַשְׁיוֹת הַרְבֵּה, וְתִהְיֶה קָשָׁה עוֹד קַשְׁיָה זֹאת גַּם־כֵּן, מַה שֶּׁהִקְפִּיד כָּל־כָּךְ לִהְיוֹת אֶצְלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה דַּיְקָא). וְעַל־כֵּן עַכְשָׁו בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא הַמְמַשְׁמֵשׁ וּבָא, הוּא הַזְּמַן הָאַחֲרוֹן לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּלְהָכִין אֶת עַצְמוֹ לְקַבֵּל אֶת כָּל הַתִּקּוּנִים הַנּוֹרָאִים וְהַנִּפְלָאִים שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל עוֹשֶׂה עִם כְּלָלִיּוּת כָּל הָעוֹלָמוֹת וּבִפְרָט בָּעוֹלָם הַזֶּה, וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת עִם אֲנָשָׁיו, וְעַל־כֵּן עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא אֵצֶל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי, הִתְעוֹרְרוּת נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד; וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי, לְהִתְעוֹרֵר בֶּאֱמֶת עַכְשָׁו בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְתִזְכֹּר אֶת גֹּדֶל הַזְּכוּת הַנּוֹרָאָה שֶׁנִּפְלָה בְּחֶלְקְךָ, שֶׁזָּכִיתָ לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, הָעוֹסֵק לְתַקֵּן אֶת כָּל אֲנָשָׁיו, כְּמוֹ שֶׁהִתְבַּטֵּא פַּעַם אַחַת וְאָמַר לַאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ (עַיִן חַיֵּי־מוֹהַר"ן, סִימָן דש): מָה אַתֶּם יְכוֹלִים

לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, וְכִי מַסְפִּיקִים יְמֵיכֶם וְכֹחֲכֶם כֻּלְּכֶם לְתַקֵּן פְּגַם אֶחָד מִמַּה שֶׁקִּלְקַלְתֶּם, רַק אֲנִי עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה בִּשְׁבִילְכֶם, וְיֵשׁ לָאֵל יָדִי לְתַקֵּן הַכֹּל, כָּל מַה שֶׁקִּלְקַלְתֶּם עַד הֵנָּה, רַק הָעִקָּר מֵעַתָּה לֹא תַּעֲשׂוּ עוֹד וְכוּ'. עָמַד וּרְאֵה וְהִשְׁתּוֹמֵם, רַבִּי רַחֲמָן כָּזֶה, אֲשֶׁר מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲנָשָׁיו, וּמַכְנִיס בּוֹ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה כָּזֶה, עַד שֶׁמְּקַבֵּל עָלָיו הַכֹּל, וּמַבְטִיחַ שֶׁהוּא יְתַקֵּן אֶת כָּל מַה שֶׁקִּלְקֵל בְּזֶה הָעוֹלָם, אִם יִתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה, וְיַקְבֵּל קַבָּלָה חֲזָקָה, שֶׁכְּבָר לֹא יַחֲזֹר אֶל שְׁטִיּוֹתָיו וְכוּ'; וְאָמַר (שָׁם, סִימָן שי): כַּמָּה צֶלֶם אֱלֹקִים הָיוּ מֻנָּחִים בָּרֶפֶשׂ, שֶׁאֲנִי הוֹצֵאתִים מֵהֶרֶפֶשׂ וּמֵהַטִּיט וּמֵהַבּוֹץ שֶׁהָיוּ שָׁם, כִּי נִרְאֶה בְּחוּשׁ, שֶׁהַמִּתְקָרְבִים אֵלַי נִשְׁתַּנָּה פְּנֵיהֶם, וּבָא עֲלֵיהֶם פָּנִים שֶׁל יְהוּדִי, בְּחִינַת 'צֶלֶם אֱלֹקִים', הַלֹּא יֵשׁ אֶצְלִי אֲנָשִׁים שֶׁאֵינִי יוֹדֵעַ אִם הַשְׁאוֹל תַּחְתִּית הָיָה דַּי לָהֶם, כִּי גַּם הַשְׁאוֹל תַּחְתִּית הָיָה קָטָן לִפְנֵיהֶם, שֶׁאִם הָיָה אֶפְשָׁר לָהֶם לַחְתֹּר תַּחַת הַשְׁאוֹל תַּחְתִּית, הָיוּ חוֹתְרִים גַּם שָׁם, לְהִכָּנֵס יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְעַל יָדֵי נִתְקָרְבוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּהִתְקָרְבוּת כָּזוֹ, עַד שֶׁאֵינָם מַסִּיחִים דַּעְתָּם לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְנִכְלָלִים

בְּמָקוֹם שֶׁנִּכְלָלִים, וְזֶה הַכֹּחַ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, עַכְשָׁו בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְהִתְעוֹרֵר בֶּאֱמֶת בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְתִהְיֶה מוּכָן לְקַבֵּל אֶת תִּקּוּנֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁיַּמְשִׁיךְ עָלֶיךָ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת שֶׁאַתָּה נִמְצָא אֶצְלוֹ בְּאוּמָן, שֶׁכָּל־כָּךְ בִּקֵּשׁ שֶׁנָּבוֹא אֵלָיו לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

ב.

בְּנִי, בְּנִי! מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, רִבִּית, הֲלָכָה ה׳, אוֹת יא), שֶׁצְּרִיכִים כָּל יִשְׂרָאֵל לְפַיֵּס אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם גָּדוֹל בֵּין יִשְׂרָאֵל, כִּי הָעִקָּר הוּא הַשָּׁלוֹם, שֶׁהִיא אַחְדוּת אֲמִתִּית, שֶׁהוּא עִקַּר הַחַיִּים. וּבֶאֱמֶת הַשָּׁלוֹם הוּא עִקַּר הַחַיִּים, כִּי עִקַּר הַמַּחֲלֹקֶת עַל־יְדֵי אַחִיזַת הַשֶּׁקֶר, שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבְּחִינַת רִבּוּי וְשִׁנּוּי דֵּעוֹת, וְזֶה עִקַּר עֲבוֹדַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהִיא תְּחִלַּת הַבְּרִיאָה, שֶׁצְּרִיכִים לְבַטֵּל הַשֶּׁקֶר בְּשָׁרְשׁוֹ, עַל־יְדֵי עִצְּם הִתְגַּלּוּת מֵבְחַר רֹאשׁ הָאֱמֶת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיט, קס): ״רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת״, שֶׁזֶּה סוֹד רֹאשׁ הַשָּׁנָה,

׳רֹאשׁ׳ דַּיְקָא, ׳רֹאשׁ׳ דְּבָרְךָ אֱמֶת, כִּי רֹב בַּעֲלֵי מַחֲלֹקֶת, דֶּרֶךְ כָּל אֶחָד לוֹמַר שֶׁאֶצְלוֹ הָאֱמֶת, וְשֶׁכָּל מַחֲלֹקְתּוֹ רַק בִּשְׁבִיל הָאֱמֶת, וּבִפְרָט עַתָּה בַּעֲוֹונוֹתֵינוּ הָרַבִּים, שֶׁנִּתְקַיֵּם (יְשַׁעְיָה נט, טו): ״וַתְּהִי הָאֱמֶת נֶעְדֶּרֶת״, שֶׁנַּעֲשֵׂית הָאֱמֶת עֲדָרִים עֲדָרִים, וְכָל אֶחָד אוֹמֵר שֶׁאֶצְלוֹ הָאֱמֶת, אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן הָאֱמֶת הִיא אַחַת, וּמִי שֶׁחָפֵץ בָּאֱמֶת לַאֲמִתָּהּ, מִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכֶּה לָאֱמֶת בֶּאֱמֶת, הוּא יָכוֹל לְהַכִּיר הֵיכָן הָאֱמֶת הָאֲמִתִּית, כִּי הָאֱמֶת עֵד לְעַצְמָהּ, וְעִקַּר הַמַּחֲלֹקֶת הִיא רַק מֵחֲמַת הָרְחוֹק מֵאֶחָד, שֶׁמִּשָּׁם אֲחִיזַת הַשֶּׁקֶר, כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ מְבַטֵּל הַשֶּׁקֶר בְּשָׁרְשׁוֹ, יָכוֹל לִטְעוֹת אַחַר־כָּךְ מְאֹד, וְלַהַפּוֹךְ הַשֶּׁקֶר לָאֱמֶת וְהָאֱמֶת לַשֶּׁקֶר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה ה, כ־כא): ״הוֹי הָאוֹמְרִים לָרַע טוֹב וְלַטּוֹב רָע, שָׂמִים חֹשֶׁךְ לְאוֹר וְאוֹר לְחֹשֶׁךְ, שָׂמִים מַר לְמָתוֹק וּמָתוֹק לְמָר, הוֹי חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם וְנֶגֶד פְּנֵיהֶם נְבֹנִים״, וּמִשָּׁם נִמְשֶׁכֶת כָּל הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁבָּעוֹלָם, וּמִי שֶׁרוֹצֶה לְהַצִּיל וּלְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מֵאֵשׁ הַמַּחֲלֹקֶת, שֶׁהִיא גְּרוֹעָה מֵהַכֹּל, עִקַּר הַצָּלָתוֹ עַל־יְדֵי הָאֱמֶת, שֶׁהוּא שָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְלָכִים־ב כ, יט): ״שָׁלוֹם וֶאֱמֶת יִהְיֶה בְּיָמָי״,

כִּי כְּשֶׁיִּסְתַּכֵּל עַל הָאֱמֶת לַאֲמִתָּהּ, בְּוַדַּאי יִבְרַח עַל־כָּל־פָּנִים מִמַּחֲלֹקֶת, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁלֹּא יִזְכֶּה לְהַשִּׂיג וְלִידַע הֵיכָן הָאֱמֶת, מֻחְמַת שֶׁלֹּא הִתְיַגֵּעַ בַּעֲבוֹדָתוֹ כָּרָאוּי, כִּי לִזְכּוֹת לְעֶצֶם הָאֱמֶת לִידַע הֵיכָן הָאֱמֶת, צְרִיכִים יְגִיעָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָמִים וְשָׁנִים, אֲבָל עַל־כָּל־פָּנִים אִם חָפֵץ בָּאֱמֶת, יִשְׁתַּדֵּל שֶׁלֹּא יִהְיֶה רוֹדֵף וְחוֹלֵק עַל אֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים וְעוֹבְדֵי ה׳, וְלֹא יַעֲסֹק בְּמַחֲלֹקֶת וּרְדִיפוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, לְרָדְפָּ אַחַר אַנְשֵׁי אֱמֶת, אַף־עַל־פִּי שֶׁנִּדְמֶה לוֹ לְהַפֵּךְ כְּאִלּוּ הַצַּדֵּק עִמּוֹ, וּכְאִלּוּ עָלָיו לְהַכְנִיס עַצְמוֹ בְּמַחֲלֹקֶת וּבְמְרִיבוֹת, וּכְאִלּוּ הוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת זֶה שֶׁעוֹזֵר לָאֱמֶת. אַל, בְּנִי, אַל תַּכְנִיס עַצְמְךָ בְּמַחֲלֹקֶת וּבְמְרִיבוֹת, כִּי מַה לְּךָ כָּל הַצָּרָה הַמָּרָה הַזֹּאת הַנִּקְרֵאת מַחֲלֹקֶת, אֲשֶׁר הַרְבֵּה הַרְבֵּה כְּבָר הָרְגָה הַמַּחֲלֹקֶת, וְאִבְּדוּ אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת גַּם יַחַד; וְעַל־כֵּן רְאֵה לַעֲסֹק עַכְשָׁו רַק בְּתִקּוּן נַפְשְׁךָ, וְזָכוֹר תִּזְכֹּר כִּי ״הָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם אֱהָבוּ״ (זְכַרְיָה ח, יט), כִּי אֱמֶת הוֹלֶכֶת רַק עִם שָׁלוֹם, כִּי הֵם שְׁנֵי אוֹהֲבִים, וְלָכֵן אִם אַתָּה רוֹאֶה מָקוֹם שֶׁחוֹלְקִים עַל זוּלָתוֹ, תֵּדַע, בְּנִי, כִּי שָׁם אֵין אֱמֶת

שֶׁהוּא שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה י, י): "וַה' אֱלֹקִים אֱמֶת"; וְעַל־כֵּן אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, עַכְשָׁו בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה רְאֵה לְפַיֵּס אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁפָּגַמְתָּ נֶגְדּוֹ, וְתָשִׂים אֶת גְּאוּתְךָ בְּקֶרֶן זָוִית, וְתִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ לֵילֵךְ וּלְבַקֵּשׁ מְחִילָה, סְלִיחָה וְכַפָּרָה נֶגֶד מִי שֶׁפָּגַמְתָּ אוֹ אֶת מִי שֶׁקִּלַּלְתָּ, אוֹ לְמִי שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ וְכַדּוֹמֶה, שֶׁכָּל זֶה הוּא סוֹד הַתֹּרַת נְדָרִים קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁצְּרִיכִים לְהִתְחָרֵט הֵיטֵב עַל כָּל כִּנּוּיֵי נְדָרִים וּשְׁבוּעוֹת וְקוֹנָמוֹת שֶׁנָּדַר אוֹ נִשְׁבַּע אוֹ קִלֵּל, אוֹ הִכְנִיס בְּשַׂמְתָּא אֶת מִישֶׁהוּ, וְלָכֵן נוֹהֲגִים קֹדֶם כְּנִיסַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא לְהַתִּיר נְדָרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָאַרִיזַ"ל (פְּרִי עֵץ חַיִּים, שַׁעַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה): יַתִּיר נִדְרוֹ קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וּמִתְקַבְּצִים עֵדָה קְדוֹשָׁה שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים לְהַתֹּרַת נְדָרִים וּשְׁבוּעוֹת, וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים אִם יֵשׁ עֵדָה קְדוֹשָׁה שֶׁל עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים, וְיָפָרֵט לִפְנֵיהֶם אֶת הַנֻּסָּח שֶׁאוֹמְרִים אָז: "שִׁמְעוּ נָא, רַבּוֹתַי, דַּיָּנִים מֻמְחִים, כָּל נֶדֶר אוֹ שְׁבוּעָה אוֹ אִסּוּר אוֹ קוֹנָם אוֹ חֵרֶם שֶׁנָּדַרְתִּי אוֹ נִשְׁבַּעְתִּי בְּהָקִיץ אוֹ בַּחֲלוֹם" וְכוּ' וְכוּ', וְכֵן יוֹדִיעַ שֶׁהוּא מְבַטֵּל מִכָּאן וּלְהַבָּא כָּל הַנְּדָרִים וְכָל

הַשְּׁבוּעוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְכֵן תֹּאמַר אֶת הַיְהִי רָצוֹן, שֶׁכָּל הַקְּלָלוֹת וַאֲרוּרִים וְנִדּוּיִים וְנִזּוּפִים וַחֲרָמוֹת וְהַשְׁמָתוֹת, שֶׁקִּלַּלְתִּי אוֹ שֶׁהֵרְהַרְתִּי אוֹ שֶׁנִּדַּרְתִּי אוֹ שֶׁהֶחֱרַמְתִּי וְכוּ׳ וְכוּ׳, שֶׁהַכֹּל יִהְיוּ בְּטֵלִים וּמְבֻטָּלִים, וּתְבַקֵּשׁ חֲרָטָה מֵהֶם. וְהָעִקָּר בְּעֵת שֶׁאַתָּה אוֹמֵר אֶת סֵדֶר הַנֶּסַח הַזֶּה; אֲהוּבִי, בְּנִי, תְּקַבֵּל עַל עַצְמְךָ, שֶׁמֵּהַיּוֹם וָהָלְאָה לֹא יִהְיֶה לְךָ שׁוּם עֵסֶק עִם אֲחֵרִים, וְאַל תְּקַלֵּל אֶת אַף אֶחָד, וְאַל תִּהְיֶה לְךָ שׁוּם מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת עִם שׁוּם בְּנֵי־אָדָם, כִּי עָוֹן הַמַּחֲלֹקֶת גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּמִדְבַּר רַבָּה יח, ג): כַּמָּה קָשָׁה הַמַּחֲלֹקֶת, שֶׁבֵּית־דִּין שֶׁל מַעְלָה אֵין קוֹנְסִים אֶלָּא מִבֶּן כ׳ וּבֵית־דִּין שֶׁל מַטָּה מִבֶּן י״ג, וּבַמַּחֲלֹקֶת שֶׁל קֹרַח תִּינוֹקוֹת בְּנֵי יוֹמָם נִשְׂרְפוּ וְנִבְלְעוּ, וְאָמְרוּ (שָׁם): כַּמָּה קָשָׁה מַחֲלֹקֶת, שֶׁכָּל הָעוֹזֵר בְּמַחֲלֹקֶת, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְאַבֵּד אֶת זִכְרוֹ, וְאָמְרוּ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ה): תְּנוּ דַּעְתְּכֶם שֶׁלֹּא תִּשְׁנְאוּ זֶה אֶת זֶה וְלֹא תְּחַרְחְרוּ זֶה עִם זֶה, שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ: תּוֹרָה שֶׁנָּתַתָּ לָהֶם, אֵינָם עוֹסְקִים בָּהּ, וַהֲרֵי אֵיבָה וּמַחֲלֹקֶת וְתַחֲרוּת בֵּינֵיהֶם; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר,

עַכְשָׁו בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה עוֹסֵק בְּהַתָּרַת נְדָרִים, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מֵהַשָּׁפָה וְלַחוּץ, אֶלָּא תָּבִין הֵיטֵב מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, וְקֹדֶם לָזֶה לְךָ וּתְפַיֵּס אֶת מִי שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ, שֶׁקִּלַלְתָּ אוֹתוֹ אוֹ הֶחֱרַמְתָּ אוֹתוֹ אוֹ אַתָּה שׂוֹנֵא אוֹתוֹ, כִּי עַל כָּל רֶגַע וְדַקָּה שֶׁשּׂוֹנְאִים אֶת בַּר יִשְׂרָאֵל עוֹבְרִים, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, עַל לָאו שֶׁל "לֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ", שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אֵין לוֹ חֵלֶק בֵּאלֹקֵי יִשְׂרָאֵל, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (פָּרָשַׁת קְרַח קעו): מַחֲלֹקֶת פְּלוּגְתָּא דְּשָׁלוֹם, וּמַאן דְּפָלִיג עַל שָׁלוֹם פָּלִיג עַל שְׁמָא קַדִּישָׁא בְּגִין דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא שָׁלוֹם אִקְרֵי [מַחֲלֹקֶת זֶה חֶצְיָהּ שֶׁל שָׁלוֹם, וּמִי שֶׁחוֹלֵק עַל שָׁלוֹם, חוֹלֵק עַל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, כִּי הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ נִקְרָא שָׁלוֹם]; וְעַל־כֵּן מִי שֶׁאֵינוֹ מַשְׁלִים עִם בַּר יִשְׂרָאֵל, הוּא חוֹלֵק עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, וְעָנְשׁוֹ קָשֶׁה מְאֹד מְאֹד. וְאֵיךְ תִּכָּנֵס, אֲהוּבִי, בְּנִי, לְבַקֵּשׁ עַכְשָׁו מִמְּנוּ יִתְבָּרַךְ עַל חַיִּים בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ לְךָ קִנְאָה וְשִׂנְאָה וְתַחֲרוּת וּמַחֲלֹקֶת עִם זוּלָתְךָ, וְכֵן נָדַרְתָּ וְנִשְׁבַּעְתָּ וְהֶחֱרַמְתָּ?! עַל־כֵּן, אֲהוּבִי, בְּנִי, עֲשֵׂה זֹאת, אֵיפוֹא, וּבְרַח לְךָ עַכְשָׁו אֶל כָּל מִי שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁפָּגַמְתָּ נֶגְדּוֹ, וְתִפֹּל

לְפָנָיו, וְתִתְחַנֵּן לוֹ, שֶׁיִּמְחֹל לְךָ, וְאַתָּה מְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת שׁוּם רַע, וְכֵן בְּעֵת שֶׁאַתָּה אוֹמֵר סֵדֶר הַתְּרַת נְדָרִים, תְּכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת הֵיטֵב, מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, שֶׁלֹּא תִּהְיֶה סְתָם אֲמִירָה בְּעַלְמָא, כִּי כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, הָאָדָם קוֹפֵץ וְנִשְׁבַּע אוֹ נוֹתֵן תְּקִיעַת כַּף, שֶׁכָּל זֶה בִּכְלַל שְׁבוּעוֹת, וַעֲוֹן הַשְּׁבוּעוֹת חָמוּר מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים הִקְפִּידוּ עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, וְאָמְרוּ (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פָּרָשַׁת מַטּוֹת): הַמּוֹעֵל בִּשְׁבוּעוֹת כּוֹפֵר בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאֵין לוֹ מְחִילָה לְעוֹלָם, וְאָמְרוּ (וַיִּקְרָא רַבָּה ו, ג): דְּבָרִים שֶׁאֵין הָאִשׁ שׁוֹרָפָם שְׁבוּעַת שָׁוְא מְכַלְּתָם; עָמֹד וּרְאֵה וְהִתְבּוֹנֵן גֹּדֶל חֹמֶר הָאִסּוּר שֶׁל שְׁבוּעוֹת וּנְדָרִים, קְלָלוֹת וַחֲרָמוֹת, שֶׁאֶחָד מְקַלֵּל אֶת זוּלָתוֹ אוֹ מַחֲרִימוֹ, אוֹ נִשְׁבָּע אוֹ נוֹדֵר שֶׁלֹּא יְדַבֵּר עִמּוֹ, שֶׁעַל עֲוֹונוֹת אֵלּוּ צְרִיכִים תֶּכֶף־וּמִיָּד לָשׁוּב עַכְשָׁו בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה; וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, מַה לְּפָנֶיךָ, וּבְרַח לְךָ מִכָּל מִינֵי הַבָּלִים וְכָל מִינֵי מַחֲלֹקֶת וְקִנְאוֹת וְשִׂנְאוֹת מִזּוּלָתְךָ, וּמַה יֵּשׁ לְךָ עִם זוּלָתְךָ, רְאֵה לְהִתְחָרֵט בֶּאֱמֶת עַכְשָׁו, וְתָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְתִשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּינְךָ לְבֵין

כָּל כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִמְחֹל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַכֹּל, כִּי לֹא מָצָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּלִי מַחֲזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא הַשָּׁלוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים כט, יא): "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם" (עֲקְצִין ג, יב), וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה לח, ו): גָּדוֹל הַשָּׁלוֹם, שֶׁאֲפִלּוּ יִשְׂרָאֵל עוֹבְדִים עֲבוֹדָה זָרָה וְשָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, אָמַר הַמָּקוֹם כְּבָיְכוֹל אֵינִי יָכוֹל לִשְׁלֹט בֵּינֵיהֶם, כֵּיוָן שֶׁשָּׁלוֹם בֵּינֵיהֶם; עָמַד וּרְאֵה וְהִתְבּוֹנֵן מַה מַּעֲלַת הַשָּׁלוֹם בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל; וְאָמְרוּ (וַיִּקְרָא רַבָּה ט, ט): גָּדוֹל שָׁלוֹם שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת וְטוֹבוֹת וְנֶחָמוֹת שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְבִיאָן עַל יִשְׂרָאֵל חוֹתְמִים בְּשָׁלוֹם, וְאָמְרוּ (שָׁם): גָּדוֹל שָׁלוֹם, שֶׁכְּשֶׁמֶּלֶךְ הַמָּשִׁיחַ בָּא אֵינוֹ פּוֹתֵחַ אֶלָּא בְּשָׁלוֹם; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לַעֲשׂוֹת עַכְשָׁו שָׁלוֹם עִם כֻּלָּם, וּבִפְרָט בְּבֵיתְךָ רְאֵה שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם, וַאֲפִלּוּ שֶׁהָיָה כְּבָר מַה שֶּׁהָיָה, רְאֵה לִמְחֹל הַכֹּל, וְתִשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בְּבֵיתְךָ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת דְּרַבִּי נָתָן, פֶּרֶק כח): כָּל הַמֵּשִׂים שָׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ מֵשִׂים שָׁלוֹם בְּיִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֶחָד

וְאֶחָד, לְפִי שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מֶלֶךְ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְזֶה עִקַּר כַּוָּנַת הַתָּרַת נְדָרִים וּשְׁבוּעוֹת וְקוֹנָמוֹת וַחֲרָמוֹת קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, הַכֹּל כְּדֵי לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל, וְגָדוֹל הוּא הַשָּׁלוֹם שֶׁשְּׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִקְרָא שָׁלוֹם (שַׁבָּת י), וְלֹא בָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת הָעוֹלָם אֶלָּא עַל מְנַת שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּין הַבְּרִיּוֹת (בְּמִדְבַּר רַבָּה יב, א); וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לַעֲשׂוֹת עַכְשָׁו שָׁלוֹם, וּבִזְכוּת זֶה תִּזָּכֶה שֶׁתִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתְךָ לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן.

ג.

בְּנִי, בְּנִי! עַכְשָׁיו בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה זְכֹר מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן ריד): עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה רָאוּי לִתֵּן עַל פִּדְיוֹן; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְהִשְׁתַּדֵּל עַכְשָׁו בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים אִישׁ צַדִּיק הַדָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְתִשְׁתַּדֵּל לִתֵּן לוֹ עַל פִּדְיוֹן. וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (עַיֵּן חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן תקלט), שֶׁטּוֹב מְאֹד לִתֵּן בְּכָל עֵת עַל פִּדְיוֹנוֹת לְצַדִּיקִים, אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בְּעֵת צָרָה, חַס

וְשָׁלוֹם. וְסִפֵּר מִכַּמָּה אֲנָשִׁים מִמְּדִינַת קִיר״ה (הוּנְגַרְיָה), שֶׁרִגִּילִים מְאֹד לְהַרְבּוֹת בִּנְתִינַת פְּדְיוֹנוֹת תָּמִיד, וְאָמַר, שֶׁאִלּוּ הָיָה לוֹ אִישׁ צַדִּיק שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לַעֲשׂוֹת לוֹ פִּדְיוֹן, הָיָה נוֹתֵן לוֹ עַל פִּדְיוֹן בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת. וְדִבֵּר מִזֶּה הַרְבֵּה, כִּי פִּדְיוֹנוֹת הֵם דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד. וּבִפְרָט עַכְשָׁו, אֲהוּבִי, בְּנִי, שֶׁרַבְּנוּ זַ״ל אָמַר לָנוּ בְּפֵרוּשׁ, שֶׁבְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה רָאוּי לִתֵּן עַל פִּדְיוֹן, רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִתֵּן עַכְשָׁו פִּדְיוֹן לְאֶחָד שֶׁדָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וַאֲפִלּוּ אֵיזֶה סְכוּם קָטָן וּפָעוּט, הָעִקָּר שֶׁתִּתֵּן צְדָקָה לְפִדְיוֹן. וּמַעֲלַת נְתִינַת פְּדְיוֹנוֹת עוֹלָה עַל הַכֹּל, כִּי עִנְיַן הַפִּדְיוֹן הוּא דָּבָר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (שָׁם, סִימָנִים מא, קפ): כְּשֶׁהַצַּדִּיק עוֹשֶׂה הַפִּדְיוֹן מַנִּיחַ יָדָיו עַל הַמָּמוֹן, וּמְכַוֵּן מַה שֶּׁמְּכַוֵּן וְכוּ׳, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְתִּיק הַדִּינִים, עַיֵּן שָׁם; וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רטו): דַּע שֶׁיֵּשׁ כ״ד [עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה] מִינֵי פְּדְיוֹנוֹת, כִּי יֵשׁ כ״ד בָּתֵּי דִינִים, וּכְנֶגֶד כָּל בֵּית־דִּין וּבֵית דִּין יֵשׁ פִּדְיוֹן מְיֻחָד לְהַמְתִּיק הַדִּין שֶׁיֵּשׁ שָׁם, עַל־כֵּן לִפְעָמִים אֵינוֹ מוֹעִיל הַפִּדְיוֹן שֶׁעוֹשִׂים, כִּי לֹא כָּל אֶחָד וְאֶחָד יוֹדֵעַ

הַכ״ד פְּדְיוֹנוֹת, וַאֲפִלּוּ אִם יוֹדֵעַ אוֹתָם, אֵינוֹ עוֹשֶׂה כְּלוּם, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה הַפִּדְיוֹן הַמְיֻחָד לְאוֹתוֹ הַדִּין, עַל־יְדֵי־זֶה אֵינוֹ מוֹעִיל, אַךְ דַּע שֶׁיֵּשׁ פִּדְיוֹן אֶחָד שֶׁכּוֹלֵל אֶת כָּל הַכ״ד בָּתֵּי דִינִים, וְיָכוֹל לְהַמְתִּיק כָּל הַכ״ד בָּתֵּי דִינִים, וּלְזֶה הַפִּדְיוֹן צָרִיךְ עֵת רָצוֹן, בְּחִינַת הִתְגַּלּוּת מֵצַח הָרָצוֹן כְּמוֹ בְּשַׁבָּת בְּמִנְחָה וְכוּ׳, אַךְ אֲפִלּוּ הַצַּדִּיקִים לָאו כָּל אֶחָד יוֹדֵעַ זֶה הַפִּדְיוֹן, וְלֹא נִמְצָא כִּי אִם חַד בְּדָרָא שֶׁיֵּדַע זֶה הַפִּדְיוֹן וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; עַל־כֵּן הַזְּמַן הַמְסֻגָּל לָתֵת לְפִדְיוֹן הוּא עַכְשָׁו עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל בְּפֵרוּשׁ לִתֵּן עַל פִּדְיוֹן, וּצְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה וּלְהִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּזַכֵּהוּ לִתֵּן פִּדְיוֹן לַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי הַדָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוֹף, וְיוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת פִּדְיוֹן עִם כָּל הַכַּוָּנוֹת; כִּי בֶּאֱמֶת הַפִּדְיוֹן שֶׁנּוֹתְנִים כֶּסֶף לַחֲכָמִים אֲמִתִּיִּים, שֶׁהֵם עוֹשִׂים פִּדְיוֹן עַל כָּל מִינֵי יִסּוּרִים וְדִינִים שֶׁבָּאִים עַל הָאָדָם, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי כָּל הַיִּסּוּרִים וְהַדִּינִים נִמְשָׁכִים מִבְּחִינַת שֹׂלֹא כְּסֵדֶר, וְעַל־כֵּן נוֹתְנִים מָמוֹן לְחַכְמֵי הַדּוֹר הָאֲמִתִּיִּים, וְהַמָּמוֹן הוּא שְׂמֹאל, בְּחִינַת שֹׂלֹא כְּסֵדֶר, וְהֵחָכָם הַדָּבוּק בְּחַי

הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא כְּסֵדֶר, שֶׁהוּא בְּחִינַת חָכְמָה, כִּי הֶחָכָם נִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוֹף, וְעַל־כֵּן בָּזֶה שֶׁנּוֹתְנִים לוֹ צְדָקָה לְמַעַן הַמְתָּקַת הַדִּינִים, עַל־יְדֵי־זֶה חוֹזֵר וְנַעֲשָׂה עִמּוֹ הַכֹּל כְּסֵדֶר (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, פִּדְיוֹן בְּכוֹר, הֲלָכָה ג׳, אוֹת ו׳), כִּי עִקַּר כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהַמְרִירוּת שֶׁהָאָדָם סוֹבֵל בְּחַיָּיו, הוּא מֵחֲמַת שֶׁאֵין הוֹלֵךְ לוֹ כְּסֵדֶר, וּבְחִינַת שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר הוּא לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי עִנְיָנָיו, זֶה אֵינוֹ מוֹצֵא אֶת זִוּוּגוֹ, וְעַל־כֵּן הוֹלֵךְ לוֹ שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר, וְזֶה יֵשׁ לוֹ זִוּוּגוֹ וְאֵין לוֹ שְׁלוֹם־בַּיִת, וְעַל־כֵּן הוֹלֵךְ לוֹ שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר, זֶה יֵשׁ לוֹ שְׁלוֹם־בַּיִת אֲבָל אֵין לוֹ יְלָדִים, וְעַל־כֵּן הוֹלֵךְ לוֹ שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר, וְזֶה יֵשׁ לוֹ יְלָדִים אַךְ הֵם חוֹלִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְעַל־כֵּן הוֹלֵךְ לוֹ שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר, וְזֶה אֵין לוֹ פַּרְנָסָה כְּלָל וְהוּא מָלֵא חוֹבוֹת, וְעַל־כֵּן אֵין הוֹלֵךְ לוֹ כְּסֵדֶר, וְזֶה מָלֵא צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמַכְאוֹבִים, חֲרוּפִים וְגִדּוּפִים שֶׁסּוֹבֵל, וְעַל־כֵּן הוֹלֵךְ לוֹ שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר, וּבָזֶה שֶׁהוּא בָּא אֶל הֶחָכָם הָאֱמִתִּי שֶׁנִּכְלָל בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ מַסִּיחַ דַּעְתּוֹ כְּרֶגַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעוֹלֶה לְמָקוֹם שֶׁעוֹלֶה, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא זוֹכֶה לִבְחִינַת כְּסֵדֶר בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת שֶׁאֵין

שְׁלֵמוּת אַחֲרִיתָהּ, וּכְשֶׁנּוֹתְנִים פִּדְיוֹן לְצַדִּיק וְחָכָם כָּזֶה, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ גַּם עָלָיו בְּחִינַת כִּסֵּדֶר, וְנִמְתָּקִים מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִים, וְעַל־כֵּן אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר מַעֲלַת הַפִּדְיוֹן שֶׁנּוֹתֵן מָמוֹן לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, כִּדֵי לִפְדּוֹת נַפְשׁוֹ וְנֶפֶשׁ יוֹצְאֵי חֲלָצָיו מִכָּל מִינֵי צַעַר וְחוֹלָאוֹת וְיִסּוּרִים, חַס וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי הַמָּמוֹן דַּיְקָא שֶׁנּוֹתֵן לְהַצַּדִּיק שֶׁהוּא הָרַב הָאֱמֶת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, פִּדְיוֹן בְּכוֹר, הֲלָכָה ה', אוֹת ד'); וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, עַכְשָׁו בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְהִשְׁתַּדֵּל לִתֵּן עַל פִּדְיוֹן, שֶׁזֶּה בְּחִינַת הַצְּדָקָה, שֶׁמּוּבָא שֶׁצְּרִיכִים לְהַרְבּוֹת בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה לִתֵּן הַרְבֵּה צְדָקָה, שֶׁכָּל זֶה הוּא בִּכְלַל מָעוֹת עַל פִּדְיוֹן, כִּי מַעֲלַת הַצְּדָקָה שֶׁנּוֹתְנִים לְתַלְמִיד חָכָם הִיא תּוֹרָה מַמָּשׁ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רד), וְעַל־כֵּן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, אֲהוּבִי, בְּנִי, אֶלָּא תְּפַזֵּר אֶת מָעוֹתֶיךָ עַכְשָׁו בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁלֹּא תִּכָּשֵׁל בַּעֲנְיִים שֶׁאֵינָם מְהֻגָּנִים (עַיֵּן בָּבָא קַמָּא טז:), אֶלָּא רְאֵה לִתֵּן עַל פִּדְיוֹן לְצַדִּיק וְחָכָם אֲמִתִּי, הַדָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין לוֹ שׁוּם רָצוֹן מִבִּלְעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּרַעֲוָא

דְּרַעֲוִין, בְּרָצוֹן שֶׁבִּרְצוֹנוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה שֶׁתִּתֵּן לוֹ מָעוֹת בַּעֲבוּר פִּדְיוֹן, וְהוּא אֵינוֹ צָרִיךְ אֶת מָעוֹתֶיךָ כְּלָל, כִּי אֵינוֹ צָרִיךְ לְכֶסֶף כְּלָל, אֶלָּא עוֹשֶׂה מֵהַכֶּסֶף מַה שֶּׁעוֹשֶׂה, וּבִפְרָט שֶׁעוֹסֵק עִם הַכֶּסֶף לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד פִּדְיוֹן יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה, כְּשֶׁנּוֹתְנִים לְאֶחָד הַזּוֹכֶה לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת הָאֱמֶת בָּעוֹלָם, וּלְהַעֲלוֹת מִשְׁמַד לְרָצוֹן, דְּהַיְנוּ אֲפִלּוּ אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁנָּפְלוּ כְּבָר בְּעָמְקָא דִּתְהוֹמָא רַבָּה, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לִשְׁמַד, רַחֲמָנָא לִישְׁזְבָן, וְהֶחָכָם וְהַצַּדִּיק הַזֶּה יָכוֹל לָרֶדֶת אֲלֵיהֶם וּלְהַעֲלוֹתָם עַד רָצוֹן שֶׁבִּרְצוֹנוֹת, רַעֲוָא דְּרַעֲוִין, לוֹ דַּיְקָא רָאוּי לִתֵּן עַל פִּדְיוֹן; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמּוֹצֵא חָכָם וְצַדִּיק כָּזֶה לִתֵּן לוֹ פִּדְיוֹן בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

ד.

עַכְשָׁו, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, רוּץ וּבְרַח לְךָ אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר עַכְשָׁו הַזְּמַן הַכִּי מֻבְחָר לָבוֹא אֶל הַצַּדִּיק וְלַעֲסֹק שָׁם בִּודּוּי דְּבָרִים, וּלְסַפֵּר שָׁם אֶת כָּל מַה שֶּׁעָבַר עָלֶיךָ מִיּוֹם שֶׁאַתָּה זוֹכֵר אֶת עַצְמְךָ עַד הָרֶגַע הַזֶּה, כִּי עַכְשָׁיו בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכִין

לָבוֹא אֶל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים, וְהוּא עֵת רָצוֹן גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם כְּשֶׁבָּאִים אֶל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה, וּבִפְרָטִיּוּת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר מְאֹד מְאֹד רָצָה שֶׁנָּבוֹא אֵלָיו. וּמַעֲלַת קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן הוּא עַל־יְדֵי צַדִּיקִים שׁוֹכְנֵי עָפָר, שֶׁהֵם גְּדוֹלִים בְּמִיתָתָם יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶם (חֻלִּין ז׃), שֶׁעַל יָדָם זוֹכִין לְקַשֵּׁר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה אֶל הָעוֹלָם הַבָּא, לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל עִנְיָנוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם (עַיִן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הֶכְשֵׁר כֵּלִים, הֲלָכָה ד׳, אוֹת לג); וְעַל־כֵּן נוֹהֲגִים לָלֶכֶת בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן לְהָשִׁיב הַכֹּל לְשָׁרְשׁוֹ, הוּא רַק עַל־יְדֵי גְּדוֹלֵי הַצַּדִּיקִים אֲחַר הִסְתַּלְּקוּתָם, אֲשֶׁר אָז הֵם מַגִּיעִים לִשְׁלֵמוּת מַעֲלָתָם, לְהָשִׁיב נִשְׁמָתָם לִמְקוֹם שֶׁנִּטְלָה מִשָּׁם, וְעוֹלִין מַעְלָה מַעְלָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לָהֶם כֹּחַ לָרֶדֶת מַטָּה מַטָּה, לַעֲלוֹת וּלְהַגְבִּיהַּ אֶת כָּל הַיְרוּדִים וְהַנְּפוּלִים שֶׁנָּפְלוּ בַּעֲוֹנוֹתֵיהֶם וּבַחֲטָאֵיהֶם הַמְרֻבִּים (עַיִן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, רִבִּית, הֲלָכָה ה׳, אוֹת ח׳), וּבָזֶה שֶׁבָּאִים אֶל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְשׂוֹטְחִים כַּפַּיִם לְפָנָיו

יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ יִרְאָה עִלָּאָה לִירֹא וְלִפְחֹד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּשֶׁבָּאִים אֶל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה, עַל־יְדֵי־זֶה נוֹפֵל עַל אָדָם פַּחַד וְאֵימָה גְּדוֹלִים (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בְּכוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה, הֲלָכָה ד׳, אוֹת ה׳), וְעַל־כֵּן בָּאִים אָז אֶל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה דַּיְקָא, כִּי רַק גְּדוֹלֵי מֻבְחָרֵי הַצַּדִּיקִים שׁוֹכְנֵי עָפָר, יְכוֹלִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַחֶסֶד הַנִּפְלָא עַל כָּל מִי שֶׁחָטָא בְּזֶה הָעוֹלָם, וְיַמְשִׁיךְ עָלָיו רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּמְחַל לוֹ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, מַתָּנָה, הֲלָכָה ה׳, אוֹת יא); וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, דַּיְקָא עַכְשָׁו כְּשֶׁאַתָּה נִמְצָא בְּצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, רָאֶה לְהִתְוַדּוֹת וְדוּי דְּבָרִים, כִּי מַעֲלַת הַוִּדּוּי לִפְנֵי הַצַּדִּיק — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, אֲשֶׁר דַּיְקָא עַל יָדוֹ תִּזְכֶּה לְהוֹצִיא אֶת כָּל הָעֲוֹונוֹת מֵעַצְמוֹתֶיךָ, כִּי הָעֲוֹונוֹת חֲקוּקִים עַל הָעֲצָמוֹת מֵעֵבֶר אֶל עֵבֶר, וּבָזֶה שֶׁמִּתְוַדִּים אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, מוֹצִיאִים אֶת כָּל הָעֲוֹונוֹת הַחֲקוּקִים עַל עַצְמוֹתָיו, וְזוֹכִים לְהִכָּלֵל בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ד׳), כִּי עַל־יְדֵי שֶׁזּוֹכִים לְהִתְוַדּוֹת לִפְנֵי הַצַּדִּיק, יוֹצְאִים כָּל הָעֲוֹונוֹת מִן הָעֲצָמוֹת וְנַעֲשִׂין כְּלִי לְקַבֵּל

בּוֹ אוֹר הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וּבְפָרָטִיּוּת אֵלּוּ אֲשֶׁר זוֹכִים לָבוֹא בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה עַל קִבְרוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעִיר אוּמַן, אֲשֶׁר מְאֹד מְאֹד בִּקֵּשׁ מֵאִתָּנוּ שֶׁנָּבוֹא אֵלָיו, צָרִיךְ שֶׁיֵּדְעוּ שֶׁהַצַּדִּיק עוֹסֵק גַּם עַכְשָׁו בְּתִקּוּנָם וּלְהַעֲלוֹת אֶת נַפְשׁוֹתָם וּלְחַדְּשָׁם לְטוֹבָה, וְיַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם הִתְגַּלּוּת הַתּוֹרָה מֵאוֹרַיְתָא דְּעַתִּיקָא סְתִימָאָה, לְכָל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ (עַיֵּן פַּרְפְּרָאוֹת לַחָכְמָה עַל הַלִּקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יג), כִּי הַוִּדּוּי דְּבָרִים לִפְנֵי הַצַּדִּיק נַעֲשָׂה גַּם עַכְשָׁו, כְּשֶׁבָּאִים אֶל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ, וּמַרְבִּים שָׁם בִּתְפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת, וְדִוּיִים וּפִיּוּסִים, וּבְפָרָטִיּוּת שֶׁצְּוָה וּבִקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיָּבוֹאוּ אֵלָיו לְהִשְׁתַּטֵּחַ עַל קִבְרוֹ, וְהִבְטִיחַ שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל בְּתַקָּנָתוֹ כְּמוֹ בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ (עַיֵּן שָׁם, סִימָן ד׳); וּבְפֵרוּשׁ אָמַר פַּעַם לְבִתּוֹ בְּעוֹדוֹ בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ, בְּשָׁעָה שֶׁדִּבֵּר עִמָּהּ מֵעִנְיַן הִסְתַּלְקוּתוֹ: מִיתַת הַצַּדִּיק הִיא כְּמוֹ מִי שֶׁיּוֹצֵא מֵחֶדֶר אֶחָד לְחֶדֶר אַחֵר, וְהִמְשִׁיל אָז לְבִתּוֹ עַל עַצְמוֹ, כְּמוֹ שֶׁאֲנִי עַתָּה בְּחֶדֶר זֶה, וְאַחַר־כָּךְ אֲנִי יוֹצֵא מֵחֶדֶר זֶה וְנִכְנָס לַחֶדֶר הַשֵּׁנִי וְסוֹגֵר הַדֶּלֶת אַחֲרַי, אִם אַתְּ תָּבוֹאִי לְיַד הַדֶּלֶת וְתִצְעָקִי: ״אָבִי, אָבִי״, לֹא אֶשְׁמַע דְּבָרַיִךְ?! (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן קנו);

וְרַבֵּנוּ זַ״ל רָמַז כְּבָר אָז שֶׁיָּבוֹאוּ אֶל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ, וְיִתְפַּלְּלוּ וִיבַקְּשׁוּ עַל נַפְשָׁם, וְהִבְטִיחַ שֶׁיֵּעָשֶׂה לָנוּ טוֹבָה גְּדוֹלָה; וְעַל־כֵּן עַכְשָׁו בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כְּשֶׁאַתָּה נִמְצָא בְּצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, אֶלָּא רְאֵה לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר הַזֶּה שֶׁאַתָּה נִמְצָא בְּצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתַתְחִיל לְהִתְוַדּוֹת אֲלָיו יִתְבָּרַךְ עַל כָּל מַה שֶּׁעָשִׂיתָ, כִּי מַעֲלַת הַוִּדּוּי דְּבָרִים עוֹלָה עַד אֵין סוֹף, וְאִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר וּלְסַפֵּר כְּלָל אֶת מַעֲלַת הָעִנְיָן שֶׁאָדָם מִתְוַדֶּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ עַל כָּל מַה שֶּׁעָשָׂה, וְצוֹעֵק וּמְבַקֵּשׁ רַחֲמִים שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלָיו, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תּוֹרַת כֹּהֲנִים, פָּרָשַׁת בְּחֻקֹּתַי): מֵיָד שֶׁמִּתְוַדִּים עַל עֲוֹונוֹתֵיהֶם, מֵיָד אֲנִי חוֹזֵר וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם; כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מִתְוַדֶּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיא אֶת כָּל הַצְּרוּפִים הָרָעִים שֶׁנִּצְטָרְפוּ וְנֶחְקְקוּ בְּתוֹךְ עַצְמוֹתָיו, וְזוֹכֶה לְהִכָּלֵל בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּבָא וְעוֹמֵד בְּצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעִיר אוּמַן, אֲשֶׁר מְאֹד מְאֹד בִּקְּשָׁנוּ שֶׁנַּהֲיֶה אֶצְלוֹ, וְעוֹמֵד וּמִתְוַדֶּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ עַל כָּל

מַעֲשָׂיו, וּמְקַבֵּל עָלָיו קַבָּלָה חֲזָקָה שֶׁמֵּהַיּוֹם וָהָלְאָה כְּבָר לֹא יַחֲזֹר לִשְׁטֻיּוֹתָיו וַהֲבָלָיו, לַחֲטָאָיו, עֲוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו, וּמִתְחָרֵט חֲרָטָה גְּמוּרָה, וּמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ קַבָּלוֹת חֲזָקוֹת, שֶׁמֵּהַיּוֹם וָהָלְאָה כְּבָר יִזְכֶּה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵינוֹ זָז מִשָּׁם עַד שֶׁמּוֹחֲלִים לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (פָּרָשַׁת פִּנְחָס רלא): מַאן דִּמְפָרֵשׁ חוֹבוֹי כָּל דִּינִין בְּדִלִּין מִנֵּיהּ [מִי שֶׁמְּפָרֵשׁ אֶת חוֹבוֹתָיו כָּל הַדִּינִין נִפְטָרִין מִמֶּנּוּ], וְזוֹכֶה לְהִכָּתֵב לְחַיִּים טוֹבִים; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מְבַטֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר הַזֶּה, רַק עוֹמֵד וּמִתְוַדֶּה, שֶׁאָז לֹא יָזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו.

ה.

בְּנִי, בְּנִי! עַכְשָׁו כְּשֶׁגָּמַרְתָּ אֶת הַוִּדּוּי דְּבָרִים וְאֶת הַשִּׂיחָה בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנְךָ, וְשָׁפַכְתָּ לִבְּךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, רְאֵה לִתֵּן וְלִנְדֹּר פְּרוּטָה לִצְדָקָה לִזְכוּת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁבְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ, שֶׁנְּתִן פְּרוּטָה לִצְדָקָה בַּעֲבוּר הַזְּכָרַת נִשְׁמָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה. וּבְזוֹ הַלָּשׁוֹן אָמַר: ״אוּן וֶועט גֶּעבֶּן אַ פְּרוּטָה לִצְדָקָה פוּן מַיינִיט וֶועגֶן״ [וְשֶׁיִּתֵּן פְּרוּטָה לִצְדָקָה לְמַעֲנִי], וְתַתְחִיל

לוֹמַר אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים הַנִּקְרָאִים 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי', שֶׁגִּלָּה וְתִקֵּן רַבֵּנוּ זַ"ל בִּשְׁבִיל תִּקּוּן פְּגַם הַבְּרִית, אֲשֶׁר הוּא תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד, אֲשֶׁר בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל, אֲשֶׁר אֲמִירַת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים הָאֵלּוּ שֶׁהֵם 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי', אִם יֹאמְרֵם, אָז יַנִּיחַ עַצְמוֹ לָאֹרֶךְ וְלָרֹחַב, וּבְוַדַּאי יוֹשִׁיעַ לְזֶה הָאָדָם הָאוֹמְרָם. וְאָמַר אָז בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן, שֶׁבַּפְּאוֹת יוֹצִיא אוֹתוֹ מֵהַגֵּיהִנּוֹם, אֲפִלּוּ אִם יִהְיֶה אוֹתוֹ אָדָם אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, אֲפִלּוּ אִם עָבַר מַה שֶּׁעָבַר, רַק מֵעַתָּה יְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ שֶׁלֹּא יָשׁוּב לְאִוַּלְתּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם (עֵין חַיֵּי־מוֹהַר"ן, סִימָן רכה); וְהִפְלִיג רַבֵּנוּ זַ"ל מְאֹד מְאֹד בְּעִנְיַן אֲמִירָה עַל קִבְרוֹ עֲשָׂרָה קַפִּיטְלֶךְ תְּהִלִּים, הַנִּקְרָאִים 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי', וְאָמַר, כִּי הַתִּקּוּן הַזֶּה לֹא נוֹדַע מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן הָעֲשָׂרָה קַפִּיטְלֶךְ תְּהִלִּים הָהֵם, זֶהוּ דָּבָר יָקָר וְנִפְלָא וּמוֹעִיל מְאֹד. וְיֵחֵד שְׁנֵי עֵדִים כְּשֵׁרִים, שְׁנֵי תַּלְמִידָיו צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים, הָאֶחָד: ר' אַהֲרֹן מִבְּרֶסְלֶב, וְהַשֵּׁנִי: ר' נַפְתָּלִי מִנֶּעֱמִרוֹב, וְלָקַח אוֹתָם לְעֵדוּת, וְכָךְ אָמַר: כִּי יִמָּלְאוּ יָמָיו, אָזַי אַחַר הִסְתַּלְקוּתוֹ, מִי שֶׁיָּבוֹא עַל קִבְרוֹ, וְיֹאמַר שָׁם אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטְלֶךְ תְּהִלִּים,

הַנִּקְרָאִים ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, וְיִתֵּן קֹדֶם פְּרוּטָה לִצְדָקָה, אֲפִלּוּ אִם גָּדְלוּ וְעָצְמוּ עֲוֹנוֹתָיו וַחֲטָאָיו מְאֹד מְאֹד, חַס וְשָׁלוֹם, אַזַי אֶתְאַמֵּץ וְאֶשְׁתַּדֵּל לָאָרֵךְ וְלָרַחֵב לְהוֹשִׁיעוֹ וּלְתַקְּנוֹ, וַאֲנִי חָזָק מְאֹד בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁלִּי, אַךְ בָּזֶה אֲנִי חָזָק בְּיוֹתֵר, שֶׁאֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטְלֶךְ תְּהִלִּים מוֹעִילִים מְאֹד מְאֹד. וְצִוָּה שֶׁיְּגַלּוּ אֶת אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטְלֶךְ תְּהִלִּים לְכָל הָעוֹלָם, וְאָמַר, שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא דָּבָר קַל לוֹמַר עֲשָׂרָה קַפִּיטְלֶךְ תְּהִלִּים, אַף־עַל־פִּי־כֵן גַּם זֶה יִהְיֶה כָּבֵד מְאֹד לְקַיְּמָם, וְכַמָּה וְכַמָּה צַדִּיקִים גְּדוֹלִים שֶׁרָצוּ לַעֲמֹד עַל תִּקּוּן זֶה, וְנִתְיַגְּעוּ לִמְצֹא לְזֶה תִּקּוּן, וּקְצָתָם לֹא יָדְעוּ כְּלָל מָה עִנְיָן זֶה, וּקְצָתָם הִתְחִילוּ לֵידַע קְצָת בְּעִנְיַן תִּקּוּן זֶה, וְנִסְתַּלְּקוּ לְעוֹלָמָם בְּאֶמְצַע עִסּוּקָם בָּזֶה וְלֹא גָּמְרוּ, וְלִי עָזַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁזָּכִיתִי לַעֲמֹד עַל זֶה בִּשְׁלֵמוּת.

וְעִנְיַן ה׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, לוֹמַר הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים, הוּא דָּבָר חָדָשׁ לְגַמְרֵי, חִדּוּשׁ נִפְלָא, כִּי הוּא תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד, כִּי זֶה הַתִּקּוּן גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, וְאִם יֹאמְרֶם בְּכַוָּנָה כָּרָאוּי, בְּוַדַּאי מַה

טוֹב, אַךְ גַּם הָאֲמִירָה בְּצַמָּה מְסֻגֶּלֶת מְאֹד (עַיֵּן שִׁיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן קמא); בְּנִי, בְּנִי! אַתָּה נִמְצָא עַכְשָׁו בְּצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, תֹּאמַר אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים הַנִּקְרָאִים ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳ בְּהִתְעוֹרְרוּת רַבָּה, וְתִשְׁפֹּךְ אֶת נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֹאמְרֶם מִלָּה בְּמִלָּה, כִּי הֵיכִי צָדִיק בָּעוֹלָם שֶׁהִבְטִיחַ הַבְטָחָה כָּל־כָּךְ חֲזָקָה עִם שְׁנֵי עֵדִים, שֶׁמִּי שֶׁיֹּאמַר הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים הָאֵלּוּ, אֲפִלּוּ אִם גָּבְהוּ וַעֲצְמוּ עֲוֹנוֹתָיו וַחֲטָאָיו מְאֹד מְאֹד, חַס וְשָׁלוֹם, יִשְׁתַּדֵּל לָאָרֶךְ וְלָרֹחַב לְהוֹשִׁיעוֹ וּלְתַקְּנוֹ וּלְעָזְרוֹ לְהוֹצִיאוֹ מִן הַשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו?! וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לֹא לִהְיוֹת בַּטְלָן, אֶלָּא תְּבַטֵּל אֶת שִׂכְלְךָ לְגַמְרֵי, וְתֹאמַר עַכְשָׁו הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים הָאֵלּוּ לְאַט לְאַט מִלָּה בְּמִלָּה, וְתִשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁתִּגְמֹר, אִם תִּרְצֶה תּוֹסִיף גַּם אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁתִּקֵּן מוֹהֲרַנ״תְ זַ״ל, אֲשֶׁר אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיוּ רְגִילִים לוֹמַר, שֶׁהָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים הֵם הַנִּתּוּחַ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל עוֹשֶׂה בָּאָדָם וּמוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֶת הָרָע וְהַזְּהָמָה שֶׁנִּכְנְסוּ בּוֹ, וְהַתְּפִלָּה שֶׁל מוֹהֲרַנ״תְ זַ״ל הִיא הַמַּיִם שֶׁרוֹחֲצִים אֶת הַדָּמִים וְהַזְּהָמָא שֶׁיָּצְאוּ; וְעַל־כֵּן הָיוּ רְגִילִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ

לוֹמַר גַּם אֶת הַתְּפִלָּה, אַךְ עַל־כָּל־פָּנִים אִם אִי אֶפְשָׁר לְךָ לוֹמַר אֶת הַתְּפִלָּה, תֹּאמַר רַק הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים אֲשֶׁר זֶה הוּא תִּקּוּן גָּמוּר. וְרַבֵּנוּ זַ״ל הִפְלִיג מְאֹד מְאֹד בַּאֲמִירַת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרִים אֵלּוּ; וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם אַתָּה כְּבָר עוֹמֵד בְּצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, וְתִשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ בַּעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים אֵלּוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְנָכוֹן יִהְיֶה לִבְּךָ וּבָטוּחַ שֶׁלֹּא תָּזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁיִּמְחֹל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הִבְטִיחַ הַבְטָחָה חֲזָקָה עִם שְׁנֵי עֵדִים כְּשֵׁרִים, שֶׁמִּי שֶׁיֹּאמַר אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים אֵלּוּ, בְּוַדַּאי יִמְחֲלוּ לוֹ עַל הַכֹּל. וְאָמַר אָז, שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁזֶּהוּ דָּבָר קַל מְאֹד לוֹמַר עֲשָׂרָה קַפִּיטְלֶךְ תְּהִלִּים, אַף־עַל־פִּי־כֵן גַּם זֶה יִהְיֶה כָּבֵד לְקַיֵּם. וַאֲנַחְנוּ רוֹאִים בְּחוּשׁ שֶׁזֶּה נִתְקַיֵּם בִּשְׁלֵמוּת, כִּי מְזַלְזְלִים בְּיוֹתֵר בַּאֲמִירַת עֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים אֵלּוּ; וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם אַתָּה כְּבָר נִמְצָא פֹּה בְּצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, רְאֵה לוֹמַר עַכְשָׁו אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים, וְאִם תּוּכַל לוֹמַר גַּם אֶת הַתְּפִלָּה הַקְּדוֹשָׁה — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, וְכֵן תַּעֲשֶׂה בְּכָל פַּעַם שֶׁתָּבֹא אֵצֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל,

תַּתְחִיל עוֹד פַּעַם לוֹמַר הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, וְתִתֵּן קֹדֶם פְּרוּטָה לְצְדָקָה, וְתַזְכִּיר שְׁמוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁיִּהְיֶה לוֹ תַּעֲנוּג גָּדוֹל כְּשֶׁיָּבוֹאוּ אֶל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ וְיִתְּנוּ פְּרוּטָה לְצְדָקָה, וְיֹאמְרוּ שָׁם אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים (עַיֵּן חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן קסב). וְרַבֵּנוּ זַ״ל דִּבֵּר הַרְבֵּה מֵהַמַּעֲלָה שֶׁבַּר יִשְׂרָאֵל יָבוֹא אֶל קִבְרוֹ הַקָּדוֹשׁ, וְיֹאמַר שָׁם אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים בְּהִתְעוֹרְרוּת הַלֵּב, וְיִהְיֶה לוֹ תַּעֲנוּג גָּדוֹל מִזֶּה, וְעָשָׂה תְּנוּעוֹת בְּגוּפוֹ וּבְעַצְמוֹתָיו אָז, וְאָמַר שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חִלּוּץ עֲצָמוֹת בְּקִבְרוֹ כְּשֶׁיֹּאמְרוּ תְּהִלִּים עַל קִבְרוֹ, וְיִהְיֶה לוֹ נַחַת רוּחַ וְשַׂעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים וְתַעֲנוּג גָּדוֹל מִזֶּה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּקַיֵּם אֶת דְּבָרָיו. וְלָכֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, אַתָּה נִמְצָא עַכְשָׁו בְּצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, רְאֵה לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר שֶׁיֵּשׁ לְךָ, וְתֹאמַר אֶת ה״תִּקּוּן הַכְּלָלִי״, וְתִשְׁפֹּךְ שִׂיחַ וּתְפִלָּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֶיךָ, וְיוֹצִיאֲךָ מִן הַשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמְתַּחְתִּיוֹשֶׁנְּפַלְתָּ לְשָׁם, וְאָז נָכוֹן לִבְךָ יִהְיֶה וּבָטוּחַ, שֶׁהַכֹּל יִתָּקֵן.

ו.

בְּנִי, בְּנִי! אַף שֶׁזָּכִיתָ כְּבָר לְהִתְוַדּוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָמַרְתָּ אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים שֶׁהֵם 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי' בְּהִשְׁתַּפְּכוּת הַנֶּפֶשׁ וּבִשְׁבִרוֹן לֵב וּבִבְכִיָּה וּבְהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה, עִם כָּל זֹאת רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְנַצֵּל מְאֹד מְאֹד אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר שֶׁאַתָּה נִמְצָא כָּאן בְּאוּמָן, וּבְכָל רֶגַע שֶׁיֵּשׁ לְךָ פְּנַאי, רוּץ וּבְרַח לְךָ אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבְכָל פַּעַם שֶׁתָּבוֹא לְשָׁם, תַּתְחִיל מֵחָדָשׁ לְהִתְוַדּוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַתְחִיל בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה לוֹמַר הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים, כִּי הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים הָאֵלּוּ, שֶׁהֵם 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי', הֵם תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, שֶׁעוֹד לֹא גִּלָּה אַף אֶחָד בָּעוֹלָם, וְרַבֵּנוּ זַ״ל הִבְטִיחַ בְּהַבְטָחָה כָּזוֹ עִם שְׁנֵי עֵדִים כְּשֵׁרִים, אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹבָה לְמִי שֶׁיֹּאמְרֵם, וְעַל־כֵּן בְּכָל פַּעַם שֶׁאַתָּה בָּא אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, תֹּאמְרֵם בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה כְּאִלּוּ לֹא אָמַרְתָּ אֶת זֶה מִיָּמֶיךָ, כִּי בְּכָל פַּעַם בְּפַעַם

שֶׁאוֹמְרִים אֶת זֶה, זֶהוּ תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וְאַל תֹּאבֶה וְאַל תִּשְׁמַע לְשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁאוֹמֶרֶת אַחֶרֶת, כִּי הָעִקָּר לִהְיוֹת תָּמִיד בְּקֶבֶר הַצַּדִּיק, וַאֲפִלּוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּשֶׁאַתָּה בָּא שָׁמָּה, תֹּאמְרָם בְּכָל פַּעַם בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, כִּי מַעֲלַת הַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁנִּסְעִים אֶל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים הִיא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דַּיְקָא, כִּי מְקוֹם מְנוּחַת הַצַּדִּיקִים שָׁם כְּלוּלִים כָּל הַמְקוֹמוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי בְּמְקוֹם מְנוּחָתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, שָׁם נִמְשֶׁכֶת קְדֻשַּׁת כִּסֵּא הַכָּבוֹד, וְעַל־כֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד יָכוֹל לִמְצֹא שָׁם אֶת מְקוֹמוֹ וְלָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, עֲרֻלָה, הֲלָכָה ד', אוֹת ח'), וְגַם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכִין לִהְיוֹת בְּצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ"ל, וּלְהִתְעוֹרֵר שָׁם בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלוֹמַר הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים, כִּי גַּם בִּימֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה מְסֻגָּל בְּיוֹתֵר לְהִתְקַבֵּץ יַחַד עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, כִּי אָז עִקַּר הַעֲלָאַת הַכָּבוֹד דִּקְדֻשָּׁה שֶׁגָּדֵל בְּיוֹתֵר עַל־יְדֵי רִבּוּי עָם, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְפָּאֵר עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַמִּתְקַבְּצוֹת יַחַד עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הַחוֹבֵל בַּחֲבֵרוֹ, הֲלָכָה ג', סְעִיף כ'); וְעַל־כֵּן בְּכָל פַּעַם שֶׁאַתָּה בָּא מֵחָדָשׁ אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ"ל,

תִּתְעוֹרֵר עוֹד פַּעַם בְּהִתְעוֹרְרוּת דִּקְדֻשָּׁה, וְתִשְׁפּוֹךְ אֶת נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִתְוַדֶּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁעָבַר עָלֶיךָ, וּתְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים בִּזְכוּת הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ הַגָּנוּז פֹּה וְשֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, וּתְעוֹרֵר עָלֶיךָ רַחֲמִים רַבִּים, רַחֲמִים עֶלְיוֹנִים, וּבְכָל פַּעַם תֹּאמַר אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה. הָעִקָּר רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לַעֲשׂוֹת זֹאת בְּכָל עֵת שֶׁאַתָּה מְבֻלֶּה בְּצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם גָּדוֹל כָּל־כָּךְ, שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט בִּמְנִיעוֹת וּבְעִכּוּבִים בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, בִּכְלָלִיּוּת — הוּא מַעֲלִים וּמַסְתִּיר אֶת כָּל עִנְיַן צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי אִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל וְאֶל מַה יְכוֹלִים לִזְכּוֹת עַל יָדוֹ, הָיוּ רָצִים וּבוֹרְחִים וּבָאִים לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמְבַקְּשִׁים וּמִתְחַנְּנִים עַל תִּקּוּן נַפְשׁוֹתָם, כִּי הֲלֹא אֵין עוֹד צַדִּיק בָּעוֹלָם שֶׁהִבְטִיחַ הַבְטָחָה כָּזוֹ עִם שְׁנֵי עֵדִים, שֶׁאִם יֹאמְרוּ הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים הָאֵלּוּ, אֲזַי אֲפִלּוּ אִם עָצְמוּ וְגָבְהוּ חַטָּאֵיהֶם וּפִשָּׁעֵיהֶם, יוֹצִיאֵם מִן הַשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, וְהֵעִיד עַל זֶה עִם שְׁנֵי עֵדִים נֶאֱמָנִים,

וְעַל־כֵּן עוֹשֶׂה הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם מַה שֶּׁעוֹשֶׂה לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר מֵעֵינֵי כֹּל אֶת צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁיִּהְיֶה קַל בְּעֵינֵי כֻּלָּם הָעִנְיָן הַזֶּה שֶׁל אֲמִירַת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, וְלֹא יַאֲמִינוּ וְלֹא יִרְצוּ לָבֹא וְלֹא יִרְצוּ לְאָמְרָם. וְעוֹד זֹאת, שֶׁאֲפִלּוּ מִי שֶׁכְּבָר כֵּן זוֹכֶה לָבוֹא אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם אוֹרֵב עָלָיו מְאֹד מְאֹד, וּבִפְרָטִיּוּת עַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, לְבַלְבְּלָם בְּכָל מִינֵי הֶבֶל וְהֶבְלֵי הַבְלִים, הָעִקָּר שֶׁיִּשְׁכְּחוּ לָמָּה בָּאנוּ לְכָאן, וְהַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם אוֹרֵב מְאֹד מְאֹד בְּנִכְלֵי עַרְמוּמִיּוּת, וְרוֹצֶה לְהַכְשִׁיל בְּמַחֲלֹקֶת וּבִמְרִיבוֹת וּבְחִלּוּקֵי דֵּעוֹת, וְהָעִוֹלֶה עַל הַכֹּל לְהִתְוַכֵּחַ בְּוִכּוּחִים וּלְדַבֵּר דְּבָרִים שֶׁל מַה בְּכָךְ, הָעִקָּר לִשְׂכֹּחַ עַל מַה בָּאוּ, וּבִפְרָטִי פְּרָטִיּוּת מִתְפַּשֵּׁט הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁיִּכָּשֵׁל בִּרְאִיּוֹת אֲסוּרוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, וְיִשְׁכַּח אֵיפֹה הוּא נִמְצָא, וּמִתְלַבֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּמִצְוֹות, כְּאִלּוּ זֶה בָּא לְעוֹרְרוֹ וּלְחַזְּקוֹ, וּמַתְחִיל לְדַבֵּר וּלְפַטְפֵּט עִמּוֹ, עַד שֶׁיּוֹצְאִים וּמְדַבְּרִים לְשׁוֹן־הָרַע וּרְכִילוּת וְלֵיצָנוּת וּדְבָרִים בְּטֵלִים, עַד שֶׁבָּאִים אַחַר־כָּךְ לִידֵי הִסְתַּכְּלִיּוֹת רָעוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים, וְשׂוֹכְחִים לְגַמְרֵי

אֶל מִי בָּאוּ וְעַל מַה בָּאוּ וְלָמָּה בָּאוּ וְהֵיכָן הֵם נִמְצָאִים; וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אַף שֶׁזּוֹ זְכוּת גְּדוֹלָה לָבוֹא אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל כָּל הַשָּׁנָה, כִּי בְּכָל פַּעַם בְּפַעַם שֶׁזּוֹכִין לָבֹא אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, הוּא תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, אֲבָל בְּיוֹתֵר הִזְהִירָנוּ לָבֹא אֵלָיו לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא. וְעַל־כֵּן אִם כְּבָר זָכִיתָ לָבֹא, רְאֵה לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר שֶׁיֵּשׁ בְּיָדְךָ, וְאַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִסְגֹּר אֶת עֵינֶיךָ וְאָזְנֶיךָ וּפִיךָ, שֶׁלֹּא תִּסְתַּכֵּל בְּשׁוּם מָקוֹם, רַק עֵינֶיךָ וְלִבְּךָ יִהְיוּ אֲצֻלּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַל תֹּאבֶה לִשְׁמֹעַ שׁוּם דָּבָר מִשּׁוּם בְּרִיָּה, אֶלָּא תַּכְנִיס אָזְנֶיךָ בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּתְצַיֵּת לְכָל מַה שֶּׁרַבֵּנוּ זַ״ל מְבַקֵּשׁ אוֹתָנוּ, וְתִשְׁמֹר אֶת פִּיךָ מְאֹד מְאֹד לֹא לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחֲךָ, אֶלָּא שְׁפֹךְ אֶת נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָךְ תַּעֲשֶׂה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, שֶׁתָּבוֹא לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, וּתְבַלֶּה שָׁם אֶת הַיָּמִ ם הַמּוּעָטִים שֶׁיֵּשׁ לְךָ, וּתְנַצֵּל אוֹתָם הֵיטֵב הֵיטֵב, כִּי כָּל הַשָּׁנָה תְּלוּיָה וְעוֹמֶדֶת עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה, וְעַל־כֵּן אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד מְאֹד, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְבַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, אֶלָּא תְּנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר

שֶׁיֵּשׁ לְךָ, וּבְכָל פַּעַם שֶׁתָּבוֹא מֵחָדָשׁ אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, תַּתְחִיל לְהִתְוַדּוֹת אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֹאמַר אֶת הָעֲשָׂרָה מְזֻמּוֹרֵי תְּהִלִּים, וַאֲזַי תִּגְרֹם תַּעֲנוּג וְשַׂעֲשׁוּעַ גָּדוֹל לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְכֵן תִּזְכֶּה שֶׁהוּא יְתַקֵּנְךָ בְּתִקּוּן גָּמוּר. וּזְכֹר הֵיטֵב דָּבָר זֶה, כִּי תִּצְטָרֵךְ לָזֶה כָּל הַזְּמַן, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַטְעוּ אוֹתְךָ בְּשׁוּם הַטְעָיוֹת וּבְשׁוּם שְׁקָרִים, וְתֵדַע שֶׁאֵין לְךָ שׁוּם דָּבָר בְּחַיֶּיךָ רַק רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעַצְמוֹ, שֶׁהוּא הָרַבִּי שֶׁהִבְטִיחַ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שְׁמִי שֶׁיָּבוֹא אֲלָיו, יְתַקְּנוֹ בִּתִקּוּן כָּזֶה, עַד שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר אֶצְלוֹ שׁוּם רֹשֶׁם שֶׁל חֵטְא; וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, מֵאַחַר שֶׁזּכָּה אוֹתְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְהִתְקָרֵב אֶל רַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, רַבִּי רַחֲמָן כָּזֶה, רַבִּי אֲשֶׁר מֵבִין אוֹתְךָ, לָמָּה תַּעֲזֹב אוֹתוֹ וְתַחֲלִיף אוֹתוֹ בַּעֲבוּר שְׁטֻיּוֹת וּבַעֲבוּר לְשׁוֹן־הָרָע וּרְכִילוּת, וְכוּחִים, מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת, שֶׁהַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ, יוֹתֵר טוֹב לְךָ לְהַחֲזִיק בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז תִּרְאֶה אֶת גֹּדֶל הַתּוֹעֶלֶת שֶׁתִּהְיֶה לְךָ כָּל הַשָּׁנָה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי הַהִתְעוֹרְרוּת וְהַהִתְחַזְּקוּת שֶׁתְּקַבֵּל כָּאן אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, תּוֹעִיל לְךָ לְכָל הַשָּׁנָה.

תְּפִלַּת מִנְחָה

א.

בְּנִי, בְּנִי! עַכְשָׁו הִגִּיעַ זְמַן תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, אֲשֶׁר יָדוּעַ שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהִזָּהֵר כָּל הַשָּׁנָה בִּתְפִלַּת מִנְחָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ו:): לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זָהִיר בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה, שֶׁכֵּן אֵלִיָּהוּ לֹא נַעֲנָה אֶלָּא בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה, כִּי אָז בְּעֵת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה הַדִּינִים שׁוֹרִים בָּעוֹלָם, וְאָדָם מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל מְאֹד מְאֹד, וּצְרִיכִין רַחֲמִים רַבִּים שֶׁיִּשָּׁאֵר בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בַּבֹּקֶר כְּשֶׁאָדָם קָם אָז הָאֱמוּנָה אֲצָלוֹ מְזֻכֶּכֶת וּבְרוּרָה עַד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֵיכָה ג): "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ", וּבְכָל בֹּקֶר מִתְחַדֶּשֶׁת הָאֱמוּנָה בִּרְבוּי מֻפְלָג, וּכְמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סב) עַל פִּי הַזֹּהַר (מִשְׁפָּטִים צה): נַפְקַת בְּצַפְרָא וּמִתְכַּסְיָא בִּימָמָא [יוֹצֵאת בַּבֹּקֶר וּמִתְכַּסָּה בַּיּוֹם]; הַיְנוּ בְּצַפְרָא בַּבֹּקֶר הָאֱמוּנָה יוֹצֵאת בְּכֹחַ גָּדוֹל, וְהָאָדָם מְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ

בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, לֹא־כֵן בְּאֶמְצַע הַיּוֹם כְּשֶׁאָדָם טָרוּד בְּפַרְנָסָתוֹ וּבְעִסְקוֹ הַגַּשְׁמִי אָז נִתְכַּסִּית הָאֱמוּנָה וְנִשְׁכַּחַת מִן הָאָדָם, וּבִפְרָט אַחַר הַצָּהֳרַיִם לְעֵת נְטוֹת צִלְלֵי עֶרֶב, שֶׁאָז דַּרְכּוֹ שֶׁל הָאָדָם לִהְיוֹת מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל מְאֹד, וְעַל־כֵּן הַדִּינִים שֶׁהֵם הַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת מִתְגַּבְּרִים עַל הָאָדָם, וְאָז צָרִיךְ לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ בְּיוֹתֵר עַל מִדַּת הָאֱמוּנָה, כִּי דַּיְקָא בְּעֵת שֶׁחֹשֶׁךְ לָאָדָם וּמָר לוֹ, וְהוּא מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל, אָז עָלָיו לְהַשְׁלִיךְ וְלִזְרֹק אֶת עַצְמוֹ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּלְסַלֵּק מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל שֶׁנִּדְבְּקוּ בּוֹ, שֶׁהֵם חָכְמוֹת הַטֶּבַע, וּלְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזוֹ הָיְתָה עֲבוֹדָתוֹ שֶׁל אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא בְּשָׁעָה שֶׁהִתְפַּשְׁטוּ עוֹבְדֵי הַבַּעַל, וְרָצוּ לְהַכְנִיס אֶת הַטֶּבַע בָּעוֹלָם, וּלְסַלֵּק אֶת שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ מִן הָעוֹלָם, אָז לָחַם כְּנֶגְדָּם אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא, עַד שֶׁהֶצְרִכוּ כֻּלָּם לְהוֹדוֹת וְלִצְעֹק (מְלָכִים א יח): "הַוְיָ"ה הוּא הָאֱלֹקִים", כִּי דַּיְקָא בְּעֵת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, שֶׁאָז הַדִּינִים מִתְגַּבְּרִים עַל הָאָדָם, שֶׁהֵם כְּלַל הַבִּלְבּוּלִים וְהַסְּפֵקוֹת, הַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת, אָז דַּיְקָא צְרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל אֲלֵיהוּ יִתְבָּרַךְ תְּפִלָּה שֶׁהִיא בִּבְחִינַת דִּין, כְּמוֹ

שֶׁעָשָׂה אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא, וְעַל־יְדֵי־זֶה הַדִּין נִמְתָּק בְּשָׁרְשׁוֹ וְנִתְגַּלָּה גִּלּוּי אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁצּוֹעֲקִים "הַוָי"ה הוּא הָאֱלֹקִים", הֵינוּ שֶׁהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ מְלֻבֶּשֶׁת בְּתוֹךְ הַטֶּבַע, וְהַטֶּבַע הוּא כִּסֶּא וּלְבוּשׁ לַהַשְׁגָּחָה; וְלָכֵן צְרִיכִין לְהִזָּהֵר בְּיוֹתֵר בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה, כִּי אָז הוּא זְמַן דִּינִים שֶׁיְּכוֹלוֹת לְהִכָּנֵס בָּאָדָם אִילּוּ מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, כְּאִלּוּ "כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשׂוּ לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה" (דְּבָרִים ח, יז), אֲבָל כְּשֶׁעוֹמֵד אָז לְהִתְפַּלֵּל אֲלֵיהוּ יִתְבָּרַךְ, הוּא מַמְתִּיק אֶת כָּל הַדִּינִים וְכָל הַקְּלִפּוֹת, וְנִתְגַּלֶּה אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן הִזְהִירוּנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים בְּיוֹתֵר עַל תְּפִלַּת הַמִּנְחָה כָּל הַשָּׁנָה, כְּדֵי לְהַמְתִּיק אֶת הַדִּין הַמִּתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם אָז דַּיְקָא, כִּי בְּכָל יוֹם וָיוֹם בְּעֵת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה הוּא בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, תְּפִלַּת מִנְחָה, הֲלָכָה א'), כִּי יִצְחָק תִּקֵּן תְּפִלַּת מִנְחָה (בְּרָכוֹת כו:), וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא פַּחַד יִצְחָק, וְעַל־כֵּן דַּיְקָא אָז צְרִיכִין לְהִזָּהֵר בַּתְּפִלָּה בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, כְּדֵי לְהַמְתִּיק אֶת כָּל הַדִּינִים, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִים הַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת, וְעַל־כֵּן תִּקְנוּ סָמוּךְ לְמִנְחָה דַּיְקָא, שֶׁלֹּא לְהַתְחִיל בְּשׁוּם מְלָאכָה

וּבַאֲכִילָה סָמוּךְ לָהּ, פֵּן יִשְׁכַּח לְהִתְפַּלֵּל, וְאָז דַּיְקָא חָשְׁשׁוּ לְזֶה, שֶׁאָז דִּינִים שׁוֹרִים עַל הָאָדָם מֵרֹב בִּלְבּוּלִים שֶׁהָיוּ לוֹ בְּאֶמְצַע הַיּוֹם בַּעֲבוֹדָתוֹ וּבְטִרְחָתוֹ בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, עַד שֶׁיָּכוֹל לִשְׁכֹּחַ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ; וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהִזָּהֵר בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה כָּל הַשָּׁנָה, כְּדֵי לְהַמְתִּיק אֶת הַדִּינִים, וְלֹא יַחְשֹׁב כְּרֶגַע שֶׁיֵּשׁ אֵיזֶה טֹבַע. וְדָבָר זֶה שַׁיָּךְ כָּל הַשָּׁנָה, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ בְּיוֹתֵר עַל תְּפִלַּת הַמִּנְחָה שֶׁתִּתְקֵן יִצְחָק, יוֹתֵר מִכָּל הַתְּפִלּוֹת, שֶׁאָז דֶּרֶךְ הָאָדָם שֶׁהוּא מִבֹּהַל וּמְבֻלְבָּל מְאֹד, וְלָכֵן צְרִיכִין לְהִשְׁתַּדֵּל לְהִתְפַּלֵּל מֻקְדָּם, וּבִפְרָט הַרְבֵּה קֹדֶם הַשְּׁקִיעָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵחָשֵׁךְ לוֹ הַלַּיְלָה, וְהַכֹּל כְּדֵי לְהַמְתִּיק מִמֶּנּוּ אֶת הַדִּינִים שֶׁלֹּא יִפֹּל בִּבְחִינַת שָׁנָה, שֶׁכָּל זֶה הוּא סוֹד רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא סוֹד הַדִּין, סוֹד הַדּוֹרְמִיטָא, שֶׁהוּא הַשָּׁנָה, וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה כְּשֶׁעָבְרָה כְּבָר שָׁנָה שְׁלֵמָה, וְאוֹחֲזִים כְּבָר בְּמִנְחָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל הַשָּׁנָה, תְּפִלַּת הַמִּנְחָה שֶׁל עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אַתָּה, אֲהוּבִי, בְּנִי, צָרִיךְ בְּיוֹתֵר לְהִתְעוֹרֵר בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה וְנוֹרָאָה וְעֶלְיוֹנָה מְאֹד לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ אֵיךְ עָבְרָה עָלֶיךָ כָּל הַשָּׁנָה בְּכָל יוֹם אַחַר

הַצָּהֳרַיִם עֵת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, כַּמָּה וְכַמָּה יָמִים הָיִיתָ עָסוּק בְּעִסְקֶךָ, וְשָׂכַחְתָּ לְגַמְרֵי לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה, וְכַמָּה פְּעָמִים הִתְפַּלַּלְתָּ כְּבָר אַחַר הַזְּמַן, וְכַמָּה יְרִידוֹת וּבִלְבּוּלִים הָיוּ עָלֶיךָ כָּל הַשָּׁנָה לִפְנוֹת עֶרֶב בְּעֵת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, עַד שֶׁנִּתְבַּלְבְּלָה לְךָ כָּל תְּפִלָּתְךָ, אֲשֶׁר רַק אַתָּה וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹדֵעַ. וְלָכֵן דַּיְקָא עַכְשָׁו בְּעֵת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל הַשָּׁנָה, אַתָּה יָכוֹל לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל אִם תִּקַּח אֶת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְתָרוּץ תֵּכֶף־וּמִיָּד לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וּתְחַבֵּר עַצְמְךָ עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים הַנּוֹהֲגִים לְהִתְפַּלֵּל אֶת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה הָאַחֲרוֹנָה בְּעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל, וְאֵין לְךָ מָה לְמַהֵר וְלַחֲטֹף אֶת תְּפִלָּתְךָ, אַדְרַבָּה עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן שֶׁתָּשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל כָּל הַתְּפִלּוֹת הַפְּגוּמוֹת שֶׁלְּךָ בְּמֶשֶׁךְ כָּל הַשָּׁנָה. וְלָכֵן נוֹהֲגִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים לְהַאֲרִיךְ בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל הַשָּׁנָה מְאֹד מְאֹד כְּפִי הַנֵּסַח שֶׁלָּנוּ, בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, מֵאַחַר שֶׁזּוֹ הַתְּפִלָּה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל הַשָּׁנָה, וְהִיא גַּם הַכָּנָה לִקְרַאת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה הַנִּכְנֶסֶת וּבָאָה, וּבִתְפִלָּה זוֹ תְּפִלַּת הַמִּנְחָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל הַשָּׁנָה מְתַקְּנִים אֶת כָּל הַתְּפִלּוֹת הַפְּגוּמוֹת שֶׁל

כָּל הַשָּׁנָה; וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לֹא לִהְיוֹת בַּטָּלָן, אֶלָּא עַכְשָׁו לִפְנוֹת עֶרֶב אַל תְּבַלֶּה אֶת הַזְּמַן בִּשׂוּם שְׂטֵיוֹת, אֶלָּא רוּץ לְךָ אֶל בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, וְתָכִין אֶת עַצְמְךָ לִתְפִלַּת הַמִּנְחָה, וְתִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, מִלָּה בְּמִלָּה מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר הַיָּקָא, וְאִם תּוּכַל גַּם בִּבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה מִזֶּה, כִּי כְּשֶׁאָדָם מִתְעוֹרֵר עַכְשָׁו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא גּוֹרֵם שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעְלָה, כִּי הַהִתְעוֹרְרוּת בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה אָמְרוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיָּקָרִים, הִיא כְּבָר הֲכָנָה לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ, וְעַל־כֵּן לֹא בְּחִנָּם אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (עַיֵּן חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן שה): אֲחֵרִים הָיוּ מְאַחֲלִים לְעַצְמָם רֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּזֶה כְּמוֹ אֶצְלֵנוּ עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי בְּדֶרֶךְ כְּלָל אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הָיְתָה הִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה עַל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל בִּכְלָל, וּבִפְרָט בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה, שֶׁאָז הַלֵּב כְּבָר נָמֵס לְגַמְרֵי מֵרֹב יִרְאָה וָפַחַד מֵאֵימַת יוֹם הַדִּין הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּכְנָס וּבָא.

ב.

אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר! פּוֹתְחִים אֶת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה בַּאֲמִירַת מִזְמוֹר ק״ז שֶׁבִּתְהִלִּים: ״הוֹדוּ לַהֲוָ״ה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ״, כֵּן הַמִּנְהָג אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ [עַיֵּן מַטֵּה אֶפְרַיִם (סִימָן תקפ״א, סְעִיף נ״ז), דְּהַנּוֹהֲגִים לְאָמְרוֹ בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת, יֹאמְרוּהוּ גַּם בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה, לְפִי שֶׁהַמִּזְמוֹר מְיֻסָּד עַל הָאַרְבָּעָה שֶׁצְּרִיכִים לְהוֹדוֹת, וְאוֹמְרִים גְּאוּלֵי הֲוָ״ה, שֶׁהוּא רוֹמֵז גַּם עַל פְּדוּת הַנֶּפֶשׁ, וֶאֱוִילִים מִדֶּרֶךְ פִּשְׁעָם, שֶׁהוּא מְעוֹרֵר הַלֵּב לִתְשׁוּבָה, וְכֵן הוּא בְּסִדּוּר יַעַבֵ״ץ], וְהִנֵּה הַמִּזְמוֹר הַזֶּה תִּקֵּן הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע לְאָמְרוֹ בְּכָל עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאָמַר מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל הֶטַּעַם (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכוֹת הוֹדָאָה, הֲלָכָה ו׳), שֶׁהָאַרְבָּעָה צְרִיכִים לְהוֹדוֹת, שֶׁהֵם: חוֹלֶה, יוֹרְדֵי הַיָּם, יוֹצֵא מִבֵּית הָאֲסוּרִים, הוֹלְכֵי מִדְבָּרִיוֹת, זֶה סוֹבֵב עַל כָּל אָדָם בְּכָל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁאָדָם טָרוּד בַּעֲסָקָיו, בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהוּא בְּכְלַל חוֹלֶה — מֵרִבּוּי חֳטָאָיו וּבִלְבּוּלָיו וְהַרְפַּתְקָאוֹתָיו שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו בְּהִיוֹתוֹ מְעֹרָב בְּגַשְׁמִיּוּת הֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְכֵן הוּא בְּכְלַל יוֹרְדֵי

הַיָּם — שֶׁהֵם עִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁאָדָם טוֹבֵעַ בְּיַם הַתַּאֲוֹת וְכוּ׳ וְהַגַּשְׁמִיּוּת שֶׁלּוֹ, וְכֵן הוּא בְּכָלַל יוֹצֵא בֵּית הָאֲסוּרִים — שֶׁהוּא אָסוּר בְּתַאֲוֹתָיו וּבְמִדּוֹתָיו הָרָעוֹת כָּל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְכֵן הוּא בְּכָלַל הוֹלְכֵי מִדְבָּרִיּוֹת — כִּי כָּל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה הוּא מִסְתּוֹבֵב בַּדְּרָכִים וּבַעֲשִׂיּוֹתָיו הַגַּשְׁמִיּוֹת, שֶׁמִּסְתּוֹבֵב רָחוֹק מִן הַקְּדֻשָּׁה, וּמְעֹרָב בֵּין הַגּוֹיִים, וּכְשֶׁבָּא עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ וְרָץ לַמִּקְוֶה, וּמִתְלַבֵּשׁ בְּבִגְדֵי שַׁבָּת, וְרָץ לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ וּמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, אָז יָכוֹל לוֹמַר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה שֶׁמְּרַמְּזִים בּוֹ הָאַרְבָּעָה שֶׁצְּרִיכִים לְהוֹדוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת נד:), כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁמְּקַבֵּל עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת אַחַר שֶׁעָבְרוּ עָלָיו שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְהוּא בְּכָלַל חוֹלֶה מִתַּאֲוֹתָיו וּמִדּוֹתָיו הָרָעוֹת, וְיָרַד לְעִמְקֵי הַיָּם וְנִטְבָּע שָׁם, וְהָיָה אָסוּר בְּבֵית הָאֲסוּרִים בְּחֻמְרִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְהִסְתּוֹבֵב בְּעוֹלָם הַתֹּהוּ, בְּמִדְבָּרִיּוֹת שֶׁל הֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וַעֲכָשָׁו כְּשֶׁזּוֹכֶה לַעֲבֹר עַל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְאֵינוֹ מְיָאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, אֶלָּא רָץ אֶל תּוֹךְ הַשַּׁבָּת, אָז רָאוּי לוֹ לִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל

כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ, שֶׁאַחַר שֶׁעָבְרוּ עָלָיו שִׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וְהָיָה חוֹלֶה וְיָרַד לַיָּם, וְיָשַׁב בְּבֵית־הָאֲסוּרִים וְהָלַךְ בְּמִדְבָּרִיּוֹת, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא נִשְׁאָר יְהוּדִי מַאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְחוֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְאֵינוֹ מִתְיָאֵשׁ כְּלָל, אֶלָּא מְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, בָּזֶה בְּעַצְמוֹ רָאוּי לוֹ לִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא; וְעַל־כֵּן תִּקֵּן הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע לוֹמַר בְּכָל עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה כְּשֶׁעָבְרָה עַל הָאָדָם שָׁנָה שְׁלֵמָה, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד וְאֶחָד יוֹדֵעַ אֶת נִגְעֵי לְבָבוֹ וּמַכְאוֹבָיו מִמַּה שֶׁעָבַר עָלָיו כָּל הַשָּׁנָה, שֶׁהָיָה חוֹלֶה בְּתַאֲוֹתָיו וּבְמִדּוֹתָיו הָרָעוֹת, וְנִטְבָּע בְּיַם הַתַּאֲוֹת שֶׁלּוֹ, וְהָיָה אָסִיר בְּכֶלֶא יִצְרוֹ, שֶׁהָיָה מָכוּר אֵלָיו לְגַמְרֵי כָּל הַשָּׁנָה, וְהִסְתּוֹבֵב כָּל הַשָּׁנָה בְּדִמְיוֹנוֹת וּבַהֲבָלִים כְּמוֹ בְּמִדְבָּר שְׁמָמָה, בְּוַדַּאי צְרִיכִין לוֹמַר עַכְשָׁו אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה עַד מְאֹד. וּכְמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן ער), שֶׁבַּאֲמִירַת ״הוֹדוּ״ יְכוֹלִים לְשַׁבֵּר לִבּוֹ מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, וְלָכֵן תִּפָּרֵשׁ עַל עַצְמְךָ כָּל פָּסוּק וּפָסוּק בְּהִתְעוֹרְרוּת

גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, וּבִפְרָטִיּוּת בִּפְסוּקֵי "וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְיָ"ה בַּצַּר לָהֶם" (שֶׁזֶּה צוֹעֲקִין וּבוֹכִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מְאֹד בַּנִּגּוּן הַיָּדוּעַ, וּמְסַיְּמִים בְּנֶחָמָה "וּמִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יַצִּילֵם" "וּמִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם" "וּמִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם"); אַשְׁרֵי מִי שֶׁאוֹמֵר עַכְשָׁו בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה, וּמִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב בְּכָל פָּסוּק וּפָסוּק בַּמֶּה שֶׁאוֹמֵר, וּמְפָרְשׁוֹ עַל עַצְמוֹ, וְאָז, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, כְּשֶׁתַּגִּיעַ אֶל הַפָּסוּק הָאַחֲרוֹן: "מִי חָכָם וְיִשְׁמֹר אֵלֶּה וְיִתְבּוֹנְנוּ חַסְדֵי יְיָ"ה", כְּבָר תִּהְיֶה לְזֶה מַשְׁמָעוּת אַחֶרֶת לְגַמְרֵי, "מִי חָכָם וְיִשְׁמֹר אֵלֶּה", הַיְנוּ אֶת הָאַרְבָּעָה מִינֵי הוֹדָאוֹת שֶׁהוֹדֵיתָ עַכְשָׁו לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁהוֹצִיאֲךָ מִכָּל מִינֵי מַחֲלוֹת וָחֳלָאִים, וְהִצִּילְךָ מֵהַיָּם הַסּוֹעֵר שֶׁל הֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהוֹצִיאֲךָ מִבֵּית הָאֲסוּרִים, וְעָבַרְתָּ אֶת כָּל הַמִּדְבָּרִיּוֹת עַד שֶׁהִגַּעְתָּ הֵנָּה אֶל עִיר אוּמָן, מְקוֹם צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ"ל, אֲזַי "וְיִתְבּוֹנְנוּ חַסְדֵי יְיָ"ה", תִּתְבּוֹנֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי, בְּעַצְמְךָ אֶת גֹּדֶל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁעָבְרָה עָלֶיךָ שָׁנָה עִם מְרִירוּת כָּזוֹ, וְיִסּוּרִים וְצָרוֹת וְהַרְפַּתְקָאוֹת וִירִידוֹת וּנְפִילוֹת

וְכוּ', וְעָבַרְתָּ עַל הַכֹּל, וְהִנֵּה אַתָּה נִמְצָא כָּאן בָּעִיר אוּמָן בַּקִּבּוּץ שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, זֶה הוּא חַסְדֵי הַוָי"ה בֶּאֱמֶת, וְתִתֵּן תּוֹדָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל זֶה.

ג.

אֲהוּבִי, בְּנִי! תַּתְחִיל לוֹמַר אֶת סֵדֶר הַקָּרְבָּנוֹת בְּכַוָּנָה: גְּדוֹלָה מִלָּה בְּמִלָּה מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר, וּתְצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ שֶׁאַתָּה נִמְצָא בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, וְרוֹאֶה אֶת עֲבוֹדַת הַכֹּהֲנִים, אֵיךְ שֶׁנּוֹטְלִים יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם מִן הַכִּיּוֹר, וּמַקְרִיבִים אֶת קָרְבַּן הַתָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם, וּמַקְטִירִים אֶת הַקְּטֹרֶת, שֶׁאָז תִּהְיֶה לַאֲמִירָתְךָ מַשְׁמָעוּת אַחֶרֶת לְגַמְרֵי, כְּשֶׁתְּצַיֵּר בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ אַתָּה רוֹאֶה אֶת הַכֹּהֲנִים עוֹבְדִים אֶת עֲבוֹדָתָם בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, וְתִצְטָרֵף אֲלֵיהֶם בְּתִשּׁוּקָה עֲצוּמָה וְנוֹרָאָה מְאֹד, וְתֵכֶף־וּמִיָּד תֹּאמַר מִזְמוֹר קמ"ה: "אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ" וְגוֹ', וּתְכַוֵּן הֵיטֵב בְּכָל פָּסוּק וּפָסוּק, אֲשֶׁר כָּל פָּסוּק וּפָסוּק הוּא שֶׁבַח אַחַר שֶׁמְּשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְאִם אָמַרְתִּי לְפָרֵשׁ לְךָ כָּל פָּסוּק וּפָסוּק אֶת גֹּדֶל הַכַּוָּנוֹת

וְהַשְּׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מֵרָאשֵׁי תֵּבוֹת וְסוֹפֵי תֵּבוֹת וְהַשְּׁבָחִים הַתְּלוּיִים בָּהֶם, אֲזַי תִּקְצַרְנָה הֲמוֹן יְרִיעוֹת, אֶלָּא זֹאת עֲשֵׂה, לְפָרֵשׁ כָּל פָּסוּק וּפָסוּק עַל עַצְמְךָ, וּתְכַוֵּן פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וּכְשֶׁתַּגִּיעַ אֶל הַפָּסוּק: "צַדִּיק הַוָי"ה בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו", תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד, וְתֵדַע שֶׁאֵין יוֹדְעִים כְּלָל, וְתִזְרֹק מֵעַצְמְךָ אֶת כָּל הַקְּשָׁיוֹת וְהַסְּפֵקוֹת וְהָעַקְמוּמִיּוֹת שֶׁסְּבִבוּ אוֹתְךָ כָּל הַשָּׁנָה, וְתֵדַע אֲשֶׁר אֵין יוֹדְעִים כְּלָל, אֶלָּא כָּל מַה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ כָּל הַשָּׁנָה, הַכֹּל לַכֹּל תַּחְקֹק בְּדַעְתְּךָ הֱיטֵב הֵיטֵב, כִּי "צַדִּיק הַוָי"ה בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו", וְתֵכֶף־וּמִיָּד רְאֵה לְהִתְפַּלֵּל אֶת תְּפִלַּת הַשְּׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה, וּבְכָל בְּרָכָה וּבְרָכָה תְּכַוֵּן הֵיטֵב אֶל פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וּתְסַלֵּק אֶת כָּל מַחֲשַׁבְתְּךָ מִכָּל הֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְתִקְשֹׁר אֶת עַצְמְךָ אֶל תֹּכֶן הַתְּפִלָּה, וְתֹאמַר כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה עִם הָאֱמֶת שֶׁלְּךָ דַּיְקָא, שֶׁאָז יָאִיר לְךָ אוֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא (עֵין לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָנִים: ט, קיב), וְתִשְׁפֹּךְ לִבְּךָ כַּמַּיִם, וְתִשְׁבַּח עַכְשָׁו מִכָּל הֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְתִזְכֹּר הֵיטֵב שֶׁאַתָּה עוֹמֵד וְשׁוֹפֵךְ לִבְּךָ וְנַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאַתָּה נִמְצָא עַכְשָׁו בְּעוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי, בָּעוֹלָם

הָעֶלְיוֹן וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְתַאֲרִיךְ בִּתְפִלַּת שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה מְאֹד, וְתִשְׁפֹּךְ לִבְּךָ כַּמַּיִם, שֶׁכָּל הַתְּפִלּוֹת וְהַבְּרָכוֹת הַפְּגוּמוֹת שֶׁעָבְרוּ עָלֶיךָ כָּל הַשָּׁנָה, עַכְשָׁו יִתְעַלּוּ וְיִתַּקְנוּ, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל אֶת הַפָּסוּק (דִּבְרִים ג): ״וָאֶתְחַנַּן אֶל יְיָ״ה בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר״, הֵינוּ כְּשֶׁתַּגִּיעַ הָעֵת הַהִיא וְיִהְיֶה בִּבְחִינַת לֵאמֹר, אָז יַעֲלֶה אֶת כָּל הַתְּפִלּוֹת וְהַבַּקָּשׁוֹת שֶׁהִתְחַנַּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כָּל הַשָּׁנָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן צט); וְעַל־כֵּן תֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי, שֶׁעֵת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל הַשָּׁנָה, הִיא הָעֵת הַהִיא שֶׁמְּסֻגֶּלֶת לְהַעֲלוֹת כָּל הַתְּפִלּוֹת הַפְּגוּמוֹת שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, אֶלָּא מִתְפַּלֵּל אֶת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וּבוֹכֶה וּמְבַכֶּה שָׁמַיִם וָאָרֶץ עַל עַצְמוֹ, שֶׁתִּכְלֶה שָׁנָה וְקִלְלוֹתֶיהָ, וְתָחֵל שָׁנָה וּבִרְכוֹתֶיהָ.

הַכָּנָה לְמַעֲרִיב

אֲהוּבִי, בְּנִי! עַכְשָׁו כְּשֶׁגְּמַרְתָּ תְּפִלַּת מִנְחָה, וְעַדַיִן נִשְׁאָר קֶצֶת זְמַן רְאֵה לָגֶשֶׁת אֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּלְהִסְתַּכֵּל בְּפָנָיו, כִּי כֵן נָהַג הָרַב הַקָּדוֹשׁ מִטְשֶׁהרִין זַ״ל, וְהָיָה רָגִיל לוֹמַר, אֲשֶׁר בְּעֵת הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁלָּנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, מְאִירִים פְּנֵי רַבֵּנוּ זַ״ל אֶצֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים שֶׁבָּאוּ אֶל הַקִּבּוּץ; וְעַל־כֵּן אִם רוֹצִים לִרְאוֹת אֶת פְּנֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, רָאוּי וְנָכוֹן לְהִסְתַּכֵּל עַכְשָׁו בִּפְנֵי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְכֵן רָאוּי וְנָכוֹן לְבַקְּשׁוֹ עוֹד פַּעַם מְחִילָה וּסְלִיחָה, וְשֶׁיַּעֲזֹר לוֹ לְהִתְפַּלֵּל עַל נַפְשׁוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי עַל־יְדֵי הַכְּלָלִיּוּת נִתּוֹסֶפֶת בָּהֶם אַהֲבָה זֶה לָזֶה, וְאָז מִתְעוֹרְרִין אֵלּוּ לְאֵלּוּ וְאוֹמְרִין זֶה לָזֶה וּמַזְכִּירִים זֶה אֶת זֶה: ״אָחִי, שֶׁמָּא שָׁבַקְתָּ אֵיזוֹ מִדָּה בָּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁעֲדַיִן הִיא מוּשֶׁלֶת עָלֶיךָ, וְאֵין אַתָּה יָכוֹל לְהִתְגַּבֵּר עָלֶיהָ, וְגֵיתִי אֲנָא וְנֵיחַרְבֵּיהּ, הַיְנוּ שֶׁאֲסַיֵּעַ לְכַלּוֹת אֶת הַמִּדָּה הַזֹּאת מִמְּךָ״. וּמְשִׁיבִים: ״פּוֹק חֲזִי גְּבוּרְתָּא דְמָרָךְ״, בֹּא וּרְאֵה כֹּחוֹ

הַגָּדוֹל שֶׁל הַצַּדִּיק וְהֶחָכָם, שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַעֲלוֹת גַּם הַנֶּפֶשׁ שֶׁלִּי הַמֻּנַּחַת בְּעָמְקָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא וּלְתַקְּנָהּ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יג), וְתֵכֶף־וּמִיָּד תֹּאמַר אֶת הַפִּיּוּט: ״אָחוֹת קְטַנָּה״ בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וּתְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת שֶׁסּוֹבֵב עַל נִשְׁמָתְךָ וְעַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁהָלְכוּ בַּגּוֹלָה, וְנָפְלוּ אֶל תּוֹךְ בּוֹר וּבֵית־כֶּלֶא, וְעוֹבֵר עֲלֵיהֶן צָרוֹת וְיִסּוּרִים וַעֲנָשִׁים קָשִׁים וּמָרִים, וְדִינִים וּמַכְאוֹבִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּמְסַיְּמִים בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה: ״תָּחֵל שָׁנָה וּבִרְכוֹתֶיהָ״.

תְּפִלַּת עַרְבִית

א.

בְּנִי, בְּנִי! עַכְשָׁו כְּשֶׁנִּכְנָס רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֲשֶׁר סִפְרֵי הַחַיִּים וְהַמֵּתִים פְּתוּחִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, צְרִיכִין לִרְעֹד וְלִפְחֹד מְאֹד מְאֹד מִצַּד אֶחָד, כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה נִּגְזַר עָלֵינוּ, וּמִצַּד שֵׁנִי צְרִיכִין לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד,

שֶׁזָּכִינוּ לָבֹא אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר יָדוּעַ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הֶאֱרִיךְ מְאֹד מְאֹד בִּתְפִלַּת עַרְבִית עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁהָיוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מַסְפִּיקִים לָלֶכֶת הַבַּיְתָה וְלֶאֱכֹל אֶת הַסְּעֻדָּה, וְלַחֲזֹר אֶל בֵּית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וַעֲדַיִן מְצָאוּהוּ עוֹמֵד בִּתְפִלַּת הָעֲמִידָה. וּפַעַם אַחַת הִתְבַּטֵּא: אֶת אֲנָשַׁי אֲנִי מְשַׁתֵּדֵל לְהַעֲבִיר לִפְנֵי בֵּית־דִּין שֶׁל מַעְלָה קֹדֶם, וְלָכֵן אַף שֶׁמְּצַד אֶחָד צְרִיכִין לִירֹא וְלִפְחֹד מְאֹד מְאֹד מֵאֵימַת הַדִּין הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֲבָל מִצַּד שֶׁנִּי צְרִיכִין לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד, שֶׁזָּכִינוּ לְהִצְטָרֵף אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל; וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהִתְעוֹרֵר לְיִרְאָה מִצַּד אֶחָד, וּבְשִׂמְחָה וְחֶדְוָה מִצַּד שֵׁנִי, וַתַּתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת עַרְבִית בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְלָה בְּמִלָּה. וְעִקַּר הַתְּפִלָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת כְּדֵי לִבְנוֹת אֶת בְּחִינַת הַמַּלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה, הַיְנוּ לְהַמְלִיךְ עַל עַצְמוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל זֶה הוּא סוֹד רֹאשׁ הַשָּׁנָה — עֲלִיַּת הַמַּלְכוּת, לְהַמְלִיךְ עַל עַצְמוֹ רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַוְדִּיעַ אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל. וְזוֹ כָּל הָעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה — לְהַמְשִׁיךְ

אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻקֶּקֶת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הִתְגַּלּוּת מַלְכוּתוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַשְׁלִימִים כָּל הַבְּרִיאָה (לקוטי־הלכות, אומנין, הֲלָכָה ד׳, אות ח׳). וְעִקַּר הָאֱמוּנָה אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל כִּי אִם עַל־יְדֵי צַדִּיקֵי הַדּוֹר, שֶׁהֵם שׁוֹמְרֵי הַבְּרִית, כִּי הָאֱמוּנָה תְּלוּיָה בַּבְּרִית, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים פט, כט): ״וּבְרִיתִי נֶאֱמֶנֶת לוֹ״, וְצַדִּיק הוּא מַאן דְּנָטַר בְּרִית (עֵץ חַיִּים־זֹהַר, דַּף יח:), וְעַל־כֵּן נוֹסְעִים לְצַדִּיקֵי אֱמֶת לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי הֵם בּוֹנִים אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה לְהַחְדִּיר בִּנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא; וְעַל־כֵּן עַל קֹטֶב זֶה צְרִיכָה לִהְיוֹת כָּל תְּפִלָּתְךָ, וּתְפָרֵשׁ לְעַצְמְךָ אֶת כָּל סֵדֶר הַתְּפִלָּה בְּגִלּוּי אֱלֹקוּת, וְאָז יָאִירוּ לְךָ תֵּבוֹת הַתְּפִלָּה בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי.

ב.

״בָּרְכוּ אֶת יְיָ״ה הַמְבֹרָךְ״ ״בָּרוּךְ יְיָ״ה הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד״, כִּי זֶה עִקַּר הַתַּכְלִית בִּשְׁבִיל זֶה נִבְרָא הָעוֹלָם, הַיְנוּ בִּשְׁבִיל הָאָדָם שֶׁנִּבְרָא בַּיּוֹם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (זֹהַר אֱמֹר ק:): בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִבְרָא הָאָדָם, וְעִקַּר תַּכְלִית בְּרִיאָתוֹ

הָיָה, שֶׁיְּבָרֵךְ וִיהַלֵּל תָּמִיד אֶת הַוָּי״ה בָּרוּךְ הוּא, כִּי אֵין עוֹד תַּכְלִית אַחֶרֶת בְּזֶה הָעוֹלָם, אֶלָּא לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְבָרֵךְ וּלְשַׁבֵּחַ וּלְפָאֵר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ שֶׁבָּרָא הַכֹּל, זוֹ הָיְתָה תַּכְלִית בְּרִיאַת הָאָדָם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דַּיְקָא — כְּדֵי לְהַשְׁלִים אֶת הַבְּרִיאָה הַצְּרִיכָה תִּקּוּן. וְהַתִּקּוּן הוּא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה שֶׁהִיא שְׁלֵמוּת כָּל הַדְּבָרִים, כִּי הָאֱמוּנָה בְּעַצְמָהּ הִיא בְּחִינַת הַמַּלְכוּת, שֶׁצְּרִיכִין לַחֲזֹר וְלִמְסֹר אֶת הַמְלוּכָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וְלֵידַע שֶׁרַק הוּא מוֹשֵׁל וּמַנְהִיג בָּעוֹלָם, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לְבָרֵךְ אוֹתוֹ תָּמִיד, וְכָל מַה שֶּׁרַק נֶאֱרַע עִם הָאָדָם עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת, יְקַשְּׁרוּם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר ״בְּחָכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עִתִּים וּמַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים וּמְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בָּרָקִיעַ כִּרְצוֹנוֹ״, כִּי כָּל אֵלּוּ הַשִּׁנּוּיִים שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם הֵאָרַת הַמֹּחִין וְחַשְׁכוּת הַמֹּחִין, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה ״גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר״, כִּי כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם, הוּא רַק כְּדֵי לְקָרְבוֹ יוֹתֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, לֹא לְהִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן,

וַאֲפִלּוּ שֶׁמַּגִּיעַ לִזְמַנִּים חֲשׁוּכִים, וְנִדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ אָבַד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ, וְהַכֹּל כְּבָר נֶחְשָׁךְ בַּעֲדוֹ, וְאַף פַּעַם לֹא יִרְאֶה אוֹר, עָלָיו לְהִתְחַזֵּק דַּיְקָא אָז בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻקֶּכֶת, לֵידַע, לְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדַע, שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאַף שֶׁעַכְשָׁו חֹשֶׁךְ לִי, עִם כָּל זֹאת עָלַי לֵידַע אֲשֶׁר בְּכָל הַהַעֲלָמוֹת וְהַהַסְתָּרוֹת גַּם שָׁם הוּא יִתְבָּרַךְ מִסְתַּתֵּר, וְאָסוּר לִפֹּל בְּיֵאוּשׁ כְּלָל, אֲפִלּוּ שֶׁנִּדְמֶה לוֹ שֶׁהָיָה לוֹ פַּעַם טוֹב וְהֵאִיר לוֹ, וְעַכְשָׁו נֶחְשְׁכוּ מִמֶּנּוּ כָּל הָאוֹרוֹת, עָלָיו לֵידַע אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ "מַעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא לַיְלָה", כִּי תַּעֲנוּג תְּמִידִי אֵינוֹ תַּעֲנוּג, וְעַל־כֵּן מַפִּיל אֶת הָאָדָם מִלְמַעְלָה, שֶׁהָיָה עַד עַכְשָׁו בִּבְחִינַת אוֹר יוֹם, וּמַעֲבִיר אוֹר יוֹם מֵהָאָדָם, וּמֵבִיא עָלָיו חֹשֶׁךְ הַלַּיְלָה, וְהַכֹּל לִרְאוֹת אֵיךְ יִתְחַזֵּק בִּשְׁעַת הַחֹשֶׁךְ וְהַהַעֲלָמָה וְהַהַסְתָּרָה, וְלִרְאוֹת אִם יַשְׂכִּיל לַעֲשׂוֹת הַבְדָּלָה בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה, "וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה", כִּי כְּשֶׁמֵּאִיר לָאָדָם אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר יוֹם, אָז הַכֹּל הוֹלֵךְ לוֹ כְּסֵדֶר, וְרָץ רַק אֲלָיו יִתְבָּרַךְ, וְשָׂשׂ וְשָׂמֵחַ, אֲבָל תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁנֶּחְשָׁךְ מֵהָאָדָם אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ,

שֶׁהוּא בְּחִינַת חֹשֶׁךְ הַלַּיְלָה, אָז הַכֹּל הוֹלֵךְ לוֹ שֶׁלֹּא כְּסִדְרָן (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן פב), וְעוֹלִים עַל דַּעְתּוֹ קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁנָּפְלוּ כָּל־כָּךְ בְּדַעְתָּם בְּעֵת הַחֲשֻׁכּוֹת וְהַהַסְתָּרָה, שֶׁכְּבָר אִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה, כִּי מֵרֹב יְרִידָתָם וּנְפִילָתָם וְחַשְׁכוּתָם, הֵם מְהַפְּכִים הַכֹּל, עַד שֶׁהֵם מַחֲלִיפִים אֶת הָאוֹר בְּחֹשֶׁךְ וְאֶת הַחֹשֶׁךְ בְּאוֹר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה ה, כ): "הוֹי הָאֹמְרִים לָרַע טוֹב וְלַטּוֹב רָע, שָׂמִים חֹשֶׁךְ לְאוֹר וְאוֹר לְחֹשֶׁךְ" וְגוֹ', וְעַל זֶה אָנוּ מִתְפַּלְּלִים "וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה", שֶׁנִּדַּע מַהוּ כְּסִדְרָן וּמַהוּ שֶׁלֹּא כְּסִדְרָן, מַהוּ אוֹר וּמַהוּ חֹשֶׁךְ, שֶׁלֹּא נַחֲלִיף, חַס וְשָׁלוֹם, אוֹר בְּחֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ בְּאוֹר, וּבְכָל מַצָּבֵנוּ וּמַעֲמָדֵנוּ נֵדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמֻחְלֶטֶת, אֲשֶׁר "חַיָּ"ה צְבָאוֹת שְׁמוֹ, אֵל חַי וְקַיָּם תָּמִיד יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד", וְזוֹ נִקְרֵאת עֲלִיַּת הַמַּלְכוּת, לְהַמְלִיךְ עַל עַצְמוֹ תָּמִיד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בֵּין כְּשֶׁאוֹר בַּעֲדוֹ וּבֵין כְּשֶׁחֹשֶׁךְ לוֹ, תָּמִיד יֵדַע שֶׁאַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם גָּנוּז וּמִסְתַּתֵּר, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן צְרִיכִין לְהַבְדִּיל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ, שֶׁלֹּא יִתְעָרֵב אוֹר בְּחֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ

בְּאוֹר, שֶׁהֵם מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל צַדִּיקִים וּמַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל רְשָׁעִים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ב), שֶׁיֵּדַע הַהֶבְדֵּל בֵּינֵיהֶם, וְלֹא יַעֲשֶׂה, חַס וְשָׁלוֹם, כְּמַעֲשֵׂיהֶם, שֶׁהֵם כְּלַל הַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת, אֶלָּא עָלֵינוּ לָדַעַת שֶׁאָסוּר לָנוּ לְהִתְעָרֵב עִמָּהֶם כְּלָל, רַק לַחְפֹּץ אֶת הַטּוֹב וְלַעֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים, וְאַף שֶׁרוֹאִים עַכְשָׁו הַכֹּל הַהְפוּךְ, כִּי הַצַּדִּיקִים לָהֶם חֹשֶׁךְ וְעֵרֶב, עִם כָּל זֹאת צָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, וְלֵידַע אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ שָׁם נִמְצָא וּמִסְתַּתֵּר אֶצְלוֹ בְּכָל מַצָּבָיו, וְזֶה שֶׁאָנוּ מְבָרְכִין: "בָּרוּךְ אַתָּה הֲוָיָ"ה הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים", הַיְנוּ בְּתֹקֶף הַהֶעְלֵם וְהַהֶסְתֵּר וְהַכִּסּוּי, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶרֶב, גַּם שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִסְתַּתֵּר, וְאָנוּ מְבָרְכִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וּמַמְלִיכִים עָלֵינוּ אֶת מַלְכוּתוֹ, וְלֹא נָזוּז מִמֶּנּוּ כִּי הוּא זֶה.

ג.

בְּנִי, בְּנִי! תְּדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּתִבּוֹת הַתְּפִלָּה שֶׁאַתָּה מוֹצִיא מִפִּיךָ וּתְקַשֵּׁר הֵיטֵב אֶת מַחְשַׁבְתְּךָ לְדִבּוּרֶיךָ, וְיִשְׁמְעוּ אָזְנֶיךָ מַה שְּׁפִיךָ מְדַבֵּר, אֲשֶׁר אֵין עוֹד עֲרֵבוּת וְנֹעַם יוֹתֵר מִזֶּה, שֶׁתְּצַיֵּת הֵיטֵב לְמַה

שֶׁאַתָּה אוֹמֵר: "אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אָהָבְתָּ", כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ אוֹהֵב אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְלִפְנֵי בְּרִיאַת כָּל הָעוֹלָמוֹת עָלָה כְּבָר בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ כְּבֵיכוֹל לִבְרֹא אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, וַאֲפִלּוּ מַחֲשַׁבְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל קָדְמָה לְכָל דָּבָר (בְּרֵאשִׁית רַבָּה א), וַחֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹתֵר מִמַּלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת (חֻלִּין צא:), וְעַל זֶה רָאוּי לְךָ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד, שֶׁנִּבְרֵאתָ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְאַל תִּהְיֶה שָׁבוּר בְּעַצְמְךָ כְּלָל וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא תֶּחֱלֹשׁ דַּעְתְּךָ, אֶלָּא שָׁמוֹחַ תִּשְׂמַח אֲשֶׁר "תּוֹרָה וּמִצְוֹות חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לִמַּדְתָּ", וּתְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ עַכְשָׁו קַבָּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁרַק בִּשְׁבִיל זֶה בָּרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְאֶת הָאָדָם — כְּדֵי שֶׁיְּקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, כִּי תְּנַאי הַתְּנָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עִם מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: אִם יְקַבְּלוּ בָּנַי אֶת הַתּוֹרָה — מוּטָב (שַׁבָּת פח.); וְעַל־כֵּן מֵאַחַר שֶׁעַכְשָׁו "זֶה הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ", שֶׁנִּבְרָא הָאָדָם בִּשְׁבִיל שֶׁיְּקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, לָכֵן תִּבַּקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן בְּכַוָּנָה שְׁלֵמָה עַכְשָׁו דַּיְקָא בְּעֵת בְּרִיאַת הָעוֹלָם, "עַל־כֵּן הַוָיְ"ה אֱלֹקֵינוּ בְּשָׁכְבֵנוּ וּבְקוּמֵנוּ נָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ, וְנִשְׂמַח בְּדִבְרֵי

תַּלְמוּד תּוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ, וּבָהֶם נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה״. הַקַּבָּלָה הַזּוֹ תְּקַבֵּל עַל עַצְמְךָ, בְּנִי, עַכְשָׁו בְּקַבָּלָה אֲמִתִּית, שֶׁכָּל הַשָּׁנָה תִּלְמַד תּוֹרָתוֹ יִתְבָּרַךְ וּתְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה לֹא יָסִיר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אַהֲבָתוֹ מִמְּךָ, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹהֵב אֶת יִשְׂרָאֵל וְאוֹהֵב אֶת הַתּוֹרָה, וְכָל מִי שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה, מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הַשְׂגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִית (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יג) וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹהֵב אוֹתוֹ, שֶׁזֶּה שֶׁאָנוּ מִתְפַּלְלִין: ״וְאַהֲבָתְךָ אַל תָּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים״, מֵאַחַר שֶׁאָנוּ מְקַבְּלִין עַל עַצְמֵנוּ לִלְמֹד תּוֹרָה וְלֹא לְהִפָּרֵד מֵהַתּוֹרָה יוֹמָם וָלָיְלָה, וְעַל זֶה אָנוּ מְבָרְכִין: ״בָּרוּךְ אַתָּה הַוְיָ״ה אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל״, הַמְקַיְּמִים אֶת הַתּוֹרָה, וּבָזֶה שֶׁאַתָּה, אֲהוּבִי, בְּנִי, תְּקַבֵּל עַל עַצְמְךָ עַכְשָׁו לִלְמֹד תּוֹרָה, תַּמְשִׁךְ עָלֶיךָ שְׂכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, כִּי כָּל מָקוֹם שֶׁהִשְׁרָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תּוֹרָתוֹ הִשְׁרָה אֶת שְׂכִינָתוֹ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ו, יז), וְיֹאהַב אוֹתְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תָּמִיד.

ד.

בְּנִי, בְּנִי! עָלֶיךָ לָדַעַת, כְּמוֹ שֶׁמְּצְוַת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהִיא יְחוּד הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, הִיא הַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה לְבָחוּר צָעִיר שֶׁנִּכְנָס לְעֹל הַמִּצְוֹת, כְּמוֹ־כֵן עַכְשָׁו כְּשֶׁנִּכְנֶסֶת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה, עָלֶיךָ לְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ הַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל הַשָּׁנָה שֶׁהִיא אֲמִירַת קְרִיאַת שְׁמַע, יְחוּד הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּמַעֲלַת מִצְוַת קְרִיאַת שְׁמַע אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי אָז מִתְיַחֲדִים כָּל הָעוֹלָמוֹת יַחַד, וּמִתְקַשֶּׁרֶת וּמִדַּבֶּקֶת נִשְׁמָתוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ בְּלִי שׁוּם פֵּרוּד כְּלָל, וְעַל־כֵּן תְּכַוֵּן מְאֹד מְאֹד בְּכָל תֵּבָה וְתֵבָה שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא קְדוֹשִׁים): לֹא תְהֵא קְרִיאַת שְׁמַע קַלָּה בְּעֵינֶיךָ, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ רְמַ״ח תֵּבוֹת כְּמִנְיַן אֵיבָרִים שֶׁבָּאָדָם, אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: אִם שָׁמַרְתָּ אֶת שֶׁלִּי לְקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע כְּתִקּוּנָהּ, אֲנִי אֶשְׁמֹר אֶת שֶׁלְּךָ — רְמַ״ח אֵיבָרִים שֶׁלְּךָ, וְאָמְרוּ (זֹהַר חָדָשׁ): בַּר נַשׁ

דְּמַמְלִיךְ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאַרְבַּע סִטְרֵי בְּהַאי עַלְמָא, הָכִי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַמְלִיךְ לֵיהּ עַל שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאַרְבַּע סִטְרִין דְּהַהוּא עַלְמָא [אָדָם שֶׁמַּמְלִיךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְאַרְבַּע צְדָדֵי הָעוֹלָם בָּעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ־כֵן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַמְלִיךְ אוֹתוֹ עַל שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְאַרְבַּע צְדָדֵי הָעוֹלָם הַבָּא], וְלָכֵן דַּיְקָא עַכְשָׁו בְּלֵיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁמַּתְחִילִים לַעֲסֹק בְּתִקּוּן הַמַּלְכוּת לְהַמְלִיךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל עַצְמוֹ וְעַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, תְּכַוֵּן בְּיוֹתֵר בַּאֲמִירַת קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהִיא יְחוּד הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְהִיא הַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה, וּתְדַקְדֵּק בְּאוֹתִיּוֹתֶיהָ מְאֹד מְאֹד. וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ אֶת גֹּדֶל הַתַּעֲנוּג וְהַשַּׁעֲשׁוּעִים שֶׁנַּעֲשִׂים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת בְּשָׁעָה שֶׁבַּר יִשְׂרָאֵל אוֹמֵר קְרִיאַת שְׁמַע בָּעוֹלָם הַזֶּה, הָיִיתָ רוֹקֵד מֵרֹב שִׂמְחָה, וּמְדַקְדֵּק מְאֹד מְאֹד בַּאֲמִירָתוֹ, כִּי כְּתוֹת כְּתוֹת שֶׁל מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת עוֹמְדִים עָלָיו, וְלֹא עוֹד אֶלָּא כָּל צָבָא הַשָּׁמַיִם כּוֹלְלִים אֶת עַצְמָן עִמּוֹ בְּעֵת אֲמִירַת קְרִיאַת שְׁמַע, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בַּזֹּהַר (וְאִתְּחַנַּן רסג.): בְּשַׁעֲתָא דְּאָתֵי בַּר נָשׁ לְיַחֲדָא שְׁמָא דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל

חֵילִי שְׁמַיָּא כְּלְהוּ קַיְמִין שׁוּרִין שׁוּרִין בְּגִין לְאַתְקָנָא וּלְאִתְכַּלָּלָא כֻּלְהוּ בְּהַהוּא יְחוּדָא [בְּשָׁעָה שֶׁבָּא אָדָם לְיַחֵד שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כָּל חֵילוֹת הַשָּׁמַיִם כֻּלָּם עוֹמְדִים שׁוּרוֹת שׁוּרוֹת, בְּגָלָל שֶׁרוֹצִים לְהִתַּקֵּן וּלְהִכָּלֵל כֻּלָּם בְּיִחוּד הַהוּא], וְאָז נַעֲשָׂה יְחוּדָא עִלָּאָה וְיִחוּדָא תַּתָּאָה; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְהִזָּהֵר לְכַוֵּן בַּאֲמִירָתְךָ, קְרִיאַת שְׁמַע וּבִפְרָט עַכְשָׁו בִּתְחִלַּת הַשָּׁנָה, וְתַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת לְכָל הַשָּׁנָה.

ה.

בְּנִי, בְּנִי! רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ לוֹמַר "אֱמֶת וֶאֱמוּנָה", וּתְכַוֵּן הֵיטֵב הֵיטֵב פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְתִתֵּן שֶׁבַח וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא "הַפּוֹדֵינוּ מִיַּד מְלָכִים, מַלְכֵּנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל הָעָרִיצִים, הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ, הָעוֹשֶׂה גְּדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר, נִסִּים וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר, הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵינוּ". וְצָרִיךְ רַק לְקַשֵּׁר אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ לְדִבּוּרוֹ, וּבָזֶה כְּבָר יָאִירוּ לְךָ כָּל תֵּבוֹת הַתְּפִלָּה כַּאֲבָנִים יְקָרוֹת וְצִיצִים וּפְרָחִים

יָפִים, עַד שֶׁהֵם לֹא יַעַזְבוּ אוֹתְךָ לָלֶכֶת הָלְאָה, כִּי בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם אוֹמֵר תְּבוֹת הַתְּפִלָּה, אֲזַי הוּא מְלַקֵּט צִיצִים וּפְרָחִים וְשׁוֹשַׁנִּים נָאִים, כְּאָדָם הַהוֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה וּמְלַקֵּט שׁוֹשַׁנִּים וּפְרָחִים נָאִים אֶחָד לְאֶחָד עַד שֶׁעוֹשֶׂה אֲגוּדָה אַחַת וְכוּ', וְהַתֵּבוֹת מְבַקְּשׁוֹת וּמִתְחַנְּנוֹת מִמֶּנּוּ לְבַל תִּפְרֹד מֵאִתָּנוּ, כִּי אֵיךְ תּוּכַל לְהִפָּרֵד מֵאִתָּנוּ מִגֹּדֶל הַהִתְקַשְּׁרוּת וְהָאַהֲבָה שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵינוּ, כִּי אַתָּה רוֹאֶה אֶת יְקָרִי וְיׇפְיִי, זִיוִי, הֲדָרִי וְתִפְאַרְתִּי, וְאֵיךְ תּוּכַל לְנַתֵּק עַצְמְךָ מִמֶּנִּי וּלְהִפָּרֵד מֵאִתִּי וְכוּ' (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סה), וּתְכַוֵּן הֵיטֵב שֶׁהוֹצִיא אוֹתָנוּ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים, וְהֶעֱבִירָנוּ בֵּין גִּזְרֵי יַם סוּף וְטִבַּע אֶת כָּל רוֹדְפֵינוּ וְשׁוֹנְאֵינוּ בְּתוֹךְ הַתְּהוֹמוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְעַכְשָׁו אָנוּ מַמְלִיכִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁעָשׂוּ אֲבוֹתֵינוּ, אֲשֶׁר "מַלְכוּתְךָ הֲרָיָ"ה אֶלְקֵינוּ רָאוּ בָּנֶיךָ בּוֹקַע יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ, הֲרָיָ"ה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד". וּתְסַיֵּם: "בָּרוּךְ אַתָּה הֲרָיָ"ה גָּאַל יִשְׂרָאֵל", וּתְכַוֵּן שֶׁגַּם עַכְשָׁו נִזְכֶּה לְהִגָּאֵל, כִּי עִקַּר הַגְּאֻלָּה תִּלְוִיָּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי הִתְנוֹצְצוּת מָשִׁיחַ שֶׁהוּא עִקַּר מַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה שֶׁמַּמְשִׁיכִים וּמַמְלִיכִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־

בָּרוּךְ־הוּא, מִתְגַּלִּית בְּיוֹתֵר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בְּכוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה, הֲלָכָה ד', אוֹת ה').

ו.

בְּנִי, בְּנִי! בְּאָמְרְךָ בִּרְכַּת הַשְׁכִּיבֵנוּ תְּכַוֵּן הֵיטֵב הֵיטֵב בְּכָל תֵּבָה וְתֵבָה, כִּי עַל בְּרָכָה זוֹ אָמְרוּ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תְּרוּמָה קל), שֶׁהִיא לִשְׁמֹר אֶת הָאָדָם מִכָּל מִינֵי מַזִּיקִים וּמַסְטִינִים, וּבְיוֹתֵר תַּאֲרִיךְ בְּאָמְרְךָ "וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ", שֶׁמְּאֹד מְאֹד הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל לוֹמַר אֶת זֶה בְּכַוָּנָה יוֹצֵאת מִן הַכְּלָל (עֵין שִׂיחוֹת־הַר"ן, סִימָן רלח), כִּי זֹאת הִיא תְּפִלָּה יְקָרָה מְאֹד מְאֹד, כִּי צְרִיכִין מְאֹד לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּזְכֶּה שֶׁיִּתֵּן לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֵצָה טוֹבָה שֶׁנִּזְכֶּה לֵידַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּכָל דָּבָר, וְעַל־כֵּן מִנְהַג אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים לְהַאֲרִיךְ בְּתֵבוֹת אֵלּוּ, וְחוֹזְרִים עֲלֵיהֶם כַּמָּה פְּעָמִים: "וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ", כִּי פַּעַם אַחַת שָׁמַע רַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁאֶחָד חָטַף תֵּבוֹת אֵלּוּ, וְעָנָה וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל לְזֶה שֶׁעָמַד אֶצְלוֹ: הֲרָאִיתָ שֶׁפְּלוֹנִי חָטַף בְּמְהִירוּת אֵלּוּ הַתֵּבוֹת: "וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ"? הֲלֹא אֵלּוּ הַתֵּבוֹת

צְרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה וּבְכַוָּנָה גְּדוֹלָה מְעֻמָּקָא דְּלִבָּא מְאֹד, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה. וּתְסַיֵּם "הַפּוֹרֵשׂ סֻכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל", כִּי דַּיְקָא כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְדַבֵּק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּקָרְבֵנוּ בְּעֵצָה שְׁלֵמָה, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ עָלָיו צִלּוֹ יִתְבָּרַךְ, "וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנִי", שֶׁמִּתְכַּסֶּה בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, וּמֵאִיר עָלָיו אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי, עַד שֶׁהוּא מְסֻכָּךְ עִם אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּסֻכָּה, כִּי מֵרֹב נֹעַם וְזִיו וּדְבֵקוּת וְחִיּוּת הוּא מַרְגִּישׁ אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, עַד שֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא מְסֻכָּךְ בְּסֻכַּת שָׁלוֹם וְאוֹהֵב אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, אַשְׁרֵי לוֹ.

ז.

בְּנִי, בְּנִי! בְּאָמְרְךָ פָּסוּק זֶה, רְאֵה לְהִתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד: "תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ, כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹקֵי יַעֲקֹב" (תְּהִלִּים פא, ה), וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ

הַקְּדוֹשִׁים (ראש השנה ח:): אֵיזֶהוּ חַג שֶׁהַחֹדֶשׁ מִתְכַּסֶּה בּוֹ? הֱוֵי אוֹמֵר — זֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה; וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן א'): אָנוּ רוֹאִים רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בַּמֶּה שֶׁקָּבַע לָנוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין, בְּרֹאשׁ הַחֹדֶשׁ, כִּי זֶהוּ חֶסֶד גָּדוֹל, כִּי אֵיךְ הָיִינוּ מְרִימִים פָּנֵינוּ לְבַקֵּשׁ כַּפָּרָה מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־כֵּן עָשָׂה עִמָּנוּ חֶסֶד, וְקָבַע יוֹם הַדִּין רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, שֶׁאָז כְּבָיְכוֹל הוּא יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ מְבַקֵּשׁ כַּפָּרָה, בִּבְחִינַת: "הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה" הַנֶּאֱמַר בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שבועות ט), וְעַל־כֵּן אֵין לָנוּ בּוּשָׁה בְּיוֹם הַדִּין לְבַקֵּשׁ כַּפָּרָה, מֵאַחַר שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ מְבַקֵּשׁ אָז כַּפָּרָה. גַּם עַל־יְדֵי שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ כְּבָיְכוֹל בָּא לִידֵי זֶה שֶׁיִּצְטָרֵךְ לוֹמַר: "הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה", הֵינוּ שֶׁעָשָׂה דָּבָר שֶׁהֵצֵרָךְ לְהִתְחָרֵט עָלָיו וְלוֹמַר: "הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה", עַל־כֵּן אֵין לָנוּ בּוּשָׁה לָבוֹא לְפָנָיו בַּחֲטָאֵינוּ, לְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם כַּפָּרָה, לְהִתְחָרֵט עֲלֵיהֶם, כִּי גַּם הוּא יִתְבָּרַךְ עָשָׂה דָּבָר שֶׁהֵצֵרָךְ לְהִתְחָרֵט עָלָיו. נִמְצָא שֶׁאָנוּ רוֹאִים אֶת גֹּדֶל רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁקָּבַע רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ,

עַל־כֵּן הוּא לְבַדּוֹ יִתְבָּרַךְ רָאוּי לָדוּן אֶת הָעוֹלָם, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ אֶת מְקוֹמוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי כָּל הַמְקוֹמוֹת הֵם אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאֵין הָעוֹלָם מְקוֹמוֹ; וְעַל־כֵּן עַכְשָׁו אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר פָּסוּק זֶה, תִּתְעוֹרֵר בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְתַחְשֹׁב הֵיטֵב עַל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עִמָּנוּ, שֶׁבְּכֻסֵּה לְיוֹם חַגֵּנוּ אָנוּ תּוֹקְעִים בַּשּׁוֹפָר, כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אָז מִתְחַבְּרִים יַחַד חַמָּה וּלְבָנָה, שֶׁהֵם רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהוּא חֶסֶד גָּדוֹל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי אַחֶרֶת אֵיךְ הָיִינוּ יְכוֹלִים לְבַקֵּשׁ עַל עַצְמֵנוּ כַּפָּרָה שֶׁחָטָאנוּ, אֲבָל בָּזֶה שֶׁאָנוּ רוֹאִים, שֶׁגַּם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָשָׂה דָּבָר כָּזֶה, שֶׁאוֹמֵר: "הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה", עַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ בָּאִים לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּמְחֹל לָנוּ, עַל־כֵּן הוּא חֶסֶד שֶׁרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, צִיצִית, הֲלָכָה ג', אוֹת ז'), וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד בְּעֵת אֲמִירַת הַפָּסוּק הַזֶּה, כִּי אָז מְקַשְּׁרִים אֶת עַצְמָם אֶל לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם וּלְמַעְלָה מִן הַזְּמַן, כִּי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא חַמָּה, וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ הוּא לְבָנָה, וְעַכְשָׁו כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ־

בָּרוּךְ־הוּא יוֹשֵׁב עַל כִּסְאוֹ לָדוּן אֶת הָעוֹלָם, נִתְיַחֲדִים וּמִתְחַבְּרִים הַחָמָּה וְהַלְּבָנָה, הַמָּקוֹם אֶל לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם, וְאָז הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא דָּן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת; כִּי כָּל הַחֲטָאִים וְהָעֲוונוֹת שֶׁל הָאָדָם הֵם מִתַּחַת הַמָּקוֹם, שֶׁנִּפַּל כָּל־כָּךְ בְּדַעְתּוֹ, עַד שֶׁנִּדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ אֵין לוֹ שׁוּם תַּקָּנָה וְתִקְוָה בְּזֶה הָעוֹלָם, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לַעֲלוֹת אֶל לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם וּלְמַעְלָה מִן הַזְּמַן, שֶׁאָז מֵאִיר אוֹר זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְחָלִים לוֹ כָּל עֲוונוֹתָיו, שֶׁזֶּה כָּל עִנְיַן חִבּוּר חַמָּה וּלְבָנָה יַחַד, רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, לְחַדֵּשׁ אֶת הַשָּׁנָה בְּסוֹד חִיּוּת חֲדָשָׁה, חַיִּים אֲרֻכִּים (לקוטי־הלכות, תפילין, הלכה ד׳, אות כד), כִּי בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ נִתְחַדֵּשׁ הַלְּבָנָה וְנִתְקַן כָּל הַפְּגָם, וּכְשֶׁמִּתְחַבֵּר גַּם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אָז מְאִירָה הַחָמָּה בְּתוֹךְ הַלְּבָנָה, וְזוֹכֶה לְחִיּוּת חֲדָשָׁה, חַיִּים אֲרֻכִּים; וְעַל־כֵּן זֶהוּ חֶסֶד גָּדוֹל מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁחִבֵּר יַחַד רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה; וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ, אֲהוּבִי, בְּנִי, פָּסוּק זֶה, תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד וְתִבְכֶּה מֵרֹב שִׂמְחָה, מִגֹּדֶל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁחִבֵּר רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ,

וְהוּא "חֵק לְיִשְׂרָאֵל" בְּלִי שׁוּם טַעַם, וְהוּא "מִשְׁפָּט לֵאלֹקֵי יַעֲקֹב", כִּי עַכְשָׁו הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא דָּן וְשׁוֹפֵט אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים רַבִּים, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ עָשָׂה כְּבְיָכוֹל דָּבָר כָּזֶה שֶׁמִּתְחָרֵט, עַד שֶׁאָמַר: "הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה עַל שֶׁמִּעַטְתִּי אֶת הַיָּרֵחַ", וּבָזֶה אָנוּ בָּאִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּשְׁפֹּט גַּם אוֹתָנוּ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, וְיִמְחֹל לָנוּ; וְעַל־כֵּן הוּא דָּבָר גָּדוֹל שֶׁרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, שֶׁזֶּה בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ, שֶׁאָז תּוֹקְעִים בַּשּׁוֹפָר, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹפֵט אֶת עַם יִשְׂרָאֵל בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, כִּי נִתְיַחֲדִים חַמָּה וּלְבָנָה יַחַד, וְלָכֵן רָאוּי מְאֹד לְהִתְעוֹרֵר בַּאֲמִירַת פָּסוּק זֶה.

ח.

בְּנִי, בְּנִי! עַכְשָׁו אַתָּה נִכְנָס בְּהֵיכַל קְדֻשִׁי קָדָשִׁים, שֶׁהִיא תְּפִלַּת הָעֲמִידָה, וְלָכֵן רָאוּי לְךָ לְהִתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד, וּלְכַוֵּן בְּכָל מִלָּה וּמִלָּה שֶׁאַתָּה מוֹצִיא בִּשְׂפָתוֹתֶיךָ בִּתְפִלַּת הָעֲמִידָה, כִּי עַכְשָׁו אַתָּה מְנַעֲנֵעַ אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְתֵדַע שֶׁבָּזֶה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר אֶת תְּפִלַּת הָעֲמִידָה, אַתָּה עוֹמֵד לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ,

וְלָכֵן צָרִיךְ שֶׁיִּרְאֶה וְעַד יִפְלוּ עָלָיִךְ מֵאֵימַת הַדִּין הַנּוֹרָאָה, וּבִפְרָטִיּוּת בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר "זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים", תִּכָּוֵן שֶׁכָּל כַּוָּנָתְךָ תִּהְיֶה עַל חַיִּים אֲמִתִּיִּים וְנִצְחִיִּים, כִּי עִקַּר הַחַיִּים שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים וְנִצְחִיִּים, שֶׁהֵם חַיִּים שֶׁל אֱמוּנָה, חַיִּים שֶׁל דְּבֵקוּת הַבּוֹרֵא (לקוטי־הלכות, תְּפִלִּין הֲלָכָה ה', אות כג), כִּי בְּלִי זֶה מַה טַּעַם יֵשׁ בַּחַיִּים, כִּי עִקַּר הַחַיִּים הוּא רַק הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי יְמֵי חַיֵּינוּ הֶבֶל וִימֵי שְׁנוֹתֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וְעַל־כֵּן עִקַּר הַכַּוָּנָה בְּשָׁעָה שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים עַל חַיִּים צָרִיךְ לִהְיוֹת עַל חַיִּים נִצְחִיִּים, שֶׁנִּזְכֶּה לְחַיִּים אֲרֻכִּים, חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים שֶׁנִּזְכֶּה לִזְכֹּר תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין עוֹד חַיִּים טוֹבִים יוֹתֵר מִזֶּה. וְלָכֵן תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד בַּאֲמִירָתְךָ תְּפִלָּה זוֹ: "זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים", שֶׁתְּכַוֵּן עַל חַיִּים נִצְחִיִּים, שֶׁתִּזְכֶּה לִלְמֹד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ, וּבְלִי הַתּוֹרָה לֹא שָׁוִים הַחַיִּים כְּלָל (לקוטי־הלכות, סֵפֶר, הֲלָכָה ז', אות

א׳), וְעַל־כֵּן רַק חַיֵּי תוֹרָה נִקְרָאִים חַיִּים, וְלָכֵן אָנוּ מְבַקְּשִׁים מִמְּנוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ, שֶׁנִּזְכֶּה לִלְמֹד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה כָּל הַשָּׁנָה, שֶׁהִיא הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים, חַיִּים נִצְחִיִּים, כִּי בִּלְא זֶה אֵין שׁוּם טַעַם לַחַיִּים, וְכֵן שֶׁנִּזְכֶּה לְהַחֲזִיק בֶּאֱמֶת, אֲשֶׁר זֶהוּ סַם חַיִּים (שָׁם, רִיבִּית, הַלָּכָה ה׳, אוֹת י׳), כִּי הָאֱמֶת הִיא עִקַּר הַחַיִּים, וּלְהִפּוּךְ הַשֶּׁקֶר הוּא הַמָּוֶת, וְעַל־כֵּן צְרִיכִין עַכְשָׁו לְכַוֵּן הֵיטֵב בְּאָמְרוֹ "זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים, וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים", שֶׁיִּזָּכֶה לְהִזָּכֵר בְּחַיִּים נִצְחִיִּים, וְיַעֲסֹק כָּל הַשָּׁנָה בַּתּוֹרָה, שֶׁנִּקְרֵאת תּוֹרַת חַיִּים, וְיַחֲזִיק תָּמִיד בֶּאֱמֶת, אֲשֶׁר אֵין עוֹד טוֹב מִלְּהְיוֹת דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכֵן בְּאָמְרָךְ "מִי כָמוֹךָ אָב הָרַחֲמָן זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים", תְּכַוֵּן הֵיטֵב עַל גֹּדֶל רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ, אֲהוּבִי, בְּנִי, שֶׁזָּכִיתָ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבָאתָ אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁלּוֹ, אֲשֶׁר הַצַּדִּיק הַזֶּה הוּא רַחֲמָן אֲמִתִּי (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ז׳), וּמוֹרִיד אֶת רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל תַּלְמִידָיו, וּמַחְדִּיר בָּהֶם חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים נִצְחִיִּים, שֶׁתָּמִיד יִזְכְּרוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא יַעַזְבוּ

אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּרַגַע. וְתַמְלִיךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָלֶיךָ מֶרֶגַע זֶה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, "לְדוֹר וָדוֹר הַמְלִיכוּ לָאֵל, כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ", וּתְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ עַל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, כִּי (בְּבָא קָמָא צב.): כָּל הַמִּתְפַּלֵּל עַל חֲבֵרוֹ הוּא נַעֲנָה תְּחִלָּה. "וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ", לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן שֶׁנִּזְכֶּה לְהִגָּאֵל בִּגְאֻלָּה שְׁלֵמָה, "וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ", כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אָז הוּא זְמַן הַגְּאֻלָּה, לְבַקֵּשׁ עַל צְמִיחַת קֶרֶן מָשִׁיחַ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בֵּית הַכְּנֶסֶת, הֲלָכָה ה', אוֹת יד), וְשֶׁיִּבָּנֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ "וְעַל מְכוֹנְךָ וְהֵיכָלְךָ", כִּי שָׁם הִיא נְקֻדַּת הַתְּחָלַת הַבְּרִיאָה, כִּי אֶבֶן שְׁתִיָּה מִשָּׁם הֻשְׁתַּת הָעוֹלָם (יוֹמָא נג:), וְלָכֵן דַּיְקָא עַכְשָׁו הַזְּמַן לְהִתְפַּלֵּל עַל בְּנִיַּת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, וְכֵן שֵׁיפֹל פַּחַד וְאֵימָה עַל כָּל הַבְּרוּאִים, "וְיֵעָשׂוּ כֻּלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם", וְשֶׁיִּתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ וּכְבוֹד הַצַּדִּיקִים, וְשֶׁיִּמְלֹךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, שֶׁיִּרְאוּ רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי "קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ", וְזֶה תִּכָּנֵן בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וּבִפְרָט בְּאָמְרָךְ

"הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ", שֶׁאָז תֵּדַע שֶׁאַתָּה מַמְלִיךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָלֶיךָ וְעַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. וְכֵן תְּכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, מִכָּל תְּפִלַּת הָעֲמִידָה, בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁאַתָּה אוֹמֵר וּמוֹצִיא מִשְׂפָּתֶיךָ תְּכַוֵּן בְּכַוָּנָה עֲצוּמָה, וְיִתְעוֹרֵר לְבָבְךָ בְּתִשּׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּאֶמְרֶךָ כָּל תְּפִלָּה וּתְפִלָּה, כִּי תֵּדַע שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה מוֹצִיא מִשְׂפָּתֶיךָ הַתְּפִלָּה, אַתָּה מְעוֹרֵר וּמְנַעֲנֵעַ אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וּמִי יוֹדֵעַ אִם כָּל תִּקּוּן הָעוֹלָמוֹת לֹא תָּלוּי בְּיָדְךָ וּבִנְשָׁמָתְךָ, וְעַל־כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר "וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ, וְיָבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ, וְיֹאמַר כָּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ יְהוָ"ה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה", תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד אָז, כִּי אַתָּה מְנַעֲנֵעַ אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְאַל יִהְיוּ דְּבָרִים אֵלּוּ קַלִּים בְּעֵינֶיךָ, כִּי אַף פַּעַם לֹא תֵּדַע מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה מִתְּפִלָּתְךָ, וְלָכֵן תֹּאמַר אֶת תְּפִלָּתְךָ עִם אֱמֶת, שֶׁאָז יָאִיר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹרוֹ הַגָּנוּז, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאוֹמְרִים אֶת הַדִּבּוּרִים עִם אֱמֶת, עַל־יְדֵי־זֶה נִפְתָּחִים לוֹ פְּתָחִים שֶׁיִּזְכֶּה לָצֵאת מֵחַשְׁכוּת גָּלוּתוֹ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָנִים ט, קיב), וּבְפָרָטִיּוּת

בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה מַזְכִּיר חַיִּים: "וּכְתֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ", "בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה וּגְזֵרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם", תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד בְּבְכִיָּה עֲצוּמָה, כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה נִּגְזַר עָלֶיךָ הַשָּׁנָה הַזֹּאת, וּבִזְכוּת הַדְּמָעוֹת שֶׁתִּשְׁפֹּךְ וְתוֹזִיל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִתְחַרֵט בֶּאֱמֶת עַל כָּל מַה שֶּׁעָשִׂיתָ כָּל הַשָּׁנָה, עַל־יְדֵי־זֶה תִּזָּכֶה שֶׁיִּכְתֹּב אוֹתְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּסֵפֶר חַיִּים, וְתַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ פַּרְנָסָה טוֹבָה וּגְזֵרוֹת טוֹבוֹת, יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת, וְאַל יִהְיֶה קַל וְנָקֵל בְּעֵינֶיךָ דִּבּוּרִים אֵלּוּ, כִּי אִם הָיָה הָאָדָם יוֹדֵעַ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה מַה דָּנִים אוֹתוֹ וְאֵיךְ דָּנִים אוֹתוֹ, מַה שׁוֹפְטִים אוֹתוֹ וְאֵיךְ שׁוֹפְטִים אוֹתוֹ, וּמַה מְּחַכֶּה לוֹ הַשָּׁנָה הַזֹּאת, לֹא הָיָה נִפְרָד מִדִּבּוּרֵי הַתְּפִלָּה, אֶלָּא הָיָה מְכַוֵּן בְּכָל תֵּבָה וְתֵבָה, וְהָיָה בּוֹכֶה בְּכִיּוֹת עֲצוּמוֹת, וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלָיו, וְהָיָה מְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ קַבָּלָה אֲמִתִּית, שֶׁמֵּהַיּוֹם וָהָלְאָה כְּבָר יִהְיֶה אִישׁ כָּשֵׁר. בְּנִי, בְּנִי, אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר מַה נַּעֲשָׂה עַכְשָׁו בִּתְפִלַּת הָעֲמִידָה, שֶׁאַתָּה נִמְצָא בְּהֵיכַל

קְדֻשֵׁי קְדֻשִׁים, וְעַל־כֵּן אַל תְּהִיֶה בַּטְלָן, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל אֲחֵרִים כְּלָל, אַתָּה אֱמֹר אֶת תְּפִלַּת הָעֲמִידָה בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה מִלָּה בְּמִלָּה, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל כָּךְ שֶׁהַשְּׁלִיחַ־צִבּוּר וְכָל הַמְּנְיָן כְּבָר גָּמְרוּ אֶת הַתְּפִלָּה, אַתָּה הַדְבֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּדִבּוּרֵי הַתְּפִלָּה, כִּי תֵּדַע אֲשֶׁר בְּלַיְלָה זֶה מַתְחִיל הַמִּשְׁפָּט שֶׁלְּךָ. וּתְצַיֵּר לְעַצְמְךָ כְּשֶׁאָדָם עוֹמֵד לִפְנֵי שׁוֹפֵט שֶׁהוֹלֵךְ לִשְׁפֹּט אוֹתוֹ בֵּין חַיִּים לְמִיתָה, אֵיךְ הָיָה רוֹעֵד וּמְפַחֵד, וְאֵיךְ הָיָה מְזַדַּעְזֵעַ מֵרֹב אֵימָה וְיִרְאָה, מַה יִּהְיֶה אִתּוֹ וּמַה יִגְזְרוּ עָלָיו, כְּמוֹ־כֵן עָלֶיךָ, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לָדַעַת, שֶׁעַכְשָׁו דָּנִים אוֹתְךָ, וְלָכֵן רְאֵה לוֹמַר מִלָּה בְּמִלָּה בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר מִתְּפִלַּת הָעֲמִידָה שֶׁיִּהְיֶה אֶצְלְךָ עֲבוֹדָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ, וְתִשְׁפֹּךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם וְתִרְחַץ פָּנֶיךָ עִם הַדְּמָעוֹת, וְאָז נָכוֹן לִבְךָ יִהְיֶה וּבָטוּחַ, שֶׁתְּפִלָּתְךָ מִתְקַבֶּלֶת בַּשָּׁמַיִם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת לב:): שַׁעֲרֵי דְּמָעוֹת לֹא נֶנְעֲלוּ; וְעַל־כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם שׁוֹפֵךְ דְּמָעוֹת בִּשְׁעַת הַתְּפִלָּה, אָז הוּא שׁוֹבֵר וּפוֹתֵחַ אֶת כָּל הַשְּׁעָרִים שֶׁנִּסְגְּרוּ בַּעֲדוֹ, כִּי הַתְּפִלָּה עִם דְּמָעוֹת פּוֹתַחַת אֶת כָּל הַשְּׁעָרִים. וּמוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ

מַעֲלַת הַשּׁוֹפָךְ דְּמָעוֹת בִּשְׁעַת תְּפִלָּה, שֶׁפּוֹתֵחַ אֶת כָּל הַשְּׁעָרִים הַנְּעוּלִים לְפָנָיו, וְהַתְּפִלּוֹת שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל בִּדְמָעוֹת קוֹרְעוֹת כָּל גְּזַר דִּין שֶׁלּוֹ. (עֵין פְּרָשַׁת וַיְחִי רכג.): כָּל בַּר נַשׁ דְּאוֹשִׁיד דִּמְעִין קַמֵּיהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַף עַל גַּב דְּאִתְגַּזָּר עָלֵיהּ עוֹנְשָׁא, יִתְקָרַע וְלֹא יָכִיל לְהַאי הַהוּא עוֹנְשָׁא לְשָׁלְטָאָה בֵּיהּ [כָּל בְּנֵי־אָדָם שֶׁשּׁוֹפְכִים דְּמָעוֹת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אַף־עַל־פִּי שֶׁנִּגְזָר עָלָיו עֹנֶשׁ — נִקְרָע, וְלֹא יָכוֹל הָעֹנֶשׁ הַזֶּה לִשְׁלֹט בּוֹ], עַיֵּן שָׁם; וְעַיֵּן בַּזֹּהַר (וַיִּקְרָא כ.): וְאִי אִיהוּ פָּרִישׁ לוֹן קַמֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַייֵס עָלֵיהּ וְיִתְגַּבְּרוּן רַחֲמֵי עַל דִּינָא, וְכָל שֶׁכֵּן אִי אִיהוּ בָּכֵי דְּהָא כָּל פְּתִיחִין סְתִימִין אִיהוּ פָּתַח וְאִתְקַבֵּל צְלוֹתֵיהּ וְכוּ׳ [(בִּתְחִלָּה אוֹמֵר שָׁם הַזֹּהַר שֶׁאִם אָדָם מְכַסֶּה חֲטָאָיו וְאֵינוֹ מְפָרֵשׁ אוֹתָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵין תְּשׁוּבָתוֹ וּתְפִלָּתוֹ מִתְקַבְּלִים, וְאוֹמֵר:) אֲבָל אִם הוּא מְפָרֵשׁ אוֹתָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חַס עָלָיו, וּמִתְגַּבְּרִים הָרַחֲמִים עַל הַדִּינִים, וְכָל שֶׁכֵּן אִם הוּא בּוֹכֶה, שֶׁהֲרֵי אֶת כָּל הַפְּתָחִים הַסְּתוּמִים הוּא פּוֹתֵחַ, וּמִתְקַבֶּלֶת תְּפִלָּתוֹ״], עַיֵּן שָׁם; וְעַיֵּן עוֹד

שָׁם (תְּרוּמָה קסה.): כָּל תַּרְעִין גְּנַעֲלוּ וְאַסְגִּירוּ וְתַרְעִין דִּדְמָעִין לָא אַסְגִּירוּ וְכוּ׳, וְכָל אִינוּן דִּמְמַנָּן עַל אִינוּן תַּרְעִין כֻּלְּהוּ מִתַּבְּרִין גְּזִיזִין וּמַנְעוּלִין וְעַיְילִין אִינוּן דִּמְעִין, וְהַהִיא צְלוֹתָא עָאלַת קֳמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא וְכוּ׳, וְהַהִיא צְלוֹתָא לָא אַהֲדָר בְּרֵיקָנָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּיס עָלַיְהּ, זַכָּאָה חוּלְקֵיהּ דְּבַר נַשׁ דְּאוֹשִׁיד דִּמְעִין קֳמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּצְלוֹתֵיהּ וְכוּ׳ וְכָל הַשְּׁעָרִים נְגְעָלִים וְנִסְגָּרִים, וְשַׁעֲרֵי דִּמְעָה לֹא נִסְגָּרִים, וְכָל אִלּוּ שֶׁהֵם מְמֻנִּים עַל הַשְּׁעָרִים הָאֵלּוּ כֻּלָּם שׁוֹבְרִים בַּרְזְלִים וּמַנְעוּלִים, וְנִכְנָסוֹת אֵלּוּ הַדְּמָעוֹת וְהַתְּפִלָּה הַזּוֹ נִכְנֶסֶת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ... וְהַתְּפִלָּה הַזּוֹ לֹא חוֹזֶרֶת רֵיקָם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חָס עָלָיו, אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל הַבֶּן־אָדָם שֶׁשּׁוֹפֵךְ דְּמָעוֹת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּתְפִלָּתוֹ], עַיֵּן שָׁם; חֲרִי לְךָ, בְּנִי, מַעֲלַת הַתְּפִלּוֹת עִם בְּכִיּוֹת, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בְּשָׁעָה שֶׁסִּפְרֵי הַחַיִּים וְסִפְרֵי הַמֵּתִים נִפְתָּחִים, עָלֶיךָ לְהִתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד בִּתְשׁוּבָה, וְלֹא תָּזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁתַּרְגִּישׁ כְּפִי בְּחִינָתְךָ שֶׁאַתָּה שָׁב בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְאֵינְךָ רוֹצֶה כְּבָר שׁוּם רְצוֹנוֹת אֲחֵרִים, רַק לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְהִכָּלֵל בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא,

לְהַמְלִיךְ עַל עַצְמְךָ מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וְאָז, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, נָכוֹן לִבְךָ יִהְיֶה וּבָטוּחַ שֶׁלֹּא תָּזוּז מִשָּׁם, עַד שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִמְחֹל לְךָ. וּבִפְרָט שֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל בְּיַחַד עִם תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהִבְטִיחָנוּ שֶׁיַּעֲשֶׂה מַה שֶּׁיַּעֲשֶׂה לְהַמְתִּיק מֵאִתָּנוּ כָּל הַדִּינִים, וְיוֹצִיאֵנוּ מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, וַיְמַשִּׁיךְ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה.

ט.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי, שֶׁאֲמִירַת מִזְמוֹר כ״ד בְּתְהִלִּים עַכְשָׁו בְּלֵיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יֵשׁ בָּזֶה סוֹדוֹת נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים עַד מְאֹד, וּמְסֻגָּל מְאֹד לְפַרְנָסָה לְכָל הַשָּׁנָה, וְעַל־כֵּן תִּכָּוֵן הֵיטֵב הֵיטֵב בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, כִּי כְּשֶׁאוֹמְרִים מִזְמוֹר זֶה, מְבַקְּשִׁים וּמִתְחַנְּנִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּתְגַּלֶּה קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְיִגְאַל אֶת אַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה מֵהַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא שֶׁנִּדְבְּקוּ בָּהּ, שֶׁזֶּה פֵּרוּשׁ: ״לְדָוִד מִזְמוֹר לַהֲוָי״ה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי בָהּ״, שֶׁאָנוּ מְגַלִּים וּמְפָרְסְמִים אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, הָאָרֶץ הִיא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, תֵּבֵל זֶה חוּץ לָאָרֶץ

(כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י), הַכֹּל מְמֻנוּ יִתְבָּרַךְ, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא נֹעַם וְחוּץ לָאָרֶץ הֵם חוֹבְלִים (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עא), וְעַכְשָׁו, בַּעֲוֹונוֹתֵינוּ הָרַבִּים, נִתְעָרֵב הַנֹּעַם בַּחוֹבְלִים, וְלָכֵן דַּיְקָא בִּכְנִיסַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה אָנוּ אוֹמְרִים מִזְמוֹר זֶה, לְבָרֵר אֶת הַנֹּעַם מֵהַחוֹבְלִים (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, הֲלָכָה ו', אוֹת יג), שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּסִיר אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא מֵאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְתִתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמְאֵירָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (שָׁם, דְּבָרִים הַנּוֹהֲגִים בַּסְּעֻדָּה, הֲלָכָה ד', אוֹת א'); וּבַעֲוֹונוֹתֵינוּ הָרַבִּים הִתְפַּשְּׁטוּ שָׁם הַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נֶחְסֶרֶת הַפַּרְנָסָה מֵעַם יִשְׂרָאֵל, כִּי גִּלּוּי הַהַשְׁגָּחָה הוּא רַק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ח, ז־י): "כִּי הֲוָיָ"ה אֱלֹקֶיךָ מְבִיאֲךָ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה, אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם עֲיָנֹת וּתְהֹמוֹת יֹצְאִים בַּבִּקְעָה וּבָהָר, אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן, אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ, אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכֵּנֻת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם, לֹא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ, אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבָנֶיהָ בַּרְזֶל וּמֵהָרָרֶיהָ תַּחְצֹב נְחֹשֶׁת, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת הֲוָיָ"ה אֱלֹקֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ"; כִּי כָּל הַשְׁפָּעוֹת

הַפַּרְנָסָה בָּאוֹת דַּיְקָא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁשָּׁם מֵאִיר הַנַּעַם הָעֶלְיוֹן, אֲבָל תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁמִּתְגַּבְּרִים הַחוֹבְלִים, שֶׁהֵם הַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְּלִפּוֹת, הַמַּשְׁכִּיחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּבָר נֶחֱסֶרֶת הַפַּרְנָסָה, כִּי אֵלּוּ הַכּוֹפְרִים בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְתוֹלִים בְּ״כֹחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה״ (שָׁם ח, יז), הֵם הָרְשָׁעִים וְהָעֲרֵב רַב הַמַּלְעִיגִים מִכָּל הַקָּדוֹשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, וּמַעֲלִימִים וּמַסְתִּירִים וּמְכַסִּים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נֶחְסָרָה הַפַּרְנָסָה, וְעַל־כֵּן דַּיְקָא עַכְשָׁו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּשֶׁאָנוּ עוֹסְקִים בְּתִקּוּן הַמַּלְכוּת, לְהַמְלִיךְ עָלֵינוּ עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־כֵּן אָנוּ מְבַקְּשִׁים וּמִתְחַנְּנִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּתְגַּלֶּה אֵלֵינוּ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְיִתְבַּטְּלוּ כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא הַשּׁוֹלְטִים שָׁם, אֲשֶׁר כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים בָּאִים מֵהֶם, וְכָל חֶסְרוֹן הַפַּרְנָסָה נִמְשָׁךְ רַק מֵהֶם. וְלָכֵן בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, תְּכַוֵּן הֵיטֵב הֵיטֵב עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט, וּבְכָל פָּסוּק וּפָסוּק שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, תְּכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת וּתְפָרְשָׁן עַל עַצְמְךָ, כִּי יֵשׁ בָּהֶן סוֹדוֹת נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים עַד מְאֹד, וְיוֹצְאִים מֵהֶן שְׁמוֹת

וְצִרּוּפִים מֵרָאשֵׁי תֵּבוֹת וְסוֹפֵי תֵּבוֹת וְאֶמְצָעֵי תֵּבוֹת;
וְאַתָּה, בְּנִי, תְּכַוֵּן פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּפְתַּח אֶת שַׁעֲרֵי רַאֲשְׁךָ וְיִכָּנֵס בְּךָ
מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, שֶׁנָּמִיד תַּמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ כְּבוֹדוֹ
יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל
לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאָז בּוֹ בָּרֵגַע שֶׁתַּמְלִיךְ עַל
עַצְמְךָ כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַכְנִיס בְּמֹחַ מַחֲשַׁבְתְּךָ רַק
אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בָּזֶה בְּעַצְמוֹ נִגְאֶלֶת אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל מֵהַקְלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא, וְנִתְבַּטֵּל כָּל
הָעִנְיָן שֶׁל "כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה",
וְיִתְגַּלֶּה אֵלֶיךָ מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, וְתִמְשֹׁךְ עָלֶיךָ בְּרָכָה
וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, וְתִהְיֶה לְךָ פַּרְנָסָה
בְּשֶׁפַע. וְאַחַר־כָּךְ תֹּאמַר אֶת הַתְּפִלָּה עַל פַּרְנָסָה,
וּתְכַוֵּן הֵיטֵב בִּתְפִלָּה זוֹ, כִּי כָּל פַּרְנָסָתְךָ שֶׁל
כָּל הַשָּׁנָה תְּלוּיָה בֶּאֱמִירַת מִזְמוֹר זֶה וּתְפִלָּה זוֹ, כִּי
בּוֹ מִתְגַּלֶּה אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מֶלֶךְ "וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל
מָשָׁלָה" (תְּהִלִּים קג, יט), וְהָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיוֹשְׁבֵי
בָהּ — הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יָסַד אֶת הַיַּמִּים
וְהַנְּהָרוֹת, וְאִי אֶפְשָׁר לָעֲלוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֶלָּא מִי
שֶׁהוּא נְקִי כַּפַּיִם וּבַר לֵבָב, שֶׁאֵין בְּיָדוֹ שׁוּם גְּנֵבוֹת

וּשְׁחִיתוּת, וְלָכֵן תְּקַבֵּל עַל עַצְמְךָ עַכְשָׁו לְשַׁלֵּם אֶת כָּל הַחוֹבוֹת וְכָל הַגְּנֵבוֹת וְהַשְּׁחִיתוּת שֶׁעָשִׂיתָ כָּל הַשָּׁנָה, וּתְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ מֵהַיּוֹם וָהָלְאָה לֹא לַעֲשׂוֹת שׁוּם רַע, אֶלָּא שֶׁיִּהְיֶה לְךָ נְקִיּוֹן כַּפַּיִם וּבַר לִבָּב, וְתִשְׁמֹר אֶת עַצְמְךָ מִשְּׁקָרִים, שֶׁאָז דַּיְקָא תִּהְיֶה נַעֲשָׂה כְּלִי לְהַמְשָׁכַת מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, שֶׁיָּאִיר עָלֶיךָ כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל הַשָּׁנָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תֶּמְשַׁךְ עָלֶיךָ פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע גָּדוֹל.

י.

עַכְשָׁו, בְּנִי, אַחַר הַתְּפִלָּה רְאֵה לְבָרֵךְ אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל: "**לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵב וְתֵחָתֵם לְאַלְתַּר לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם**", וּמַעֲלַת הַבְּרָכָה הַזּוֹ אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי כָּל הַמְבָרֵךְ מִתְבָּרֵךְ מִפִּי אֵל עֶלְיוֹן, וְאֵצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חֲשׁוּבוֹת הַבְּרָכוֹת שֶׁאֶחָד מְבָרֵךְ אֶת חֲבֵרוֹ, כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם מְבָרֵךְ אֶת חֲבֵרוֹ, מִתְלַבֵּשׁ בּוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּמִתְבָּרֵךְ בְּעַצְמוֹ, כִּי כָּל הַמְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל, כְּאִלּוּ מְבָרֵךְ אֶת הַשְּׁכִינָה (תַּנְחוּמָא וַיְחִי ה). וְלָכֵן הוּא עִנְיָן גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד לְבָרֵךְ בַּלַּיְלָה הַזֶּה אֶת כָּל בַּר

יִשְׂרָאֵל שֶׁפּוֹגֵשׁ: ״לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵב וְתֵחָתֵם לְאַלְתַּר לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם״, וְכֵן יְבָרֵךְ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ, אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת יְלָדָיו, וְיִהְיֶה בְּאַנְפִּין נְהִירִין וּבְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַבְּרָכוֹת צָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶינָה בְּפָנִים מְאִירוֹת וּבְלֵב שָׁלֵם. וְאַל תֹּאמַר: ׳מַה תּוֹעִיל לִי בִּרְכַּת חֲבֵרַי׳, כִּי כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ז.), שֶׁלֹּא תְּהֵא בִּרְכַּת הֲדְיוֹט קַלָּה בְּעֵינֶיךָ, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְבָרֵךְ וּלְהִתְבָּרֵךְ מִכָּל בַּר יִשְׂרָאֵל. וּבְפָרָט תִּגַּשׁ אֶל רַבְּךָ שֶׁקָּרֵב אוֹתְךָ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּתְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁיְּבָרֵךְ אוֹתְךָ בְּשָׁנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה, כִּי הַבְּרָכָה שֶׁרַבְּךָ יְבָרֵךְ אוֹתְךָ תִּתְקַיֵּם, וּבְפָרָט עַכְשָׁו בְּתְחִלַּת הַשָּׁנָה, שֶׁאָז מִתְעוֹרֶרֶת גְּדֻלַּת הַזְּכוּת שֶׁל רַבְּךָ, שֶׁמָּסַר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרְךָ כָּל הַשָּׁנָה, וְסָבַל מִמְּךָ מַה שֶּׁסָּבַל וְכוּ׳, עַד שֶׁקֵּרְבְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳, וְהֵבִיאֲךָ עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה, וְלָכֵן רְאֵה לָגֶשֶׁת אֵלָיו שֶׁיְּבָרֵךְ אוֹתְךָ, וּבְוַדַּאי תִּתְבָּרֵךְ. וְכֵן אַתָּה, אֲהוּבִי, בְּנִי, כְּשֶׁהִנְּךָ מְבָרֵךְ אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מֻהַשָּׁפָה וְלַחוּץ, אֶלָּא תְּקַבֵּל עַל עַצְמְךָ עַכְשָׁו אַחַת וּלְתָמִיד מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל ״וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ״ (וַיִּקְרָא יט, יח), שֶׁתֹּאהַב

אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְתִהְיֶה בְּשָׁלוֹם עִמָּהֶם, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּמִּדְבָּר רַבָּה יא, טז): אֵין הַבְּרָכוֹת מוֹעִילוֹת כְּלוּם, אֶלָּא אִם־כֵּן שָׁלוֹם עִמָּהֶם; וְלָכֵן בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה מְבָרֵךְ אֶת זוּלָתְךָ "לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵב וְתֵחָתֵם לְאַלְתַּר לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם", שֶׁתִּהְיֶה כַּוָּנָתְךָ עִם אֱמֶת, וְאָז הַמְבֹרָךְ — יִתְבָּרֵךְ מִפִּי אֵל עֶלְיוֹן.

סֵדֶר הַשֻּׁלְחָן

א.

בְּנִי! בְּצֵאתְךָ מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת, תֵּלֵךְ מִיָּד לְבֵיתְךָ, וְתִשְׂמַח מְאֹד מְאֹד, וְתִבְטַח בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁבְּוַדַּאי תְּפִלָּתְךָ תִּתְקַבֵּל לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן, וְתִכְף־וּמִיָּד תְּקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן, וּתְכַוֵּן הֵיטֵב בִּשְׁעַת הַקִּדּוּשׁ, כִּי כָּל תֵּבָה וְתֵבָה יֵשׁ בָּהּ שֵׁמוֹת וְצֵרוּפִין וְעוֹשֶׂה רֹשֶׁם לְמַעְלָה. וְזָכוֹר תִּזְכֹּר, שֶׁאֵילָן שֶׁאָכַל מִמֶּנּוּ אָדָם הָרִאשׁוֹן גֶּפֶן הָיָה (בְּרָכוֹת מ.), עַל־כֵּן עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לְתַקֵּן מַה שֶּׁקִּלְקֵל, וּתְכַוֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ

יַיִן הַמְשֻׁמָּר בַּעֲנָבָיו מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית (בְּרָכוֹת לד:): וְיַיִן נִתָּן בְּע׳ אוֹתִיּוֹת וְסוֹד נִתָּן בְּע׳ אוֹתִיּוֹת נִכְנָס יַיִן יָצָא סוֹד (עֲרוּבִין סה.), כִּי יֵשׁ סוֹדוֹת נוֹרָאִים כְּשֶׁמְּקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן, וְאִם זוֹכֶה, אָז מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֶכְשָׁו בְּעֵת הַקִּדּוּשׁ וּשְׁתִיַּת הַיַּיִן מֹחִין עֶלְיוֹנִים וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כִּי הַכֹּל נִתְקַן עַל סוֹדוֹת וְרָזֵי דְרָזִין, וְאַל יְהִיֶה קַל בְּעֵינֶיךָ עִנְיַן הַקִּדּוּשׁ שֶׁאַתָּה מְקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ רַבָּה יג, טו): כְּשֵׁם שֶׁיַּיִן חֶשְׁבּוֹנוֹ ע׳, כָּךְ יֵשׁ ע׳ פָּנִים בַּתּוֹרָה, וְעַל־כֵּן אִם תְּכַוֵּן בְּפִשְׁיטוּת לְהַמְלִיךְ עָלֶיךָ מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְתַקֵּן אֶת חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיָה עַל־יְדֵי הַיַּיִן, עַל־יְדֵי־זֶה יִמְשְׁכוּ עָלֶיךָ גַּם־כֵּן תִּקּוּנִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים. וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל תְּכַוֵּן הֵיטֵב בִּבְרִכַּת "שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה", וְתִהְיֶה בְּשִׂמְחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה שֶׁזָּכִיתָ לְהַגִּיעַ לְיוֹם הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, וּבִפְרָט שֶׁאַתָּה נִמְצָא בְּקִבְרוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעִיר אוּמַן, גַּם עַל זֶה תְּכַוֵּן בִּבְרִכַּת "שֶׁהֶחֱיָנוּ", כִּי זְכוּת גְּדוֹלָה לְאָדָם לִהְיוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בָּעִיר אוּמַן עִם הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר מְאֹד מְאֹד

הִזְהִירָנוּ עַל זֶה יוֹתֵר מֵהַכֹּל, וּבְפִרוּשׁ אָמַר, שֶׁאֲפִלּוּ צַדִּיקִים אֲחֵרִים לֹא הִדְגִּישׁוּ כָּל־כָּךְ שֶׁיָּבוֹאוּ אֶצְלָם תַּלְמִידֵיהֶם לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲבָל אֲנִי כֵּן מַדְגִּישׁ וּמְדַקְדֵּק, שֶׁכָּל תַּלְמִידַי יָבוֹאוּ אֵלַי לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְעַל־כֵּן בְּאָמְרָהּ "שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה", תְּכַוֵּן מִלְּבַד שֶׁתְּזַכִּינוּ עַל עֶצֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁאָנוּ בִּכְלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁמַּקְדּוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִמְחַל לָנוּ, תְּכַוֵּן בִּבְרָכַת "שֶׁהֶחֱיָנוּ" גַּם עַל זֶה שֶׁאָנוּ זוֹכִים לִהְיוֹת בְּצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ"ל וְעַל קִבְרוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּעִיר אוּמַן.

ב.

בְּנִי, בְּנִי! תִּרְאֶה לִטֹּל יָדֶיךָ, וּתְבָרֵךְ בִּרְכַּת "עַל נְטִילַת יָדַיִם" בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, וּתְבָרֵךְ עַל פַּת. וּמִנְהַג יִשְׂרָאֵל, שֶׁאוֹכְלִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לֶחֶם עִם דְּבַשׁ (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, נְטִילַת יָדַיִם, הֲלָכָה ו', אוֹת צג), טוֹבְלִים פְּרוּסַת הַמּוֹצִיא בִּדְבַשׁ, כִּי עִקַּר הָאֲכִילָה שֶׁל הָאָדָם צָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה רַק לֶחֶם וּמֶלַח, כִּי "כָּךְ הִיא דַּרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, פַּת בַּמֶּלַח תֹּאכֵל" (אָבוֹת ו), כִּי בֶּאֱמֶת בַּלֶּחֶם וּבַמֶּלַח כְּלוּלִים כָּל הַטְּעָמִים וְכָל הַמְּתִיקוּת

שֶׁל כָּל הַפֵּרוֹת וְכָל הַמַּאֲכָלִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְעַל־כֵּן כָּל הַשָּׁנָה צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד לֹא לְהַרְבּוֹת בְּמַעֲדָנִים, לֹא־כֵן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אָנוּ מַטְבִּילִים פְּרוּסַת הַמּוֹצִיא בִּדְבַשׁ, לְרַמֵּז שֶׁאָנוּ מְתַקְּנִים עַתָּה חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיָה בְּיוֹם זֶה, שֶׁעִקַּר חֶטְאוֹ הָיָה בַּאֲכִילָה שֶׁאָכַל מֵעֵץ הַדַּעַת, וְכֵן חֶטְאֵי כָּל בְּנֵי־אָדָם שֶׁצְּרִיכִים לְתַקֵּן עַתָּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא רֹאשׁוֹן לַעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה, לָכֵן אָנוּ אוֹכְלִים פְּרוּסַת לֶחֶם בִּדְבַשׁ דַּיְקָא, כִּי דְּבַשׁ הוּא תִּקֻּף הַגְּבוּרוֹת שֶׁאָנוּ מַמְתִּיקִים עַכְשָׁו אֶת הַפַּת וְהַמֶּלַח, שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת מָן, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (שְׁמוֹת טז, לא): ״וְטַעְמוֹ כְּצַפִּיחַת בִּדְבָשׁ״, שֶׁהָיוּ בּוֹ כָּל מִינֵי מְתִיקוּת הַטְּעָמִים, וְעַל־כֵּן דַּיְקָא עַכְשָׁו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אָנוּ מְתַקְּנִים אֶת חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיָה בְּפַת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת מ.), וְלָכֵן אָנוּ טוֹבְלִים אֶת הַפַּת בִּדְבַשׁ דַּיְקָא, כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת חֵטְא עֵץ הַדַּעַת וּלְקַשְּׁרוֹ אֶל עֵץ הַחַיִּים, שֶׁיִּהְיוּ לוֹ הַחַיִּים מְחֻקִּים מִדְּבַשׁ, וְיַרְגִּישׁ כָּל הַשָּׁנָה מְתִיקוּת כִּדְבַשׁ. וְעַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה נֶאֱמַר (נְחֶמְיָה ח, י): ״אִכְלוּ מַשְׁמַנִּים וּשְׁתוּ מַמְתַּקִּים... כִּי חֶדְוַת יְהוָ״ה הִיא מָעֻזְּכֶם״, כִּי

עַכְשָׁו הוּא תִּקּוּן חֵטְא עֵץ הַדַּעַת, וְזוֹכֶה לְהַכָּלֵל בְּעֵץ הַחַיִּים.

ג.

בְּנִי, בְּנִי! צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, שֶׁכָּל דָּבָר שֶׁעוֹשִׂים בָּזֶה הָעוֹלָם, כְּנֶגְדּוֹ נַעֲשָׂה לְמַעְלָה, כִּי בְּאִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא אִתְעַר דִּלְעֵילָא (זֹהַר לֶךְ־לְךָ פח.), וְעַל־כֵּן מִדִּינָא דִּגְמָרָא, טוֹב לַעֲשׂוֹת סִימָנִים בְּלַיְלָה זֶה, וְלֶאֱכֹל פֵּרוֹת וְיְרָקוֹת הַמּוֹרִים לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה, וְשֶׁיִּכָּרְתוּ גִּזְרֵי דִּינֶיךָ הָרָעִים, וְכָל שׂוֹנְאֶיךָ יִתְבַּטְּלוּ, וְתִכָּתֵב וְתֵחָתֵם בְּכִתְיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה, וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (הוֹרָיוֹת יב.): לְעוֹלָם יְהֵא רָגִיל לְמֶחֱזֵי [לְמֵיכַל] בְּרֵישׁ שַׁתָּא קְרָא וְרוּבְיָא כַּרְתִּי וְסִילְקָא וְתַמְרֵי, וְכֵן נִפְסָק בַּטּוּר וּבַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (אֹרַח חַיִּים, סִימָן תקפג, סִימָן א׳); וְעַל־כֵּן תִּזָּהֵר לָקַחַת עַכְשָׁו כָּל הַמִּינִים הָאֵלּוּ, וְתִכַּוֵּן בְּפִשִׁיטוּת גְּמוּרָה עַל כָּל מִין וָמִין, וּתְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בִּתְפִלַּת ״יְהִי רָצוֹן״ עַל דָּבָר שֶׁשַּׁיָּךְ אֵלָיו, תִּקַּח תַּפּוּחַ וּתְבָרֵךְ עָלָיו בִּרְכַּת ״בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ״, וְתִטְבְּלֶנּוּ בִּדְבַשׁ וְתֹאכְלֶנּוּ, וְתֹאמַר: ״יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ הַוָי״ה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,

שֶׁתְּחַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה״. וּבְעִנְיַן הַתַּפּוּחַ יֵשׁ בָּזֶה סוֹדוֹת נוֹרָאִים פְּלָאִי פְּלָאִים, כִּי עַכְשָׁו אָנוּ מְתַקְּנִים אֶת חֶטְאֵי אָדָם הָרִאשׁוֹן וְחֶטְאֵי כָּל הַדּוֹרוֹת שֶׁנָּפְלוּ בְּשָׁנָה עֲמֻקָּה (לקוטי־מוהר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס׳), דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁאָכַל הַתַּפּוּחַ נָפַל וַחֲטַפְתּוֹ שֵׁנָה, וְהָיָה יָשֵׁן זְמַן מְרֻבֶּה מְאֹד (עֵין סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה א׳); וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לָקַחַת עַכְשָׁו תַּפּוּחַ דַּיְקָא, וְלִטְבֹּל אוֹתוֹ בִּדְבַשׁ, כִּי עַם יִשְׂרָאֵל מְשׁוּלִים כְּתַפּוּחַ, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (שַׁבָּת פח.): מַאי דִּכְתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, ג): ״כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר, כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים״, לָמָּה נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל לְתַפּוּחַ? לוֹמַר לְךָ, מַה תַּפּוּחַ זֶה פֵּרְיוֹ קוֹדֵם לְעָלָיו, אַף יִשְׂרָאֵל הִקְדִּימוּ ׳נַעֲשֶׂה׳ לְ׳נִשְׁמַע׳, וּבָזֶה שֶׁאוֹכְלִים תַּפּוּחַ, מְעוֹרְרִים חֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְנִתְעוֹרֶרֶת זְכוּתָם שֶׁבְּעֵת קַבָּלַת הַתּוֹרָה הִקְדִּימוּ ׳נַעֲשֶׂה׳ לְ׳נִשְׁמַע׳, וְאוֹכְלִים אֶת הַתַּפּוּחַ מְטֻבָּל בִּדְבַשׁ, כִּי דְּבַשׁ הוּא גְּבוּרוֹת וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל הַתְּפִלּוֹת הֵם בְּחִינַת דִּין, שְׁמְבַקְּשִׁים וּמִתְחַנְּנִים מֵמֶנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ עַל־פִּי דִּין (לקוטי־הלכות, דְּבָרִים הַיּוֹצְאִים מִן הַחַי, הֲלָכָה ב׳, אוֹת ח׳). וְעִקַּר הַדִּין הוּא

שֶׁאָנוּ בָּאִים בְּטַעֲנָה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁהִקְדַּמְנוּ ׳נַעֲשֶׂה׳ לְ׳נִשְׁמַע׳, וְקִבַּלְנוּ עַל עַצְמֵנוּ אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא סָבַב בֵּין כָּל הָאֻמּוֹת, וְאַף אֶחָד לֹא רָצָה לָקַחַת אֶת הַתּוֹרָה רַק עַם יִשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן דַּיְקָא עַכְשָׁו בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אָנוּ מְעוֹרְרִים אֶת טַעֲנָתֵנוּ, וּבָאִים וּמְבַקְּשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּתַפּוּחַ, לְעוֹרֵר אֶת עַצְמֵנוּ מֵהַשָּׁנָה, לִזְכּוֹר שֶׁדַּיְקָא עַל־יְדֵי הַתַּפּוּחַ נָפַלְנוּ בְּשָׁנָה עֲמֻקָּה, וְעָשִׂינוּ אֶת הָעֶגֶל, עִם כָּל זֹאת רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא רִאשׁוֹן לַעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְעִקַּר הַתְּשׁוּבָה הוּא בְּבְחִינַת דְּבַשׁ, שֶׁהוּא טָהוֹר מִטָּמְא, כִּי הַדְּבַשׁ יוֹצֵא מֵהַדְּבוֹרָה שֶׁהִיא טְמֵאָה, וְהַבְּרוּר הַזֶּה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ (לקוטי־הלכות, דְּבָרִים הַיּוֹצְאִים מִן הַחֵי, הֲלָכָה ד׳, אות מה), וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְבָרֵר וּמְזַכֵּךְ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַאֲפִלּוּ שֶׁנָּפְלוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּפְלוּ, וְעָשׂוּ מַה שֶּׁעָשׂוּ, בְּגֹדֶל כֹּחַ הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים הַנּוֹרָאִים וְהַנִּפְלָאִים מְאֹד, הֵם יְכוֹלִים לְהוֹצִיא אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִירִידָתָם וּנְפִילָתָם, שֶׁזֶּה סוֹד (איוב יד, ד): ״מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא לֹא אֶחָד״, שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל דְּבַשׁ, כִּי דְּבַשׁ

יוֹצֵא מֵהַטָּמֵא, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הַתּוֹרָה הַתִּירָה בְּלִי שׁוּם תִּקּוּן, כִּי נִתְבָּרֵר מֵאֵלָיו עַל־יְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד, וְזֶה בֶּאֱמֶת נִפְלָאוֹת תְּמִים דֵּעִים, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג כְּלָל, "מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא לֹא אֶחָד", כִּי רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ יוֹדֵעַ סוֹד הַתִּקּוּן שֶׁל הָאָדָם, כִּי בְּוַדַּאי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹסֵק בְּתִקּוּן הָעוֹלָם בְּעַצְמוֹ תָּמִיד, וּבְוַדַּאי הוּא גּוֹמֵר תָּמִיד וְיִגְמֹר הַכֹּל כִּרְצוֹנוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים צב, ט): "וְאַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם הַוָי"ה", פֵּרֵשׁ רַשׁ"י: לְעוֹלָם יָדְךָ עַל הָעֶלְיוֹנָה; וְלָכֵן צְרִיכִים לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מִינֵי אֶפְנַיִם שֶׁבָּעוֹלָם, וַאֲפִלּוּ שֶׁכְּבָר עָשָׂה מַה שֶּׁעָשָׂה וְחָטָא מַה שֶּׁחָטָא, אָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ כְּלָל, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מוֹצִיא טָהוֹר מִטָּמֵא דַּיְקָא. וְאַף שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, בְּנִי, מַה שֶּׁעוֹבֵר, וְעָבְרָה עָלֶיךָ שָׁנָה קָשָׁה וּמָרָה מְאֹד, עִם כָּל זֹאת עַכְשָׁו בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה טוֹבֵל אֶת הַתַּפּוּחַ בִּדְבַשׁ, רְאֵה לְכַוֵּן שֶׁנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל נִמְשְׁלוּ לְתַפּוּחַ, וּמַה תַּפּוּחַ זֶה פֵּרְיוֹ קוֹדֵם לְעָלָיו, אַף יִשְׂרָאֵל הִקְדִּימוּ 'נַעֲשֶׂה' לְ'נִשְׁמַע', וְאַף שֶׁחָטְאוּ בְּחֵטְא הָעֵגֶל, עִם כָּל זֹאת עָמְקוּ מַחְשְׁבוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וּמוֹצִיא אֶת הָאָדָם מֵעֲוֹנוֹתָיו אִם עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה, כִּי

עַל כָּל עֲוונוֹת שֶׁבָּעוֹלָם מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה, אַף־עַל־פִּי שֶׁעָשָׂה מַה שֶּׁעָשָׂה, וּפָגַם מַה שֶּׁפָּגַם, וְקִלְקֵל מַה שֶּׁקִּלְקֵל, אַף־עַל־פִּי־כֵן מוֹעִילָה תְּשׁוּבָה עַל הַכֹּל, וְאֵין לְךָ דָּבָר שֶׁעוֹמֵד בִּפְנֵי הַתְּשׁוּבָה. וְלִכְאוֹרָה אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין עִנְיַן הַתְּשׁוּבָה, מֵאַחַר שֶׁעַל־יְדֵי עֲבֵרָה מַחֲרִיב וּמְקַלְקֵל, וְעַל־כֵּן בֶּאֱמֶת שָׁאֲלוּ לַנְּבוּאָה: חוֹטֵא מַהוּ עָנְשׁוֹ? וְהֵשִׁיבָה (יְחֶזְקֵאל יח, ד): הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת הִיא תָּמוּת (יְרוּשַׁלְמִי מַכּוֹת ב, ו), אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חַנּוּן וְרַחוּם הוּא וְהַקָּדִים תְּשׁוּבָה לָעוֹלָם, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ גְּדֻלָּתוֹ וְרוֹמְמוּתוֹ, כִּי אֵין מִי שֶׁיּוֹדֵעַ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם הוּא לְבַדּוֹ, וְעַל־כֵּן הוּא יוֹדֵעַ שֶׁאַחַר כָּל הַקִּלְקוּלִים שֶׁמְּקַלְקֵל הָאָדָם בַּעֲוונוֹתָיו הָרַבִּים, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן גּוֹמֵר הַכֹּל כִּרְצוֹנוֹ, וְעַל־יְדֵי סוֹד זֶה דַּיְקָא שֶׁל "מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא לֹא אֶחָד", שֶׁדָּבָר זֶה לֹא יָכוֹל לְהָבִין אַף אֶחָד רַק אֶחָד יָחִיד וּמְיֻחָד שֶׁהוּא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁבָּא הָאָדָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַכְנִיעַ אֶת עַצְמוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמִתְחָרֵט עַל הֶעָבַר, וּמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת עוֹד מַה שֶּׁעָשָׂה, תֵּכֶף־וּמִיָּד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חוֹמֵל עָלָיו,

וּמַמְשִׁיךְ עָלָיו הַתִּקּוּן מִלְמַעְלָה, שֶׁשָּׁם בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים אֵין שׁוּם קְלִקּוּל כְּלָל, רַק אַדְרַבָּה מִכָּל הַדְּבָרִים וְהַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת אֵיךְ שֶׁהֵם וְכוּ' נַעֲשִׂים תִּקּוּנִים גְּדוֹלִים, שֶׁזֶּה סוֹד הַתַּפּוּחַ שֶׁטּוֹבְלִים בִּדְבַשׁ. וְאָמְרוּ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (אחרי עד.): תַּפּוּחַ הוּא מְתִיקָא לַכֹּל; כִּי רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ עַד אֵין סוֹף, וְאִם בֶּאֱמֶת חוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְקַבֵּל אוֹתָם, כִּי הַתַּפּוּחַ אִית בֵּיהּ רֵיחָא דָּקִיק מִשְּׁאָר אִילָנֵי וְטַעֲמֵיהּ מְתִיקָא, כִּי הוּא נִבְדָּל מִכָּל פֵּרוֹת הָאִילָן.

וְעַל־כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁאוֹכְלִים תַּפּוּחַ מְטַבֵּל בִּדְבַשׁ, צְרִיכִים לְהַזְכִּיר לְעַצְמוֹ, שֶׁכָּל קְלִקּוּל הָעוֹלָמוֹת הָיָה דַּיְקָא עַל־יְדֵי הַתַּפּוּחַ, שֶׁאָכַל הַשֵּׁנִי לַמֶּלֶךְ וְנָפַל לִידֵי שְׁנָה עֲמֻקָּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בָּא לִידֵי חֲטָאִים וַעֲוֹונוֹת וּפְשָׁעִים, וְעַכְשָׁו דַּיְקָא בְּלֵיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁבָּאָה אֲלָיו הַבַּת מֶלֶךְ וְהֶקִיצָה אוֹתוֹ מִשְּׁנָתוֹ, שֶׁזֶּה סוֹד הַדּוֹרְמִיטָא, סוֹד הַשֵּׁנָה, שֶׁנַּעֲשָׂה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְנִתְעוֹרְרִים מֵהַשֵּׁנָה, הַכֹּל כְּדֵי לְרַמֵּז לָאָדָם, שֶׁכְּמוֹ שֶׁקִּלְקֵל בַּאֲכִילַת הַתַּפּוּחַ, עַד שֶׁנָּפַל בְּשֵׁנָה עֲמֻקָּה וְחָטָא בְּמֵה שֶׁחָטָא, עַכְשָׁו הוּא לוֹקֵחַ אֶת הַתַּפּוּחַ

וְטוֹבְלוֹ בִּדְבַשׁ דַּיְקָא, שֶׁהוּא דָּבָר טָהוֹר הַיּוֹצֵא מִטָּמֵא, וְעַל־כֵּן דְּבַשׁ הוּא חִדּוּשׁ, שֶׁהוּא דָּבָר הַיּוֹצֵא מֵהַטָּמֵא וְהוּא טָהוֹר, שֶׁזֶּה מְרַמֵּז עַל סוֹד הַתְּשׁוּבָה שֶׁהִיא נִפְלָאוֹת תְּמִים דֵּעִים, וְאַף אֶחָד לֹא יָכוֹל לְהָבִין אֶת זֶה, רַק אֶחָד יָחִיד וּמְיֻחָד, שֶׁזֶּה סוֹד: "מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא לֹא אֶחָד", רַק הָאֶחָד יָכוֹל לְהָבִין אֶת זֶה; וְלָכֵן, בְּנִי, רְאֵה לֶאֱכֹל אֶת הַתַּפּוּחַ מְטֻבָּל בִּדְבַשׁ, וּתְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּחַדֵּשׁ עָלֶיךָ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה, וּבְאִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא אִתְעַר מִלְּעֵילָא.

וְאַחַר־כָּךְ תִּקַּח רִמּוֹן וְתֹאמַר: "יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ הַוָ"ה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּרְבֶּה זְכֻיּוֹתֵינוּ כָּרִמּוֹן", כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת נז.): אֲפִלּוּ רֵיקָנִין שֶׁבְּךָ מְלֵאִים מִצְוֹת כָּרִמּוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ו, ז): "כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רַקָּתֵךְ מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ", וּמוּבָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, כִּי בָּרִמּוֹן יֵשׁ תַּרַ"ג גַּרְעִינִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּרָא בּוֹ בְּדִיּוּק תַּרַ"ג גַּרְעִינִים וְלֹא יוֹתֵר, מוּכָח שֶׁבָּא לְרַמֵּז עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁמְּקַיְּמִים תַּרַ"ג מִצְוֹת, וַאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ רֵיקָנִים שֶׁבָּהֶם אֵין פְּחוֹת

מִתַּרְנ״ג מִצְוֹות, וּצְרִיכִים לְכַוֵּן כִּי ״רִמּוֹן״ עִם אַרְבַּע אוֹתִיּוֹתָיו גִּימַטְרִיָּה: ״בְּרַחֲמִים״, לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ שֶׁהוּא אֵינוֹ הֲכִי גָּרוּעַ אֶלָּא עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב), כִּי אֲפִלּוּ אֵצֶל הַגָּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים, עֲדַיִן יֵשׁ אֶצְלוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת מִצְוֹות וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ הוּא נִתְעוֹרֵר מֵהַשְּׁנָה הָעֲמֻקָּה שֶׁהוּא יָשֵׁן בָּהּ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר, הֲלָכָה א׳, אוֹת ו׳), וּבָזֶה שֶׁאוֹכְלִים רִמּוֹן, שֶׁהוּא מְרַמֵּז עַל תַּרְנ״ג מִצְוֹות, מְעוֹרְרִים אֶת הַזְּכוּת, שֶׁאֵיךְ שֶׁהוּא יֵשׁ אֶצְלוֹ כַּמָּה גַּרְעִינִים, כַּמָּה מִצְוֹות שֶׁעָשִׂינוּ כָּל הַשָּׁנָה, אַף שֶׁאָנוּ רְחוֹקִים לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי, וְעָשִׂינוּ מַה שֶּׁעָשִׂינוּ, עִם כָּל זֹאת אֵיךְ יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁלֹּא עָשִׂינוּ אֵיזוֹ מִצְוָה וְדָבָר טוֹב כָּל הַשָּׁנָה, כִּי אֲפִלּוּ הָרֵיקָנִים שֶׁבְּךָ מְלֵאִים מִצְוֹות כְּרִמּוֹן, וְזֶה תְּכַוֵּן בִּבְעֵת אֲכִילַת הָרִמּוֹן.

וְאַחַר־כָּךְ תֹּאכַל תְּמָרִים, וְתֹאמַר: ״יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ הַוָי״ה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּתַּמּוּ שׂוֹנְאֵינוּ וְאוֹיְבֵינוּ וְדַאֲגוֹתֵינוּ״, וּתְכַוֵּן בַּפָּסוּק (תְּהִלִּים

צב, יג): "צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה", כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי גֹּדֶל כֹּחַ הַצַּדִּיק תִּזְכֶּה לְבַטֵּל אֶת כָּל הַדְּאָגוֹת שֶׁלְּךָ שֶׁבָּאִים מִשּׂוֹנְאֶיךָ וְאוֹיְבֶיךָ, וְעַל־כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת עֲצָבוּת, סִימָן לה):

תְּמָרִים מְבַטְּלִים דְּאָגָה, כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם אוֹכֵל תְּמָרִים, יְבַטֵּל מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַדְּאָגוֹת שֶׁבָּאוֹת עָלָיו מִשּׂוֹנְאָיו וְאוֹיְבָיו, וְהֵם יִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי, וְיֵשׁ סוֹדוֹת נוֹרָאִים בַּאֲכִילַת הַתְּמָרִים שֶׁמְּבַטְּלִים אֶת הַדְּאָגָה, כִּי עִקַּר הַדְּאָגָה הוּא שֶׁרוֹאִים שֶׁהַשּׂוֹנְאִים מִתְגַּבְּרִים עָלָיו, וְהֵם זוֹכִים בַּדִּין, וְאַף שֶׁהַצֶּדֶק עִמּוֹ, עִם כָּל זֹאת הָרְשָׁעִים וְקַלְיֵי הָעוֹלָם זוֹכִים בַּדִּין, שֶׁזֶּה סוֹד (תְּהִלִּים לו, ז): "מֹשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה", שֶׁהוּא רָאשֵׁי תֵּבוֹת: תְּמָרִים, כִּי צְרִיכִים לָדַעַת שֶׁאֵין יוֹדְעִים כְּלָל, עָלָיו רַק לְהַסְתִּיר אֶת עַצְמוֹ בְּצֵל יָדָיו יְתָבָרֵךְ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נה), שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִנָּצֵל מִשּׂוֹנְאָיו וְאוֹיְבָיו, וְעַל־כֵּן "תָּמָר" בְּגִימַטְרִיָּה: "דַּעַת עֶלְיוֹן", כִּי עַל־יְדֵי אֲכִילַת תְּמָרִים מְבַטְּלִים דְּאָגָה, כִּי זוֹכִים לְדַעַת עֶלְיוֹנָה, לָדַעַת שֶׁאֵין יוֹדְעִים כְּלָל, וַאֲפִלּוּ שֶׁרְשָׁעִים זוֹכִים בַּדִּין, עִם כָּל זֹאת עָלֵינוּ רַק לְהַסְתִּיר אֶת עַצְמֵנוּ בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו

יִתְבָּרַךְ, וְאַף שֶׁהָרְשָׁעִים זוֹכִים בַּדִּין, עִם כָּל זֹאת הַצַּדִּיקִים מַמְשִׁיכִים עַל עַצְמָם יַד הַוָּיָ"ה, וְנִתְקַיֵּם אֶצְלָם (דִּבְרִים לב, מא): "וְתֹאחֵז בְּמִשְׁפָּט יָדִי", שֶׁבְּתַקֶּף הַמִּשְׁפָּט הֵם מַמְשִׁיכִים עַל עַצְמָם יָדוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּסוֹד (יְשַׁעְיָה נא, טז): "וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךְ", שֶׁאָז דַּיְקָא נִתְבַּטְּלִים כָּל שׂוֹנְאָיו וְאוֹיְבָיו לְגַמְרֵי.

וְאַחַר־כָּךְ תֹּאכַל סֶלֶק וְתֹאמַר: "יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ הַוָּיָ"ה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּסְתַּלְקוּ אוֹיְבֵינוּ וּמַלְשִׁינֵנוּ מֵעָלֵינוּ". וְאַחַר־כָּךְ תֹּאכַל כַּרְתִּי, וְתֹאמַר: "יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ הַוָּיָ"ה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּכָּרְתוּ שׂוֹנְאֵינוּ לְגַמְרֵי". וְאַחַר־כָּךְ תִּקַּח גֶּזֶר וְתֹאכַל, וְתֹאמַר: "יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ הַוָּיָ"ה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתִּקָּרַע רוֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ, וְיִקָּרְאוּ לְפָנֶיךָ זְכֻיּוֹתֵינוּ". וְאַחַר־כָּךְ תִּקַּח רוּבְיָא, וְתֹאמַר: "יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ הַוָּיָ"ה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּרְבּוּ זְכֻיּוֹתֵינוּ".

בְּנִי, בְּנִי! אַל יַקְלוּ בְּעֵינֶיךָ עֲנָיָנִים אֵלּוּ, כִּי יֵשׁ בָּהֶם סוֹדוֹת גְּדוֹלִים עַד מְאֹד, וְלֹא בָּאתִי לְהַאֲרִיךְ

לְךָ, רַק כְּמַאן דְּמַחְוֵי בְּמָחוּג, אֲבָל יֵשׁ בְּכָל פְּרָט וּפְרָט סוֹדוֹת נֶעֱלָמִים וְנִסְתָּרִים מַה שֶּׁעוֹשִׂים הַלַּיְלָה, כִּי מַה שֶּׁעוֹשִׂים הַלַּיְלָה קוֹבֵעַ לְכָל הַשָּׁנָה, וְעַל־כֵּן אַל יֵקָלוּ בְּעֵינֶיךָ כָּל אֵלּוּ הַסִּימָנִים, וְתִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת וְלֶאֱכֹל בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ גָּדוֹל בְּעֵת הַסְּעֻדָּה, וְאַל תְּדַבֵּר שׁוּם דִּבּוּר, אֶלָּא תְּכַוֵּן שֶׁהָאֲכִילָה הַזֹּאת תְּתַקֵּן אֶת כָּל הָאֲכִילוֹת שֶׁאָכַלְתָּ כָּל הַשָּׁנָה, וְלֹא קִשַּׁרְתָּ מַחֲשַׁבְתְּךָ אֶל מַעֲשֶׂיךָ; כִּי בֶּאֱמֶת בְּעֵת שֶׁהָאָדָם אוֹכֵל, אָז נִתְגַּלָּה יִחוּד הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ אֲפִין בְּאַפִּין, בְּסוֹד (רות ב, יד): "לְעֵת הָאֹכֶל גֹּשִׁי הֲלֹם", לְעֵת הָאֹכֶל דַּיְקָא, הַיְנוּ עַל־יְדֵי אֹכֶל גֹּשִׁי הֲלוֹם, שֶׁהוּא יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ (לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סב), וּמִי יוֹדֵעַ מָה אָכַלְתָּ כָּל הַשָּׁנָה, שֶׁזֶּה גָּרַם לְךָ שֶׁנָּפַלְתָּ בִּכְפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, שֶׁיִּהְיֶה לִבְּךָ מְעֻקָּם בְּעַקְמוּמִיּוּת, וְעַל־כֵּן דַּיְקָא בְּעֵת הָאֲכִילָה הַזֹּאת כְּשֶׁתֹּאכַל בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ גָּדוֹל, עַל־יְדֵי־זֶה תְּתַקֵּן אֶת כָּל הָאֲכִילוֹת מִכָּל הַשָּׁנָה.

אַחַר־כָּךְ תֹּאכַל דָּגִים, כִּי אֲכִילַת דָּגִים בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, הֵם עִנְיָן גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, כִּי דָּגִים

מְרַמְּזִים עַל דְּבָרִים עֶלְיוֹנִים וְנִשְׂגָּבִים מְאֹד, וּבְדוֹר הַמַּבּוּל לֹא נִגְזְרָה גְּזֵרָה עַל דָּגִים שֶׁבַּיָּם כִּי הֵם לֹא חָטְאוּ (קִדּוּשִׁין נג.), וְהֵם מְרַמְּזִים עַל נְשָׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁהֵם תָּמִיד דְּבֵקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי דָּגֵי יַמָּא לֵית כְּסוּתָא עַל עֵינָא וְלֵית גְּבִינִין עַל עֵינִין וְלָא נַיְימִין וְלָא בָּעֵין נְטוּרָא עַל עֵינָא (זֹהַר פִּנְחָס רכט:), הַדָּגִים אֵינָם צְרִיכִים שְׁמִירָה עַל הָעֵינַיִם, וְאֵין לָהֶם כְּסוּי עַל הָעֵינַיִם, כִּי הַדָּגִים שֶׁבַּיָּם מַיִם מְכַסִּים, וְאֵין עַיִן הָרַע שׁוֹלֶטֶת בָּהֶם (בְּרָכוֹת כ.), וְעַל־כֵּן בַּאֲכִילָתְךָ דָּגִים תְּכַוֵּן שֶׁיִּשְׂרָאֵל נִדְמִים כְּדָגִים, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (עֲבוֹדָה זָרָה ג:): מַה דָּגִים שֶׁבַּיָּם, כֵּיוָן שֶׁעוֹלִים לַיַּבָּשָׁה מִיָּד מֵתִים, אַף בְּנֵי־אָדָם, כֵּיוָן שֶׁפּוֹרְשִׁים מִדִּבְרֵי תוֹרָה וּמִצְווֹת, מִיָּד מֵתִים; וְלָכֵן תְּקַבֵּל עַל עַצְמְךָ עַכְשָׁו בַּאֲכִילָתְךָ אֶת הַדָּגִים, לִהְיוֹת תָּמִיד מֻסְתָּר בְּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא בְּסוֹד מַיִם, וְאֵין מַיִם אֶלָּא תּוֹרָה (בָּבָא קַמָּא יז.), שֶׁכָּל הַשָּׁנָה תִּתְכַּסֶּה בְּאוֹר זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ הַנִּדְמֶה לְמַיִם, וְתִלְמַד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּצִמָּאוֹן חָדָשׁ בְּכָל פַּעַם, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה צז, ה): מַה דָּגִים הַלָּלוּ גְּדֵלִים בְּמַיִם, כֵּיוָן שֶׁיּוֹרֶדֶת טִפָּה אַחַת מִלְמַעְלָה,

מְקַבְּלִים אוֹתָהּ בְּצִמָּאוֹן כְּמוֹ שֶׁלֹּא טָעֲמוּ טַעַם מַיִם מִימֵיהֶם, כָּךְ הֵן יִשְׂרָאֵל גְּדֵלִים בְּמַיִם בַּתּוֹרָה, כֵּיוָן שֶׁשּׁוֹמְעִים דָּבָר חָדָשׁ מֵהַתּוֹרָה מְקַבְּלִים אוֹתוֹ בְּצִמָּאוֹן. וּתְכַוֵּן דָּג שֶׁהֵם ד׳ שֵׁמוֹת: ע״ב, ס״ג, מ״ה, ב״ן, וְהַג׳ כְּתָרִים שֶׁלָּהֶם: קס״א, קמ״ג, קנ״א, שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל יוֹסֵף שֶׁשָּׁמַר אֶת הַבְּרִית, וְעַל־כֵּן אֵין עַיִן הָרַע שׁוֹלֶטֶת בְּשָׂרוֹ שֶׁל יוֹסֵף (בְּרָכוֹת כ.), וּכְמוֹ־כֵן מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ תָּמִיד אֶת הַשֵּׁמוֹת הָאֵלּוּ, הֲרֵי זֶה מִתְכַּסֶּה בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹרוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ב׳), וּכְשֶׁתֹּאכַל אֶת הָרֹאשׁ שֶׁל הַדָּג, תֹּאמַר: ״יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ הַוַ״ה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּהְיֶה לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב״, וּתְכַוֵּן עַל מַה שֶּׁאָמְרוּ דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת לְרֹאשׁ רָאשֵׁי תֵּבוֹת: לַ׳עֲשׂוֹת רְ׳צוֹן אָ׳בִינוּ שֶׁ׳בַּשָּׁמַיִם, כְּמוֹ שֶׁהַדָּגִים לֹא חָטְאוּ בְּחֵטְא הַמַּבּוּל וְנִצְּלוּ מִמֵּי הַמַּבּוּל, וְעָשׂוּ רְצוֹן אֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, כֵּן אַתָּה, בְּנִי, תַּעֲשֶׂה רְצוֹן אָבִיךָ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וְכֵן כְּשֶׁתֹּאכַל רֹאשׁ כֶּבֶשׂ תְּכַוֵּן לְאֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק שֶׁכָּל עִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה מְעוֹרֵר זְכוּתוֹ שֶׁל יִצְחָק, שֶׁנֶּעֱקַד עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וּמָסַר אֶת נַפְשׁוֹ

בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֹאמַר: "יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ הֲוָיָ"ה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּהְיֶה לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב". וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (ראש השנה טז.): אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תִּקְעוּ לְפָנַי בְּשׁוֹפָר שֶׁל אַיִל, כְּדֵי שֶׁאַזְכִּיר לָכֶם עֲקֵדַת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאַתָּה אוֹכֵל רֹאשׁ כֶּבֶשׂ, תַּזְכִּיר זְכוּתוֹ שֶׁל יִצְחָק שֶׁמָּסַר אֶת נַפְשׁוֹ בַּעֲבוֹר כְּלַל יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר (שבת פט:): פַּלְגָא עָלַי וּפַלְגָא עָלָךְ, שֶׁמְּקַבֵּל עַל עַצְמוֹ חֲצִי חֲטֹאתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וַחֲצִי מוֹסֵר לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, פַּלְגָא עָלַי וּפַלְגָא עָלָךְ, וְזֶה שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים נִהְיֶה לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב, רֹאשׁ הוּא הַצַּדִּיק שֶׁהוּא הָרֹאשׁ בַּיִת (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן סז), שֶׁיֵּשׁ בְּכֹחוֹ לְהַעֲלוֹת אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְשָׁרְשָׁם וְלִמְחֹל עֲוֹונוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶּה סוֹד (במדבר יד, כ): "סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶיךָ", דָּבָר רָאשֵׁי תֵּבוֹת (תהלים כג, ה): "דִּשַּׁנְתָּ בַּשֶּׁמֶן רֹאשִׁי", כִּי הַצַּדִּיק נַעֲשָׂה בְּחִינַת רֹאשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ בְּכֹחוֹ לִמְחֹל עֲוֹונוֹת יִשְׂרָאֵל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן קעז). וְלֹא לְזָנָב, שֶׁלֹּא יִהְיֶה חֶלְקוֹ עִם הַסָּמ"ךְ־מ"ם וְכַת דִּילֵיהּ הַנִּקְרָאִים זָנָב, שֶׁהוּא רָאשֵׁי תֵּבוֹת: זֶ"ה נָ"חָשׁ

בְּטֶמְאָה, ב׳ נָשִׁים זוֹנוֹת, שֶׁהֵם אוֹרְבִים עַל הָאָדָם לְטַמְאוֹ בְּפֶגַם הַבְּרִית, וְאֵין עֵצָה כְּנֶגְדּוֹ אֶלָּא נוֹתֵן זְמִירוֹת בַּלַּיְלָה, שֶׁהוּא עִנְיַן תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת בַּלַּיְלָה (שָׁם, סִימָן נב), שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבַּטֵּל; וְעַל־כֵּן אָנוּ מְבַקְּשִׁים עַכְשָׁו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁנִּהְיֶה לְרֹאשׁ, שֶׁיִּהְיֶה חֶלְקֵנוּ רַק בְּחֶלְקוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק שֶׁנִּקְרָא רֹאשׁ, וְלֹא לְזָנָב, שֶׁלֹּא תִּהְיֶה לָנוּ שׁוּם שַׁיָּכוּת אֶל הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא וְהַסָּמ״ךְ־מ״ם וְכַת דִּלֵּיהּ, שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי מֵאִתָּנוּ.

ד.

בְּנִי, בְּנִי! בְּעֵת אֲכִילָתְךָ רְאֵה לִלְמֹד אַרְבָּעָה פְּרָקִים מִמַּסֶּכֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲשֶׁר הָאֲרִיזַ״ל גִּלָּה לָנוּ סוֹדוֹת נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים בְּלִמּוּד זֶה, וְעַל־כֵּן רְאֵה לוֹמַר אַרְבָּעָה פְּרָקִים שֶׁל מַסֶּכֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּתְכַוֵּן בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הוי״ה וְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת אדנ״י (שַׁעַר הַכַּוָּנוֹת דְּרוּשֵׁי רֹאשׁ הַשָּׁנָה). וְתִזָּהֵר, בְּנִי, כָּל הַשָּׁנָה לִלְמֹד אֵיזֶה לִמּוּד בְּתוֹךְ הַסְּעֻדָּה, כִּי מַעֲלַת הַלִּמּוּד עַל הַשֻּׁלְחָן — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, עַד שֶׁאָמְרוּ בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (תְּרוּמָה קנג:): שֻׁלְחָן דִּלָּא

אִיתְמַר עָלֶיהָ מִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא, עָלֶיהָ כְּתִיב (יְשַׁעְיָה כח): "כִּי כָל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צוֹאָה בְּלִי מָקוֹם", דְּלֵית לֵיהּ חוּלְקָא בְּסִטְרָא דְּקְדֻשָּׁה כְּלוּם, וּבְגִין כָּךְ שֻׁלְחָן דְּלָא אִיתְמַר עָלֶיהָ מִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא אִיהוּ שֻׁלְחָן דְּקִיא צוֹאָה, וְאִיהוּ שֻׁלְחָן דְּטַעֲנָא אַחֲרָא, לֵית בְּהַהוּא שֻׁלְחָן חוּלְקָא בְּרָזָא דְּאֶלָקָא עִלָּאָה, שֻׁלְחָן דְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא אִיתְמַרוּ עָלֶיהָ קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא נָטַל לֵיהּ הַהוּא שֻׁלְחָן בְּמִלֵּי דְּאוֹרַיְתָא אִיתְמַר עָלֶיהָ קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא נָטַל לֵיהּ לְהַאי שֻׁלְחָן וְשַׁוִי לֵיהּ חוּלְקֵיהּ וְכוּ', עַיִן שָׁם, אֵיךְ שֶׁמַּפְלִיג מַמַּעֲלַת הָאָדָם הַזּוֹכֶה לִלְמֹד אֵיזֶה לִמּוּד בְּאֶמְצַע הָאֲכִילָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יוֹצֵא כְּרוּז בְּכָל הָעוֹלָמוֹת לְפָנָיו: "זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי הַוְיָ״ה" (יְחֶזְקֵאל מא), וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ נֶהֱנֶה מִסְּעֻדָּה זוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ דִּבְרֵי תּוֹרָה; וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְהִזָּהֵר כָּל הַשָּׁנָה בְּעֵת אֲכִילָתְךָ לִלְמֹד אֵיזֶה לִמּוּד, וְזוֹ תִּהְיֶה לְךָ קְבִיעוּת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, וּמִכָּל שֶׁכֵּן עַכְשָׁו בְּלֵיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה תַּעֲשֶׂה הַתְחָלָה, וְתִהְיֶה נִזְהָר לוֹמַר אֶת הָאַרְבָּעָה פְּרָקִים מִמַּסֶּכֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאִם יִהְיֶה לְךָ קָשֶׁה,

אַזַי תִּתְחַלְּקוּ לְאַרְבַּע סְעֻדּוֹת, הַיְנוּ בְּכָל סְעֻדָּה: בָּעֶרֶב וּבַיּוֹם, וּבָעֶרֶב וּבְיוֹם שֵׁנִי, תִּלְמַד פֶּרֶק אֶחָד עַל־כָּל־פָּנִים בְּכָל סְעֻדָּה, שֶׁלֹּא יֶחְסַר לְךָ יוֹם מִלְּמוּד פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת אֶחָד בְּתוֹךְ הַסְּעֻדָּה, כִּי בָּזֶה נַעֲשֶׂה יִחוּד גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם; אַשְׁרֵי מִי שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה בְּעֵת הַשֻּׁלְחָן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מְבָרֵר אֶת הַמַּאֲכָלִים, וּמַעֲלֶה אוֹתָם לְשָׁרְשָׁם, אַשְׁרֵי לוֹ. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אות פֵּחַד, סִימָן לב): עַל־יְדֵי לִמּוּד תּוֹרָה עַל הַשֻּׁלְחָן בְּשָׁעַת סְעֻדָּה נִצּוֹל מִפַּחַד, שֶׁאֵינוֹ מִתְפַּחֵד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם יִהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה וְיִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה עַל הַשֻּׁלְחָן, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה כָּל אֲכִילָתוֹ תִּהְיֶה נַעֲשֶׂית אֲכִילָה רוּחָנִית; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא.

ה.

בְּנִי, בְּנִי! תֵּדַע שֶׁמִּצְוַת עֲשֵׂה מֵהַתּוֹרָה לְבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת כא.): מִנַּיִן לְבִרְכַּת הַמָּזוֹן מִן הַתּוֹרָה? שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ח, י): ״וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ״, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד בִּבְרִכַּת־הַמָּזוֹן. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר

הַמִּדּוֹת, אוֹת אֲכִילָה, חֵלֶק ב׳, סִימָן ג׳): עַל־יְדֵי בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן נִתְוַדַּע הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁאָדָם מְבָרֵךְ עַל מְזוֹנוֹ, מְגַלֶּה וּמְפָרְסֵם אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מֶלֶךְ ״וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה״ (תְּהִלִּים קג, יט), אֲשֶׁר כָּל עֲבוֹדָתֵנוּ עַכְשָׁו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְגַלּוֹת אֶת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן (שָׁם, סִימָן ד׳): עַל־יְדֵי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן מִתְיַשֵּׁב הַמַּלְכוּת מִן הַמְּרִיבוֹת וְהַמִּלְחָמוֹת; כִּי עַל־יְדֵי שֶׁמְּבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן נִתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֲפִלּוּ גַּשְׁמִיּוּת הַמַּאֲכָל גַּם־כֵּן מִמֶּנּוּ, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לְבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּזֹהַר חָדָשׁ: מַאן דְּבָרִיךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן חָדֵי לְעֵילָא וְחָדֵי לְתַתָּא, וְיִצְטָרֵךְ לְבָרֵךְ בְּחֶדְוָא וּרְעוּתָא דִּלְבָּא בְּגִין דְּמֶחֱדֵי וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; הֵינוּ מִי שֶׁמְּבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן, צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּשִׂמְחָה וּבִרְצוֹן הַלֵּב, וְעוֹשֶׂה שִׂמְחָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. וְאָמְרוּ בַּזֹּהַר (וַיַּקְהֵל ריח.): כָּל מַאן דְּמְבָרֵךְ בִּרְכַּת מְזוֹנָא כִּדְקָא יָאוֹת בְּחֶדְוָה בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא כַּד סַלִּיק מֵהַאי עַלְמָא אֲתַר אִתְתַּקָּנָא לֵיהּ גּוֹ רָזִין עִלָּאִין בְּהֵיכָלִין קַדִּישִׁין זַכָּאָה אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּנָטִיר פִּקּוּדֵי

דְּמָרְיָה וְיָדַע רָזָא דִּלְהוֹן, עַיֵּן שָׁם; [כָּל מִי שֶׁמְּבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן כָּרָאוּי בְּשִׂמְחָה וּבְרִצוֹן הַלֵּב, כְּשֶׁיּוֹצֵא מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, מָקוֹם מְתֻקָּן לוֹ בַּהֵיכָלוֹת הַקְּדוֹשִׁים, אַשְׁרֵי הָאָדָם שֶׁשּׁוֹמֵר אֶת מִצְוֹת בּוֹרְאוֹ, וְיוֹדֵעַ הַסּוֹד שֶׁלָּהֶן]. מִכָּל זֶה רוֹאִים אֶת מַעֲלַת בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן בְּשִׂמְחָה; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה וּמִתּוֹךְ הַסִּדּוּר הַיָּקָא, כִּי מִי שֶׁמְּבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר הַיָּקָא, מֻבְטָח לוֹ שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשָׂה עָשִׁיר, וְרֹב בְּנֵי־אָדָם שֶׁהֵם עֲנִיִּים זֶה רַק מֵחֲמַת שֶׁאֵינָם נִזְהָרִים בְּבִרְכַּת־הַמָּזוֹן בִּכְלָל, וְאֵינָם מְבָרְכִים בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר בִּפְרָט, כִּי מֹשֶׁה תִּקֵּן לְיִשְׂרָאֵל בִּרְכַּת הַזָּן בְּשָׁעָה שֶׁיָּרַד הַמָּן, יְהוֹשֻׁעַ תִּקֵּן לָהֶם בִּרְכַּת הָאָרֶץ, כֵּיוָן שֶׁנִּכְנְסוּ לָאָרֶץ, דָּוִד וּשְׁלֹמֹה תִּקְנוּ בּוֹנֶה יְרוּשָׁלַיִם (בְּרָכוֹת מח:), וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד בְּבִרְכַּת־הַמָּזוֹן, וּלְדַקְדֵּק בְּאוֹתִיּוֹתֶיהָ, וִיבָרֵךְ מִלָּה בְּמִלָּה בְּכַוָּנָה עֶלְיוֹנָה וּמִתּוֹךְ הַסִּדּוּר הַיָּקָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא יִהְיֶה נַעֲשָׂה עָשִׁיר גָּדוֹל, אַשְׁרֵי לוֹ.

סֵדֶר חֲצוֹת

בְּנִי, בְּנִי! אַף שֶׁכָּל הַשָּׁנָה מַעֲלַת קִימַת חֲצוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל הָיְתָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, וְהִזְהִירָנוּ מְאֹד עַל קִימַת חֲצוֹת, וְכֵן נוֹהֲגִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְּדוֹשִׁים לוֹמַר בְּכָל לַיְלָה סֵדֶר תִּקּוּן חֲצוֹת, כִּי אָז פְּתוּחִים כָּל הַשְּׁעָרִים הָעֶלְיוֹנִים, וּתְפִלָּתוֹ וְהִתְבּוֹדְדוּתוֹ שֶׁמִּתְפַּלֵּל וּמִתְבּוֹדֵד לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ נִשְׁמַעַת וְנִתְקַבֶּלֶת, כִּי בְּשָׁעַת חֲצוֹת אָז הָאָדָם יוֹשֵׁב מוּל הַשְּׁכִינָה מַמָּשׁ, עַל־כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם זוֹכֶה לוֹמַר חֲצוֹת, אָז הוּא עֵת רָצוֹן גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם, וְכָל מַה שֶּׁמְּבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן אָז — נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה עַכְשָׁו בְּלֵיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, אֶלָּא רוּץ לְךָ אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וּתְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן עַל נַפְשְׁךָ, כִּי עַכְשָׁו בְּעֵת חֲצוֹת הוּא עֵת רָצוֹן גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם, וְכָל הָעוֹלָמוֹת פְּתוּחִים לְפָנָיךָ, וּמַה שֶּׁתִּתְפַּלֵּל וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ יִהְיֶה נִשְׁמַע וְנִתְקַבֵּל. בְּנִי, בְּנִי, אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, וְאַל תְּבַלֶּה אֶת הָעֵת רָצוֹן הַזּוֹ פַּעַם

בַּשָּׁנָה בְּלֵיל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאַתָּה נִמְצָא בְּאוּמַן אֵצֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, רְאֵה לָקַחַת אֶת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וּבְרַח לְךָ אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתִשְׁפֹּךְ אֶת נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, וְתַרְבֶּה בִּתְפִלּוֹת, תְּחִינוֹת וּבַקָּשׁוֹת, וּתְפַיְּסוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עָלֶיךָ, וְיִכְתֹּב לְךָ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה בְּסִפְרָן שֶׁל צַדִּיקִים, וְשֶׁתִּזְכֶּה כָּל הַשָּׁנָה לְבִלּוֹת רַק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, בְּמִצְוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְהַלֵּילוֹת וְהַיָּמִים שֶׁלְּךָ שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה יִהְיוּ שְׁלֵמִים, וּבִפְרָט בְּכָל לַיְלָה כְּשֶׁיַּגִּיעַ עֵת חֲצוֹת, תִּתְעוֹרֵר מִשְׁנָתְךָ הָעַמֻּקָה, וּתְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ וְכָל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי דַּיְקָא אָז הוּא הַזְּמַן הָעִקָּרִי לָבוֹא לְהִתְבּוֹדֵד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים עז): ״אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלַּיְלָה עִם לְבָבִי אָשִׂיחָה וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי״, הַיְנוּ שֶׁאָז עִקַּר הַזְּמַן שֶׁל הִתְבּוֹדְדוּת, לְהִתְבּוֹדֵד בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, לְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלָשׂוּחַ עִם לְבָבוֹ וּלְחַפֵּשׂ הָרוּחַ טוֹבָה, דְּהַיְנוּ הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ לְבָרְרָן מִתּוֹךְ הָרוּחַ רָעָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לִזְכּוֹר תַּכְלִיתוֹ הָאֲחֲרוֹנָה לָעוֹלָם הַבָּא,

וְלַחֲשֹׁב תָּמִיד עַל סוֹפוֹ, וּלְדַבֵּק אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ בְּעַלְמָא דְּאָתֵי תָּמִיד (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נד); וְעַל־כֵּן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, אֶלָּא רוּץ לְךָ עַכְשָׁו אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְשָׁם תֵּשֵׁב וּתְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ וְכָל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן עַל נַפְשְׁךָ שֶׁיְּמְתְּקוּ מִמְּךָ כָּל הַדִּינִים, כִּי מָה אַתָּה יוֹדֵעַ מַה נִּגְזַר עָלֶיךָ בְּשָׁנָה זוֹ, וְעַכְשָׁו בְּעֵת חֲצוֹת אֵצֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא עֵת רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד בַּשָּׁמַיִם, וְאַתָּה יָכוֹל לִפְעֹל בַּעֲבוּרְךָ הַרְבֵּה לְכָל הַשָּׁנָה, וְעַל־כֵּן אַל תְּזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְפָרֵשׁ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז נָכוֹן יִהְיֶה לִבְּךָ וּבָטוּחַ שֶׁלֹּא תֵּלֵךְ מִשָּׁם עַד שֶׁתִּרְאֶה יְשׁוּעָה.

סֵדֶר קִימָה

א.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, בְּנִי, שֶׁמּוּבָא בַּפּוֹסְקִים בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי: מַאן דְּדָמִיךְ בְּרֵישׁ שַׁתָּא דָּמִיךְ מַזָּלֵיהּ, מִי שֶׁיָּשַׁן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲזַי מַזָּלוֹ יָשֵׁן כָּל הַשָּׁנָה, וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר בְּיוֹתֵר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לָקוּם קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם, שֶׁיִּהְיֶה עֵר, וְלָכֵן תִּרְאֶה לְהִתְעוֹרֵר עוֹד

קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם, וּתְזָרֵז אֶת עַצְמְךָ לֵילֵךְ אֶל מְקֻוֶה כְּשֵׁרָה, וּתְטַהֵר אֶת עַצְמְךָ, אֲשֶׁר גָּדֵל מַעֲלַת הַמְּקֻוֶה אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, אֲפִלּוּ כָּל הַשָּׁנָה כִּי בְּשָׁעָה שֶׁגּוּפוֹ שֶׁל אָדָם טוֹבֶלֶת בָּעוֹלָם הַזֶּה בּוֹ בָּרֶגַע נִטְבֶּלֶת נִשְׁמָתוֹ בָּעוֹלָם הַבָּא, בְּעוֹלָם הַבִּינָה, וְעַל־כֵּן טְבִילַת מְקֻוֶה הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד כִּי הִיא הַמְּתָקַת הַדִּינִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן עַכְשָׁו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכִים לְהִזָּהֵר לְטַהֵר אֶת עַצְמוֹ לִכְבוֹד הֶחָג, וּתְבַטֵּל אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, כְּדֵי שֶׁיִּמְתְּקוּ הַדִּינִים מִמְּךָ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת הַמְתָּקַת הַדִּינִים, סִימָן נד), עַל־יְדֵי יְשִׁיבָה בַּמְּקֻוֶה תַּחַת הַמַּיִם, עַד שֶׁלֹּא יָכוֹל לְהַחֲזִיק בְּעַצְמוֹ הָרוּחַ וְהַנְּשִׁימָה נִמְתָּק הַדִּין, כִּי אָז כְּשֶׁאָדָם מְכַסֶּה אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, עַד שֶׁרוֹאֶה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִנְשֹׁם כְּלָל, וְהוּא צָרִיךְ רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ נִמְתָּק מִמֶּנּוּ הַדִּין, וְעַל־כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שָׁם סִימָן כב): עַל־יְדֵי טְבִילַת מְקֻוֶה נִתְבַּטְּלוֹת הַצָּרוֹת וִישׁוּעָה בָּאָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה יד, ח): ״מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה״; וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁנִּזְהָר בְּכָל הַשָּׁנָה לֵילֵךְ לַמְּקֻוֶה, כִּי הַנְּשָׁמָה אֵינָהּ חוֹזֶרֶת לָאָדָם אֶלָּא

עַל־יְדֵי טְבִילַת מִקְוֶה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, גֵּרִים, הֲלָכָה א׳), וְעַל־כֵּן בְּיוֹתֵר צְרִיכִים לְהִזָּהֵר בִּטְבִילַת מִקְוֶה כָּל הַשָּׁנָה, וּבִפְרָט בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כְּדֵי לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ נְשָׁמָה חֲדָשָׁה.

סֵדֶר תְּפִלַּת שַׁחֲרִית

א.

בְּנִי, בְּנִי! אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל אֶת גֹּדֶל הַתִּקּוּנִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים מִמַּה שֶׁנַּעֲשָׂה עַל־יְדֵי תְּפִלַּת שַׁחֲרִית, אֲשֶׁר כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה מִבִּרְכוֹת הַשַּׁחַר עוֹשָׂה תִּקּוּן גָּדוֹל לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם, כִּי כָל בְּרָכָה וּבְרָכָה יֵשׁ בָּהּ צְרוּפֵי שֵׁמוֹת הַמְחַבֶּרֶת וּמְשַׁלֶּבֶת אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת יַחַד, וּמוֹרִידָה עַל הָאָדָם אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד בְּכָל בְּרָכָה וּבְרָכָה וּבְכָל מִזְמוֹר וּמִזְמוֹר, כִּי הַכֹּל נִתְקַן עַל־פִּי סוֹדוֹת עֶלְיוֹנִים, רָזֵי דְּרָזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת בְּתִקּוּן הָעוֹלָמוֹת, וּבִפְרָט עַכְשָׁו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, עִקַּר תְּפִלָּתֵנוּ הִיא לְהַמְשִׁיךְ עַל

עַצְמְנוּ וְעַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ,
כִּי כָּל הַתְּפִלּוֹת שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הֵן לְהַעֲלוֹת
הַמַּלְכוּת, שֶׁתִּתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְעֵינֵי כֹּל;
וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לוֹמַר אֶת בִּרְכוֹת
הַשַּׁחַר בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, וּתְפָרְשָׁן עַל עַצְמְךָ,
וְכֵן אֶת כָּל סֵדֶר הַקָּרְבָּנוֹת, תְּצַיֵּר לְעַצְמְךָ שֶׁאַתָּה
נִמְצָא בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ, וְאַתָּה מְצַטָּרֵף עִם הַכֹּהֲנִים
שֶׁנּוֹטְלִים יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם מֵהַכִּיּוֹר, וּמַקְרִיבִים אֶת
הַקָּרְבָּנוֹת, וְתֹאמַר פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ
אוֹר וְזִיו וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּתְהַלֵּל
וּתְשַׁבֵּחַ וּתְפָאֵר וּתְרוֹמֵם אֶת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל
הַתְּפִלּוֹת שֶׁלְּךָ צְרִיכוֹת לִהְיוֹת רַק כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ עַל
עַצְמְךָ מֹחִין עֶלְיוֹנִים, שֶׁתּוּכַל לְהַכִּיר אֶת הַבּוֹרֵא
יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְכָךְ תְּפָרֵשׁ אֶת כָּל בְּרָכָה וּבְרָכָה וְכָל
מִזְמוֹר וּמִזְמוֹר, וְאִם תּוּכַל וְיִפְתַּח לְךָ הַקָּדוֹשׁ־
בָּרוּךְ־הוּא אֶת עֵינֵי שִׂכְלְךָ, אָז תִּרְאֶה אֶת כָּל
הַשָּׁמוֹת וְהַצִּרוּפִים שֶׁיֵּשׁ בְּכָל בְּרָכָה וּבְרָכָה וּבְכָל
מִזְמוֹר וּמִזְמוֹר, וּלְעֵת עַתָּה רְאֵה לְאָמְרָן בִּתְמִימוּת
וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה כְּתִינוֹק קָטָן בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת
וְהַשְׂכָּלוֹת כְּלָל, וְתַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּתוֹךְ הַמַּחֲזוֹר,

וְתֹאמַר אֶת הַתְּבוֹת בְּתִשׁוּקָה עֲצוּמָה וּבְלֵב נִשְׁבָּר וּבְבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת, וְאָז לֹא תָּזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁיָּאִיר עָלַיִךְ אוֹר וּתְשׁוּקָה וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת גְּדוֹלָה.

ב.

בְּנִי, בְּנִי! כְּשֶׁמַּגִּיעַ הַשְּׁלִיחַ־צִבּוּר אֶל תֵּבַת "הַמֶּלֶךְ", אָז מִנְהָג אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְהַכּוֹת כַּף עַל כַּף, כִּי בּוֹ בָּרֵגַע מַמְלִיכִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּכְדֵרֶךְ שֶׁמַּמְלִיכִים מֶלֶךְ גַּשְׁמִי, וּמוֹשִׁיבִים אוֹתוֹ עַל כִּסֵּא כְּבוֹדוֹ, אָז מַכִּים כַּף עַל כַּף, עַל־כֵּן עַכְשָׁו כְּשֶׁאוֹמְרִים "הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא", אֲזַי מַכִּים כַּף עַל כַּף, וְרָאוּי לְךָ לִשְׁפֹּךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם, שֶׁזָּכִיתָ לְהַבְרִא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּה מַמְלִיךְ עַל עַצְמְךָ אֶת אוֹרוֹ וּמַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מַתְחִילִים: "הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא", כִּי אָז עִקַּר הִתְיַשְּׁבוּת מַלְכוּתוֹ עַל כִּסְאוֹ כִּבְיָכוֹל, כִּי "בְּרֵאשִׁ֖ית הַשָּׁנָה נִבְרָא הָעוֹלָם" שֶׁבָּרָא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּפְעֻלּוֹת מְשֻׁנּוֹת הַרְבֵּה מְאֹד, וְזוֹ כָּל עֲבוֹדָתֵנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה — לְגַלּוֹת לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, שֶׁכָּל הַפְּעֻלּוֹת מְשֻׁנּוֹת

נִמְשָׁכוֹת מֵאַחְדוּתוֹ הַפְּשׁוּטָה יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן עוֹסְקִים עַכְשָׁו בִּרְבוּי הוֹדָאוֹת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, כְּדֵי לְגַלּוֹת שֶׁהַכֹּל חוֹזֵר אֶל אַחְדוּתוֹ הַפְּשׁוּטָה, וְעַל־כֵּן מַתְחִילִים אָז: "הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא", וְאוֹמְרִים בְּלִי ה"א דַּיְקָא, לְהוֹרוֹת כִּי אָז עִקַּר הַתְחָלַת יְשִׁיבָתוֹ עַל כִּסֵּא כְּבוֹדוֹ, כִּי בְּכָל הַשָּׁנָה אוֹמְרִים: "הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב", שֶׁיָּשַׁב מִכְּבָר הָיְנוּ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁאָז כְּבָיְכוֹל הוֹשִׁיבוּ אוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל עַל כִּסְאוֹ, וְעַל־כֵּן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אוֹמְרִים: "הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב" בְּלֹא ה"א, כִּי עַתָּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אָז מְגַלִּים יִשְׂרָאֵל, שֶׁבָּרָא הַיּוֹם הַקְּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת הָעוֹלָם, וְהַמְשִׁיךְ כָּל הַפְּעֻלּוֹת מְשֻׁנּוֹת בְּאַחְדוּתוֹ הַפְּשׁוּטָה, וְעַל־כֵּן עַתָּה דַּיְקָא הוּא יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת, פְּרִיקָה וּטְעִינָה הֲלָכָה ד', אוֹת יט), וְלָכֵן בְּאָמְרָךְ: "הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא" תִּתְעוֹרֵר מְאֹד בִּתְשׁוּבָה, וּתְדַמֶּה בְּדַעְתְּךָ אֵיךְ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים, וְעַכְשָׁו מְקַבֵּל אֶת מַלְכוּתוֹ, כִּי בְּאִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא אִתְעַר מִלְעֵילָא, כִּי בָּזֶה שֶׁאָנוּ מַמְלִיכִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וּמוֹשִׁיבִים אוֹתוֹ עַל כִּסֵּא כְּבוֹדוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ עָלֵינוּ אוֹר וְזִיו

וְחִיּוּת וּדְבֵקוּת; אַשְׁרֵי מִי שֶׁנִּתְעוֹרֵר מְאֹד בְּאָמְרוֹ "הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא", שֶׁאָז דַּיְקָא הוּא כְּבְיָכוֹל מוֹשִׁיב אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא, אַשְׁרֵי יְלוּד אִשָּׁה שֶׁזּוֹכֶה לוֹמַר "הַמֶּלֶךְ", וְזוֹכֶה לְהוֹשִׁיבוֹ עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא, וְזוֹכֶה לְקַבֵּל עָלָיו מַלְכוּתוֹ, וְעַל־כֵּן לֹא לְחִנָּם מַכִּים כַּף עַל כַּף בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה וּבְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, בְּרֶתֶת וּבְזִיעַ, וְשׁוֹפְכִים דְּמָעוֹת כַּמַּיִם.

ג.

בְּנִי, בְּנִי! הָאֲרִ"י הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה, שֶׁבֵּין בִּרְכַּת "יִשְׁתַּבַּח" לְ"יוֹצֵר אוֹר" אוֹמְרִים מֵהַתְּחָלַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם הַכִּפּוּרִים מִזְמוֹר ק"ל בִּתְהִלִּים: "שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים", כִּי בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵאֵלּוּ הָעֲשָׂרָה יָמִים מִתְעוֹרֵר אֶחָד מֵהָעֲמָקִים הַמְּזֻכָּר בְּסֵפֶר הַיְצִירָה, הֵינוּ שֶׁיֵּשׁ עֲשָׂרָה עֲמָקִים: עֹמֶק רֵאשִׁית, עֹמֶק אַחֲרִית, עֹמֶק טוֹב, עֹמֶק רַע, עֹמֶק רָם, עֹמֶק תַּחַת, עֹמֶק מִזְרָח, עֹמֶק מַעֲרָב, עֹמֶק צָפוֹן, עֹמֶק דָּרוֹם; וְעַל־כֵּן בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר זֶה, תִּתְעוֹרֵר

מְאֹד מְאֹד בִּתְשׁוּבָה, כִּי אָז נִפְתָּח פֶּתַח בְּעָמְקָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא שֶׁנִּפַּלְתָּ לְשָׁם, וְאִם תִּבְכֶּה וְתִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בַּאֲמִירַת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, אָז תֵּצֵא מֵהָעֹמֶק הָרַע שֶׁלְּךָ שֶׁנִּפַּלְתָּ לְשָׁם. כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה כִּתְרִין דִּמְסַאֲבוּתָא, עֲשָׂרָה עֲמָקִים שֶׁהָאָדָם נוֹפֵל לְתוֹכָם, וּבְכָל יוֹם וָיוֹם כְּשֶׁאוֹמֵר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה, הוּא יוֹצֵא מֵהָעֹמֶק הָרַע שֶׁלּוֹ, וְעַל־כֵּן בְּאָמְרְךָ מִזְמוֹר "מִמַּעֲמַקִּים", עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלּוֹת עִצּוֹת עֲמֻקּוֹת, בְּסוֹד: "מַיִם עֲמֻקִּים עֵצָה בְּלֵב אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנוֹת יְדַלֶּנָּה" (מִשְׁלֵי כ), כִּי כְּשֶׁאָדָם צוֹעֵק מִמַּעֲמַקִּים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מֵעָמְקָא דְּלִבָּא, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלּוֹת לוֹ עֵצוֹת עֲמֻקּוֹת, "עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ" (קֹהֶלֶת ז, כד), אֵיךְ לָצֵאת מֵעֹמֶק בּוֹר וְדוּת שֶׁנָּפַל לְשָׁם, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁהוּא צוֹעֵק מִמַּעֲמַקִּים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלִּית לוֹ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ה'), וְזוֹהִי כָּל הַצְּעָקָה שֶׁאָנוּ צוֹעֲקִים בְּכָל יוֹם בַּעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה בִּתְפִלַּת מִמַּעֲמַקִּים, כְּדֵי שֶׁיִּתְגַּלּוּ לָנוּ עֵצוֹת עֲמֻקּוֹת אֵיךְ לְהַגִּיעַ אֶל הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הוֹשַׁעְנָא רַבָּא, הֲלָכָה א'); כִּי כָּל הַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם עַד שֶׁנּוֹפֵל

לְעָמְקָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא וּבַעֲשָׂרָה עֲמָקִים, בַּעֲשָׂרָה כִּתְרִין דִּמְסַאֲבוּתָא, הֵן מֵחֲמַת שֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה אֵין לוֹ עֵצוֹת אֵיךְ לָצֵאת מִשָּׁם, אֲבָל בָּזֶה שֶׁהוּא צוֹעֵק מִתּוֹךְ עֹמֶק לִבּוֹ: "מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ ה'", עַל־יְדֵי־זֶה נִפְתָּחִים לוֹ שְׁעָרִים וּפְתָחִים לָצֵאת מֵהָעֲשָׂרָה עֲמָקִים שֶׁנָּפַל לְשָׁם, שֶׁאֵלּוּ הַצָּעָקוֹת שֶׁצּוֹעֲקִים מֵעֹמֶק הַלֵּב וּבִבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת, שֶׁיָּחוּס וְיִרְחַם עָלָיו, וְיִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ (לקוטי־הלכות, גזילה, הלכה ה', אות ט'); וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן עַל נַפְשְׁךָ בְּעֵת אֲמִירַת "מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ ה'", וְתִתְוַדֶּה בִּינְךָ לְבֵין עַצְמְךָ עַל כָּל חֲטָאֶיךָ הַמְרֻבִּים שֶׁעָשִׂיתָ כָּל הַשָּׁנָה, כִּי עַכְשָׁו הוּא עֵת רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד בַּשָּׁמַיִם, וּתְכַוֵּן בְּכָל פָּסוּק וּפָסוּק שֶׁאַתָּה אוֹמֵר, שֶׁיִּמְחֹל לְךָ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, וְתִזְכֶּה לָצֵאת מֵעֹמֶק רַע שֶׁנָּפַלְתָּ אֵלָיו, וְאָז לֹא תָּזוּז מִשָּׁם, אֲהוּבִי, בְּנִי, עַד שֶׁיִּתְכַּפֵּר לְךָ הַכֹּל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, כִּי כְּשֶׁאוֹמְרִים בְּכַוָּנָה בַּעֲשָׂרָה יָמִים אֵלּוּ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם כִּפּוּר בְּכָל יוֹם אֶת מִזְמוֹר "מִמַּעֲמַקִּים", וְצוֹעֲקִין מֵעֹמֶק הַלֵּב, עַל־יְדֵי־זֶה יוֹצְאִים מֵעֲשָׂרָה כִּתְרִין דִּמְסַאֲבוּתָא, מֵעֲשָׂרָה

עָמָקִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל לוֹ, בְּסוֹד: "וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו" (תְּהִלִּים קל, ח).

ד.

בְּנִי, בְּנִי! כְּשֶׁתַּגִּיעַ אֶל תְּפִלַּת הָעֲמִידָה, תֵּדַע שֶׁעַכְשָׁו אַתָּה נִכְנָס לְהֵיכַל קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וּתְכַוֵּן הֵיטֵב בִּתְפִלָּתְךָ, וְכָל עִקַּר הַכַּוָּנָה שֶׁלְּךָ צָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה לְסַלֵּק דַּעְתְּךָ וְחָכְמָתְךָ לְגַמְרֵי, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁתִּתְגַּלֶּה עָלֶיךָ מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי עִקַּר הַתְּפִלָּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צָרִיךְ לִהְיוֹת בִּתְמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת, לְגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת לְבַד, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל, לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהַוָּדַע שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת נְטִילַת יָדַיִם שַׁחֲרִית, הֲלָכָה ג, אוֹת א'), כִּי אֵלּוּ כָּל הַתְּפִלּוֹת שֶׁאָנוּ מִתְפַּלְּלִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, עַל הִתְגַּלּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל בָּאֵי עוֹלָם (שָׁם, גֵּרִים, הֲלָכָה ג', אוֹת ה'), עַל־כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת הָעֲמִידָה, תְּכַוֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ וְעַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט, וְתֵדַע אֲשֶׁר נַעֲשִׂים עַכְשָׁו דְּבָרִים עֶלְיוֹנִים בַּשָּׁמַיִם

עַל־יְדֵי תְּפִלָּתְךָ, וְאֵין צְרִיכִים יוֹתֵר רַק לְקַשֵּׁר הַמַּחֲשָׁבָה אֶל הַדִּבּוּר, וּכְבָר תִּתְעוֹרֵר בֶּאֱמֶת בְּתִשׁוּבָה, כִּי עִקַּר שְׁלֵמוּת הַתְּפִלָּה הִיא רַק לְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת מַה שֶּׁאוֹמְרִים, שֶׁזֶּה בְּעַצְמוֹ כָּל הַכַּוָּנוֹת, כִּי כָּל הַכַּוָּנוֹת כְּלוּלוֹת בְּתוֹךְ פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְעַל־כֵּן תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד לְקַשֵּׁר מַחֲשַׁבְתְּךָ אֶל דִּבּוּרְךָ וּתְכַוֵּן בְּכָל מַה שֶּׁאַתָּה אוֹמֵר, וְזֶה בְּעַצְמוֹ יְעוֹרֵר אוֹתְךָ, וּכְבָר לֹא תִּצְטָרֵךְ לְשׂוּם כַּוָּנוֹת, כִּי עִקַּר הַכַּוָּנָה הַפְּשׁוּטָה הִיא שֶׁתִּתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, "מְלֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרֶיךָ, וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל אַרְצֶךָ, וְיֵדַע כָּל פָּעוּל, כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ וְיָבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ, וְיֹאמַר כָּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ הֲוָיָ"ה אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה", שֶׁזּוֹ כָּל תַּכְלִית הַתְּפִלָּה שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים וּמִתְחַנְּנִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, שֶׁתִּתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם. וְתָסִיר אֶת כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת אוֹתְךָ, רַק תְּקַשֵּׁר מַחֲשַׁבְתְּךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכֵן הַפִּיּוּטִים שֶׁאוֹמְרִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַכֹּל הוּא לְיַחֲדוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְהַמְלִיכוֹ

עָלֵינוּ, כִּי זֶה עִקַּר עֲבוֹדַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ הַנּוֹרָא, לְהַמְלִיךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָלֵינוּ וְעַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, רְבִית, הֲלָכָה ה', אוֹת מז), עַל־כֵּן צְרִיכִים לְכַוֵּן הֵיטֵב בְּעֵת אֲמִירַת הַפִּיּוּטִים, כִּי הַכֹּל עוֹלֶה לְכַוָּנָה אַחַת, שֶׁתִּתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְאָז יֵשׁ לְךָ חֵלֶק בַּעֲלִיַּת הַמַּלְכוּת, וְלֹא רַק שֶׁמּוֹחֲלִין לוֹ, אֶלָּא מוֹחֲלִין לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יוֹמָא פו:): אֲפִלּוּ יָחִיד שֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה מוֹחֲלִין לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְעַל־כֵּן תֵּישֵׁב אֶת עַצְמְךָ עַכְשָׁו, אוּלַי אַתָּה הַיָּחִיד הַזֶּה שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ תָּלוּי בְּיָדְךָ, וְאִם אַתָּה תָּשׁוּב בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, אָז יִמָּחֲלוּ לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְעַל־כֵּן בְּאָמְרְךָ הַתְּפִלּוֹת וְהַפִּיּוּטִים תְּכַוֵּן בִּתְמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת פְּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְתָשׁוּב בְּלֵב שָׁלֵם, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִמָּחֲלוּ לְךָ וּלְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵיכֶם.

ה.

בְּנִי, בְּנִי! כְּשֶׁמַּתְחִילִים לוֹמַר תְּפִלַּת: "אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה", רְאֵה לְהִתְעוֹרֵר בָּהּ מְאֹד מְאֹד בִּתְשׁוּבָה וַחֲרָטָה עַל הֶעָבַר, וּתְבַקֵּשׁ

וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי עַכְשָׁו סִפְרֵי הַחַיִּים וְסִפְרֵי הַמֵּתִים פְּתוּחִים לְפָנָיו, וְאַתָּה לֹא יוֹדֵעַ בַּמֶּה יָדוּנוּ אוֹתְךָ, וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לִשְׁפֹּךְ דְּמָעוֹת כַּמַּיִם, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (ראש השנה ח:): מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִדּוֹן מַה יִּהְיֶה סוֹפוֹ, עַל־כֵּן עַכְשָׁו דָּנִין אוֹתְךָ מַה יִּהְיֶה עִמְּךָ כָּל הַשָּׁנָה, וְלָכֵן תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְתִבְכֶּה בִּבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן עַל נַפְשְׁךָ וְעַל נַפְשׁוֹת בְּנֵי בֵּיתְךָ, וּתְצַיֵּר לְפָנֶיךָ שֶׁאַתָּה עוֹמֵד עַכְשָׁו לִפְנֵי שׁוֹפֵט כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר שׁוֹפֵט אוֹתְךָ, וְלָכֵן רָאוּי לְךָ לְדַקְדֵּק מְאֹד מְאֹד בְּכָל תְּפִלָּה וּתְפִלָּה לְהַאֲרִיךְ וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן עַל נַפְשְׁךָ, וְתֹאמַר כָּל פְּסָקָא וּפְסָקָא בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה: **"אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה"**, וְתַאֲרִיךְ קְצָת וְתוֹסִיף בִּשְׁפַת חָאם שֶׁלְּךָ, **"אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת"**, וְתוֹסִיף וְתַרְבֶּה בִּלְשׁוֹן וּבִשְׁפַת עַצְמְךָ, שֶׁזֶּה עִנְיַן הַהִתְבּוֹדְדוּת, וְכָךְ תַּעֲשֶׂה בְּכָל פְּסָקָה וּפְסָקָה, שֶׁתְּשַׁלֵּב לְזֶה תְּפִלּוֹת וּתְחִינוֹת, בַּקָּשׁוֹת וּפִיּוּסִים, לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֶיךָ, וְאָז נָכוֹן לִבְךָ יִהְיֶה וּבָטוּחַ שֶׁתְּפִלָּתְךָ תִּקָּרַע אֶת כָּל הַדִּינִים,

וְתִזְכֶּה לְהִכָּתֵב בְּסֵפֶר הַחַיִּים, וְתִהְיֶה לְךָ שָׁנָה טוֹבָה וּמְבֹרֶכֶת.

סֵדֶר קְרִיאַת הַתּוֹרָה

א.

בְּנִי, בְּנִי! עַכְשָׁו כְּשֶׁפּוֹתְחִים אֶת אֲרוֹן־הַקֹּדֶשׁ, נִפְתָּחִים גַּם לְמַעְלָה שַׁעֲרֵי הָרַחֲמִים וְהָרָצוֹן, וְעַל־כֵּן הוּא עֵת רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתוֹ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן עַל נַפְשׁוֹ, וְלָכֵן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, עַכְשָׁו בְּעֵת פְּתִיחַת הָאָרוֹן תְּבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עָלֶיךָ, וּתְעוֹרֵר זְכוּת אָבוֹת עָלֶיךָ, וּבְוַדַּאי כָּל תְּפִלָּה וּתְפִלָּה וְכָל בַּקָּשָׁה וּבַקָּשָׁה שֶׁתְּבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן וְתִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לֹא תֵּלֵךְ לָרִיק.

ב.

וְקוֹרְאִין "וַהֲוָיָ"ה פָּקַד אֶת שָׂרָה" וְגוֹ' (בְּרֵאשִׁית כא, א), הַפָּרָשָׁה הַמְדַבֶּרֶת מֵעִנְיַן לֵדַת יִצְחָק, כִּי יִצְחָק הוּא הָרִאשׁוֹן שֶׁנּוֹלַד בִּקְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל, וְהִיא שְׁלֵמוּת הַבְּרִיאָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הִלְכוֹת הַפְרוֹת, הֲלָכָה ד', אוֹת י'), וְעַל־כֵּן דַּיְקָא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה מַזְכִּירִין אֶת לֵדַת יִצְחָק, כִּי כָּל עִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא זְכוּת יִצְחָק אָבִינוּ, שֶׁמָּסַר אֶת נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִפְקְדָה שָׂרָה (רֹאשׁ הַשָּׁנָה י:), וְכָל הַזְּכוּת שֶׁלָּנוּ שֶׁאָנוּ בָּאִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיִּמְחֹל לָנוּ, הִיא רַק בִּזְכוּת יִצְחָק אָבִינוּ, שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבַעֲבוּר נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל (שַׁבָּת פט.), שֶׁאָמַר: פַּלְגֵי עָלַי וּפַלְגֵי עָלָךְ, וּבָזֶה הִמְשִׁיךְ יִרְאָה וָפַחַד בָּעוֹלָם (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בְּכוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה, הֲלָכָה ד', אוֹת י'), וְהֶרְאָה שֶׁהוּא בֶּן הַמֶּלֶךְ, וְאָנוּ נִמְשָׁכִים מִיִּצְחָק, וּצְרִיכִים לְגָרֵשׁ אֶת בֶּן הָאָמָה שֶׁהוּא בֶּן הַשִּׁפְחָה (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה יא, מִבֶּן הַמֶּלֶךְ וּבֶן הַשִּׁפְחָה), אֲשֶׁר כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם הֵם מִחֲמַת הַחִלּוּף שֶׁנִּתְחַלֵּף בֵּין בֶּן הַמֶּלֶךְ לְבֵין בֶּן הַשִּׁפְחָה, עַד שֶׁאֵין יוֹדְעִים מִי הוּא בֶּן הַמֶּלֶךְ וּמִי הוּא בֶּן

הַשִּׂפְחָה, וְעַכְשָׁו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אָנוּ קוֹרְאִין אֶת לֵדַת יִצְחָק, וְאֵיךְ שֶׁמְּגָרְשִׁין אֶת בֶּן הַשִּׂפְחָה, שֶׁלֹּא יִירַשׁ עִם בֶּן הַמֶּלֶךְ, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְכַוֵּן בְּיוֹתֵר בְּעֵת קְרִיאַת הַתּוֹרָה בְּלֵדַת יִצְחָק, וּלְהִתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד בְּפַחַד וּבִירְאָה שֶׁנִּזְכֶּה לְעַצְמֵנוּ שֶׁגַּם אֲנַחְנוּ בְּנֵי הַמֶּלֶךְ, וְכָל הַשָּׁנָה שָׂכַחְנוּ אֶת עַצְמֵנוּ וְעָשִׂינוּ מַעֲשֵׂי בֶּן הַשִּׂפְחָה, וְלָכֵן עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לְהִתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה וְלִרְאוֹת אֵיךְ שֶׁמּוֹעִילָה תְּשׁוּבָה. וְכֵן הַפְּטָרַת הַיּוֹם הִיא מִלֶּדֶת שְׁמוּאֵל, אֵיךְ שֶׁחַנָּה פָּעֲלָה אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי תְּפִלָּתָהּ, "וְהָיָה כִּי הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי ה'" (שְׁמוּאֵל־א א, יב), וְדָרְשׁוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ד', הֲלָכָה א'): מִכָּאן שֶׁכָּל הַמַּרְבֶּה בִּתְפִלָּה — נַעֲנָה, לְרַמֵּז לָנוּ אֵיךְ שֶׁחַנָּה הִרְבְּתָה בִּתְפִלָּה עַד שֶׁפָּעֲלָה אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ וְהוֹלִידָה אֶת שְׁמוּאֵל, אֲשֶׁר כָּל עִנְיַן שְׁמוּאֵל הָיָה תְּפִלָּה, "כִּי מֵה' שְׁאִלְתִּיו" (שְׁמוּאֵל־א א, כ), וְכָל זֶה לְרַמֵּז לָנוּ שֶׁלֵּדַת יִצְחָק, שֶׁנִּפְקְדָה שָׂרָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְלֵדַת שְׁמוּאֵל, שֶׁנִּפְקְדָה חַנָּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, הַכֹּל הָיָה עַל־יְדֵי גֹּדֶל כֹּחַ הַתְּפִלָּה שֶׁהִתְפַּלְּלוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּפָעֲלָה שָׂרָה לְגָרֵשׁ אֶת בֶּן הָאָמָה,

וּפָעֲלָה חַנָּה "וַיִּתֵּן הֲוָיָ"ה לִי אֶת שְׁאֵלָתִי אֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מֵעִמּוֹ". וּמְסַיְּמִין: "וַיִּתֵּן עֹז לְמַלְכּוֹ וַיָּרֶם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ", כִּי עִקַּר הִתְנוֹצְצוּת הַגְּאֻלָּה הוּא דַּיְקָא בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (לקוטי־הלכות, מתנה, הלכה ה', אות סד), אֲשֶׁר הַגְּאֻלָּה תִּהְיֶה בִּזְכוּת יִצְחָק אָבִינוּ, שֶׁמָּסַר נַפְשׁוֹ עַל קִדּוּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהָיָה מוּכָן וּמְזֻמָּן לְהִשָּׁחֵט בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה מְרַמֵּז, שֶׁבִּזְכוּת אֵלּוּ הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁמּוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם עַל קִדֻּשַׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֵם מוּכָנִים בְּכָל עֵת וָרֶגַע לְהִשָּׁחֵט עַל קִדּוּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, דַּיְקָא הֵם יָבִיאוּ אֶת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ. וּשְׁמוּאֵל מָשַׁח אֶת דָּוִד שֶׁמִּמֶּנּוּ צְמִיחַת קֶרֶן מָשִׁיחַ, לְהוֹרוֹת שֶׁכָּל עִנְיַן מָשִׁיחַ יִהְיֶה תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ב'), כִּי חַרְבּוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ תִּהְיֶה תְּפִלָּה, וְעַל־כֵּן כְּמוֹ שֶׁשְּׁמוּאֵל נוֹלַד רַק בִּזְכוּת תְּפִלַּת אִמּוֹ, וְכָל הָעִנְיָן שֶׁל שְׁמוּאֵל הָיָה רַק תְּפִלָּה, לָכֵן מָשַׁח אֶת דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּמֶּנּוּ יֵצֵא מָשִׁיחַ, שֶׁכָּל הָעִנְיָן שֶׁל מָשִׁיחַ הוּא תְּפִלָּה, לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן נִתְעוֹרֵר דָּבָר זֶה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דַּיְקָא; וְלָכֵן, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, בְּעֵת קְרִיאַת הַתּוֹרָה מִלֶּדֶת יִצְחָק וּקְרִיאַת

הַהַפְטָרָה מִלְּדַת שְׁמוּאֵל, תִּתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד, וּתְכַוֵּן עַל גְּאֻלָּתֵנוּ שֶׁתָּבֹא בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ.

סֵדֶר תְּקִיעַת שׁוֹפָר

א.

בֶּנִי, בְּנִי! עַכְשָׁו כְּשֶׁהִגַּעְנוּ כְּבָר לִתְקִיעַת שׁוֹפָר, עַכְשָׁו זוֹהִי תַּכְלִית הָעִלּוּי שֶׁכָּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה סוֹבֵב עָלֶיהָ. וְלָכֵן רְאֵה, בְּנִי, לְיַשֵּׁב עַצְמְךָ הֵיטֵב הֵיטֵב אֵיךְ עָבְרָה עָלֶיךָ כָּל הַשָּׁנָה, כִּי עַכְשָׁו דַּיְקָא זוֹהִי הַנְּקֻדָּה הָעֶקְרִית שֶׁל כָּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי בְּעֵת תְּקִיעַת שׁוֹפָר אָז נִפְתָּחִים כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁהָיוּ סְגוּרִים כָּל הַשָּׁנָה, וְנִמְשָׁכִים חֲסָדִים וְרַחֲמִים כָּאֵלּוּ בָּעוֹלָם, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה נא, יג): כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה יִשְׂרָאֵל נֶאֱחָזִים בַּעֲבֵרוֹת וְנִסְתַּבְּכִים בְּצָרוֹת, וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה נוֹטְלִין שׁוֹפָר וְתוֹקְעִין בּוֹ, וְנִזְכָּרִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא מוֹחֵל לָהֶם; עַל־כֵּן עַכְשָׁו בְּרֶגַע זֶה שֶׁמְּכִינִים הַמִּתְפַּלְּלִים אֶת עַצְמָם לִשְׁמֹעַ קוֹל שׁוֹפָר, עָלֶיךָ, בְּנִי,

לְהִתְחַזֵּק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה מִצַּד אֶחָד, וּבִרְעָדָה וּבְחִיל וּבְפַחַד גָּדוֹל מִצַּד שֵׁנִי, כִּי עַכְשָׁו הִגִּיעָנוּ אֶל הַנְּקֻדָּה הָעֶקְרִית שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה כט, ח): כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִים בְּמַלַּאכְתָּם, וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה נוֹטְלִים שׂוֹפְרוֹתֵיהֶם וְתוֹקְעִין לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא עוֹמֵד מִכִּסֵּא דִּין לְכִסֵּא רַחֲמִים; וְעַל־כֵּן עַכְשָׁו הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּבָיְכוֹל יוֹרֵד מִכִּסֵּא דִּין וְיוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים בְּעֵת תְּקִיעַת שׁוֹפָר, וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לַחֲשֹׁב עֵצוֹת אֵיךְ לְסַלֵּק מִמְּךָ עַכְשָׁו אֶת כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת וְכָל הַבִּלְבּוּלִים, וּתְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי חִזּוּקִים, וּתְשַׂמַּח אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי שְׂמָחוֹת, וְתִשְׁכַּח אֶת כָּל הֶעָבַר שֶׁלְּךָ, כִּי עַכְשָׁו בְּעֵת תְּקִיעַת שׁוֹפָר תִּזְכֶּה שֶׁיְּכַפֵּר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עֲוֹונוֹתֶיךָ, וְיִזַּכֶּה אוֹתְךָ בַּדִּין. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (הוּבָא בְּפִסִּיקְתָא רַבְּ כַּהֲנָא): הֱוֵי זְהִירִין לִהְיוֹת נוֹטְלִין שׁוֹפָרוֹת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּמַתְרִיעִין לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא מְרַחֵם עַל יָדָם וּמְזַכֶּה אֶתְכֶם בַּדִּין; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, הֵיכָן אַתָּה עוֹמֵד, וּמָה עוֹמֵד

לְפָנֶיךָ, דַּיְקָא עַכְשָׁו בְּעֵת תְּקִיעַת שׁוֹפָר תִּזְכֶּה שֶׁיְּכַפֵּר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עֲוונוֹתֶיךָ הַמְרֻבִּים שֶׁעָשִׂיתָ כָּל הַשָּׁנָה, וְתִזְכֶּה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אִם לֹא תִּהְיֶה בַּטְלָן, וְתַעֲזֹב אֶת כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת וְהַמְבַלְבְּלוֹת אוֹתְךָ, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל אֲחֵרִים כְּלָל, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, תִּסְתַּכֵּל רַק עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְתֵדַע שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גְּמוּרָה, וְאִם הָיִיתָ מְעַיֵּן בְּכִתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל הָיִיתָ רוֹאֶה כַּמָּה עוֹלָמוֹת נִתְהַפְּכִים עַכְשָׁו, וְכַמָּה אַלְפֵי אַלְפִים וְרִבֵּי רִבְבוֹת רִבְבוֹת רִבְבוֹת וְכוּ׳ מַלְאָכִים וּשְׂרָפִים וְכוּ׳ וְכוּ׳ רוֹעֲדִים וּפוֹחֲדִים מֵאֵימַת הַדִּין, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹרֵד מִכִּסֵּא דִּין וְיוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים, וְהוּא מוֹחֵל לְעַם יִשְׂרָאֵל עַל עֲוונוֹתֵיהֶם, עַל־כֵּן עַכְשָׁו הַזְמַן שֶׁתְּיַשֵּׁב אֶת עַצְמְךָ הֵיטֵב הֵיטֵב אֵיךְ עָבְרָה עָלֶיךָ כָּל הַשָּׁנָה, וְתַתְחִיל לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּבְכִיּוֹת נוֹרָאוֹת, וְתִשְׁמֹר אֶת עַצְמְךָ מִכַּת לַצִּים שֶׁאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת פְּנֵי שְׁכִינָה (סוֹטָה מב.), וְלֹא יִהְיֶה לְךָ שׁוּם עֵסֶק עִמָּהֶם, כִּי בַּעֲוונוֹתֵינוּ הָרַבִּים גַּם הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם עַכְשָׁו בָּא עִם שַׂקִּים מְלֵאִים שֶׁל

עֲבוֹדוֹת שֶׁעָשִׂיתָ כָּל הַשָּׁנָה, וְהוּא מַלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בְּאַנְשֵׁי לָצוֹן שֶׁבָּאִים לַעֲשׂוֹת לֵיצָנוּת מִירֵאִים וּשְׁלֵמִים. הוֹי, הוֹי! סִפְרֵי הַחַיִּים וְסִפְרֵי הַמֵּתִים פְּתוּחִים, וּבְנֵי־אָדָם הֵם שׁוֹטִים וְאֵינָם יוֹדְעִים מַה הוֹלֵךְ לְהִגָּזֵר עֲלֵיהֶם הַשָּׁנָה, וְהֵם מִתְלוֹצְצִים מִזֶּה אוֹ מִזֶּה וּמְדַבְּרִים לְשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוּת, וְאֵינָם יוֹדְעִים שֶׁהַסָּמ״ךְ־מ״ם בְּעַצְמוֹ מִתְלַבֵּשׁ בָּהֶם וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲבָל אַתָּה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, רְאֵה לְהִסְתַּכֵּל עַל תַּכְלִיתְךָ הַנִּצְחִית, וְאַל תֹּאבֶה וְאַל תִּשְׁמַע אֲלֵיהֶם כְּלָל, וְתִבְרַח מִמְּחִיצָתָם, כִּי הֶבֶל פִּיהֶם מַזִּיק מְאֹד (לקוטי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן מג), וְתַטֶּה מֵחֶךָ וְאָזְנֶיךָ, עֵינֶיךָ וְלִבְּךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְיַשֵּׁב אֶת עַצְמְךָ הֵיטֵב הֵיטֵב עַל מַה נִּבְרֵאתָ בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמֶה עָשִׂיתָ כְּבָר, וּמֶה עָלֶיךָ לַעֲשׂוֹת וְאֵיךְ אַתָּה יָכוֹל לְרַצּוֹת אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיִּמְחֹל לְךָ, וְהִנֵּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נָתַן לָנוּ מְצֻוָּה אַחַת בַּשָּׁנָה וְהִיא תְּקִיעַת שׁוֹפָר, וְעִקַּר הַכַּוָּנָה הִיא בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת (ראש הַשָּׁנָה טז.):

רַחֲמָנָא אָמַר תְּקָעוּ, אֵין אָנוּ יוֹדְעִים שׁוּם דָּבָר, רַק שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא צִוָּה עָלֵינוּ לִתְקֹעַ בַּשּׁוֹפָר, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְפַתּוֹת אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְרַצּוֹתוֹ עָלֵינוּ

שֶׁיִּמְחֹל לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וַחֲטָאֵינוּ שֶׁעָשִׂינוּ כָּל הַשָּׁנָה; וְלָכֵן, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, רְאֵה לְהִתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאִם יֵשׁ אֵיזֶה מָקוֹם לָגֶשֶׁת אֶל אֵיזֶה אִישׁ יָרֵא וְחָרֵד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הַמְדַבֵּר עַכְשָׁו דִּבּוּרֵי יִרְאָה וְהִתְחַזְּקוּת, רוּץ אֵלָיו, כִּי הוּא מְנָהֵג יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר קֹדֶם תְּקִיעַת שׁוֹפָר שׁוֹמְעִים לְהֶחָכָם שֶׁמְּעוֹרֵר מֵהַשָּׁנָה, כִּי כָּל הַשָּׁנָה הָאָדָם יָשֵׁן (לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס), וְעַכְשָׁו בְּעֵת תְּקִיעַת שׁוֹפָר צְרִיכִין לְהִתְעוֹרֵר מִן הַשָּׁנָה, וְעַל־כֵּן כְּדַאי לָלֶכֶת אֶל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, הַמְדַבֵּר עַכְשָׁו דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׂגָּחָה פְּרָטִית, דִּבּוּרֵי הִתְחַזְּקוּת וְהִתְעוֹרְרוּת, וּמְעוֹרֵר מֵהַשָּׁנָה הָעֲמֻקָּה שֶׁאָנוּ יְשֵׁנִים כָּל הַשָּׁנָה, כִּי הִתְעוֹרְרוּת הַשָּׁנָה נַעֲשֵׂית דַּיְקָא עַל־יְדֵי הֶחָכָם, וּבְרַח לְךָ מִכָּל מִינֵי לֵצִים שֶׁהֵם שְׁלוּחֵי הַסָּמ"ךְ־מ"ם, וּלְמַעַן טוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית בְּרַח לְךָ אֶל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, יָרֵא וְחָרֵד, וְתִשְׁמַע אֶת דִּבּוּרוֹ שֶׁמְּעוֹרֵר וּמְחַזֵּק אוֹתְךָ, וְאַל תְּבַזְבֵּז אֶת הָרְגָעִים הָאֵלּוּ שֶׁקֹּדֶם תְּקִיעַת שׁוֹפָר, וּמוֹל "אֶת לְבַבְךָ וְאֶת לְבַב זַרְעֶךָ" (דְּבָרִים ל, ו), שֶׁהוֹצֵאתָ לְבַטָּלָה כָּל הַשָּׁנָה, כִּי עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לְהִתְעוֹרֵר

מְאֹד מְאֹד, וְגַם הֵם יִתְעוֹרְרוּ בְּמָקוֹם שֶׁהֵם נִמְצָאִים שָׁם (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קמא), וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שֶׁתִּשְׁמַע הֵיטֵב אֶת דִּבְרֵי הַמּוֹכִיחַ שֶׁמּוֹכִיחַ לְשֵׁם שָׁמַיִם, שֶׁכָּל תּוֹכַחְתּוֹ הִיא לְקַשְׁרְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ חוּט שֶׁל חֶסֶד שֶׁנִּקְלַע וְנִשְׂזָר וְנַעֲשָׂה חוּט מֵהַנִּימִין, שֶׁעַל אֵלּוּ הַנִּימִין יִתְנַגֵּן הַנִּגּוּן וְהַשִּׁיר הַזֶּה שֶׁל לֶעָתִיד לָבוֹא, שֶׁהֵם ע״ב נִימִין כְּנֶגֶד שֵׁם י׳ י״ה יה״ו יהו״ה, שֶׁהוּא סוֹד שִׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, שֶׁהוּא סוֹד (יְשַׁעְיָה נח, א): ״כַּשּׁוֹפָר הָרֵם קוֹלֶךָ וְהַגֵּד לְעַמִּי פִּשְׁעָם״, כִּי כַּ׳שׁ׳פָּ׳ר׳ רָאשֵׁי תֵּבוֹת: פָּ׳שׁוּט, כָּ׳פוּל, שָׁ׳לֹשׁ, רָ׳בוּעַ, שֶׁהוּא הַשִּׁיר שֶׁל לֶעָתִיד לָבוֹא, שֶׁהוּא קוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגַּן (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ח׳), כִּי עַכְשָׁו עַל־יְדֵי תְּקִיעַת שׁוֹפָר שׁוֹמְעִים אֶת הַקּוֹל הַמַּשְׁקֶה אֶת הַגַּן שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַזֶּה, עַל־כֵּן דַּיְקָא כַּ׳שׁ׳פָּ׳ר׳, רָאשֵׁי תֵּבוֹת: פָּ׳שׁוּט, כָּ׳פוּל, שָׁ׳לֹשׁ, רָ׳בוּעַ, שֶׁעַכְשָׁו נִתְגַּלּוֹת הָעֲשָׂר סְפִירוֹת בְּעֵת תְּקִיעַת שׁוֹפָר, י׳ כְּנֶגֶד הַכֶּתֶר, י״ה כְּנֶגֶד חָכְמָה בִּינָה, יה״ו כְּנֶגֶד חֶסֶד, גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת, יהו״ה כְּנֶגֶד נֶצַח, הוֹד, יְסוֹד, מַלְכוּת, וְלָכֵן דַּיְקָא עַכְשָׁו בְּשָׁעָה שֶׁתִּשְׁמַע אֶת

קוֹל הַשּׁוֹפָר, תֵּדַע שֶׁאַתָּה שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל הַמּוֹכִיחַ שֶׁמּוֹכִיחַ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וּמֵבִיא רֵיחַ טוֹב בְּתוֹךְ נִשְׁמָתְךָ; וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לִשְׁמֹעַ עַכְשָׁו אֶת הַמּוֹכִיחַ הָאֱמֶת, שֶׁמְּעוֹרֵר אֶת לְבָבְךָ וּפוֹתֵחַ אֶת שַׁעֲרֵי מֹחֲךָ לְהַתְחִיל לַחֲשֹׁב עַל תַּכְלִיתְךָ הַנִּצְחִית, וְאַל תִּהְיֶה בַּטְלָן כְּלָל, אֶלָּא הַדְבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ דַּיְקָא בִּרְגָעִים אֵלּוּ, וְאָז תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁתִּשְׁתַּנֶּה לְגַמְרֵי, הָעִקָּר שֶׁתְּקַבֵּל עַל עַצְמְךָ קַבָּלָה חֲזָקָה, שֶׁמֵּהַיּוֹם וָהָלְאָה כְּבָר לֹא תַּעֲשֶׂה אֶת הָרָע וְהַחֹשֶׁךְ שֶׁעָשִׂיתָ כָּל הַשָּׁנָה, וּתְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ קַבָּלוֹת חֲזָקוֹת שֶׁמֵּהַיּוֹם וָהָלְאָה כְּבָר תִּהְיֶה כִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז לֹא תָּזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁיִּמְחל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

ב.

בְּנִי, בְּנִי! אִם יֵשׁ מְקוֹם בְּתוֹךְ בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, תֵּרֵד וְתִטְבֹּל בְּמִקְוֶה טְהוֹרָה, לְתוֹסֶפֶת קְדֻשָּׁה, אֲבָל אִם אֵין מְקוֹם בְּתוֹךְ בֵּית־הַמִּדְרָשׁ, אֶלָּא אַתָּה צָרִיךְ לָצֵאת לַחוּץ, כְּדַאי לְךָ לְהִמָּנַע מִזֶּה, כִּי חֲבָל לְקַלְקֵל אֶת הַהִתְעוֹרְרוּת שֶׁקִּבַּלְתָּ עַכְשָׁו, וְהָרְחוֹבוֹת מְלֵאִים פְּרִיצוּת וְכוּ', וּמִכָּל שֶׁכֵּן כָּאן בְּאוּמַן שֶׁכָּל הָעֲרֵלוּת

וְהַזֶּהָמָה, שְׁקוּץ, תּוֹעֵב, עֵרֹם וְזֹהוֹם וְכוּ׳ מִסְתּוֹבְבִים בָּרְחוֹב וְכוּ׳, אָז יָצָא שְׁכָרוֹ בְּהֶפְסֵדוֹ; וְלָכֵן יוֹתֵר טוֹב שֶׁתִּשָּׁאֵר בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ, וְתִתְעוֹרֵר עַכְשָׁו בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל עַצְמְךָ, וְתָכִין אֶת עַצְמְךָ לִשְׁמֹעַ קוֹל שׁוֹפָר, וְתַרְבֶּה בְּהִתְבּוֹדְדוּת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִם תּוּכַל לִלְמֹד אֶת מַאֲמַר הַזֹּהַר שֶׁקֹּדֶם הַתְּקִיעוֹת — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, שֶׁאָז תִּרְאֶה מִקְצָת מִן הַמְּקָצָת מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה לְמַעְלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת בְּעֵת תְּקִיעַת קוֹל שׁוֹפָר, כִּי הַכֹּל קָשׁוּר וּמְשֻׁלָּב וּמְחֻבָּר לָעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, וְנִתְעוֹרְרִים מֵהַשָּׁנָה הָעֲמֻקָּה שֶׁיִּשְׁנִים (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְדָרִים, הֲלָכָה ד׳, אוֹת יא), כִּי עַכְשָׁו בְּעֵת תְּקִיעַת שׁוֹפָר נִתְעוֹרְרִים מִן הַשָּׁנָה הָעֲמֻקָּה, וּמַמְשִׁיכִים עַל עַצְמָם מֹחִין עֶלְיוֹנִים לְהַשִּׂיג הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת, וּמַכְנִיסִים בְּעַצְמָם אֶת הַמַּקִּיפִים הָעֶלְיוֹנִים, וְלָכֵן חֲבָל לְבַזְבֵּז אֶת הָרְגָעִים הַקְּדוֹשִׁים הָאֵלּוּ; וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְהָכִין אֶת עַצְמְךָ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינְךָ לְבֵין קוֹנְךָ, וּתְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּיוֹתֵר בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, שֶׁזָּכִיתָ לְהִצְטָרֵף אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהִבְטִיחָנוּ לַעֲשׂוֹת

לָנוּ טוֹבָה נִצְחִית כְּשֶׁנָּבוֹא אֵלָיו, וּתְהִלָּה לָאֵל, גַּם אַתָּה, אֲהוּבִי, בְּנִי, זָכִיתָ לְהִצְטָרֵף אֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְּדוֹשִׁים, וּבָאתָ אֶל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ, עָלֶיךָ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד בְּשִׂמְחָה אֲמִתִּית, וְאַף שֶׁמִּצַּד אֶחָד אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְעוֹרֵר מְאֹד מְאֹד בִּתְשׁוּבָה, וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ, אַיֵּה הַמָּקוֹם שֶׁאוּכַל לִמְצֹא אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אַיֵּה הַמָּקוֹם שֶׁאוּכַל לְהִכָּנֵס אֵלָיו, וְלָדַעַת שֶׁאֵינְךָ יוֹדֵעַ כְּלָל, מֶה חָמִיתָ וּמַה פִּשְׁפַּשְׁתָּ וְכוּ', אַךְ מִצַּד שֶׁנִּי עָלֶיךָ לָדַעַת שֶׁמְּלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא אִתְּךָ, עִמְּךָ וְאֶצְלְךָ, שֶׁלְּהַשָּׂגָה זוֹ זוֹכִים עַכְשָׁו בִּתְקִיעַת שׁוֹפָר (לקוטי־מוהר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ז'), שֶׁמִּתְחַבְּרִים יַחַד דָּרֵי מַעְלָה וְדָרֵי מַטָּה; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי, לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹתֵר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה מִצַּד אֶחָד, וּבְאֵימָה וּבְיִרְאָה מִצַּד שֵׁנִי, וְאָז תּוּכַל לְקַבֵּל אֶת הַהַשָּׂגָה הַזּוֹ, וְיָאִיר עָלֶיךָ מֶלֶךְ הַכָּבוֹד בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה, וּתְקַבֵּל תְּשׁוּבָתְךָ בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן.

ג.

בְּנִי, בְּנִי! מַתְחִילִים לוֹמַר מִזְמוֹר מ״ז שֶׁבְּתְהִלִּים, שֶׁכְּלוֹ מְדַבֵּר מֵהִתְקָרְבוּת כָּל הָעַמִּים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּתְגַּיְּרוּ כֻּלָּם וְיָשׁוּבוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, ״כָּל הָעַמִּים תִּקְעוּ כָף הָרִיעוּ לֵאלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה, כִּי הַוְיָ״ה עֶלְיוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל הָאָרֶץ, יַדְבֵּר עַמִּים תַּחְתֵּנוּ וּלְאֻמִּים תַּחַת רַגְלֵינוּ״ וְגוֹ׳, ״מָלַךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם, אֱלֹהִים יָשַׁב עַל כִּסֵּא קָדְשׁוֹ, נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם״ וְגוֹ׳, כִּי כֻּלָּם יִתְגַּיְּרוּ וְיָשׁוּבוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל זֶה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי קוֹל הַשּׁוֹפָר שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשְׁפָּט, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂים גֵּרִים (לקוטי־הלכות, גרים, הֲלָכָה ג׳, אות ז׳); כִּי עַכְשָׁו בְּעֵת שֶׁעוֹמְדִים לְתְקַע בַּשּׁוֹפָר, בּוֹנִים הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ, כִּי בְּעֵת תְּקִיעַת שׁוֹפָר מְקַבְּצִים אֶת כָּל הַנִּדָּחִים שֶׁנִּדְּחוּ בֵּין שִׁבְעִים אֻמּוֹת הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה עז, יג): ״וְבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהַוְיָ״ה בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם״, כִּי הַשּׁוֹפָר מְקַבֵּץ וּמְקָרֵב הָאוֹבְדִים וְהַנִּדָּחִים שֶׁהֵם הָרְחוֹקִים מִן הַקְּדֻשָּׁה, וּמִתְקָרְבִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי קוֹל הַשּׁוֹפָר,

וְעַל־יְדֵי־זֶה נִבְנָה הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ שֶׁהוּא יְרוּשָׁלַיִם, "וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲוָיָ"ה בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם", וְעַל־כֵּן אוֹמְרִים מִזְמוֹר זֶה שֶׁבַּע פְּעָמִים, כִּי בְּמִזְמוֹר זֶה יֵשׁ שֶׁבַע פְּעָמִים שֵׁם אֱלֹקִי"ם שֶׁהוּא מִדַּת הַדִּין, וְשֶׁבַע פְּעָמִים שֶׁבַע הֵם מ"ט [אַרְבָּעִים וָתֵשַׁע], שֶׁמַּזְכִּירִין מ"ט פְּעָמִים שֵׁם אֱלֹקִים, שֶׁאָפְלוּ שֶׁאָדָם כְּבָר נָפַל לְנוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא, וְנִמְצָא בְּמ"ט שַׁעֲרֵי הַטֻּמְאָה, וּמִדַּת הַדִּין פֻּגְעָה בּוֹ מ"ט פְּעָמִים, עַל־יְדֵי קוֹל הַשּׁוֹפָר, יִזְכֶּה לְבַטֵּל אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא אַחֲרָא וְכָל הַגּוֹיִים תַּחְתָּיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "יַדְבֵּר עַמִּים תַּחְתֵּינוּ וּלְאֻמִּים תַּחַת רַגְלֵינוּ"; וְלָכֵן אֲהוּבִי, בְּנִי, תֹּאמַר מִזְמוֹר זֶה בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, וְשׂוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתְךָ, כִּי בָּזֶה שֶׁתֹּאמַר מִזְמוֹר זֶה בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, עַל־יְדֵי־זֶה תַּכְנִיעַ אֶת כָּל אֻמּוֹת הָעוֹלָם, וְהַטּוֹב שֶׁנֶּאֱבַד וְנִתְעָרֵב בְּאֻמּוֹת הָעוֹלָם יִתְבָּרֵר עַכְשָׁו, שֶׁהֵם כְּלַל הַגֵּרִים שֶׁמִּתְגַּיְּרִים, וְיִתְחַבְּרוּ אֶל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי הַטּוֹב הַכָּבוּשׁ אֲצָל הַשִּׁבְעִים אֻמּוֹת חוֹזֵר עַתָּה בְּעֵת תְּקִיעַת שׁוֹפָר, וְלָכֵן תְּכַוֵּן הֵיטֵב אִם פְּזַרְתָּ, חַס וְשָׁלוֹם, טִפֵּי מֹחַ בְּמָקוֹם שֶׁפְּזַרְתָּ, וְגָרַמְתָּ עַל־יְדֵי־זֶה שֶׁהַטּוֹב שֶׁל

נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל נֶאֱבָד בֵּין הַגּוֹיִים, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִדַּת הַדִּין שֶׁהִיא "אֱלֹהִים" בְּגִימַטְרִיָּה "הַטֶּבַע", מִתְגַּבֶּרֶת עָלֶיךָ וְעַל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, וְתִתְבַּטֵּל עֲבוֹדָתָם, כִּי בְּעֵת תְּקִיעַת שׁוֹפָר נִתְקַבְּצִים כָּל הַנִּדָּחִים, וְזוֹכֶה לַחֲזוֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלָכֵן תֹּאמַר אֶת הַמִּזְמוֹר הַזֶּה בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי יֵשׁ בָּזֶה סוֹדוֹת גְּדוֹלִים רָזִין וְרָזֵי דְּרָזִין.

ד.

בְּנִי, בְּנִי! עַכְשָׁו קֹדֶם הַשּׁוֹפָר נוֹהֲגִים כָּל יִשְׂרָאֵל לִשְׁבֹּר לִבָּם מְאֹד וּלְהַרְבּוֹת בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים כֶּעָנִי וָרָשׁ, דַּל וְאֶבְיוֹן, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא זוֹכִין אַחַר־כָּךְ לְהִתְחַדְּשׁוּת הַמֹּחִין עַל־יְדֵי שְׁמִיעַת קוֹל שׁוֹפָר (לְקוּטֵי־הֲלָכוֹת, דְּבָרִים הַבָּאִים בַּסְּעֻדָּה, הֲלָכָה ד', אוֹת ד'), וְלָכֵן תַּתְחִיל לוֹמַר אֶת הַפָּסוּק: "מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ עָנָנִי בַמֶּרְחָב יָהּ", וּתְכַוֵּן שֶׁאַף שֶׁעַכְשָׁו אַתָּה נִמְצָא בְּמֵצַר גָּדוֹל, שֶׁנָּפַלְתָּ עַל־יְדֵי חֲטָאֶיךָ וַעֲוֹנוֹתֶיךָ לְתַחַת הַמָּקוֹם וּלְתַחַת הַזְּמַן, עִם כָּל זֹאת גְּדֻלָּה רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי שֶׁצּוֹעֵק "מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ", וְעַל־יְדֵי־זֶה "עָנָנִי

בַּמֶּרְחָב יָהּ״, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַרְחִיב לוֹ וּמוֹצִיאוֹ מִתַּחַת הַמָּקוֹם אֶל לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם וּמִתַּחַת הַזְּמַן אֶל לְמַעְלָה מִן הַזְּמַן (לִקּוּטֵי־הַלָּכוֹת, צִיצִית, הֲלָכָה ג׳. אוֹת טז); כִּי בָּזֶה שֶׁצּוֹעֲקִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא ״מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ״, עַל־יְדֵי־זֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְרַחֵם עָלָיו, ״עָנָנִי בַּמֶּרְחָב יָהּ״, שֶׁעוֹנֶה לוֹ בְּהַרְחָבָה, כִּי הָעִקָּר לִצְעֹק מִן הַמֵּצַר דַּיְקָא, וְעַל־כֵּן כָּל עִנְיַן הַשּׁוֹפָר מַתְחִיל מִן הַמֵּצַר, שֶׁשָּׁם הוּא הַמָּקוֹם שֶׁמַּכְנִיסִים אֶת הַקּוֹלוֹת, וּמֵהַמָּקוֹם שֶׁיּוֹצֵא הַקּוֹל שָׁם הַהַרְחָבָה, לְהוֹרוֹת כִּי דַּיְקָא ״מִן הַמֵּצַר״, מֵהַמָּקוֹם הַצַּר שֶׁל הַשּׁוֹפָר, צוֹעֲקִין וּבוֹכִין וּמִתְחַנְּנִין, ״קָרָאתִי יָהּ״, וְעַל־יְדֵי־זֶה ״עָנָנִי בַּמֶּרְחָב יָהּ״, הַקּוֹל יוֹצֵא מֵהַרְחָבַת הַשּׁוֹפָר, וְאַחַר־כָּךְ תֹּאמַר אֶת הַפְּסוּקִים שֶׁהָרָאשֵׁי תֵּבוֹת שֶׁלָּהֶם: קְרַ״ע שָׂטָ״ן, כִּי בָּזֶה שֶׁצּוֹעֲקִים בִּמְרִירוּת עֲצוּמָה אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וּמְבַקְּשִׁין וּמִתְחַנְּנִין עַל נַפְשֵׁנוּ, שֶׁחָטָאנוּ, עָוִינוּ וּפָשַׁעְנוּ כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ, עַל־יְדֵי־זֶה נִקְרַע הַשָּׂטָן,

וְנִשְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְחוֹזֵר וּמְרַחֵם עָלֵינוּ.

ה.

בְּשָׁעָה שֶׁהַבַּעַל תּוֹקֵעַ מְבָרֵךְ אֶת הַבְּרָכָה: "לִשְׁמֹעַ קוֹל שׁוֹפָר", תְּכַוֵּן הֵיטֵב לְהִתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית, כִּי אָנוּ מְבָרְכִין "לִשְׁמֹעַ קוֹל שׁוֹפָר", וְאֵין מְבָרְכִין לִתְקֹעַ בַּשּׁוֹפָר, כִּי הָעִקָּר הוּא "לִשְׁמֹעַ קוֹל שׁוֹפָר", הַיְנוּ אֶת הַקּוֹל הַמְעוֹרֵר לִתְשׁוּבָה, כִּי זֶה עִקַּר הַתְּשׁוּבָה, "לִשְׁמֹעַ קוֹל שׁוֹפָר" (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, רֹאשׁ הַשָּׁנָה, הֲלָכָה ה', אוֹת א'), כִּי הָעִקָּר לִשְׁמֹעַ קוֹל הַהִתְעוֹרְרוּת, וְעַל־כֵּן אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק א', סִימָן ה'): מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ תְּקִיעַת שׁוֹפָר מֵאִישׁ יָרֵא וְחָרֵד, בְּוַדַּאי לֹא יִדְאַג כָּל הַשָּׁנָה מֵרָעָמִים, כִּי נִתְפַּשֵּׁט עַקְמוּמְיוּת שֶׁבְּלִבּוֹ, כִּי בָּזֶה שֶׁשּׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר מֵאִישׁ יָרֵא וְחָרֵד, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְפַּשֵּׁט עַקְמוּמְיוּת שֶׁבְּלִבּוֹ, וְאֵין לוֹ שׁוּם קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת כְּלָל, לֹא עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְלֹא עַל צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, כִּי כָּל הַקֻּשְׁיוֹת וְהַסְּפֵקוֹת שֶׁנִּכְנָסִים בָּאָדָם הֵם רַק מֵחֲמַת פְּגַם הַבְּרִית שֶׁפָּגַם, וְעַל־יְדֵי שֶׁזּוֹכֶה

לִשְׁמֹעַ קוֹל שׁוֹפָר מֵאִישׁ יָרֵא וְחָרֵד, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְפַּשֵּׁט עַקְמוּמִיּוּת שֶׁבְּלִבּוֹ, וְאֵין לוֹ שׁוּם קֻשְׁיוֹת כְּלָל, כִּי תְּקִיעוֹת הֵן הִתְעוֹרְרוּת הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא חִדּוּשׁ הַמֹּחִין מְאוֹר פָּנָיו, וּמִשָּׁם נִמְשֶׁכֶת הַהִתְפָּאֲרוּת שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִתְפָּאֵר עִם כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, כִּי זוֹ מַעֲלַת גְּדוֹלֵי הַצַּדִּיקִים, בְּשָׁעָה שֶׁהֵם תּוֹקְעִים בַּשּׁוֹפָר, הֵם מְקַשְּׁרִים אֶת עַצְמָם אֶל הַשּׁוֹפָר הָעֶלְיוֹן, שֶׁהוּא בִּינָה אִמָּא עִלָּאָה, וּמְכַוְּנִים אֶת כָּל הַכַּוָּנוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְאַדְּמִים פְּנֵיהֶם בְּאַדְמוּמִית, שֶׁמַּעֲלִים וּמְקַבְּצִים כָּל הַהִתְפָּאֲרוּת שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִתְפָּאֵר עִם כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יז), וּבְשָׁעָה שֶׁהַבַּעַל־תּוֹקֵעַ תּוֹקֵעַ וּמְכַוֵּן אֶת כָּל הַכַּוָּנוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְקַבֵּץ יַחַד אֶת כָּל הַהִתְפָּאֲרוּת שֶׁל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמַעֲלֶה אֶת זֶה אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, הֲלָכָה ד׳, אוֹת ה׳), וְעַל־כֵּן הוּא עִנְיָן גָּדוֹל לְהִסְתַּכֵּל עַל פְּנֵי הַתּוֹקֵעַ, לִרְאוֹת אֵיךְ שֶׁמִּתְאַדְּמִים פָּנָיו, שֶׁזֶּה סוֹד קֶרֶן הַפָּנִים שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּעֵת קַבָּלַת הַתּוֹרָה (שָׁם, נְזִקִין, הֲלָכָה ג׳, אוֹת ז׳), וְעַל־כֵּן עִכְּשָׁו בְּעֵת תְּקִיעַת שׁוֹפָר, תִּכַּוֵּן בֶּאֱמֶת שֶׁאַתָּה חוֹזֵר

בִּתְשׁוּבָה, וְאָז בֵּין הַתְּקִיעוֹת תִּרְאֶה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבֵין תְּקִיעוֹת לִתְקִיעוֹת תִּתְוַדֶּה עַל חֲטָאֶיךָ וַעֲוֹונוֹתֶיךָ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נָכוֹן יִהְיֶה לִבְּךָ וּבָטוּחַ, שֶׁתִּקָּבֵל תְּשׁוּבָתְךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, וְלֹא תָּזוּז מִשָּׁם עַד שֶׁיִּמְחֹל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל חֲטָאֶיךָ וּפְשָׁעֶיךָ הַמְרֻבִּים, כִּי בְּעֵת תְּקִיעַת שׁוֹפָר, אָז נַעֲשֵׂית הִתְעוֹרְרוּת עֶלְיוֹנָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמִי שֶׁמִּתְוַדֶּה אָז אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּמִתְחָרֵט בֶּאֱמֶת עַל עֲוונוֹתָיו, נִתְקַבֶּלֶת תְּפִלָּתוֹ לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַזְכִּיר לוֹ זְכוּת עֲקֵדַת יִצְחָק, הַמְסִירוּת נֶפֶשׁ שֶׁמָּסַר בִּשְׁבִילוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִמְחָלִים לוֹ כָּל עֲוונוֹתָיו, אַשְׁרֵי מִי שֶׁשָּׁב בִּתְשׁוּבָה בְּעֵת שְׁמִיעַת קוֹל שׁוֹפָר, וּמִתְעוֹרֵר בֶּאֱמֶת בִּתְשׁוּבָה מֵעֲמָקָא דְּלִבָּא, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִכָּתֵב וְיֵחָתֵם לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה, וְיִמְתְּקוּ מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִים, וְיַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת וּמֹחִין עֶלְיוֹנִים עַל כָּל הַשָּׁנָה, אַשְׁרֵי לוֹ.

סֵדֶר תְּפִלַּת מוּסָף

בְּנִי, בְּנִי! עַכְשָׁו עוֹמְדִים לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת מוּסָף, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ רָזִין וְרָזֵי דְּרָזִין סְתָרֵי נִסְתָּרוֹת. וְאִם בָּאתִי לִכְתֹּב לְךָ אֶת כָּל הַסּוֹדוֹת וְהָרְמָזִין שֶׁיֵּשׁ בְּאֲמִירַת פְּסוּקֵי מַלְכֻיּוֹת, זִכְרוֹנוֹת, שׁוֹפָרוֹת — תִּקְצַרְנָה הַמּוֹן יְרִיעוֹת, כִּי הַבַּעַל־תְּפִלָּה וְהַחַזָּן שֶׁמִּתְפַּלֵּל, הוּא בִּבְחִינַת צַדִּיק, וְהוּא לוֹבֵשׁ אֶת הַקִּיטֶל שֶׁהוּא בֶּגֶד לָבָן, כִּי צָרִיךְ לִהְיוֹת הַשְּׁלִיחַ־צִבּוּר הַמֻּבְחָר מִתּוֹךְ הַקָּהָל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, חֻזְקַת מְטַלְטְלִין, הֲלָכָה ה׳), וְעִקַּר עֲבוֹדָתֵנוּ בַּאֲמִירַת מַלְכֻיּוֹת, זִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת — לְגַלּוֹת וּלְהָאִיר וּלְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא נַחֲלָתֵנוּ וּמְקוֹר קְדֻשָּׁתֵנוּ, וְאָנוּ מְבַקְּשִׁין מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּכַלֶּה אֶת הַמַּלְכוּת הָרְשָׁעָה מֵאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְתִתְגַּלֶּה אֲלֵינוּ מַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁהִיא מַלְכוּת מָשִׁיחַ, שֶׁבּוֹא יָבוֹא וְיִגְאָלֵנוּ וְיוֹצִיאֵנוּ מִגָּלוּתֵנוּ וְהַסְתָּרָתֵנוּ, שֶׁנֶּעֱלֶמֶת וְנִסְתֶּרֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבָאוּ זָרִים וְחִלְּלוּהָ, וְעַל־כֵּן אָנוּ אוֹמְרִים פְּסוּקֵי מַלְכֻיּוֹת, לְהַמְלִיךְ עָלֵינוּ מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ וּקְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי עִקַּר הִתְגַּלּוּת

מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, דְּבָרִים הַנּוֹהֲגִים בִּסְעֻדָּה, הֲלָכָה ד׳, אוֹת ה׳), וְעַל־כֵּן אָנוּ שׁוֹפְכִין לִבֵּנוּ כַּמַּיִם, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ, וְיָבִיא לָנוּ אֶת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, שֶׁיִּגְאָלֵנוּ מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה כָּל הַפְּסוּקִים שֶׁל מַלְכֻיּוֹת שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים, לְהַמְלִיךְ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עָלֵינוּ. כִּי בִּפְסוּקֵי מַלְכֻיּוֹת אָנוּ מְגַלִּים מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא מֶלֶךְ הָעוֹלָם, כִּי בָּרָא הַכֹּל, וּמַנְהִיג וּמוֹשֵׁל בַּכֹּל, כְּמוֹ שֶׁמַּתְחִילִים בְּמַלְכֻיּוֹת: ״עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית וְכוּ׳, שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ, וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים, הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ״ וְכוּ׳ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, בֵּית הַכְּנֶסֶת, הֲלָכָה ה׳, אוֹת כא).

וְאַחַר־כָּךְ אָנוּ אוֹמְרִים זִכְרוֹנוֹת, שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּזְכֹּר בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ, וְיָשִׁיבֵנוּ אֶל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בֵּית חַיֵּינוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר״, וּמְסַיְּמִים

הַבְּרָכָה: "זוֹכֵר הַבְּרִית", שֶׁזּוֹכֵר הַבְּרִית שֶׁכָּרַת עִם אֲבוֹתֵינוּ לְהָשִׁיבֵנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבְתוֹךְ בִּרְכַּת זִכְרוֹנוֹת אָנוּ מַזְכִּירִים אֶת נֹחַ, שֶׁהוּא לְהַזְכִּיר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ עֹצֶם חֶסְדָּיו וְרַחֲמָיו הַמְרֻבִּים שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁאֲרָה פְּלֵטָה לָעוֹלָם (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, שַׁבָּת הֲלָכָה ז', אות עא), "וְגַם אֶת נֹחַ בְּאֲהֲבָה זָכַרְתָּ וַתִּפְקְדֵהוּ בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים בַּהֲבִיאֲךָ אֶת מֵי הַמַּבּוּל לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר מִפְּנֵי רוֹעַ מַעַלְלֵיהֶם, עַל־כֵּן זִכְרוֹנוֹ בָּא לְפָנֶיךָ" וְכוּ', וּכְמוֹ אָז שֶׁהָיָה מַבּוּל גָּדוֹל בָּעוֹלָם, וְהַקְּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חָס וְחָמַל עָלָיו, כְּמוֹ־כֵן עַכְשָׁו בִּזְכוּת הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים: אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב וּמֹשֶׁה וְכָל הַנְּבִיאִים וְהַתַּנָּאִים וְהָאֲמוֹרָאִים וְכָל הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר יוֹדְעִים סוֹד קְדֻשַּׁת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, בִּזְכוּתָם אָנוּ מְבַקְּשִׁים וּמִתְפַּלְּלִים וּמִתְחַנְּנִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ וְיַזְכִּירֵנוּ לְטוֹבָה, וַאֲפִלּוּ שֶׁעָשִׂינוּ מַה שֶּׁעָשִׂינוּ, עִם כָּל זֹאת עֲדַיִן רַחֲמָיו וַחֲסָדָיו גְּדוֹלִים מְאֹד.

וְזֶה שֶׁאָנוּ מִתְפַּלְּלִים בְּסֵדֶר אֲמִירַת שׁוֹפָרוֹת, וּמַזְכִּירִין קַבָּלַת הַתּוֹרָה, כִּי תַּכְלִית הַבְּרִיאָה הָיְתָה

רַק בִּשְׁבִיל הַתּוֹרָה, וְאָנוּ מְבַקְּשִׁין וּמִתְפַּלְּלִין מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ, שֶׁנִּזְכֶּה עַכְשָׁו לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, כִּי בָּזֶה שֶׁאָנוּ מַזְכִּירִין מַתַּן תּוֹרָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, חוֹזְרִין וּמַמְשִׁיכִין אֶת הַתּוֹרָה מֵחָדָשׁ בְּהִתְחַדְּשׁוּת נִפְלָאָה וּבְתוֹסֶפֶת אוֹר יוֹתֵר מִבְּתְחִלָּה (לקוטי־הלכות, הַלָּוָאָה, הֲלָכָה ד׳, אות ז׳), כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם חוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשֶׁכֶת עָלָיו הִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה בְּקַבָּלַת הַתּוֹרָה, הָעִקָּר לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלָיו, שֶׁיִּתֵּן לוֹ חֵשֶׁק לִלְמֹד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר זוֹ הַתַּכְלִית שֶׁל כָּל בְּרִיאַת הָעוֹלָם, שֶׁנְּקַבֵּל עָלֵינוּ לִלְמֹד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־כֵּן מַזְכִּירִין פְּסוּקֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי הַזְכָּרַת מַתַּן תּוֹרָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, זֶה עִקַּר בְּרוּר הַמְּדַמֶּה מִזֶּהֶמֶת הַנָּחָשׁ, שֶׁהָיָה בִּשְׁעַת מַתַּן תּוֹרָה, שֶׁאָז הָיָה בְּרוּר וְזִכּוּךְ הָאֱמוּנָה מֵהַכְּפִירוֹת וְהָאֱמוּנוֹת הַכּוֹזְבוֹת, וּמַמְשִׁיכִים קוֹל הַנִּגּוּן בִּשְׁלֵמוּת (לקוטי־הלכות, חל המועד, הֲלָכָה ד׳, אות ד׳), כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה, אָנוּ זוֹכִין לְבֵרוּר וְזִכּוּךְ הַמֹּחִין, עַד שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ זוֹכִין לְהִתְגַּלּוּת

אוֹר הַתּוֹרָה מֵחָדָשׁ, וְעַל־כֵּן בִּפְסוּקֵי מַלְכֻיּוֹת, זִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת, אוֹמְרִים הַרְבֵּה פְּסוּקֵי תַנ״ךְ בַּתְּפִלָּה, שֶׁזֶּה סוֹד שֶׁעוֹשִׂין מֵהַתּוֹרָה תְּפִלָּה (לקוטי־ הַלָכוֹת, ראש חדש, הֲלָכָה ה', אות י'); וְלָכֵן, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר אֶת הַפְּסוּקִים תְּכַוֵּן לְמַה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר בְּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְהָעִקָּר שֶׁתְּכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת לְבַקֵּשׁ בִּפְסוּקֵי מַלְכֻיּוֹת, זִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת, שֶׁתִּתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, שֶׁזּוֹ הִתְגַּלוּת מַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה, שֶׁאָז תִּתְגַּלֶּה לָנוּ קְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְיִתְנַעֲרוּ הָרְשָׁעִים וְהָעֲרֶב רַב מֵאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־יְדֵי קוֹל הַשּׁוֹפָר יִתְקַבְּצוּ כָּל הַנִּדָּחִים מִכָּל הָאֲרָצוֹת, וְיָשׁוּבוּ וְיֵחָזְרוּ לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְיִקַּבְּלוּ מֵחָדָשׁ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, שֶׁכָּל זֶה הוּא פְּסוּקֵי הַמַּלְכֻיּוֹת, זִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת; וְלָכֵן רְאֵה אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְכַוֵּן בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת בְּכָל סֵדֶר תְּפִלַּת מוּסָף, אֲשֶׁר הַדִּבּוּרִים בְּעַצְמָם מְעוֹרְרִים, וְאִם רַק מְקַשְּׁרִים אֶת הַמַּחֲשָׁבָה לַדִּבּוּר, מִתְעוֹרְרִים מְאד מְאד בִּתְשׁוּבָה. וְתִשְׁמַע אֶת הַתְּקִיעוֹת דִּמְעֻמָּד וּתְכַוֵּן לָצֵאת בָּהֶן, וְתֵדַע אֲהוּבִי, בְּנִי, שֶׁאַף שֶׁאַתָּה אוֹמֵר

בְּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת פְּסוּקֵי מַלְכֻיּוֹת, זִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת, אֲבָל יֵשׁ בְּכָל זֶה כַּוָּנוֹת וְסוֹדֵי סוֹדוֹת וְרָזִין דְּרָזִין סְתָרֵי נִסְתָּרוֹת וְיִחוּדֵי שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן יֵרָא וְיִפְחַד לְבָבְךָ בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר אֶת פְּסוּקֵי מַלְכֻיּוֹת, זִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת, וְתִשְׁמַע אֶת הַתְּקִיעוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה לִבְךָ בָּטוּחַ, שֶׁתִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתְךָ לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן. וְהָעִקָּר — עַל־יְדֵי גֹּדֶל כֹּחַ הַצַּדִּיק, שֶׁיּוֹדֵעַ מַהוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהוּא דָּן אֶת הָאָדָם לְכַף זְכוּת, וְעַל־כֵּן אַף שֶׁמְּצַד אֶחָד אַתָּה צָרִיךְ לִרְעֹד וְלִפְחֹד מֵאֵימַת יוֹם הַדִּין, "כִּי הוּא נוֹרָא וְאָיֹם וּבוֹ תִּנָּשֵׂא מַלְכוּתְךָ וְיִכּוֹן בְּחֶסֶד כִּסְאֶךָ וְתֵשֵׁב עָלָיו בֶּאֱמֶת, אֱמֶת כִּי אַתָּה הוּא דַּיָּן וּמוֹכִיחַ, וְיוֹדֵעַ וָעֵד וְכוֹתֵב וְחוֹתֵם וְסוֹפֵר וּמוֹנֶה, וְתִזְכֹּר אֶת כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת, וְתִפְתַּח אֶת סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת, וּמֵאֵלָיו יִקָּרֵא, וְחוֹתָם יַד כָּל אָדָם בּוֹ" וְכוּ', "וְכָל בָּאֵי עוֹלָם יַעַבְרוּן לְפָנֶיךָ כִּבְנֵי מָרוֹן כְּבַקָּרַת רוֹעֶה עֶדְרוֹ מַעֲבִיר צֹאנוֹ תַּחַת שִׁבְטוֹ, כֵּן תַּעֲבִיר וְתִסְפֹּר וְתִמְנֶה וְתִפְקֹד נֶפֶשׁ כָּל חַי, וְתַחְתֹּךְ קִצְבָה לְכָל בְּרִיּוֹתֶיךָ וְתִכְתֹּב אֶת גְּזַר דִּינָם", כִּי עַכְשָׁו כּוֹתְבִים "מִי יִחְיֶה וּמִי יָמוּת מִי בְקִיצוֹ וּמִי לֹא בְקִיצוֹ, מִי בַמַּיִם וּמִי בָאֵשׁ, מִי

בַּחֹרֶב וּמִי בְּחַיָּה, מִי בָּרָעָב וּמִי בַּצָּמָא, מִי בָּרַעַשׁ וּמִי בַּמַּגֵּפָה, מִי בַּחֲנִיקָה וּמִי בַּסְּקִילָה, מִי יָנוּחַ וּמִי יָנוּעַ, מִי יִשָּׁקֵט וּמִי יִטָּרֵף, מִי יִשָּׁלֵו וּמִי יִתְיַסָּר, מִי יֵעָשֵׁר וּמִי יֵעָנִי, מִי יִשָּׁפֵל וּמִי יָרוּם״; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה אֲמִתִּית מֵעֹמֶק הַלֵּב, וְתִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְקַבֵּל עָלֶיךָ לְתֵת הַרְבֵּה צְדָקָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה יַעֲבִירוּ מִמְּךָ אֶת רַע הַגְּזֵרָה. וּמִצַּד שְׁנִי עָלֶיךָ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד שֶׁזָּכִיתָ לְהִתְקַבֵּץ בַּקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהִבְטִיחָנוּ שֶׁיַּעֲשֶׂה לָנוּ טוֹבָה נִצְחִית, וְיִתְאַמֵּץ בַּעֲבוּרֵנוּ, וְיוֹצִיא אֶת מִשְׁפָּטֵנוּ לָאוֹר; וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לִשְׂמֹחַ עַל נַעַם חֶלְקֶיךָ, שֶׁזָּכִיתָ לְהִתְפַּלֵּל בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, וּתְבַקֵּשׁ וְתִתְפַּלֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וְיִרְחַם עָלֶיךָ, שֶׁתִּהְיֶה כָּל הַשָּׁנָה אִישׁ כָּשֵׁר בֶּאֱמֶת, וְכָךְ תִּתְפַּלֵּל אֶת פְּסוּקֵי מַלְכֻיּוֹת זִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת בְּכַוָּנָה עֲצוּמָה, וְאָז נָכוֹן לְבָךְ יִהְיֶה וּבָטוּחַ שֶׁיֵּצֵא מִשְׁפָּטְךָ לָאוֹר, וְתִכָּתֵב וְתֵחָתֵם לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה, אַתָּה וּבֵיתְךָ וְכָל אֲשֶׁר לְךָ.

סֵדֶר הַסְּעֻדָּה בְּיוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה

א.

בְּנִי! אַחֲרֵי שֶׁזָּכִיתָ לְסַיֵּם תְּפִלַּת מוּסָף, לֵךְ וְתִקַּיֵּם שִׂמְחַת הַיּוֹם, וְתֹאכַל אֶת הַסְּעֻדָּה, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר (נְחֶמְיָה ח): "אִכְלוּ מַעֲדַנִּים וּשְׁתוּ מַמְתַקִּים כִּי חֶדְוַת הַוְיָ"ה הִיא מָעֻזְכֶם", וְזֶה נֶאֱמַר עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁצְּרִיכִים לֶאֱכֹל בְּשִׂמְחָה, וְאִם תּוּכַל לִלְמֹד עוֹד פַּעַם בְּעֵת הַסְּעֻדָּה אֶת הָאַרְבָּעָה פְּרָקִים מִמַּסֶּכֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, וְאִם לֹא אֲזַי תִּלְמַד פֶּרֶק אֶחָד, וְהוּא פֶּרֶק שֵׁנִי, כְּדֵי לְהַשְׁלִים אֶת שֵׁם הַוְיָ"ה בָּרוּךְ הוּא, וְתָבֹרֶךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, מִלָּה בְּמִלָּה.

ב.

רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְנַצֵּל אֶת הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה, וְאַל תְּדַבֵּר וְאַל תְּפַטְפֵּט עִם שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם שׁוּם דָּבָר, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁיִּרְצֶה מִישֶׁהוּ לְדַבֵּר עִמְּךָ מַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, תִּתְחַמֵּק מִמֶּנּוּ, כִּי עַכְשָׁו לֹא

הַזְּמַן לְדַבֵּר עִם אַף אֶחָד, אַתָּה נִמְצָא בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ כָּזֶה עַל יַד צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, רוֹץ וּבְרַח לְךָ אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתָבֹא לְשָׁם, וּתְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִם תּוּכַל לְסַיֵּם אֶת כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים בְּצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה מִזֶּה, וּבִפְרָט בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, שֶׁהוּא זְמַן שֶׁאָסוּר לִישֹׁן, וְאָז אִם תּוּכַל לְסַיֵּם אֶת כָּל סֵפֶר תְּהִלִּים בְּצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר מָה אַתָּה עוֹשֶׂה בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, הָעִקָּר אַל תְּבַלֶּה אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר בְּהֶבֶל רָרִיק, וּבִפְטָפוּטֵי דְּבָרִים בְּטֵלִים, אֶלָּא שׁוּב לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתִתְבֹּכֵּה בִּדְמָעוֹת שָׁלִישׁ, וּתְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, כִּי עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן, וְזָכוֹר תִּזְכֹּר הֵיכָן אַתָּה נִמְצָא — אֵצֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁכָּל־כָּךְ הִתְיַגַּעְתָּ כָּל הַשָּׁנָה לְהַגִּיעַ לְכָאן; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לֹא לְבַלּוֹת אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר הַזֶּה, אֶלָּא לְקַחַת אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים, וְאִם תּוּכַל לְסַיֵּם אֶת כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים אֵצֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתִתְבֹּכֵּה בִּבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת — אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי מַעֲלַת אֲמִירַת תְּהִלִּים — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. וְאָמְרוּ

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שוחר טוב, תְּהִלִּים יח): לֹא הִנִּיחַ דָּוִד אֵיבָר שֶׁלֹּא קִלֵּס בּוֹ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: קִלְסוֹ בְּרֹאשׁוֹ וּבְעֵינָיו וּבְפִיו וּבְאָזְנָיו וּבְגִרוֹנוֹ וּבִלְשׁוֹנוֹ וּבִשְׂפָתָיו וְכוּ'; וְעַל־כֵּן רְאֵה לוֹמַר אֶת כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים בִּבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת, וְתִתְבּוֹדֵד עַצְמְךָ הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי חֲבָל עַל כָּל רֶגַע לְבִלּוֹת בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ וְנוֹרָא כָּזֶה, וְתִבְרַח מִכָּל מִינֵי לְצִים שְׁלוּחֵי הַסָּמָ"ךְ־מֵ"ם שֶׁמִּסְתּוֹבְבִים כָּאן, וּבְרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְשֶׁלֹּא יִהְיֶה לְךָ שׁוּם מַגָּע וּמַשָּׂא עִם אַף אֶחָד, רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

סֵדֶר תְּפִלַּת הַמִּנְחָה

א.

בְּנִי! הִנֵּה כָּל הַשָּׁנָה תְּפִלַּת מִנְחָה הוּא דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ו:): לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זָהִיר בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה שֶׁכֵּן אֵלִיָּהוּ לֹא נַעֲנָה אֶלָּא בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה, עַכְשָׁו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכִין לְהִזָּהֵר בְּיוֹתֵר בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה,

כִּי כָל עִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא כְּנֶגֶד יִצְחָק, וְיִצְחָק תִּקֵּן תְּפִלַּת מִנְחָה, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה תְּפִלַּת מִנְחָה, וּלְדַקְדֵּק מְאֹד מְאֹד, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עַל חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים נִצְחִיִּים, כִּי זֶה שֶׁאָנוּ מְבַקְּשִׁים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה חַיִּים, כַּוָּנָתֵנוּ עַל חַיִּים נִצְחִיִּים, שֶׁהֵם חַיִּים אֲמִתִּיִּים, דְּהַיְנוּ שֶׁנִּזְכֶּה לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, סֵפֶר הֲלָכָה ד׳, אוֹת א׳), וּבִפְרָט עַכְשָׁו בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה, צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לְתִקּוּן הַמִּשְׁפָּט, שֶׁיּוֹצִיא מִשְׁפָּטֵינוּ לָאוֹר, שֶׁבְּיוֹתֵר שַׂיָּךְ בִּתְפִלַּת הַמִּנְחָה, שֶׁאָז הוּא בְּחִינַת דִּין וּמִשְׁפָּט כָּל הַשָּׁנָה, וּבִפְרָט בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁאָז עוֹסְקִין בְּתִקּוּן הַמִּשְׁפָּט, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יוֹצִיא כָּאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, נְזָקִין, הֲלָכָה ה׳, אוֹת ט׳), וּצְרִיכִין לְכַוֵּן בְּעֵת אֲמִירַת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁאוֹמְרִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי נִתְגַּלָּה רוּחוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ שֶׁהוּא שֹׁרֶשׁ הַמַּלְכוּת, כִּי הִתְגַּלּוּת מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ הוּא הִתְגַּלּוּת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁבּוֹא יָבוֹא וְיִגְאָלֵנוּ, וְהַכֹּל בִּזְכוּת יִצְחָק (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, רֹאשׁ הַשָּׁנָה, הֲלָכָה ב׳, אוֹת א׳), וְאַף שֶׁעֲדַיִן הַכֹּל נֶעֱלָם וְנִסְתָּר מֵאִתָּנוּ אֵיךְ וּמָה, עַל־כָּל־פָּנִים צְרִיכִין לְהַרְבּוֹת

בִּתְפִלָּה, וּבִפְרָט בְּעֵת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, שֶׁאָנוּ מַזְכִּירִין הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, לְהוֹרוֹת שֶׁעַכְשָׁו נִתְגַּלָּה מַלְכוּתוֹ שֶׁהוּא קָדוֹשׁ וְהוּא סָתוּם וְנֶעְלָם מֵעֵינֵי כֹּל (לקוטי־הלכות, ראש השנה, הלכה ו', אות ו'), וְאַף שֶׁכָּל הַשָּׁנָה בְּעֵת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה דִּינִים מְצוּיִים, אֲבָל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אָז שֹׁרֶשׁ הַדִּין, וְאָז יְכוֹלִים לְהַמְתִּיק אֶת כָּל הַדִּין, וּלְהַמְלִיךְ עַל עַצְמֵנוּ מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהוֹצִיא מִשְׁפָּטֵנוּ לָאוֹר, עַל־יְדֵי הִתְגַּלּוּת מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ שֶׁבּוֹא יָבוֹא וְיִגְאָלֵנוּ, וְיַקְבֵּץ אֶת נִדָּחֵנוּ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ, וְיִבְנֶה לָנוּ אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וְיַחֲזִירֵנוּ לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁכָּל זֶה צְרִיכִים לְכַוֵּן בְּעֵת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּסִיר אֶת כָּל הַשְּׂקָרִים וְהַדְּמְיוֹנוֹת שֶׁנִּדְבְּקוּ בָּנוּ, וּבְיוֹתֵר בְּעִנְיַן הַגְּאֻלָּה, כִּי עָלֵינוּ לָדַעַת שֶׁהַגְּאֻלָּה תִּהְיֶה רַק בִּזְכוּת יִצְחָק אָבִינוּ, שֶׁהוּא מָסַר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ וּבַעֲבוּר כְּלַל יִשְׂרָאֵל, וְהוּא הֶרְאָה לָנוּ דֶּרֶךְ לִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ בְּכָל עֵת וָרֶגַע אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה שֶׁיִּמְתְּקוּ כָּל הַדִּינִין מֵאָתָנוּ, כִּי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא הַמְשָׁכַת הַמְתָּקַת תִּקֻּף הַדִּין שֶׁל יִצְחָק עַל־יְדֵי שֶׁעָלָה לְסוֹד מְקוֹמוֹ שֶׁל

עוֹלָם, לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם שֶׁשָּׁם נִמְתָּקִים כָּל הַדִּינִין (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת שְׁלוּחִין, הֲלָכָה ד׳, אוֹת ח׳), וְעַל־כֵּן עַכְשָׁו בְּעֵת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה צְרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה עַל הַמְתָּקַת הַדִּינִים, שֶׁתִּתְגַּלֶּה מַלְכוּת שָׁמַיִם בָּעוֹלָם, שֶׁהוּא הִתְגַּלּוּת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, ״וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ, וְיָבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ״, כִּי עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן הֲכִי מְסֻגָּל זֶה.

סֵדֶר תַּשְׁלִיךְ

א.

מִנְהָג קָדְמוֹן לָלֶכֶת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיַד מַיִם, וְלוֹמַר פְּסוּקִים וּתְפִלּוֹת, בְּסוֹד (מִיכָה ז, יט): ״וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם״, וְיֵשׁ בָּזֶה סוֹדוֹת נוֹרָאִים פְּלָאֵי פְלָאִים, לָמָּה הוֹלְכִים דַּיְקָא אֶל הַמַּיִם, כִּי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא זְמַן חֲפִירַת הַבְּאֵרוֹת שֶׁחָפְרוּ הָאָבוֹת, וְאָז פּוֹתְחִים הַבְּאֵר, לְהַמְשִׁיךְ מִשָּׁם מֵימֵי הַתּוֹרָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, דְּבָרִים הַנּוֹהֲגִים בַּסְּעֻדָּה, הֲלָכָה ד׳, אוֹת ט׳), וְדַיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁזּוֹרְקִים אֶת הָעֲוֹנוֹת לְתוֹךְ

הַמַּיִם, יוֹצֵאת מִזֶּה תּוֹרָה (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כב), בְּסוֹד (יִרְמְיָה נ, כ): "וּבָעֵת הַהִיא נְאֻם ה' יְבֻקַּשׁ אֶת עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינֶנּוּ", כִּי לֶעָתִיד יִהְיֶה רַק תְּשׁוּבָה, וְעַל־יְדֵי הַתְּשׁוּבָה זְדוֹנוֹת נַעֲשִׂים זְכֻיּוֹת (יוֹמָא פו:), וְיִהְיֶה נַעֲשָׂה מֵעֲבֵרוֹת יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה, וְעַל־כֵּן יְבַקְּשׁוּ אָז הָעַוּוֹנוֹת, כִּי יְבַקְּשׁוּ וִיחַפְּשׂוּ אַחַר עַוּוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל, אֵיךְ לוֹקְחִים עוֹד אֵיזֶה עָוֹן כְּדֵי לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ תּוֹרָה — וְאֵינֶנּוּ, כִּי יִהְיוּ כָּל הָעַוּוֹנוֹת נִכְלָלִים בְּאַיִן, הַיְנוּ בָּאַיִן סוֹף, שֶׁשָּׁם הָעַוּוֹנוֹת נִתְהַפְּכִים לִזְכֻיּוֹת עַל־יְדֵי הַתְּשׁוּבָה, שֶׁזֶּה סוֹד "יְרִידָה תַּכְלִית הָעֲלִיָּה", וְעַל־כֵּן אָנוּ בָּאִים אֶל הַמַּיִם דַּיְקָא, וְשׁוֹפְכִין לִבֵּנוּ כַּמַּיִם, כִּי סוֹד חֲפִירַת בְּאֵרוֹת הַמַּיִם הָיָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהוּא סוֹד הַקּוֹלוֹת וְהַצְּעָקוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁשּׁוֹפְכִים לִבָּם כַּמַּיִם, בְּסוֹד (אֵיכָה ב, יט): "שִׁפְכִי כַמַּיִם לִבֵּךְ נֹכַח פְּנֵי אֲדֹנָי"ה" (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת עֲרֵלָה, הֲלָכָה ד', אוֹת טז), וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְהַרְבּוֹת אָז בְּתַחֲנוּנִים, וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ, וְיִתְקַיֵּם אֶצְלֵנוּ בִּשְׁלֵמוּת "וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם", וְהָעַוּוֹנוֹת יִתְהַפְּכוּ לִזְכֻיּוֹת, וְהוּא סוֹד הַשָּׁלוֹם, כְּמַאֲמָרָם זַ"ל (בְּרָכוֹת נו:): הָרוֹאֶה בְּאֵר

בַּחֲלוֹם רוֹאֶה שָׁלוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כו, יט): "וַיַּחְפְּרוּ עַבְדֵי יִצְחָק בַּנָּחַל וַיִּמְצְאוּ שָׁם בְּאֵר מַיִם חַיִּים", כִּי כָּל הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁיֵּשׁ בֵּין בְּנֵי־אָדָם הִיא רַק מֵחֲמַת פְּגַם הַבְּרִית, שֶׁהֵם הַפְּלִשְׁתִּים שֶׁסָּתְמוּ אֶת הַבְּאֵרוֹת, כִּי פְּלִשְׁתִּים הֵם בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית, שֶׁמְּעַקְּמִים אֶת לֵב הָאָדָם וְאֶת דַּעְתּוֹ וּמְעוֹרְרִים אוֹתוֹ לָרִיב וְלַחֲלֹק, וְזֶה שֶׁיּוֹצְאִים אֶל הַמַּיִם דַּיְקָא, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עָלֵינוּ, "וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם", וְעַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ נַעֲשׂוֹת חֲפִירוֹת הַבְּאֵרוֹת, מֵחֲמַת שֶׁמִּשָּׁם יוֹצֵא הַשָּׁלוֹם. וְהַמַּיִם מְרַמְּזִין גַּם עַל תּוֹרָה (תַּעֲנִית ז.): מַה מַּיִם מַנִּיחִים מָקוֹם גָּבוֹהַּ וְהוֹלְכִים לְמָקוֹם נָמוּךְ, אַף דִּבְרֵי תוֹרָה אֵין מִתְקַיְּמִין אֶלָּא בְּמִי שֶׁדַּעְתּוֹ שְׁפָלָה, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁעוֹמְדִים לְיַד הַמַּיִם שֶׁהֵם מְקוֹם טָהֳרָה, וְשׁוֹפְכִים לְבָּם כַּמַּיִם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַרְבִּים שָׁם בִּתְפִלּוֹת, תְּחִינוֹת וּבַקָּשׁוֹת, שֶׁיִּמְחֹל לָנוּ עַל חַטֹּאתֵינוּ, וּמְקַבְּלִים עָלֵינוּ לְבַטֵּל אֶת הַגְּאוּת וְהַיְּשׁוּת מֵאִתָּנוּ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִהְיֶה כֵּלִי לְקַבֵּל בּוֹ אֶת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, וְאֵין מַיִם אֶלָּא תּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה נה, א): "הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם" (בָּבָא קַמָּא

יז). וְכֵן־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מְבַטֵּל אֶת הַיְּשׁוּת וְהַגַּאוּת שֶׁלּוֹ, יָכוֹל לְקַבֵּל תּוֹרָה וְלִלְמֹד תּוֹרָה וּלְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, כִּי מַנְמִיךְ אֶת עַצְמוֹ, שֶׁזֶּה סוֹד מַיִם שֶׁיּוֹרְדִים לְמָקוֹם נָמוּךְ מְאֹד, וּבָזֶה שֶׁעוֹמְדִים עַל יַד הַמַּיִם, וְשׁוֹפְכִים לֵב כַּמַּיִם, גּוֹרְמִים נַחַת רוּחַ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ה): מִתְּחִלַּת בְּרִיאָתוֹ שֶׁל עוֹלָם לֹא הָיָה קִלּוּסוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹלֶה אֶלָּא מִן הַמַּיִם, כָּךְ עַכְשָׁו כְּשֶׁבָּאִים אֶל הַמַּיִם וּמְקַלְסִים לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַמַּיִם, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְחָלִים כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק יח): מַה הַמַּיִם הַלָּלוּ קוֹרֵת רוּחַ הֵם לְכָל בָּאֵי עוֹלָם בֵּין בִּימוֹת הַחַמָּה וּבֵין בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים, כָּךְ יִהְיֶה הָאָדָם עוֹשֶׂה קוֹרֵת רוּחַ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא; כָּךְ עַכְשָׁו נְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ מֵהַיּוֹם, וָהָלְאָה לִהְיוֹת תָּמִיד דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְמוֹ שֶׁהַמַּיִם מְטַהֲרִים אֶת הָאָדָם מִכָּל מִינֵי טֻמְאוֹת, כְּמוֹ־כֵן עַכְשָׁו בָּזֶה שֶׁאָמַרְנוּ תְּפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת עַל יַד הַמַּיִם, וְזָרַקְנוּ אֶת הָעֲוֹנוֹת לְתוֹךְ הַמַּיִם, עַל־יְדֵי־זֶה

יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לִזְכֻיּוֹת, וְנִזְכֶּה לִהְיוֹת נְקִיִּים וּטְהוֹרִים כָּל הַשָּׁנָה.

ב.

בְּנִי, בְּנִי! עַכְשָׁו אַחַר סֵדֶר הַתַּשְׁלִיךְ מִנְהַג אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד, וּמַרְבִּים בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וּבְרִקּוּדִים, כִּי עַכְשָׁו הִיא הַשִּׂמְחָה וְהָרִקּוּדִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁל הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה, כִּי עַד אַחַר תַּשְׁלִיךְ נוֹהֲגִים לֹא לִרְקֹד, אֲבָל עַכְשָׁו אַחַר סֵדֶר אֲמִירַת הַתַּשְׁלִיךְ שֶׁנִּתְקַנִּים: "וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם", רוֹקְדִים בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וּבִמְחִיאַת כַּפַּיִם, שֶׁהִיא הַמְתָּקַת הַדִּינִים (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן י'), וּמְאִירִים בָּזֶה בְּיוֹתֵר, כִּי אָנוּ בְּטוּחִים בְּחַסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ וּבְכֹחוֹ הַגָּדוֹל שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, וּבְכֹחַ כָּל הַצַּדִּיקִים הַיּוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁבְּוַדַּאי נִכָּתֵב וְנֶחְתָּם בְּסִפְרָן שֶׁל צַדִּיקִים גְּמוּרִים; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי, לְהִצְטָרֵף אֶל הַשִּׂמְחָה וְהָרִקּוּדִים, וְתִרְקֹד מֵרֹב שִׂמְחָה בְּיַחַד עִם כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כִּי בֶּאֱמֶת זֶה עִקַּר הַשִּׂמְחָה, שֶׁזָּכוּ פְּעֻלּוֹת מְשֻׁנּוֹת לְהִתְאַחֵד בְּאַחְדוּת הַפְּשׁוּטָה (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ב'),

וְשִׂכְלִיִּים פְּרָטִיִּים נִכְלָלִים בְּשֵׂכֶל הַכּוֹלֵל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא), שֶׁזֶּה עִקַּר הַשִּׂמְחָה, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁנִּכְלָלִים יַחַד כָּל הַנְּפָשׁוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֵׂית שִׂמְחָה, בְּסוֹד (מִשְׁלֵי יג, ט): ״אוֹר צַדִּיקִים יִשְׂמָח״, כִּי כְּשֶׁנִּכְלָלִים יַחַד נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל אֶחָד נִקְרָא נֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי כ, כז): ״נֵר ה׳ נִשְׁמַת אָדָם״, וּכְשֶׁנִּכְלָלִים כָּל הַנֵּרוֹת בְּיַחַד, נַעֲשֶׂה מִזֶּה אוֹר גָּדוֹל, שֶׁזֶּה אוֹר צַדִּיקִים יִשְׂמָח, כִּי אֵין עוֹד שִׂמְחָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ שֶׁכָּל הָאֲבָנִים נִתְאַחֲדִים בְּאֶבֶן שְׁתִיָּה, שֶׁמִּשָּׁם הֻשְׁתְּתָה הָעוֹלָם, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (שְׁמוּאֵל־א ב, ח): ״כִּי לַה׳ מְצוּקֵי אֶרֶץ וַיָּשֶׁת עֲלֵיהֶם תֵּבֵל״, שֶׁהֵם הַצַּדִּיקִים שֶׁעֲלֵיהֶם נִשְׁתְּתָה הָעוֹלָם (יוֹמָא לח:), כִּי עַד עַכְשָׁו הָיוּ הָאֲבָנִים פְּרוּדוֹת וּמְפֻזָּרוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֵיכָה ד, א): ״תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת״, וְעַכְשָׁו שֶׁבָּאוּ כֻּלָּם יַחַד, וְנִכְלָלִים בְּתוֹךְ צַדִּיק הַדּוֹר, אֵין לְךָ עוֹד שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מִשִּׂמְחָה זוֹ; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, לְרַקֵּד מֵרֹב שִׂמְחָה, שֶׁזָּכִיתָ לְהִתְוַעֵד יַחַד עִם אֲנָשַׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים. וְהַשִּׂמְחָה הַזּוֹ תַּמְשִׁיךְ עַל כָּל הַשָּׁנָה, כִּי הָעִקָּר הִיא שִׂמְחָה, וְתֵכֶף־וּמִיָּד שֶׁהָאָדָם

רוֹצֶה לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר, עֲבֵרָה גְּדוֹלָה כְּשֶׁהוּא בְּעַצְבוּת (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן מח); וְעַל־כֵּן זוֹהִי מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וּלְהִתְגַּבֵּר לְהַרְחִיק אֶת הָעַצְבוּת בְּכָל כֹּחוֹ (שָׁם, סִימָן כד), וְלָכֵן דַּיְקָא עַכְשָׁו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אַחַר שֶׁזָּרַק מֵעַל עַצְמוֹ אֶת הָעֲוונוֹת לְתוֹךְ הַמַּיִם, רָאוּי לְשַׂמֵּחַ בְּיוֹתֵר וּלְהַמְשִׁיךְ אֶת הַשִּׂמְחָה הַזּוֹ עַל כָּל הַשָּׁנָה.

ג.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל נָהַג לוֹמַר תּוֹרָה בֵּין הָעַרְבַּיִם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁזֶּה הָיָה אֵצֶל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים הַנֶּאֱהָדָה הָעִקָּרִית שֶׁאֵלֶיהָ בָּאוּ לְקַבֵּל הַנְהָגָה וְהַדְרָכָה מֵרַבֵּנוּ זַ״ל עֵצוֹת וְהִתְחַזְּקוּת אֵיךְ לְהַתְחֵיל מַעֲמָד כָּל הַשָּׁנָה, שֶׁזֶּה כְּלַל הַתּוֹרוֹת הָאֲרֻכּוֹת הַמּוּבָאוֹת בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְכֵן מוֹהֲרַנ״תְ זַ״ל הִתְנַהֵג כָּךְ, וּבֵאֵר בַּאֲרִיכוּת אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וְחִדֵּשׁ חִדּוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים, הֲלֹא הֵם נִדְפָּסִים בְּסִפְרֵי לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, כִּי עַכְשָׁו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ בֵּאוּרֵי הַתּוֹרָה (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, דְּבָרִים

הַנּוֹהֲגִים בַּפִּסְקָה הֲלָכָה ד׳, אות ג׳), שֶׁזֶּה סוֹד הַתּוֹרוֹת שֶׁאוֹמְרִים הַצַּדִּיקִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּעֵת שֶׁמִּתְקַבְּצִים אֲלֵיהֶם, וְכֵן נוֹהֲגִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לַחֲזֹר אָז מַאֲמַר מִסִּפְרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמְחַדְּשִׁים בָּזֶה חִדּוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים מְאֹד מְאֹד; וְלָכֵן רְאֵה אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהִצְטָרֵךְ אֶל קִבּוּץ קָדוֹשׁ כָּזֶה שֶׁמְּדַבְּרִים שָׁם דִּבּוּרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמְבָאֲרִים אֶת תּוֹרָתוֹ לְעֻבְדָּה וּלְמַעֲשֶׂה, וּבְחַר לְךָ מִבֵּין כָּל הַתַּלְמִידִים תַּלְמִיד אֶחָד שֶׁתּוּכַל לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ עֲצוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, שְׁלוּחִין, הֲלָכָה ה׳, אות יב), כִּי בְּוַדַּאי נִשְׁאֲרוּ תַּלְמִידִים וְתַלְמִידֵי תַּלְמִידִים וְכוּ׳, שֶׁיְּכוֹלִים לְהַסְבִּיר אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וְאֶת רוּחַ קָדְשׁוֹ, וּצְרִיכִים לְהַאֲמִין שֶׁבְּוַדַּאי נִמְצָאִים אֶחָד אוֹ רַבִּים שֶׁהֵם תַּלְמִידִים שֶׁקִּבְּלוּ תּוֹרָתוֹ וּדְרָכָיו וַעֲצוֹתָיו וּרְמָזָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁיְּכוֹלִים לְהַחֲיוֹת אֶת הַכֹּל, כִּי אֵין דּוֹר יָתוֹם, וּבְוַדַּאי לֹא נִסְתַּלֵּק הַצַּדִּיק, עַד שֶׁהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה שֶׁהֵם הַתַּלְמִידִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁלּוֹ, שֶׁהֵם הַחֲלִיפוֹת שֶׁלּוֹ, שֶׁכְּשֶׁהֵם מְגַלִּים תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, הוּא מִתְלַבֵּשׁ בְּדִבְרֵיהֶם, וְהוּא חַי מַמָּשׁ; וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, רְאֵה לְהִצְטָרֵךְ רַק אֶל אֶחָד

שֶׁמְּדַבֵּר לְעֻבְדָּה וּלְמַעֲשֶׂה, וּמְחַזֵּק וּמְאַמֵּץ אוֹתְךָ לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְשֶׁתְּזַכֶּה כָּל הַשָּׁנָה לְטוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי, לָקוּם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת וּלְהִתְפַּלֵּל אָז וּלְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן תִּתְפַּלֵּל הַתְּפִלּוֹת: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, מַעֲרִיב, בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה וּבְמְנָיָן, וְתַתְמִיד בְּיוֹתֵר בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתִזְכֶּה לִהְיוֹת בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, הֲלָכוֹת, אַגָּדוֹת, בְּרַיְיתוֹת וְתוֹסֶפְתּוֹת, וּתְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה כָּל הַשָּׁנָה, וְתַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ עַל עַצְמְךָ תָּמִיד נֹעַם, עֲרֵבוּת, יְדִידוּת, זִיו, חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, וְכָל זֶה תְּקַבֵּל אֵצֶל זֶה מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁיָּכוֹל לַחֲזֹר וּלְבָאֵר הֵיטֵב הֵיטֵב אֶת תּוֹרוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתִבְרַח מְאֹד מְאֹד מִכָּל מִינֵי שַׁקְרָנִים וּצְבוּעִים וּמְפוּלִיטִיקָה שֶׁל שֶׁקֶר, כִּי הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ, הַדְבֵּק אֶת עַצְמְךָ רַק אֶל יְרֵאִים אֲמִתִּיִּים, וְתַעֲשֶׂה אֶת עַצְמְךָ כְּאַסְקֶפָּה הַנִּדְרֶסֶת, וּתְקַבֵּל דִּבּוּרֵיהֶם בְּתָמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת. וְהָעִקָּר שֶׁתּוֹצִיא לְעַצְמְךָ עֵצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת,

אֵיךְ שֶׁתַּתְחִיל מֵהַשָּׁנָה לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר, וְאָז נָכוֹן יִהְיֶה לִבְךָ וּבָטוּחַ, שֶׁבְּוַדַּאי תְּקַבֵּל הִתְחַזְּקוּת וְהִתְעוֹרְרוּת כָּזוֹ שֶׁתִּשָּׁאֵר אֶצְלְךָ הָרְשִׁימוּ לְכָל הַשָּׁנָה. וְאַל יֵקַל בְּעֵינֶיךָ דָּבָר זֶה, כִּי בְּכָל מָקוֹם שֶׁמִּתְקַבְּצִים יְרֵאִים וּשְׁלֵמִים, מִתְחַבְּרִים אֲלֵיהֶם גַּם שְׁלוּחֵי הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ו׳): הַאי דּוֹחֲקָא דְּהַוָה בְּכַלָּא מִינַיְיהוּ, כִּי הֵם תָּמִיד נִמְצָאִים שָׁם, הֲנֵי בִּרְכֵי דְּשָׁלְהֵי מִינַיְיהוּ הוּא, כִּי הֵם אֲשֶׁר שׁוֹבְרִים אֶת הָאָדָם, וּמַחֲלִישִׁים דַּעְתּוֹ, וְהֲנָהוּ מָאנֵי דְּרַבָּנָן דְּבָלוּ מֵחוּפְיָא דִּידְהוּ, כָּל הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁבָּאִים בֵּין הַתַּלְמִידִים עַד שֶׁמִּתְקָרְעִים מַלְבּוּשֵׁיהֶם, הַכֹּל מֵהַסִּטְרָא אַחֲרָא שְׁלוּחֵי הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לִסְבֹּל לְרָאוֹת, אֵיךְ שֶׁיֵּשׁ קִבּוּץ נִפְלָא הָרוֹצִים וַחֲפֵצִים רַק אֶת הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית; וְעַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי, מַה לְּפָנֶיךָ, וְתִבְרַח מִכָּל מִינֵי לֵצִים, שׁוֹעֲלִים קְטַנִּים מְחַבְּלִים בַּכְּרָמִים, וּתְחַפֵּשׂ רַק אַחַר הַתַּכְלִית הָאֲמִתִּית, אַחַר הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁמְּאֹד מְאֹד הִזְהִירָנוּ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר הָרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ שֶׁלּוֹ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ח׳); וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לִבְרֹחַ מִכָּל אֵלֶּה

הַלֵּיצָנִים הַמִּסְתּוֹבְבִים בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְתָרוּץ וְתִבְרַח רַק אֶל קִבּוּץ רְצִינִי, שֶׁאֵינָם חֲפֵצִים בְּשׁוּם הֶבֶל מֵהֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְכָל מְגַמָּתָם הִיא רַק תּוֹרָה וּתְפִלָּה וַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּלְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וּלְהָפִיץ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל, רַק בֵּינֵיהֶם תִּסְתּוֹבֵב עַכְשָׁו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְכֵן כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ, וְאָז דַּיְקָא תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ תָּמִיד.

סֵדֶר תְּפִלַּת
עַרְבִית וְשַׁחֲרִית לְיוֹם הַשֵּׁנִי

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, שֶׁרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא שְׁנֵי יָמִים, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (עֵרוּבִין מ:): שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הֵם מִתַּקָּנַת נְבִיאִים הָרִאשׁוֹנִים, כִּי שְׁנֵי יְמֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הֵם כְּיוֹמָא אַרִיכְתָּא דַּמְיָא (בְּיצָה ד:), וְעַל־כֵּן אוֹתָהּ הַהִתְעוֹרְרוּת שֶׁהָיְתָה עָלֶיךָ בְּלֵיל רִאשׁוֹן, תִּתְעוֹרֵר גַּם בְּלֵיל שֵׁנִי, כִּי רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא יוֹמָא אַרִיכְתָּא, הוּא סוֹד

לְמַעְלָה מִן הַזְּמַן, שֶׁהוּא יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ אָרֹךְ (לקוטי־הלכות, ציצית, הֲלָכָה ג׳, אות טז), וְעַל־כֵּן שְׁנֵי הַיָּמִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא יוֹמָא אֲרִיכְתָּא, בָּאִים לְרַמֵּז לָאָדָם, שֶׁיֵּדַע אֲשֶׁר כָּל הַיָּמִים קְשׁוּרִים לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְעַל־כֵּן נִקְרָא רֹאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַזִּכָּרוֹן, שֶׁזּוֹכְרִין בְּעֶלְמָא בְּאָתֵי (לקוטי־מוהר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נד), שֶׁזּוֹ שְׁלֵמוּת הַדַּעַת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֵּל הַזְּמַן, כִּי אָז בִּתְחִילַת הַשָּׁנָה מַעֲלִין כָּל הַזְּמַן לִתְחִילַת הַזְּמַן, שֶׁשָּׁם סוֹד בְּטוּל הַזְּמַן (לקוטי־הלכות, ראש הַשָּׁנָה הֲלָכָה ה׳, אות יג), לְהוֹרוֹת שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהַזְּמַן בְּעַצְמוֹ הוּא בְּרִיאָה שֶׁהִלְבִּישׁ עַצְמוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּתוֹךְ הַזְּמַן, שֶׁמִּשָּׁם נִתְהַוִּים הַיָּמִים וְהַשָּׁעוֹת וְהָרְגָעִים. אֲבָל בֶּאֱמֶת צְרִיכִין לָדַעַת, כִּי הַכֹּל לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם וּלְמַעְלָה מִן הַזְּמַן, שֶׁהוּא סוֹד גִּלּוּי דַּעַת מָשִׁיחַ, שֶׁיִּגָּלֶה אִיךְ שֶׁכָּל הַשִּׁבְעִים שָׁנָה אֵינָם עוֹלִים אֶלָּא כְּרֶבַע שָׁעָה (לקוטי־מוהר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן סא), וְעַל־כֵּן אָסוּר לִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל, אֶלָּא לְקַשֵּׁר אֶת כָּל הַחַיִּים אֶל לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם וּלְמַעְלָה מִן הַזְּמַן, וּבָזֶה אָנוּ עוֹסְקִים

עַכְשָׁו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהֵם שְׁנֵי יָמִים נִפְרָדִים, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן נִקְרָאִים יוֹמָא אַרִיכְתָּא, לְהוֹרוֹת וּלְגַלּוֹת אֵיךְ שֶׁכָּל הַיָּמִים קְשׁוּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהֵם לְבוּשִׁים לְגַבֵּי הָאוֹר אֵין סוֹף; וְעַל־כֵּן אַהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, גַּם בְּלֵיל שֵׁנִי וּבְיוֹם הַשֵּׁנִי, תְּעוֹרֵר וְתִתְחַזֵּק בְּהִתְעוֹרְרוּת וּבְהִתְחַזְּקוּת עֲצוּמָה בְּדִיּוּק כְּמוֹ הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן, כִּי הֵם כְּיוֹמָא אַרִיכְתָּא דְּמְיָא, וְעַל־כֵּן כָּל הָעֲבוֹדוֹת וְהַהִתְעוֹרְרוּת וְהַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ וְהַשְׂמָחוֹת וְהַבְּכִיּוֹת שֶׁהָיוּ לְךָ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, תְּעוֹרֵר גַּם בְּיוֹם שֵׁנִי, וְזֶה יִתֵּן לְךָ כֹּחַ וְהִתְחַזְּקוּת עֲצוּמָה לְכָל הַשָּׁנָה, לֵידַע שֶׁכָּל הַיָּמִים קְשׁוּרִים וּמְשֻׁלָּבִים זֶה בָּזֶה.

סֵדֶר קְרִיאַת הַתּוֹרָה לַיּוֹם הַשֵּׁנִי

בְּיוֹם שֵׁנִי דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה קוֹרִין אֶת פָּרָשַׁת הָעֲקֵדָה, כִּי קְרִיאַת וְהַזְּכָרַת פָּרָשַׁת הָעֲקֵדָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא לְעוֹרֵר זְכוּתוֹ שֶׁל יִצְחָק אָבִינוּ, אַף שֶׁהָיָה תַּקֶּף הַדִּין סוֹד פַּחַד יִצְחָק, אַף־עַל־פִּי־כֵן עַל־יְדֵי מְסִירוּת נַפְשׁוֹ שֶׁמָּסַר אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי לָאֵין סוֹף

בָּרוּךְ הוּא, וְהָיָה מוּכָן וּמְזֻמָּן לְהִשָּׁחֵט בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, נִמְתָּק הַדִּין מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ־כֵן כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי חֶטְאָיו וַעֲוֹנוֹתָיו הַמְרֻבִּים, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה הִמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ דִּינִים קָשִׁים, אֲשֶׁר לְפִי תֹּקֶף דִּינוֹ אִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּתְקַיֵּם הָעוֹלָם, כִּי חָטָא וְהִשְׁחִית הַרְבֵּה בָּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עִם כָּל זֹאת הָעֵצָה הַיְעוּצָה הִיא רַק לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאַיִן סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְלִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ מְסִירוּת נֶפֶשׁ גְּדוֹלָה, שֶׁזֶּה סוֹד הָעֲקֵדָה, עֲקֵדַת יִצְחָק (לקוטי־הלכות, תְּפִלַּת עַרְבִית, הֲלָכָה ד׳, אות טו), וְלָכֵן דַּיְקָא בְּיוֹם שֵׁנִי קוֹרְאִין פָּרָשַׁת הָעֲקֵדָה, לְהוֹרוֹת וּלְגַלּוֹת לָאָדָם, שֶׁאֲפִלּוּ שֶׁעָשָׂה כְּבָר מַה שֶּׁעָשָׂה, עִם כָּל זֹאת עֲדַיִן יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה טוֹבָה לְתַקֵּן הַכֹּל, אִם רַק יִמְסֹר נַפְשׁוֹ עַל קִדּוּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה יִצְחָק אָבִינוּ שֶׁהָיָה תֹּקֶף הַדִּין, אַף־עַל־פִּי־כֵן הָיָה מוּכָן לְהִשָּׁחֵט עַל קִדּוּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הִמְתִּיק אֶת הַדִּין, כְּמוֹ־כֵן כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל שֶׁמְּסַבֵּב בְּדִינִים, אִם יְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ מְסִירוּת נֶפֶשׁ אֲמִתִּית, אָז יִמְחֲלוּ לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, כַּמּוּבָא בַּכַּוָּנוֹת (נִפְלָאוֹת אַפַּיִם), בְּסוֹד (תְּהִלִּים כה, א): ״לְדָוִד אֵלֶיךָ ה׳ נַפְשִׁי

אֶשָּׂא", כִּי פָּרָשַׁת הָעֲקֵדָה שֶׁקּוֹרִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, עַל־יְדֵי־זֶה עִקַּר הַמְתָּקַת הַדִּינִים, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיכִים חֲסָדִים לְהוֹרוֹת וּלְגַלּוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד עֵצוֹת, אֵיךְ לָצֵאת מֵהַסְּבָךְ שֶׁנִּסְתַּבֵּךְ בּוֹ (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, מַתָּנָה, הֲלָכָה ה', אוֹת נח); וְלָכֵן בְּעֵת קְרִיאַת פָּרָשַׁת הָעֲקֵדָה תִּתְעוֹרֵר מְאֹד גַּם אַתָּה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ מְסִירוּת נֶפֶשׁ אֲמִתִּית, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִמְחֹל לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּתְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ לְהִתְפַּלֵּל הַיּוֹם וְכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה בְּמְסִירוּת נֶפֶשׁ גְּדוֹלָה, כִּי (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, תְּפִלָּה, הֲלָכָה ה', אוֹת ב'): הַזְּכָרַת זְכוּת עֲקֵדַת יִצְחָק בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּבְכָל יוֹם בִּימֵי הַשָּׁנָה הוּא סוֹד הַזְּכָרַת הַשְׁבוּעָה לָאָבוֹת שֶׁנִּשְׁבַּע לָהֶם, שֶׁלֹּא יַעֲזֹב אֶת בְּנֵיהֶם, וְכָל זֶה נַעֲשָׂה עַל־יְדֵי תְּפִלָּה בְּכֹחַ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פד), כִּי עַל־יְדֵי תְּפִלָּה בְּכֹחַ נִתְחַדֵּשׁ הַשְׁבוּעָה לָאָבוֹת. וְכֵן הַפְּטָרַת הַיּוֹם קוֹרְאִין וּמַזְכִּירִין לָאָדָם, שֶׁאֲפִלּוּ שֶׁנָּפַל לְמָקוֹם שֶׁנָּפַל, וְהוּא רָחוֹק מְאֹד, עַל־כָּל־פָּנִים אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בִּירְמְיָה פֶּרֶק לא: "מֵרָחוֹק הֹוָי"ה נִרְאָה לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךָ

עַל־כֵּן מְשַׁכְּתִיךְ חָסֶד״, כִּי אֲפִלּוּ שֶׁאָדָם רָחוֹק בְּתַכְלִית הָרִחוּק, עֲדַיִן חַסָדָיו יִתְבָּרַךְ גְּדוֹלִים עָלָיו, וְאָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ, ״עוֹד אֶבְנֵךְ וְנִבְנֵית בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל״ וְגוֹ׳ ״הִנְנִי מֵבִיא אוֹתָם מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְקִבַּצְתִּים מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ״ וְגוֹ׳, ״וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאוּם הַוָי״ה וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם״ וְגוֹ׳, ״הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים, כִּי מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ זָכֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל־כֵּן הָמוּ מֵעַי לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם הַוָי״ה״, כִּי כָל הַהַפְטָרָה סוֹבֶבֶת מִגֹּדֶל הַהִתְחַזְּקוּת שֶׁשּׁוֹאֲבִים אֵצֶל הַצַּדִּיקִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, וְאָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, וַאֲפִלּוּ שֶׁהוּא הַגָּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים, כִּי עֲדַיִן לֹא אָבְדָה תִּקְוָתוֹ, וְתָמִיד יְכוֹלִים לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי גֹּדֶל כֹּחַ הַצַּדִּיק הָאֱמֶת אֲשֶׁר יוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן א׳), וְיָכוֹל לָדוּן אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְכַף זְכוּת וּלְהוֹצִיאוֹ מֵעֲוֹנוֹתָיו הַמְרֻבִּים, וּלְהַמְשִׁיךְ עָלָיו שָׁנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה.

סֵדֶר תְּקִיעַת שׁוֹפָר וּתְפִלַּת מוּסָף וּתְפִלַּת מִנְחָה לַיּוֹם הַשֵּׁנִי

בְּנִי, בְּנִי! מוּבָא בִּכְתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל, שֶׁהַיּוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה נִקְרָא דִּינָא קַשְׁיָא, וְיוֹם הַשֵּׁנִי נִקְרָא דִּינָא רַפְיָא, לְהוֹרוֹת לָאָדָם אַף שֶׁבַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן הוּא דִּינָא קַשְׁיָא, יְכוֹלִים לְהַמְתִּיקוֹ עַל־יְדֵי הַתְּפִלּוֹת וְהַתְּקִיעַת שׁוֹפָר שֶׁמְּעוֹרְרִים מְאֹד מְאֹד אֲלֵיהֶם יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵין לְךָ דָּבָר שֶׁעוֹמֵד נֶגֶד הַתְּשׁוּבָה (יְרוּשַׁלְמִי פֵּאָה א, א), וּכְשֶׁאָדָם שָׁב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, הוּא כּוֹרֵת אֶת כָּל גְּזֵרֵי הַדִּינִים מֵעָלָיו, שֶׁעַל זֶה מְרַמְּזִ הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ תֹּקֶף דִּינָא קַשְׁיָא, יְכוֹלִים לְהַמְתִּיק אֶת הַדִּין הַקָּשֶׁה. וְיוֹם שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה נִקְרָא דִּינָא רַפְיָא, הֵינוּ אַף שֶׁכְּבָר נִמְתַּק הַדִּין, עֲדַיִן נִשְׁאֲרוּ עוֹד דִּינִים עַל הָאָדָם, שֶׁעָלָיו לְמַתֵּק אֶת הַדִּינִים הָאֵלּוּ עַל־יְדֵי סֵדֶר תְּקִיעַת שׁוֹפָר וּתְפִלַּת מוּסָף, וְהַכֹּל לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם עַל עִנְיַן הִתְחַדְּשׁוּת, שֶׁיְּחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, כִּי דָּבָר זֶה לִמֵּד אוֹתָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהָעִקָּר הוּא

הִתְחַדְּשׁוּת, לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה מַצְלִיחִים לְהַמְתִּיק כָּל הַדִּינִים מֵעַצְמוֹ, כִּי אֲפִלּוּ שֶׁעָשָׂה אֶתְמוֹל אֶת כָּל הָעֲבוֹדוֹת הַכִּי קָשׁוֹת, וּבָכָה בִּבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת, וְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, עִם כָּל זֹאת צְרִיכִין לָדַעַת, שֶׁהַיּוֹם צְרִיכִין לְהִתְחַדֵּשׁ בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, וְזֶה נִתְּנַת כֹּחַ עַל כָּל הַשָּׁנָה, שֶׁלֹּא יֹאמַר הָאָדָם, מֵאַחַר שֶׁאֶתְמוֹל הִתְפַּלַּלְתִּי בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, וּבָכִיתִי בִּבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהִתְבּוֹדַדְתִּי וְעָשִׂיתִי תְּשׁוּבָה, וְהִמְתַּקְתִּי אֶת כָּל הַדִּינִים הַקָּשִׁים מֵעָלַי, עַל־כֵּן עָלַי כְּבָר לְהַפְסִיק, עַל זֶה בָּא לְרַמֵּז יוֹם שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא דִּינָא רַפְיָא, שֶׁאַף שֶׁיִּהְיֶה נִדְמֶה לוֹ שֶׁכְּבָר נִמְתַּק הַדִּין, עִם כָּל זֹאת צְרִיכִין לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ וּלְהִתְפַּלֵּל בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, וּלְהִתְבּוֹדֵד וְלָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, כְּאִלּוּ עֲדַיִן לֹא הִתְחִיל כְּלָל, וְזֶה סוֹד הַהַצְלָחָה שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁהִצְלִיחוּ בְּחַיֵּיהֶם, שֶׁתָּמִיד חִדְּשׁוּ אֶת עַצְמָם, וְעָשׂוּ תְּשׁוּבָה עַל תְּשׁוּבָה הָרִאשׁוֹנָה (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳), כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה זָכוּ לְהַגִּיעַ לְמַדְרֵגוֹת עֶלְיוֹנוֹת וְהַשָּׂגוֹת

גְּבוֹהוֹת עַד מְאֹד, וְתָמִיד חִדְּשׁוּ עַצְמָם בְּהִתְחַדְּשׁוּת חֲדָשָׁה, וְלֹא אָמְרוּ, מֵאַחַר שֶׁאִתְמוֹל כְּבָר הִשְׂקַעְנוּ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּתְשׁוּבָה וּבִתְפִלָּה וּבִצְעָקָה וּבְקוֹל שׁוֹפָר, וְהִמְתַּקְנוּ אֶת כָּל הַדִּינִים הַקָּשִׁים, עַל־כֵּן אוּלַי כְּבָר מַסְפִּיק?! לָזֹאת בָּא יוֹם הַשָּׁנִי שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, לְגַלּוֹת שֶׁצָּרִיךְ לְחַדֵּשׁ עַצְמוֹ לַעֲשׂוֹת עוֹד פַּעַם כָּל הָעֲבוֹדוֹת שֶׁעָשָׂה אֶתְמוֹל, הֵן תְּפִלַּת שַׁחֲרִית וּקְרִיאַת הַתּוֹרָה וּתְקִיעַת שׁוֹפָר וּתְפִלַּת מוּסָף וּתְפִלַּת מִנְחָה וכו׳, הַכֹּל לְגַלּוֹת וּלְהוֹרוֹת לָנוּ דֶּרֶךְ חֲדָשָׁה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁצָּרִיךְ לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, וְהָעֲבוֹדָה צְרִיכָה לִהְיוֹת בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ, כְּאִלּוּ אַף פַּעַם לֹא עָשָׂה אֶת הָעֲבוֹדָה הַזּוֹ, וְזֶה הַלִּמּוּד הָעָמֹק שֶׁקִּבְּלוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא ״עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ״ (קֹהֶלֶת ז, כד). וְעַל־כֵּן אָמַר עַל עַצְמוֹ (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן רמז): חִדּוּשׁ כָּמֹנִי עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, הֵינוּ שֶׁכָּל הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, הוּא לִמּוּד שֶׁל הִתְחַדְּשׁוּת, לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, וְכָל זְמַן שֶׁאֵין הָאָדָם מְקַבֵּל אֶת הַנְהָגָה זוֹ, לְחַדֵּשׁ עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ, אֲפִלּוּ שֶׁעָשָׂה כְּבָר אֶת כָּל הָעֲבוֹדוֹת הַכִּי

קָשׁוֹת, עֲדַיִן לֹא הִתְחִיל כְּלָל לְהִכָּנֵס אֶל תּוֹךְ הַקְּדֻשָּׁה, וְעַל זֶה בָּא לְרַמֵּז יוֹם הַשֵּׁנִי שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, לָדַעַת שֶׁצְּרִיכִין לְחַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ לַעֲשׂוֹת בְּדִיּוּק אוֹתָן הָעֲבוֹדוֹת שֶׁעָשָׂה אֶתְמוֹל, וּבְתוֹסֶפֶת חִדּוּשׁ יוֹתֵר גְּדוֹלָה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֶת הַלִּמּוּד הַזֶּה, וְהוֹלֵךְ עִמּוֹ כָּל הַשָּׁנָה, שֶׁאָז בְּוַדַּאי יִכָּנֵס לָבֶטַח אֶל תּוֹךְ הַקְּדֻשָּׁה; אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא.

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

סוֹד ה' לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם זֶה שְׁמוֹ נָאוֹר לִי

ברסלב

תִּקּוּן נוֹרָא וְעָצוּם מְאֹד מְאֹד
לְכְלָלִיּוּת הַחֲטָאִים
וְהוּא פְּגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִצְלָן

וְכֹחוֹ גָּדוֹל מְאֹד גַּם לְפַרְנָסָה וּלְהַצְלָחָה
בְּכָל הָעִנְיָנִים בְּעֶשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת
אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֹּאמְרוֹ בְּכָל יוֹם

תִּיקּוּן הַכְּלָלִי

יְסוֹד, תִּקְנוֹ, גָּלּוֹ וְעָנָה לְפָרְסְמוֹ לְכָל יִשְׂרָאֵל
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא עֶלְיָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּינוּ

רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

הוּבָא לְדְפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עִיר"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

מְבֹאָר בִּלְקוּטֵי מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ר״ה, אֲשֶׁר הַקְּלִפָּה הַמַּחְטֶאת אֶת הָאָדָם בְּפֹגֶם הַבְּרִית נִקְרֵאת לִילִית אֲשֶׁר מִסְפַּר שְׁמָהּ עִם חֲמֵשׁ הָאוֹתִיּוֹת עוֹלֶה כְּמִסְפַּר תְּהִלִּים, כִּי יֵשׁ כֹּחַ בָּאֲמִירַת תְּהִלִּים לְהוֹצִיא אֶת הַטִּפָּה מֵהַקְּלִפָּה שֶׁלְּקָחָה אוֹתָהּ וּתְהִלִּים גִּימַטְרִיָּא שְׁמוֹת **אֵ״ל אֱלֹהִים** בְּמִלּוּאָם כָּזֶה: **אל״ף למ״ד, אל״ף למ״ד ה״י יו״ד מ״ם.**

וְיֵשׁ עֲשָׂרָה מִינֵי זְמָרָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת הָעֲשָׂרָה לְשׁוֹנוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם סֵפֶר תְּהִלִּים, וְיֵשׁ כֹּחַ בְּכָל לָשׁוֹן וְלָשׁוֹן שֶׁל הָעֲשָׂרָה לְשׁוֹנוֹת לְבַטֵּל כֹּחַ הַקְּלִפָּה לִילִית, וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר עֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים דַּיְקָא. וְלָכֵן כְּשֶׁתֹּאמַר אֶת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים, תְּכַוֵּין אֶת שְׁנֵי שֵׁמוֹת אֵלּוּ, **אֵ״ל אֱלֹהִי״ם,** בְּמִלּוּאָם כָּזֶה: **אל״ף למ״ד, אל״ף למ״ד ה״י יו״ד מ״ם** וְעַל־יְדֵי־זֶה תְּתַקֵּן אֶת חֲטָאֶיךָ.

* * *

וְהַמָּקוֹם הַנָּכוֹן לְכָוְנָם הוּא בְּאָמְרָךְ מִזְמוֹר ע״ז בְּפָסוּק: ״קוֹלִי **אֶל אֱלֹהִים** וְאֶצְעָקָה, קוֹלִי **אֶל אֱלֹהִים** וְהַאֲזִין אֵלָי״.

* * *

תְּהִלִּים רָאשֵׁי־תֵּבוֹת **תִּקּוּן הַבְּרִית לוֹמַר יו״ד מִזְמוֹרִים.**

הַקְדָּמָה

אִיתָא בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳ סִימָן ר״ה וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: תִּקּוּן לְמִקְרֵה־לַיְלָה. רַחֲמָנָא לִצְלַן, לוֹמַר עֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁאֵרַע לוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי יֵשׁ כֹּחַ בַּאֲמִירַת תְּהִלִּים לְהוֹצִיא הַטִּפָּה מֵהַקְּלִפָּה שֶׁלָּקְחָה אוֹתָהּ, כִּי ״תְּהִלִּים״ בְּגִימַטְרִיָּא ״לִילִית״ עִם הֶחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁמָהּ, שֶׁהִיא הַמְמַנָּה עַל זֶה, כַּיָּדוּעַ. וְצָרִיךְ לְכַוֵּן בִּשְׁעַת אֲמִירַת תְּהִלִּים, שֶׁ**תְּהִלִּים** בְּגִימַטְרִיָּא **תפה**, שֶׁהוּא מִכְנָן כְּמִסְפַּר הַשְּׁנֵי שֵׁמוֹת **אֵל אֱלֹהִים** בְּמִלּוּאוֹ כָּזֶה: **אל״ף למ״ד, אל״ף למ״ד ה״י יו״ד מ״ם**, שֶׁעַל־יְדֵי הַשְּׁנֵי שֵׁמוֹת אֵלּוּ יוֹצְאָה הַטִּפָּה מֵהַקְּלִפָּה, כִּי הַטִּפָּה הִיא בְּחִינַת חֶסֶד וּגְבוּרָה, כַּיָּדוּעַ, כִּי יֵשׁ בָּהּ כֹּחַ אֵשׁ וּמַיִם — חֲמִימוּת וְלַחוּת, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֶסֶד וּגְבוּרָה. וְעַל־יְדֵי הַשְּׁנֵי שֵׁמוֹת **אֵל אֱלֹהִים** הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֶסֶד וּגְבוּרָה, כַּיָּדוּעַ, שֶׁהֵם גִּימַטְרִיָּא ״תְּהִלִּים״, נַפְּזַכֵּר לְעֵיל, עַל־יְדֵי־זֶה מוֹצִיאִין הַטִּפָּה מִשָּׁם, וְזֶה צָרִיךְ לְכַוֵּן בִּשְׁעַת אֲמִירַת תְּהִלִּים. וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר עֲשָׂרָה קַפִּיטֶל, כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מִינֵי זִמְרָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת הָעֲשָׂרָה לְשׁוֹנוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם סֵפֶר תְּהִלִּים, (כַּמּוּבָא בִּגְמָרָא פְּסָחִים קי״ז וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ), שֶׁהֵם: אַשְׁרֵי וְלַמְנַצֵּחַ וּמַשְׂכִּיל וְהַלְלוּיָהּ וְכוּ׳, עַיֵּן פֵּרוּשׁ רַשׁ״י. וְיֵשׁ כֹּחַ בְּכָל לָשׁוֹן וְלָשׁוֹן שֶׁל עֲשָׂרָה לְשׁוֹנוֹת הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל לְבַטֵּל כֹּחַ הַקְּלִפָּה

הַנִּזְכֶּרֶת לְעֵיל, כִּי כָּל אֶחָד מֵאֵלּוּ הַלְּשׁוֹנוֹת הֵם הֶפֶךְ הַקַּלְפָּה הַנִּזְכֶּרֶת לְעֵיל, כִּי אֲשֶׁרֵי הוּא לְשׁוֹן רְאִיָּה וְהִסְתַּכְּלוּת, הֶפֶךְ הַקַּלְפָּה הַנִּזְכֶּרֶת לְעֵיל, שֶׁעִקַּר כֹּחָהּ — מִקַּלְקוּל הָרְאוּת, מַבְחִינַת וַתְּכֵהֶיָן עֵינָיו מֵרְאוֹת, בְּחִינַת: יְהִי מְאֹרֹת־חָסֵר: וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (תִּקּוּנֵי זֹהַר, תִּקּוּן מ״ד): דָּא לֵילִית. נִמְצָא, שֶׁעִקַּר כֹּחָהּ — מִקַּלְקוּל הָרְאִיָּה, וְאַשְׁרֵי, שֶׁהוּא לְשׁוֹן רְאִיָּה, הוּא הֶפֶךְ מִמֶּנָּה. וְכֵן מַשְׂכִּיל, כִּי הוּא בְּבְחִינַת מְשַׂכֵּל, וּמַשְׂכִּיל הוּא הֶפֶךְ מִזֶּה. וְעִנְיָן זֶה עַיִן בְּמָקוֹם אַחֵר, כִּי עִקַּר כֹּחָהּ — לְהַחֲטִיא אֶת הָאָדָם בְּמִקְרֶה, חַס וְשָׁלוֹם, הוּא עַל־יְדֵי לְשׁוֹן תַּרְגּוּם, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַשְׂכִּיל עַל־יְדֵי תִּרְגְּמָן, שֶׁהוּא מְעָרֵב טוֹב וָרַע, לְפָעָמִים **מְשַׂכֵּל** וְלִפְעָמִים **מַשְׂכִּיל**, עַיִן שָׁם. וְכֵן הַלִּלוּיָהּ הֶפֶךְ הַקַּלְפָּה, שֶׁשְּׁמָהּ לֵילִית עַל־שֵׁם שֶׁהִיא מְיֻלֶּלֶת בְּיִלָּלָה תָּמִיד, וְהַלִּלֵי־הֶפֶךְ יְלָלָה, כִּי אוֹתִיּוֹת **הַלִּלֵי** הֵם הֶפֶךְ **יְלָלָה**. (וְהַשְּׁאָר לֹא פָּרַשׁ). גַּם הַטָּפָּה בָּאָה מֵהַדַּעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד וּגְבוּרָה, כַּיָּדוּעַ, כִּי גַּם הַטָּפָּה הִיא בְּחִינַת חֶסֶד וּגְבוּרָה, כַּנִּזְכָּר לְעֵיל, וְיָדוּעַ, שֶׁהַדַּעַת הוּא בְּחִינַת חֲמִשָּׁה חֲסָדִים וְחָמֵשׁ גְּבוּרוֹת, עַל־כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר עֲשָׂרָה קַפִּיטֶל. וְזֶה בְּחִינַת: לְדָוִד מַשְׂכִּיל **אַשְׁרֵי** נְשׂוּי פֶּשַׁע רָאשֵׁי־תֵבוֹת **״נאף״**, שֶׁהוּא נִכְנָע עַל־יְדֵי בְּחִינַת ״לְדָוִד מַשְׂכִּיל״, דְּהַיְנוּ תְּהִלִּים: עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

וּבְלִקּוּטֵי־תְּנָיָנָא (סִימָן צ״ב) אִיתָא בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: תִּקּוּן לְמִקְרֶה, חַס וְשָׁלוֹם, לוֹמַר עֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים, כַּמְבֹאָר בַּסֵּפֶר הָרִאשׁוֹן (בְּסִימָן ר״ה), עַיֵּן שָׁם וְכוּ׳. וְדַע, כִּי הָעִנְיָן שֶׁל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד פְּגָם הַנִּזְכָּר לְעֵיל, הוּא מֵרֻמָּז בִּפְסוּקִים אֵלּוּ. בָּרְכָה — אֲבָרֵךְ אֶת ה׳ אֲשֶׁר יְעָצָנִי אַף לֵילוֹת וְכוּ׳. אַשְׁרֵי — אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה. מַשְׂכִּיל — וּמֵה׳ אִשָּׁה מַשְׂכֶּלֶת. שִׁיר — וּבַלַּיְלָה שִׁירֹה עִמִּי. נְצוּחַ — לַמְנַצֵּחַ אַל תַּשְׁחֵת. נְגוּן — אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלָּיְלָה. תְּפִלָּה — הֵיאָכֵל תָּפֵל מִבְּלִי מֶלַח. הוֹדוּ — פֶּן תִּתֵּן לַאֲחֵרִים הוֹדֶךָ. מִזְמוֹר — הַנּוֹתֵן זְמִירוֹת בַּלָּיְלָה. הַלְלוּיָהּ — אִשָּׁה יִרְאַת ה׳ הִיא תִתְהַלָּל (וְהָבֵן הֵיטֵב רְמָזִים אֵלּוּ). וְדַע, כִּי אֵלּוּ הֵם הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים: ט״ז, ל״ב, מ״א, מ״ב, נ״ט, ע״ז, צ׳, ק״ה, קל״ז, ק״נ — וְהֵם תִּקּוּן גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד לָעִנְיָן הַנִּזְכָּר לְעֵיל, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לְאָמְרָם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם אֵין צָרִיךְ לִפְחֹד עוֹד מִפְּגָם הַנּוֹרָא שֶׁל הַמִּקְרֶה, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי בְּוַדַּאי נִתְתַּקֵּן עַל־יְדֵי־זֶה: עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ בְּקִצּוּר.

וְדַע, אָחִי, כִּי בִּתְחִלָּה אָמַר הוּא, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, הַתּוֹרָה הַנִּזְכֶּרֶת לְעֵיל, הַמַּתְחֶלֶת: תִּקּוּן לְמִקְרֶה־לַיְלָה, וּבִתְחִלָּה, בְּעֵת שֶׁהִתְחִיל לְגַלּוֹתָהּ, לֹא הָיִיתִי לְפָנָיו אָז, אַךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זִכַּנִי וּבָאתִי אֶצְלוֹ סָמוּךְ מְאֹד לְאוֹתָהּ הָעֵת שֶׁהִתְחִיל

לְגַלּוֹתָהּ, וְסִפֵּר לִי אֶחָד בִּשְׁמוֹ הַתּוֹרָה הַנִּזְכֶּרֶת לְעֵיל כְּפִי מַה שֶּׁשָּׁמַעְתָּ מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ, וּבְתוֹךְ כָּךְ בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּי אַחֵר בִּשְׁמוֹ הַתּוֹרָה הַנִּזְכֶּרֶת לְעֵיל, בְּתוֹךְ כָּךְ סִבֵּב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁדִּבַּרְתִּי עִמּוֹ מִזֶּה וְחָזַר וַאֲמָרָהּ לְפָנַי בְּקִצּוּר, כַּנִּזְכָּר לְעֵיל. וּבְאוֹתָהּ הָעֵת שֶׁגִּלָּה הַתּוֹרָה הַנִּזְכֶּרֶת לְעֵיל, לֹא גִּלָּה אָז אֵיזֶה קַפִּיטֶל לוֹמַר, רַק אָמַר סְתָם: לוֹמַר עֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים לְתִקּוּן הַנִּזְכָּר לְעֵיל. וְשָׁמַעְתִּי מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ אָז שֶׁאָמַר, שֶׁהָיָה רָאוּי לְגַלּוֹת אֵיזֶה הֵם עֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים שֶׁצְּרִיכִין לוֹמַר, אַךְ אֵיזֶה עֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים שֶׁיֹּאמְרוּ הֵם תִּקּוּן לָזֶה, כִּי כָּל עֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים אֵיזֶה שֶׁהֵם, כֻּלָּם הֵם כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהֵם תִּקּוּן לַנִּזְכָּר לְעֵיל.

וְאָז, בָּעֵת שֶׁגִּלָּה הַתּוֹרָה הַנִּזְכֶּרֶת לְעֵיל, אָמַר בִּתְחִלָּה, שֶׁתִּקּוּן הָרֹאשׁוֹן הוּא הַמְּקֹוָה, שֶׁצְּרִיכִין לִטְבֹּל בַּמִּקְוֶה (וְאָמַר בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: דָּאס עֶרְשְׁטֶע אִיז מִקְוֶה), וְאַחַר־כָּךְ גִּלָּה הַתִּקּוּן הַנִּזְכָּר לְעֵיל — לוֹמַר עֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים כַּנִּזְכָּר לְעֵיל. גַּם פַּעַם אַחַת אָמַר, שֶׁצָּרִיךְ לְזָהֵר מְאֹד לִטְבֹּל בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁיִּהְיֶה הָאָדָם בִּלְתִּי טָהוֹר. וְאַפְלוּ אִם לֹא יוּכַל לִטְבֹּל בַּבֹּקֶר, עַל־כָּל־פָּנִים יִטְבֹּל בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם אֲפִלּוּ לִפְנוֹת עֶרֶב, כִּי צְרִיכִין לְזָהֵר מְאֹד לִטְבֹּל בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם דַּיְקָא (וְעַיֵּן בְּסוֹף סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁאָמַר, שֶׁטּוֹב מְאֹד לִטְבֹּל תֵּכֶף וּמִיָּד וְכוּ', עַיֵּן שָׁם).

אַחַר־כָּךְ, אַחַר שֶׁעָבַר קָרוֹב לְאַרְבַּע שָׁנִים — וּמַה שֶּׁעָבַר בְּאֵלּוּ הַשָּׁנִים יִקָּצְרוּ רִבְבוֹת יְרִיעוֹת לְסַפֵּר — וּכְבָר הָיָה לוֹ הַחוֹלַאַת שֶׁלּוֹ, שֶׁנִּסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ, וּכְבָר חָזַר מִלְּעִמְבֶּרְג, פַּעַם אַחַת בַּחֹרֶף שָׁכַב עַל מִטָּתוֹ, וַאֲנַחְנוּ עָמַדְנוּ לְפָנָיו, וְהִתְחִיל לְדַבֵּר מֵעִנְיַן הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים, שֶׁהֵם תִּקּוּן לַנִּזְקָר לְעֵיל, וְאָז צִוָּה עָלַי לִכְתֹּב עַל הַנְּיָר הַפְּסוּקִים, שֶׁמִּרְמָז בָּהֶם הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁהֵם תִּקּוּן לַהַנִּזְקָרֶת לְעֵיל; וַיָּשַׁבְתִּי לִכְתֹּב, וּמִפִּיו יִקְרָא אֵלַי וְגִלָּה לִי הַפְּסוּקִים, וּכְתַבְתִּים עַל הַסֵּפֶר (כַּאֲשֶׁר הֵם נִדְפָּסִים בְּלִקּוּטֵי־תִּנְיָנָא סִימָן צ״ב הַנִּזְקָר לְעֵיל), וְאָז גִּלָּה דַּעְתּוֹ, שֶׁרְצוֹנוֹ לְגַלּוֹת בְּפָרְטִיּוּת אֵיזוֹ הֵם הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים, שֶׁצְּרִיכִין לוֹמַר בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, וְהָיִינוּ עוֹמְדִים וּמְצַפִּים, שֶׁיְּגַלֶּה לָנוּ — וְלֹא זָכִינוּ מִיָּד, וְאַחַר כָּךְ נִסְעָנוּ מֵאִתּוֹ.

וְאַחַר־כָּךְ הָיִיתִי אֶצְלוֹ בְּאֵיזֶה שַׁבָּת, וְהַזְּמִין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁרָאִיתִי בְּעֵינַי כְּתִיבַת יָדוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁכְּבָר רָשַׁם לְעַצְמוֹ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים שֶׁצְּרִיכִין לוֹמַר, אַךְ לֹא הָיָה מְדֻיָּק־אֶרֶץ שֶׁאֶקַּח כְּתַב־יָדוֹ בְּעַצְמִי בְּלִי רְשׁוּתוֹ. וְרָצִיתִי לְתָפְסָם בְּמֹחִי בְּעַל־פֶּה, וְלֹא יָכֹלְתִּי מֵחֲמַת אֵימַת רַבִּי פֶּן יַקְפִּיד, כִּי בָּאתִי לְחַדְּרוֹ וּמָצָאתִי כְּתַב־יָדוֹ הַנִּזְקָר לְעֵיל וְהִסְתַּכַּלְתִּי בּוֹ בְּלֹא רְשׁוּתוֹ (כִּי הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה הָיָה בְּשַׁבָּת פָּרָשַׁת שְׁקָלִים תק״ע * , שֶׁהוּא, זְכֹרוֹנוֹ לִבְרָכָה, יָצָא מֵחַדְּרוֹ וְנִכְנַס לְבֵית

*) עַיֵּן בְּסֵפֶר ״פְּעָלַת הַצַּדִּיק״, אוֹת תתצ״ה, עַיֵּן שָׁם.

הַגָּדוֹל שֶׁלּוֹ בְּעֵת קְרִיאַת הַתּוֹרָה, וְאָז נִכְנַסְתִּי בְּחַדְרוֹ וְרָאִיתִי כְּתַב־יָדוֹ הַנִּזְכָּר לְעֵיל). וְאַחַר־כָּךְ, בְּיוֹם רִאשׁוֹן, בְּעֵת שֶׁלָּקַחְתִּי רְשׁוּת מֵאִתּוֹ לָשׁוּב לְבֵיתִי, דִּבַּרְתִּי עִמּוֹ וְשָׁאַלְתִּי מִמֶּנּוּ, שֶׁיְּגַלֶּה לִי הָעֲשָׂרָה קְפִיטֶל תְּהִלִּים הַנִּזְכָּר לְעֵיל, כִּי יָדַעְתִּי, שֶׁכְּבָר נִרְשָׁמִים אֶצְלוֹ, כַּנִּזְכָּר לְעֵיל. וְלֹא רָצָה וְאָמַר, שֶׁיִּהְיֶה עֵת אַחֵר לָזֶה, וְהָלַכְתִּי מֵאִתּוֹ.

אַחַר־כָּךְ, סָמוּךְ לְאוֹתוֹ הָעֵת, בְּעֵת שֶׁהָיִיתִי אֲנִי בְּבֵיתִי בְּנֶעְמְרוֹב, אָז גָּלָה עֲשָׂרָה קְפִיטֶל תְּהִלִּים לִפְנֵי הָרַב דְּפֹה בְּרֶסְלָב וְלִפְנֵי חֲבֵרִי, ר׳ נַפְתָּלִי מִנֶּעְמְרוֹב, וְיִחֵד אוֹתָם לְעֲדוּת עַל זֶה, וְכָךְ אָמַר לָהֶם: הֱיוֹת **בְּעִנְיַן זֶה הַיְדוּעַ (הַיְנוּ מִקְרֶה־לַיְלָה, חַס וְשָׁלוֹם) נִלְקָדִים בְּוַדַּאי שְׁלֹשָׁה חֶלְקֵי הָעוֹלָם, אֲנִי לוֹקֵחַ אֶתְכֶם לְעֵדוּת, וְתֵדְעוּ, שֶׁאֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קְפִיטֶל תְּהִלִּים מוֹעִילִים מְאֹד מְאֹד לְתִקּוּן קֶרִי, וְהֵם תִּקּוּן גָּמוּר וּמוֹעִיל מְאֹד מְאֹד.** וְיֵשׁ מִי שֶׁיִּקְרֶה לוֹ עַל־יְדֵי רִבּוּי אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה אוֹ עַל־יְדֵי חֲלִשׁוֹת וַעֲיפוּת אוֹ עַל־יְדֵי שֶׁאֵינוֹ שׁוֹכֵב כָּרָאוּי — וְכָל זֶה אֵינוֹ כְּלוּם (וְהוּא כְּמוֹ תִּינוֹק שֶׁמַּשְׁתִּין בַּשֵּׁנָה). גַּם יֵשׁ שֶׁשּׁוֹמְרִים אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה וְנִצּוֹל מֵהַמִּקְרֶה, אוֹ הַמַּזִּל שׁוֹמֵר אוֹתוֹ וְנִצּוֹל: גַּם לִפְעָמִים נִדְמֶה לְהָאָדָם בַּשֵּׁנָה בַּחֲלוֹם כְּאִלּוּ הוּא נוֹפֵל, וְאַחַר־כָּךְ מִתְעוֹרֵר מִשְּׁנָתוֹ — גַּם זֶה מִן הַשָּׁמַיִם, שֶׁמַּצִּילִין אוֹתוֹ מִזֶּה. רַק מִי שֶׁיִּקְרֶה לוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, מֵחֲמַת הִרְהוּרִים, מִזֶּה נִבְרָאִים מַמָּשׁ קְלִפּוֹת, חַס

וְשָׁלוֹם, כַּמְבֹאָר בִּסְפָרִים. אֲבָל מִי שֶׁיֹּאמַר בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים בְּוַדַּאי יִתָּקֵן בָּזֶה מְאֹד מְאֹד.

וְכַמָּה צַדִּיקִים גְּדוֹלִים, שֶׁרָצוּ לַעֲמֹד עַל עִנְיָן זֶה — וְנִתְיַגְּעוּ לִמְצֹא לָזֶה תִּקּוּן גָּמוּר, וְקִצָּתָם לֹא יָדְעוּ כְּלָל מַהוּ עִנְיָן זֶה, וּקְצָתָם הִתְחִילוּ לֵידַע קְצָת בְּעִנְיָן תִּקּוּן זֶה, וְנִסְתַּלְּקוּ לְעוֹלָמָם בְּאֶמְצַע עָסְקָם בָּזֶה, וְלֹא גָּמְרוּ. וְלִי עָזַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁזָּכִיתִי לַעֲמֹד עַל זֶה בִּשְׁלֵמוּת. וְעִנְיַן תִּקּוּן זֶה עַל־יְדֵי אֲמִירַת הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים הַנִּזְכָּר לְעֵיל, הוּא דָּבָר חָדָשׁ לְגַמְרֵי, חִדּוּשׁ נִפְלָא, כִּי הוּא תִּקּוּן נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד (עַיֵּן לְמַטָּה).

וּמִי שֶׁיּוּכַל לֵילֵךְ לַמְּקוֹם וְאַחַר־כָּךְ יֹאמְרֵם — בְּוַדַּאי מַה טּוֹב. אַךְ אֲפִלּוּ אִם הוּא אָנוּס, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְטָבֵל, כְּגוֹן שֶׁהוּא חוֹלֶה אוֹ בַּדֶּרֶךְ, אַף־עַל־פִּי־כֵן אִם יֹאמְרֵם — אַשְׁרֵי לוֹ, כִּי הֵם תִּקּוּן גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד. וְאִם יֹאמְרֵם בְּכַוָּנָה כָּרָאוּי — בְּרַוַּדַּאי מַה טּוֹב, אַךְ גַּם הָאֲמִירָה בְּעַצְמָהּ מְסֻגֶּלֶת מְאֹד. וְאָמַר, כִּי לֹא נוֹדַע זֹאת מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם. מִסְתָּמָא הָיִיתִי רוֹצֶה לְבַטֵּל זֹאת לְגַמְרֵי, אַךְ אִי אֶפְשָׁר זֹאת לֹא בְּגַשְׁמִיּוּת וְלֹא בְּרוּחָנִיּוּת: בְּגַשְׁמִיּוּת אִי אֶפְשָׁר, כִּי הָיָה צָרִיךְ לְבַטֵּל וּלְשַׁנּוֹת הַטֶּבַע שֶׁל כְּלָלִיּוּת בְּנֵי־הָאָדָם בִּתְמִידוּת, וְזֶה דָּבָר שֶׁאִי אֶפְשָׁר, כִּי אֲפִלּוּ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וַכַּיּוֹצֵא, שֶׁבִּטְּלוּ הַטֶּבַע, הָיָה רַק לְפִי שָׁעָה וּכְדָבָר פָּרָטִי, כְּגוֹן קְרִיעַת יַם־סוּף אוֹ בְּקִיעַת הַיַּרְדֵּן וְכַיּוֹצֵא, שֶׁהָיָה רַק לְפִי שָׁעָה, אֲבָל

לְבַטֵּל הַטֶּבַע שֶׁל כְּלָלִיּוּת בְּנֵי־אָדָם, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד, בְּהֶכְרַח לְבַטֵּל וּלְשַׁנּוֹת הַטֶּבַע אֶצְלוֹ, וְגַם צָרִיךְ לְבַטֵּל וּלְשַׁנּוֹת הַטֶּבַע תָּמִיד, וְזֶה דָּבָר שֶׁאִי אֶפְשָׁר, וְגַם בְּרוּחָנִיּוּת אִי אֶפְשָׁר וְכוּ׳. אַךְ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל הֵם דָּבָר נִפְלָא וְיָקָר וּמוֹעִיל מְאֹד.

גַּם יִחֵד אוֹתָם לְעֵדוּת וְאָמַר, שֶׁגַּם כִּי יִמְלְאוּ יָמָיו, אַיָּז, אַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ, מִי שֶׁיָּבֹא עַל קִבְרוֹ וְיֹאמַר שָׁם אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל וְיִתֵּן פְּרוּטָה לִצְדָקָה עֲבוּרוֹ, אֲפִלּוּ אִם גְּדֹלוּ וְעָצְמוּ עֲוֹונוֹתָיו וַחֲטָאָיו מְאֹד מְאֹד, חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי אֶתְאַמֵּץ וְאֶשְׁתַּדֵּל לְאוֹרֵךְ וְלָרֹחַב לְהוֹשִׁיעוֹ וּלְתַקְּנוֹ. וְאָמַר בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: **אִיךְ וֶועל מִיךְ לֵייגֶען אִין דֶּעֶר לֶעְנְג אוֹן אִין דֶּעֶר בְּרֶייט אִיךְ זָאל אִיהם אֵ טוֹבָה טְהוֹן, בַּיי דִי פֵּאוֹת וֶועל אִיךְ אִיהם אַרוֹיס צִיהֶן פּוֹן שְׁאוֹל תַּחְתִּיוֹת *).** וַאֲנִי חָזָק בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁלִּי, אַךְ בָּזֶה אֲנִי חָזָק בְּיוֹתֵר, שֶׁאֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים מוֹעִילִים מְאֹד מְאֹד. וְאֵלּוּ הֵן הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים וְכוּ׳. (רַק בְּסֵפֶר סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת נִדְפַּס בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹן בְּטָעוּת הַקַּפִּיטֶל שֶׁל קל״ז עַל־יְדֵי עִוּוּת הַמַּדְפִּיסִים, וּמִשָּׁם נִתְפַּשֵּׁט הַטָּעוּת בְּכַמָּה סְפָרִים וְסִדּוּרִים, שֶׁהֶעְתִּיקוּ מִשָּׁם). וְיֹאמְרוּ כַּסֵּדֶר, שֶׁהֵם כְּתוּבִים בַּתְּהִלִּים. **וְאָמַר, שֶׁהוּא תִּקּוּן הַכְּלָלִי, כִּי כָּל עֲבֵרָה, יֵשׁ לָהּ תִּקּוּן מְיֻחָד, אֲבָל תִּקּוּן הַנִּזְכָּר לְעֵיל הוּא תִּקּוּן הַכְּלָלִי.**

*) מְנוּחָתוֹ כָּבוֹד בְּקַהֲלַת קֹדֶשׁ אוּמַאן, פְּלֶךְ קִיעֶב. מְדִינַת רוּסְיָא.

גַּם אָמַר אָז שֶׁעִנְיַן הַנִּזְכָּר לְעֵיל שֶׁל הָעֲשָׂרָה קַפִּיטְל תְּהִלִּים יֹאמְרוּ וְיִגְלוּ בְּפִנֵי הַכֹּל, וְאָמַר: אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא דָּבָר קַל לוֹמַר עֲשָׂרָה קַפִּיטְל תְּהִלִּים, אַף־עַל־פִּי־כֵן גַּם זֶה יִהְיֶה כָּבֵד מְאֹד לְקַיְּם. וְכֵן נִתְקַיְּם עַתָּה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, שֶׁמִּחֲמַת רִבּוּי הַמַּחֲלֹקֶת רֹב הֶהָמוֹן רְחוֹקִים, לְקַיְּם זֹאת, וְהוּא, זְכֹרוֹנוֹ לִבְרָכָה, הוֹדִיעַ כָּל זֹאת מִקֶּדֶם; וַאֲנַחְנוּ עָשִׂינוּ מַה שֶּׁמֻּטָּל עָלֵינוּ לְהוֹדִיעַ הַתִּקּוּן לְכָל הֶחָפֵץ לְהִתְתַּקֵּן — וְכָל אֶחָד, הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה: הַשּׁוֹמֵעַ יִשְׁמַע וְהֶחָדֵל יֶחְדַּל — וַאֲנַחְנוּ אֶת נַפְשֵׁנוּ הִצַּלְנוּ.

וּמַה שֶּׁהָרַב בַּעַל הַמְּחַבֵּר סִדֶּר תִּקּוּן שַׁבָּת מְבִיאָם בְּשֵׁם סֵפֶר עֲשָׂרָה הִלּוּלִים, זֶה אֵינוֹ, כִּי, יְדִידִי הַקּוֹרֵא, עַיֵּן נָא בְּסֵפֶר תִּקּוּן־מוֹעֵד וְתִרְאֶה שֶׁמּוּבָאִים שָׁם בְּשֵׁם רַבֵּנוּ, זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה. וְגַם נוּס וְחַפֵּשׂ בְּכָל הַסְּפָרִים, שֶׁמּוּבָאִים שָׁם שֶׁלֹּא בְּשֵׁם רַבֵּנוּ, זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וְתִרְאֶה, שֶׁכֻּלָּם נִדְפְּסוּ אַחַר פְּטִירַת רַבֵּינוּ זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה, שֶׁנִּפְטַר תְּחִלַּת שְׁנַת תקע״א בְּחֹל־הַמּוֹעֵד סֻכּוֹת. וְאֶפְשָׁר, שֶׁהָרַב הַנִּזְכָּר לְעֵיל וְכַיּוֹצֵא, מִגְּדֶל תְּשׁוּקָתָם לְזַכּוֹת בָּהֶם אֶת הָרַבִּים בְּתִקּוּן גָּדוֹל כָּזֶה, וְיָדְעוּ שֶׁיֵּשׁ שֶׁנִּמְצָאִים מִתְנַגְּדִים וְחוֹלְקִים עַל רַבֵּנוּ, זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה, עַל־כֵּן קָיְמוּ בְּנַפְשָׁם מַאֲמַר חֲכָמֵינוּ, זְכרוֹנָם לִבְרָכָה, שֶׁמֻּתָּר לְשַׁנּוֹת בִּדְבַר הַשָּׁלוֹם, וּבִפְרָט בִּדְבָר גָּדוֹל וְתִקּוּן כָּזֶה.

וְעַתָּה בִּין תְּבִין שֶׁצָּדְקוּ הַנֶּאֱמָר לְעִיל, שֶׁהֵם תִּקּוּן חָדָשׁ לְגַמְרֵי, וְלֹא יָדַע מִזֶּה שׁוּם נִבְרָא מִימוֹת עוֹלָם, וְתֹאמְרֵם בְּשֵׁם רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בִּכְדֵי שֶׁשִּׁפְתוֹתָיו יִהְיוּ הוֹבְבוֹת וְכוּ׳, אֲשֶׁר כָּל הַצַּדִּיקִים מִתְגַּעְגְּעִים לָזֶה, וּמִזֶּה אֲשֶׁר אִלְצוּנִי לְגַלּוֹת כָּל הַנִּזְכָּר לְעִיל. וּזְכוּתוֹ יַעֲמֹד לָנוּ, וּמִכָּל פְּגָמֵינוּ וְצָרוֹתֵינוּ יְתַקְּנֵנוּ וְיוֹשִׁיעֵנוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

וּמִבְּאָר גַּם בְּהַשִּׂיחוֹת שֶׁאַחַר הַסִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, שֶׁהַזְהִיר לַאֲנָשָׁיו, שֶׁכְּשֶׁיִּקְרֶה לָהֶם מִקְרֶה בִּלְתִּי טָהוֹר, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁיֵּלְכוּ תֵּכֶף וּמִיָּד לַמִּקְוֶה לִטְבֹּל, כִּי עַל־יְדֵי הַמִּקְרֶה, חַס וְשָׁלוֹם, נַעֲשֶׂה מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה, עַל־כֵּן טוֹב מְאֹד, שֶׁקֹּדֶם שֶׁמַּתְחִיל לְהֵעָשׂוֹת מִזֶּה אֵיזֶה דָּבָר, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁיַּקְדִּים עַצְמוֹ הָאָדָם וְיִטְבֹּל וְיִטָּהֵר עַצְמוֹ.

וְהַזְהִיר מְאֹד לְבַל יִתְפַּחֵד הָאָדָם מִזֶּה כְּלָל, כִּי הַפַּחַד וְהַמָּרָה־שְׁחוֹרָה בְּעִנְיָן זֶה מַזִּיק מְאֹד מְאֹד. בִּפְרָט אַחַר שֶׁגִּלָּה אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים הַנִּזְכָּר לְעֵיל אָז אָמַר, שְׁמִי שֶׁיִּזְכֶּה לִקְיֹם זֹאת, לוֹמַר אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל, בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁיִּקְרֶה לוֹ חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי בְּרַאי יִתְקַן חֶטְאוֹ, וְשׁוּב אַל יִדְאַג כְּלָל.

גַּם הָיָה מִתְלוֹצֵץ מֵאֵלּוּ הַחֲסִידִים וְהַיְרֵאִים, שֶׁכְּשֶׁמַּגִּיעַ לָהֶם אֵיזֶה הִרְהוּר, אֲזַי הֵם מִתְפַּחֲדִים שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לִידֵי מִקְרֶה, חַס וְשָׁלוֹם, וּמֵחֲמַת זֶה, הֵם רְגִילִים בְּהֶתֵּר מֵחֲמַת פַּחַד שֶׁלֹּא

יָבוֹאוּ לִידֵי מִקָּרֶה, וְהוּא, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, הָיָה מִתְלוֹצֵץ מִזֶּה. וְעִקַּר כַּוָּנָתוֹ הָיָה, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לִבְלִי לְהִתְפַּחֵד וּלְהִתְיָרֵא כְּלָל מִדְּבָרִים כָּאֵלּוּ וְלִבְלִי לַחְשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת כְּלָל בְּעִנְיָן זֶה. רַק יִהְיֶה כְּגִבּוֹר חַיִל לַעֲמֹד כְּנֶגֶד תַּאֲוָתוֹ וְיַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִזֶּה לְגַמְרֵי, וְאַל יִתְפַּחֵד כְּלָל — וַה', הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה עִמּוֹ מַה שֶּׁהוּא יִתְבָּרַךְ חָפֵץ.

וְרָמַז בְּדִבָרָיו, שֶׁזֶּה הָיָה בְּחִינַת פְּגָם שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, בְּבַת־שֶׁבַע וְכוּ', וְלֹא בְּאֹר הַדָּבָר הֵיטֵב. וּמְאֹד מְאֹד צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְאַל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, אַף אִם יַעֲבֹר עָלָיו מִזֶּה מַה שֶּׁיַּעֲבֹר. וְאִם יִהְיֶה חָזָק בְּדַעְתּוֹ, וְלֹא יִתְפַּחֵד כְּלָל, וְלֹא יַחְשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת כְּלָל (שֶׁקּוֹרִין אִיבֶּער טְרַאכְטִין), וְיֵלֵךְ בְּחֶמּוֹ בְּשִׂמְחָה, יִזְכֶּה לְסוֹף לַעֲבֹר עַל הַכֹּל בְּשָׁלוֹם. וּדְבָרִים כָּאֵלּוּ אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר בִּכְתָב, וְעָרוּם יָבִין לַאֲשׁוּרוֹ.

גַּם בְּלֹא זֶה הִזְהִיר מְאֹד לִהְיוֹת רָגִיל בִּטְבִילַת מִקְוֶה, וְאָמַר, שֶׁבְּיָמִים, שֶׁאֵין אוֹמְרִים תַּחֲנוּן, כְּגוֹן בְּיוֹמֵי דְּנִיסָן וְכַיּוֹצֵא, הַמּוּבָאִים בַּשֻּׁלְחָן־עָרוּךְ אֹרַח־חַיִּים, צְרִיכִין לִהְיוֹת רָגִיל בְּיוֹתֵר בַּטְּבִילַת מִקְוֶה. כֵּן נִזְכֶּה לְקַיֵּם כָּל דְּבָרָיו בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

אָמַר הַמַּעְתִּיק: כְּתִיב: תַּפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת כֶּסֶף דָּבָר דָּבָר עַל אָפְנָיו. לָכֵן אָמַרְתִּי לְהַצִּיג פֹּה מְעַט מִזְּעִיר מִמַּאֲמְרֵי חָכְמֵינוּ.זִכְרוֹנָם

לִבְרָכָה, אֲשֶׁר שָׁם מְבֹאָר גֹּדֶל זְכוּת הַצַּדִּיקִים אַחַר הִסְתַּלְקוּתָם לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְכַמָּה גְּדוֹל הַזְּכוּת וְהַתּוֹעֶלֶת שֶׁל הַמַּהֲלָכִים עַל קִבְרָם הַקָּדוֹשׁ. זְכוּתָם יָגֵן עָלֵינוּ. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

בְּמִדְרַשׁ־רַבָּה, פָּרָשַׁת כִּי־תִשָּׂא פָּרָשָׁה מ״ד, עַל פָּסוּק: זְכֹר לְאַבְרָהָם וְכוּ׳, הָדָא הוּא דִכְתִיב: גֶּפֶן מִמִּצְרַיִם תַּסִּיעַ וְכוּ׳, וּלְבַסּוֹף מוּבָא בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: מָה הַגֶּפֶן הִיא חַיָּה וְנִשְׁעֶנֶת עַל עֵצִים מֵתִים, כָּךְ יִשְׂרָאֵל הֵם חַיִּים וְקַיָּמִים וְנִשְׁעָנִים עַל הַמֵּתִים, אֵלּוּ הָאָבוֹת. וְכֵן אַתָּה מוֹצֵא כַּמָּה תְּפִלּוֹת הִתְפַּלֵּל אֵלִיָּהוּ בְּהַר הַכַּרְמֶל שֶׁתֵּרֵד הָאֵשׁ כְּמָה דְאַתְּ אָמַר: עֲנֵנִי ה׳ עֲנֵנִי — וְלֹא נַעֲנָה. אֶלָּא כֵּינָן שֶׁהִזְכִּיר אֶת הַמֵּתִים וְאָמַר: ה׳, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל — מִיָּד נַעֲנָה. מָה כְּתִיב שָׁם — וַתִּפֹּל אֵשׁ ה׳. וְכֵן מֹשֶׁה, בְּשָׁעָה שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה, עָמַד וְלִמֵּד זְכוּת אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, וְלֹא נַעֲנָה אֶלָּא כֵּינָן שֶׁהִזְכִּיר אֶת הַמֵּתִים — מִיָּד נַעֲנָה, שֶׁנֶּאֱמַר: זְכֹר לְאַבְרָהָם, לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל. מַה כְּתִיב: וַיִּנָּחֶם ה׳ עַל הָרָעָה: הֲוֵי: כְּשֵׁם שֶׁהַגֶּפֶן הַזֹּאת חַיָּה וְנִשְׁעֶנֶת עַל עֵצִים מֵתִים, כָּךְ יִשְׂרָאֵל חַיִּים וְנִשְׁעָנִים עַל הָאָבוֹת כְּשֶׁהֵם מֵתִים, הֲוֵי: זְכֹר לְאַבְרָהָם, לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל וְכוּ׳.

וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, פָּרָשַׁת אַחֲרֵי, דַּף ע״א, מוּבָאִים שָׁם דְּבָרִים נִפְלָאִים וְנוֹרָאִים מִזֶּה הָעִנְיָן הַקָּדוֹשׁ, וְזֶהוּ: תָּאנָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יוֹמָא חַד הֲווּ אָזְלוּ רַבִּי חִזְקִיָּה וְרַבִּי יֵיסָא בְּאָרְחָא,

עָרְעוּ בְּגוּשׁ חֶלְבָּ, וַהֲוֵי חָרִיב, יָתְבוּ סָמִיךְ לְבֵי קִבְרֵי וְכוּ׳, עַיִן שָׁם הַמַּעֲשֶׂה הַנִּפְלָאָה. וּבְסוֹף אֵיתָא בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: אָמְרֵי וַדַּאי בְּשַׁעְתָּא דְּזַכָּאִין לָא אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא, עָלְמָא לָא מִתְקַיְּמָא אֶלָּא בְּגִינֵהוֹן דְּמֵתַיָּא. אֲמַר רַבִּי יֵיסָא: בְּשַׁעְתָּא דְּאִצְטְרִיךְ עָלְמָא לְמִטְרָא, אֲמַאי אֲזַלִינָן לְגַבֵּיהוֹן דְּמֵתַיָּא, וְהָא כְּתִיב וְדוֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים, וְאָסִיר. אֲמַר לֵיהּ: עַד כְּעָן לָא חֲמִיתָא גַּדְפָּא דְּצִפָּרָא דְּעָדֵן, וְדוֹרֵשׁ אֶל הַמֵּתִים, אֶל הַמֵּתִים דַּיְקָא, דְּאִינֵּי חַיָּבֵי וְכוּ׳ דְּאִשְׁתְּכָחוּ תָּדִיר מֵתִים, אֲבָל יִשְׂרָאֵל דְּאִנּוּן זַכָּאֵי קְשׁוֹט, שְׁלֹמֹה קָרָא עֲלַיְהוּ: וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ בְּזִמְנָא אָחֳרָא וְלָא הַשְׁתָּא, שֶׁכְּבָר מֵתוּ וְהַשְׁתָּא אִנּוּן חַיִּין. וְעוֹד, דְּשָׁאַר עַמִּין, כַּד אָתָא לְמִתְיְהוֹן אַתְיָן בְּחַרְשִׁין לְאִתְעָרָא עֲלַיְהוּ זִינִין בִּישִׁין, וְכַד יִשְׂרָאֵל אָתָן לְמִתְיְהוֹן, אַתְיָן בְּכַמָּה תְּשׁוּבָה לְקַמֵּי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתִבְּירוּ דְּלִבָּא בְּתַעֲנִיתָא לְקָבְלֵהּ, וְכֹלָּא בְּגִין דִּנְשָׁמָתִין קַדִּישִׁין יְבִעוּן רַחֲמֵי לְקַמֵּי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַיִּס עַל עָלְמָא בְּגִנְיָה. וְעַל דָּא תַּנְיָנָן: צַדִּיקָא, אַף־עַל־גַּב דְּאִתְפַּטַּר מֵהַאי עָלְמָא, לָא אִסְתַּלַּק וְלָא אִתְאֲבִיד מִכֻּלְהוּ עָלְמִין, דְּהָא בְּכֻלְהוּ עָלְמִין אִשְׁתְּכַח יַתִּיר מֵחַיּוֹי, דִּבְחַיּוֹי אִשְׁתְּכַח בְּהַאי עָלְמָא בִּלְחוֹדוֹי, וּלְבָתַר אִשְׁתַּכַּח בְּתֹלַת עָלְמִין וְנַמִּין לְגַבַּיְהוּ, דִּכְתִיב: עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךְ, אַל תִּקְרֵי עֲלָמוֹת אֶלָּא עוֹלָמוֹת, זַכָּאָה חֻלְקֵהוֹן. תָּאנָא, כְּתִיב: וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנִי צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים, וְהָיְתָה נֶפֶשׁ אֲדוֹנִי, נִשְׁמַת אֲדוֹנִי

מִבָּעֵי לֵהּ. אֶלָּא כְּמָה דַּאֲמָרַן, דְּזַכָּאָה חֶלְקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא דְּכֹלָּא אִתְקַשַּׁר דָּא בְּדָא, נֶפֶשׁ בְּרוּחַ, וְרוּחַ בִּנְשָׁמָה, וּנְשָׁמָה בְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִשְׁתַּכַּח דְּנֶפֶשׁ צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ. וְעוֹד מוּבָא בְּהַפְּרוּשׁ שֶׁל הָעֵין־יַעֲקֹב וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ: שֶׁכְּבָר מֵתוּ — בְּפֶלְחָנָא דְּמָארֵיהוֹן.

מִכָּל הַמַּאֲמָרִים הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל רוֹאִין גֹּדֶל יִקָּרַת זְכוּת הַצַּדִּיקִים, אֲשֶׁר כְּבָר הָלְכוּ לְעוֹלָמָם. אַשְׁרֵי הָאִישׁ, אֲשֶׁר יִסְמֹךְ עַל זְכוּתָם כָּל יְמֵי חַיָּיו וְלֹא יִתְיָאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ מִן הָרַחֲמִים לְעוֹלָם, וּבְכָל מַה שֶּׁיַּעֲבֹר עָלָיו כָּל יְמֵי חַיָּיו, הֵן בְּרוּחָנִיּוּת וְהֵן בְּגַשְׁמִיּוּת, יִסְמֹךְ עַל זְכוּתָם וְיִשְׂא יָדָיו וְלִבּוֹ לָאֵל אֱמוּנָה יִתְבָּרַךְ — וּבְוַדַּאי יִוָּשַׁע, כָּל־שֶׁכֵּן לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה וְאַדִּירֵי כָּל חֶפְצֵי בָם, וּבִפְרָט כְּשֶׁהוֹלְכִין עַל קִבְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים, כַּמּוּבָן מִפְּרוּשׁ רַשִׁ״י בְּפָרָשַׁת שְׁלַח־לְךָ עַל פָּסוּק: וַיָּבֹא עַד חֶבְרוֹן, וּפֵרֵשׁ רַשִׁ״י, וְהוּא מַאֲמַר חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, שֶׁכָּלֵב לְבַדּוֹ הָלַךְ לְשָׁם לְהִשְׁתַּטֵּחַ עַל קִבְרֵי אָבוֹת לְהַצִּילוֹ מֵעֲצַת מְרַגְּלִים. וְכֵן מִפְּרוּשׁ רַשִׁ״י בְּפָרָשַׁת וַיְחִי עַל פָּסוּק: וַאֲנִי בְּבוֹאִי מִפַּדָּן, וְהוּא גַּם־כֵּן מַאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה: וָאֶקְבְּרָה שָׁם, וְלֹא הוֹלַכְתִּיהָ אֲפִלּוּ לְבֵית־לֶחֶם וְכוּ', וְיָדַעְתִּי שֶׁיֵּשׁ בְּלִבְּךָ עָלַי, אֲבָל דַּע לְךָ, שֶׁעַל־פִּי הַדִּבּוּר קְבַרְתִּיהָ שָׁם, שֶׁתְּהֵא לְעֶזְרָה לְבָנֶיהָ, כְּשֶׁיִּגְלֶה אוֹתָם נְבוּזַרְאֲדָן, יִהְיוּ עוֹבְרִים דֶּרֶךְ שָׁם, וְיָצְאוּ רָחֵל עַל קִבְרָהּ וּבָכְתָה וּמְבַקֶּשֶׁת עֲלֵיהֶם רַחֲמִים,

שֶׁנֶּאֱמַר: קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע וְגוֹ', וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְשִׁיבָהּ: יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתֵךְ, נְאוּם ה', וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

וּבְמַסֶּכְתָּא סוֹטָה, דַּף י"ג, אִיתָא: וְאָמַר רַבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָא, מִפְּנֵי מָה נִסְתַּתֵּר קִבְרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה מֵעֵינֵי כָּשֵׂר־וָרָם; מִפְּנֵי שֶׁגָּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁעָתִיד בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ לֵחָרֵב וּלְהַגְלוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם, שֶׁמָּא יָבֹאוּ לְקַבּוּרָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה וְיַעֲמְדוּ בִּבְכִיָּה וְיִתְחַנְּנוּ לְמֹשֶׁה וְיֹאמְרוּ לוֹ: מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עֲמֹד בִּתְפִלָּה בַּעֲדֵנוּ — וְעוֹמֵד מֹשֶׁה וּמְבַטֵּל אֶת הַגְּזֵרָה מִפְּנֵי שֶׁחֲבִבִים צַדִּיקִים בְּמִיתָתָם יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶם וְכוּ'.

מִכָּל זֶה מוּבָן, אֲשֶׁר לִהְיוֹת עַל קִבְרָם מַמָּשׁ מוֹעִיל בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר מִלְּהַזְכִּיר זִכּוּיָם לְבַד וְלִבְלִי לִהְיוֹת עַל קִבְרָם מַמָּשׁ, כִּי גַּם לְהַזְכִּיר זִכּוּיָם לְבַד גַּם־כֵּן גָּדוֹל מְאֹד וּמוֹעִיל מְאֹד, אֲבָל לִהְיוֹת עַל קִבְרָם מַמָּשׁ, זֹאת מוֹעִיל בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּלִי שִׁעוּר, כַּמּוּבָן מִמַּאֲמַר חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, בִּדְבַר כָּלֵב וְרָחֵל אִמֵּנוּ וּמִמַּאֲמַר חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, מֵהַסְתָּרַת קִבְרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וְהָבֵן. כֵּן נִזְכֶּה לֵילֵךְ וּלְהִשְׁתַּטֵּחַ עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים וּלְהִרְבּוֹת בְּעֶתֶר וְלִשְׂפּוֹךְ לִבֵּנוּ כַּמַּיִם נֹכַח פְּנֵי ה', אָז בְּוַדַּאי בָּהֶם עוֹלָם נִוָּשַׁע, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

יהי רצון שאומרים קודם אמירת תהלים בחול אומרים כאן:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, הַבּוֹחֵר בְּדָוִד עַבְדּוֹ וּבְזַרְעוֹ אַחֲרָיו וְהַבּוֹחֵר בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, שֶׁתִּפֶּן בְּרַחֲמִים אֶל קְרִיאַת מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים שֶׁאֶקְרָא כְּאִלּוּ אָמְרָם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם בְּעַצְמוֹ זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, וְיַעֲמֹד־לָנוּ זְכוּת פְּסוּקֵי תְהִלִּים וּזְכוּת תְּבוּתֵיהֶם וְאוֹתִיּוֹתֵיהֶם וּנְקוּדּוֹתֵיהֶם וְטַעֲמֵיהֶם וְהַשֵּׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהֶם מֵרָאשֵׁי־תֵבוֹת וּמִסּוֹפֵי־תֵבוֹת לְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ וַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ וּלְזַמֵּר עָרִיצִים וּלְהַכְרִית כָּל הַחוֹחִים וְהַקּוֹצִים הַסּוֹבְבִים אֶת הַשּׁוֹשַׁנָּה הָעֶלְיוֹנָה וּלְחַבֵּר אֵשֶׁת נְעוּרִים עִם דּוֹדָהּ בְּאַהֲבָה וַאֲחָוָה וְרֵעוּת, וּמִשָּׁם יִמָּשֵׁךְ לָנוּ שֶׁפַע לַנֶּפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה לְטַהֲרֵנוּ מֵעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלִסְלֹחַ חַטֹּאתֵינוּ וּלְכַפֵּר פְּשָׁעֵינוּ כְּמוֹ שֶׁפָּלַחְתָּ לְדָוִד שֶׁאָמַר מִזְמוֹרִים אֵלּוּ לְפָנֶיךָ כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: גַּם יְהוָה הֶעֱבִיר חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת. וְאַל תַּקְחֵנוּ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה קֹדֶם זְמַנֵּנוּ עַד מְלֹאת שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם(שִׁבְעִים שָׁנָה) בְּאוֹפָן שֶׁנּוּכַל לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר שִׁחַתְנוּ. וּזְכוּת דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם יָגֵן עָלֵינוּ וּכַעֲדָנוּ שֶׁתַּאֲרִיךְ אַפְּךָ עַד שׁוּבֵנוּ אֵלֶיךָ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, וּמֵאוֹצַר מַתְּנַת חִנָּם חָנֵנוּ כִּדְכְתִיב: וְחָנַנְתִּי אֶת אֲשֶׁר אָחוֹן וְרִחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֵם. וּכְשֶׁם שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים לְפָנֶיךָ שִׁירָה בָּעוֹלָם הַזֶּה כַּךְ נִזְכֶּה לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וּשְׁבָחָה לָעוֹלָם הַבָּא, וְעַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים תִּתְעוֹרֵר חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן וְלִשְׁיר בְּקוֹל נָעִים בְּגִילַת וְרַנֵּן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתַּן לָהּ, הוֹד וְהָדָר בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ אָמֵן סֶלָה:

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים

הֲרֵינִי מְקַשֵּׁר עַצְמִי בֶּאֱמִירַת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרִים אֵלּוּ לְכָל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּדוֹרֵינוּ וּלְכָל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שׁוֹכְנֵי עָפָר קְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה וּבְפָרָט לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה רַבֵּנוּ נַחְמָן בֶּן פֵּיגָא זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ שֶׁגִּלָּה תִּקּוּן זֶה.

לְכוּ נְרַנְּנָה לַיהוָה נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִירוֹת נָרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הֲרֵינִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת בּוֹרְאִי לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּה בְּדַחִילוּ וּרְחִימוּ עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טז. מִכְתָּם לְדָוִד שָׁמְרֵנִי אֵל, כִּי־חָסִיתִי בָךְ: אָמַרְתְּ לַיהוָה אֲדֹנָי אָתָּה, טוֹבָתִי בַּל־עָלֶיךָ: לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה, וְאַדִּירֵי כָל חֶפְצֵי־בָם: יִרְבּוּ עַצְּבוֹתָם אַחֵר מָהָרוּ, בַּל־אַסִיךְ נִסְכֵּיהֶם מִדָּם, וּבַל אֶשָּׂא אֶת שְׁמוֹתָם עַל־שְׂפָתָי: יְהוָה מְנָת־חֶלְקִי וְכוֹסִי, אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי: חֲבָלִים נָפְלוּ־לִי בַּנְּעִימִים, אַף־נַחֲלָת

שָׁפְרָה עָלַי: אֲבָרֵךְ אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר יְעָצָנִי, אַף לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי: שִׁוִּיתִי יְהוָה לְנֶגְדִּי תָמִיד, כִּי מִימִינִי בַּל אֶמּוֹט: לָכֵן שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל כְּבוֹדִי, אַף־בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן לָבֶטַח: כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל, לֹא תִתֵּן חֲסִידְךָ לִרְאוֹת שָׁחַת: תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת־פָּנֶיךָ, נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח:

לב. לְדָוִד מַשְׂכִּיל, אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חַטָּאָה: אַשְׁרֵי־אָדָם, לֹא יַחְשֹׁב יְהוָה לוֹ עָוֹן, וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: כִּי הֶחֱרַשְׁתִּי בָּלוּ עַצְמָי, בְּשַׁאֲגָתִי כָּל־הַיּוֹם: כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדֶךָ, נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי קַיִץ סֶלָה: חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ, וַעֲוֹנִי לֹא־כִסִּיתִי, אָמַרְתִּי אוֹדֶה עֲלֵי פְשָׁעַי לַיהוָה, וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה: עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל־חָסִיד אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא, רַק לְשֶׁטֶף מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ: אַתָּה סֵתֶר לִי*) מִצַּר תִּצְּרֵנִי, רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה: אַשְׂכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ זוּ תֵלֵךְ, אִיעֲצָה עָלֶיךָ

*) אחר אתה סתר לי, צריך להפסיק מעט (עי' בלקו"מ ח"א סי' רי"ג).

עֵינִי: אַל תְּהִיוּ כְּסוּס, כְּפֶרֶד אֵין הָבִין, בְּמֶתֶג־
וָרֶסֶן עֶדְיוֹ לִכְלוֹם, בַּל קָרֹב אֵלֶיךָ: רַבִּים
מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה חֶסֶד
יְסוֹבְבֶנּוּ: שִׂמְחוּ בַיהוָה, וְגִילוּ צַדִּיקִים,
וְהָרְנִינוּ כָּל־יִשְׁרֵי־לֵב:

מא. לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל
אֶל־דָּל, בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְהוָה: יְהוָה
יִשְׁמְרֵהוּ וִיחַיֵּהוּ, וְאֻשַּׁר בָּאָרֶץ, וְאַל תִּתְּנֵהוּ
בְּנֶפֶשׁ אֹיְבָיו: יְהוָה יִסְעָדֶנּוּ עַל עֶרֶשׂ דְּוָי, כָּל
מִשְׁכָּבוֹ הָפַכְתָּ בְחָלְיוֹ: אֲנִי־אָמַרְתִּי יְהוָה חָנֵּנִי,
רְפָאָה נַפְשִׁי כִּי חָטָאתִי לָךְ: אוֹיְבַי יֹאמְרוּ רַע
לִי, מָתַי יָמוּת וְאָבַד שְׁמוֹ: וְאִם־בָּא לִרְאוֹת,
שָׁוְא יְדַבֵּר, לִבּוֹ יִקְבָּץ־אָוֶן לוֹ, יֵצֵא לַחוּץ
יְדַבֵּר: יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל־שֹׂנְאָי, עָלַי
יַחְשְׁבוּ רָעָה לִי: דְּבַר־בְּלִיַּעַל יָצוּק בּוֹ, וַאֲשֶׁר
שָׁכַב לֹא־יוֹסִיף לָקוּם: גַּם־אִישׁ שְׁלוֹמִי, אֲשֶׁר־
בָּטַחְתִּי בוֹ, אוֹכֵל לַחְמִי, הִגְדִּיל עָלַי עָקֵב:
וְאַתָּה יְהוָה חָנֵּנִי וַהֲקִימֵנִי, וַאֲשַׁלְּמָה לָהֶם:

בְּזֹאת יָדַעְתִּי כִּי־חָפַצְתָּ בִּי, כִּי לֹא־יָרִיעַ אֹיְבִי עָלָי: וַאֲנִי, בְּתֻמִּי, תָּמַכְתָּ בִּי, וַתַּצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם: בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֵהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן:

מב. לַמְנַצֵּחַ מַשְׂכִּיל לִבְנֵי קֹרַח: כְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל־אֲפִיקֵי־מָיִם, כֵּן נַפְשִׁי תַעֲרֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים: צָמְאָה נַפְשִׁי לֵאלֹהִים לְאֵל חָי, מָתַי אָבוֹא וְאֵרָאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים: הָיְתָה־לִּי דִמְעָתִי לֶחֶם יוֹמָם וָלָיְלָה, בֶּאֱמֹר אֵלַי כָּל־הַיּוֹם, אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ: אֵלֶּה אֶזְכְּרָה וְאֶשְׁפְּכָה עָלַי נַפְשִׁי כִּי אֶעֱבֹר בַּסָּךְ, אֶדַּדֵּם עַד־בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה, הָמוֹן חוֹגֵג: מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וַתֶּהֱמִי עָלָי, הוֹחִלִי לֵאלֹהִים, כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנָיו: אֱלֹהַי, עָלַי נַפְשִׁי תִשְׁתּוֹחָח, עַל־כֵּן אֶזְכָּרְךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן, וְחֶרְמוֹנִים, מֵהַר מִצְעָר: תְּהוֹם־אֶל־תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צִנּוֹרֶיךָ, כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ: יוֹמָם יְצַוֶּה יְהוָה חַסְדּוֹ, וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי, תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי:

אוֹמְרָה לְאֵל סַלְעִי לָמָּה שְׁכַחְתָּנִי, לָמָּה־קֹדֵר אֵלֵךְ, בְּלַחַץ אוֹיֵב: בְּרֵצַח בְּעַצְמוֹתַי חֵרְפוּנִי צוֹרְרָי, בְּאָמְרָם אֵלַי כָּל הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ: מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי נַפְשִׁי וּמַה־תֶּהֱמִי עָלָי, הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדֶנּוּ, יְשׁוּעוֹת פָּנַי וֵאלֹהָי:

נט. לַמְנַצֵּחַ אַל תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם, בְּשָׁלְחַ שָׁאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי אֱלֹהָי, מִמִּתְקוֹמְמַי תְּשַׂגְּבֵנִי: הַצִּילֵנִי מִפֹּעֲלֵי אָוֶן וּמֵאַנְשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יָגוּרוּ עָלַי עַזִּים, לֹא־פִשְׁעִי וְלֹא־חַטָּאתִי יְהוָה: בְּלִי־עָוֹן יָרֻצוּן וְיִכּוֹנָנוּ, עוּרָה לִקְרָאתִי וּרְאֵה: וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הָקִיצָה לִפְקֹד כָּל־הַגּוֹיִם, אַל־תָּחוֹן כָּל־בֹּגְדֵי אָוֶן סֶלָה: יָשׁוּבוּ לָעֶרֶב, יֶהֱמוּ כַכָּלֶב, וְיסוֹבְבוּ עִיר: הִנֵּה יַבִּיעוּן בְּפִיהֶם, חֲרָבוֹת בִּשְׂפָתוֹתֵיהֶם, כִּי־מִי שֹׁמֵעַ: וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׂחַק־לָמוֹ, תִּלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: עֻזּוֹ, אֵלֶיךָ אֶשְׁמֹרָה, כִּי אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי: אֱלֹהֵי חַסְדִּי

יְקַדְּמֵנִי, אֱלֹהִים יַרְאֵנִי בְשׁוּרָי: אַל־תַּהַרְגֵם, פֶּן־יִשְׁכְּחוּ עַמִּי: הֲנִיעֵמוֹ בְחֵילְךָ וְהוֹרִידֵמוֹ, מָגִנֵּנוּ אֲדֹנָי: חַטַּאת־פִּימוֹ דְּבַר־שְׂפָתֵימוֹ וְיִלָּכְדוּ בְגֵאוֹנָם, וּמֵאָלָה וּמִכַּחַשׁ יְסַפֵּרוּ: כַּלֵּה בְחֵמָה, כַּלֵּה וְאֵינֵמוֹ, וְיֵדְעוּ כִּי־אֱלֹהִים מֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב, לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֶלָה: וְיָשֻׁבוּ לָעֶרֶב, יֶהֱמוּ כַכֶּלֶב, וִיסוֹבְבוּ עִיר: הֵמָּה יְנִיעוּן לֶאֱכֹל, אִם־לֹא יִשְׂבְּעוּ וַיָּלִינוּ: וַאֲנִי אָשִׁיר עֻזֶּךָ, וַאֲרַנֵּן לַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ, כִּי־הָיִיתָ מִשְׂגָּב לִי, וּמָנוֹס, בְּיוֹם צַר־לִי: עֻזִּי אֵלֶיךָ אֲזַמְּרָה, כִּי־אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי אֱלֹהֵי חַסְדִּי:

עז. לַמְנַצֵּחַ עַל־יְדוּתוּן לְאָסָף מִזְמוֹר: קוֹלִי *) אֶל־אֱלֹהִים וְאֶצְעָקָה, קוֹלִי אֶל־אֱלֹהִים וְהַאֲזִין אֵלָי: בְּיוֹם צָרָתִי אֲדֹנָי דָּרָשְׁתִּי, יָדִי לַיְלָה נגְרָה וְלֹא תָפוּג, מֵאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי: אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה, אָשִׂיחָה, וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סֶלָה: אָחַזְתָּ שְׁמֻרוֹת עֵינָי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: חִשַּׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם, שְׁנוֹת עוֹלָמִים:

*) באפרך אל אלהים תכורין המילוי כזה אל״ף למ״ד אל״ף למ״ד ה״א יו״ד מ״ם

אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלָּיְלָה, עִם־לְבָבִי אָשִׂיחָה,
וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי: הַלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדֹנָי, וְלֹא־יֹסִיף
לִרְצוֹת עוֹד: הֶאָפֵס לָנֶצַח חַסְדּוֹ, גָּמַר אֹמֶר
לְדֹר וָדֹר: הֲשָׁכַח חַנּוֹת אֵל, אִם־קָפַץ בְּאַף
רַחֲמָיו סֶלָה: וָאֹמַר חַלּוֹתִי הִיא, שְׁנוֹת יְמִין
עֶלְיוֹן: אֶזְכּוֹר מַעַלְלֵי־יָהּ, כִּי אֶזְכְּרָה מִקֶּדֶם
פִּלְאֶךָ: וְהָגִיתִי בְכָל־פָּעֳלֶךָ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ
אָשִׂיחָה: אֱלֹהִים בַּקֹּדֶשׁ דַּרְכֶּךָ, מִי־אֵל גָּדוֹל
כֵּאלֹהִים: אַתָּה הָאֵל עֹשֵׂה פֶלֶא, הוֹדַעְתָּ
בָעַמִּים עֻזֶּךָ: גָּאַלְתָּ בִזְרוֹעַ עַמֶּךָ, בְּנֵי־יַעֲקֹב
וְיוֹסֵף סֶלָה: רָאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים, רָאוּךָ מַיִם,
יָחִילוּ, אַף יִרְגְּזוּ תְהֹמוֹת: זֹרְמוּ מַיִם עָבוֹת,
קוֹל נָתְנוּ שְׁחָקִים, אַף־חֲצָצֶיךָ יִתְהַלָּכוּ: קוֹל
רַעַמְךָ בַּגַּלְגַּל, הֵאִירוּ בְרָקִים תֵּבֵל, רָגְזָה
וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ: בַּיָּם דַּרְכֶּךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמַיִם
רַבִּים, וְעִקְּבוֹתֶיךָ לֹא נוֹדָעוּ: נָחִיתָ כַצֹּאן עַמֶּךָ,
בְּיַד־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

צ. תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ־הָאֱלֹהִים, אֲדֹנָי,

מָעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָנוּ בְּדֹר וָדֹר: בְּטֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ, וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וְתֵבֵל, וּמֵעוֹלָם עַד־עוֹלָם, אַתָּה אֵל: תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד־דַּכָּא, וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם: כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה: זְרַמְתָּם, שֵׁנָה יִהְיוּ, בַּבֹּקֶר כֶּחָצִיר יַחֲלֹף: בַּבֹּקֶר יָצִיץ וְחָלָף, לָעֶרֶב יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ: כִּי־כָלִינוּ בְאַפֶּךָ, וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ: שַׁתָּה עֲוֹנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ, עֲלֻמֵנוּ, לִמְאוֹר פָּנֶיךָ: כִּי כָל־יָמֵינוּ פָּנוּ בְעֶבְרָתֶךָ, כִּלִינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ־הֶגֶה: יְמֵי־שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם בִּגְבוּרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וְרָהְבָּם עָמָל וָאָוֶן, כִּי־גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה: מִי־יוֹדֵעַ עֹז אַפֶּךָ, וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ: לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע, וְנָבִיא לְבַב חָכְמָה: שׁוּבָה יְהוָה עַד־מָתָי, וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ: שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ, וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל־יָמֵינוּ, שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ, שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: יֵרָאֶה אֶל־עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶךָ, וַהֲדָרְךָ עַל־בְּנֵיהֶם: וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

קה. הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ
בָעַמִּים עֲלִילוֹתָיו: שִׁירוּ־לוֹ זַמְּרוּ־לוֹ שִׂיחוּ
בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו: הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ, יִשְׂמַח
לֵב מְבַקְשֵׁי יְהוָה: דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעֻזּוֹ, בַּקְּשׁוּ
פָנָיו תָּמִיד: זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו, אֲשֶׁר עָשָׂה, מֹפְתָיו
וּמִשְׁפְּטֵי־פִיו: זֶרַע אַבְרָהָם עַבְדּוֹ, בְּנֵי יַעֲקֹב
בְּחִירָיו: הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, בְּכָל־הָאָרֶץ
מִשְׁפָּטָיו: זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דָּבָר צִוָּה, לְאֶלֶף
דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׂחָק:
וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק, לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
לֵאמֹר, לְךָ אֶתֵּן אֶת־אֶרֶץ־כְּנָעַן, חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם:
בִּהְיוֹתָם מְתֵי מִסְפָּר, כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ:
וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל־גּוֹי, מִמַּמְלָכָה אֶל־עַם אַחֵר:
לֹא־הִנִּיחַ אָדָם לְעָשְׁקָם, וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
אַל תִּגְּעוּ בִמְשִׁיחָי, וְלִנְבִיאַי אַל תָּרֵעוּ: וַיִּקְרָא
רָעָב עַל־הָאָרֶץ, כָּל מַטֵּה־לֶחֶם, שָׁבָר: שָׁלַח
לִפְנֵיהֶם אִישׁ, לְעֶבֶד נִמְכַּר יוֹסֵף: עִנּוּ בַכֶּבֶל
רַגְלוֹ, בַּרְזֶל בָּאָה נַפְשׁוֹ: עַד־עֵת בֹּא דְבָרוֹ,
אִמְרַת יְהוָה צְרָפָתְהוּ: שָׁלַח מֶלֶךְ וַיַּתִּירֵהוּ,

מֹשֶׁל עַמִּים וַיַּפְתְּחֵהוּ: שָׁמוֹ אָדוֹן לְבֵיתוֹ,
וּמֹשֵׁל בְּכָל־קִנְיָנוֹ: לֶאְסֹר שָׂרָיו בְּנַפְשׁוֹ, וּזְקֵנָיו
יְחַכֵּם: וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרָיִם, וְיַעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ־
חָם: וַיֶּפֶר אֶת־עַמּוֹ מְאֹד, וַיַּעֲצִמֵהוּ מִצָּרָיו:
הָפַךְ לִבָּם לִשְׂנֹא עַמּוֹ לְהִתְנַכֵּל בַּעֲבָדָיו: שָׁלַח
מֹשֶׁה עַבְדּוֹ, אַהֲרֹן אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ: שָׂמוּ־בָם
דִּבְרֵי אֹתוֹתָיו, וּמוֹפְתִים בְּאֶרֶץ חָם: שָׁלַח חֹשֶׁךְ
וַיַּחְשֵׁךְ, וְלֹא־מָרוּ אֶת דְּבָרוֹ: הָפַךְ אֶת־מֵימֵיהֶם
לְדָם, וַיָּמֶת אֶת דְּגָתָם: שָׁרַץ אַרְצָם צְפַרְדְּעִים,
בְּחַדְרֵי מַלְכֵיהֶם: אָמַר, וַיָּבֹא עָרֹב, כִּנִּים, בְּכָל
גְּבוּלָם: נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם בָּרָד, אֵשׁ לֶהָבוֹת
בְּאַרְצָם: וַיַּךְ גַּפְנָם וּתְאֵנָתָם, וַיְשַׁבֵּר עֵץ
גְּבוּלָם: אָמַר וַיָּבֹא אַרְבֶּה, וְיֶלֶק, וְאֵין מִסְפָּר:
וַיֹּאכַל כָּל־עֵשֶׂב בְּאַרְצָם, וַיֹּאכַל פְּרִי אַדְמָתָם:
וַיַּךְ כָּל־בְּכוֹר בְּאַרְצָם, רֵאשִׁית לְכָל־אוֹנָם:
וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאֵין בִּשְׁבָטָיו כּוֹשֵׁל:
שָׂמַח מִצְרַיִם בְּצֵאתָם, כִּי־נָפַל פַּחְדָּם עֲלֵיהֶם:
פָּרַשׂ עָנָן לְמָסָךְ, וְאֵשׁ לְהָאִיר לָיְלָה: שָׁאַל
וַיָּבֵא שְׂלָו וְלֶחֶם שָׁמַיִם יַשְׂבִּיעֵם: פָּתַח צוּר,

וַיָּזוּבוּ מָיִם, הָלְכוּ בַּצִּיּוֹת נָהָר: כִּי־זָכַר אֶת־
דְּבַר קָדְשׁוֹ, אֶת־אַבְרָהָם עַבְדּוֹ: וַיּוֹצִא עַמּוֹ
בְשָׂשׂוֹן, בְּרִנָּה אֶת בְּחִירָיו: וַיִּתֵּן לָהֶם אַרְצוֹת
גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ
חֻקָּיו, וְתוֹרֹתָיו יִנְצֹרוּ, הַלְלוּיָהּ:

קלז. עַל־נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ, גַּם־בָּכִינוּ
בְּזָכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן: עַל עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ
כִּנּוֹרוֹתֵינוּ: כִּי שָׁם, שְׁאֵלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דִּבְרֵי־שִׁיר,
וְתוֹלָלֵינוּ שִׂמְחָה, שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: אֵיךְ
נָשִׁיר אֶת־שִׁיר־יְהוָה, עַל אַדְמַת נֵכָר: אִם־
אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלָיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי
לְחִכִּי, אִם־לֹא אֶזְכְּרֵכִי, אִם־לֹא אַעֲלֶה אֶת
יְרוּשָׁלַיִם עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתִי: זְכֹר יְהוָה לִבְנֵי
אֱדוֹם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם, הָאוֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד
הַיְסוֹד בָּהּ: בַּת־בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה אַשְׁרֵי שֶׁיְּשַׁלֶּם־
לָךְ אֶת־גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ אַשְׁרֵי, שֶׁיֹּאחֵז
וְנִפֵּץ אֶת־עֹלָלַיִךְ אֶל הַסָּלַע:

קנ. הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ־אֵל, בְּקָדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ

בְּרִקְיַע עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי־שָׁמַע, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה, תְּהַלֵּל יָהּ, הַלְלוּיָהּ:

אחר שסיים תהלים יאמר שלשה פסוקים אלו

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיהוָה מָעוּזָּם בְּעֵת צָרָה: וַיַּעְזְרֵם יְהוָה וַיְפַלְּטֵם, יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים, וְיוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ:

ואחר העשרה קפיטל תהלים טוב לומר תפלה זו:

אָשִׁירָה לַיהוָה בְּחַיָּי, אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי, יֵעֵרַב עָלָיו שִׂיחִי אָנכִי אֶשְׂמַח בַּיהוָה: הוֹדוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר, בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ לוֹ: אֱלֹהִים, שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָךְ בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה לָךְ: עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי נָבֶל, עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה בְּפָעֳלֶךָ, בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲדוֹן כֹּל, בּוֹרֵא כָּל הַנְּשָׁמוֹת, רִבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים, הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה, עָזְרֵנִי וְחָנֵּנִי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וּבַחֲסָדֶיךָ הָעֲצוּמִים, שֶׁאֶזְכֶּה לְעוֹרֵר וּלְהוֹצִיא וּלְגַלּוֹת כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם סֵפֶר תְּהִלִּים. וּבְזכוּת אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֵל תְּהִלִּים שֶׁאָמַרְתִּי לְפָנֶיךָ, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם סֵפֶר תְּהִלִּים, שֶׁהֵם: אַשְׁרֵי, בָּרְכָה, מַשְׂכִּיל, שִׁיר, נְצוּחַ, נְגוּן, תְּפִלָּה, הוֹדָאָה, מִזְמוֹר, הַלְלוּיָהּ — בִּזְכוּת הַמִּזְמוֹרִים וּבִזְכוּת הַפְּסוּקִים וּבִזְכוּת תְּבוּתֵיהֶם וְאוֹתִיּוֹתֵיהֶם וּנְקֻדּוֹתֵיהֶם וְטַעֲמֵיהֶם וְהַשֵּׁמוֹת הַיּוֹצְאִים מֵהֶם מֵרָאשֵׁי־תֵּבוֹת וּמִסּוֹפֵי־תֵּבוֹת, וּבִזְכוּת דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם, עִם כָּל הָעֲשָׂרָה צַדִּיקִים, שֶׁיָּסְדוּ סֵפֶר תְּהִלִּים: (וּבִזְכוּת הַצַּדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, רַבֵּנוּ נַחְמָן בֶּן פֵּיגָא, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, אֲשֶׁר גִּלָּה וְתִקֵּן לוֹמַר אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֵל תְּהִלִּים בִּשְׁבִיל תִּקּוּן הַבְּרִית) וּבִזְכוּת

כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים הָאֲמִתִּיִּים, תְּזַכֵּנִי וּתְחָנֵנִי, שֶׁאֶזְכֶּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים לְהוֹצִיא כָּל הַטִּפּוֹת קָרֵי, שֶׁיָּצְאוּ מִמֶּנִּי לְבַטָּלָה, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד, בֵּין בְּאֹנֶס בֵּין בְּרָצוֹן, (אם יאמר חס ושלום בשביל מקרה שנזדמן לו באותו הלילה, יאמר זה: וּבִפְרָט כָּל הַטִּפּוֹת שֶׁיָּצְאוּ מִמֶּנִּי בַּלַּיְלָה וְאֵת, עַל־יְדֵי מִקְרֵה־לַיְלָה, שֶׁקָּרָה לִי בַּעֲוֹנוֹתַי הָרַבִּים) כֻּלָּם אֶזְכֶּה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וּבְחֶמְלָתְךָ הַגְּדוֹלָה וּבְכֹחַךְ הַגָּדוֹל, לְהוֹצִיאָם מֵהַקְּלִפּוֹת וּמֵהַסִּטְרִין אָחֳרִנִּין, מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁנָּפְלוּ וְנִתְפַּזְּרוּ וְנָפוֹצוּ וְנִדְחוּ לְשָׁם, וְאַל יִדַּח מִמְּךָ נִדָּח. וְתַכְנִיעַ וּתְשַׁבֵּר וְתַהֲרֹג וְתַעֲקֹר וּתְכַלֶּה וּתְבַטֵּל, כָּל הַקְּלִפּוֹת וְכָל הָרוּחִין וְשֵׁדִין וְלִילִין, שֶׁנַּעֲשׂוּ וְנִבְרְאוּ וְנוֹצְרוּ עַל־יְדֵי אֵלּוּ הַטִּפּוֹת, שֶׁיָּצְאוּ מִמֶּנִּי לְבַטָּלָה. וְתָסִיר מֵהֶם חִיּוּתָם, וְתוֹצִיא וְתַגְזֵל מֵהֶם הַחִיּוּת דִּקְדֻשָּׁה, וְכָל הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבָּלְעוּ:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֵל חַי וְקַיָּם, חַי הַחַיִּים, מָלֵא רַחֲמִים, הַדָּן אֶת כָּל הָעוֹלָם לְכַף זְכוּת תָּמִיד, הֶחָפֵץ חֶסֶד וּמַרְבֶּה לְהֵיטִיב. אָבִי אָבִי, גּוֹאֲלִי וּפוֹדִי. יָדַעְתִּי יְהוָה יָדַעְתִּי, כִּי אֲנִי בְּעַצְמִי הַחַיָּב וְהַפּוֹשֵׁעַ אֲפִלּוּ בְּהַמִּקְרוֹת שֶׁנִּזְדַּמְּנוּ לִי בְּשׁוֹגֵג, כִּי לֹא שָׁמַרְתִּי אֶת הַמַּחֲשָׁבָה כְּלָל וְהִרְהַרְתִּי בַּיּוֹם, עַד שֶׁבָּאתִי לִידֵי טֻמְאָה בַּלַּיְלָה, וְעַל־

יְדֵי זֶה קִלְקַלְתִּי מַה שֶּׁקִּלְקַלְתִּי, וְגָרַמְתִּי מַה שֶּׁגָּרַמְתִּי, וְשִׁחַתְתִּי מַה שֶּׁשִּׁחַתְתִּי. אוֹי אוֹי אוֹי, אוֹיָה עַל נַפְשִׁי, אוֹי לְנַפְשִׁי, כִּי גָּמַלְתִּי לִי רָעָה. מָה אֹמַר, מָה אֲדַבֵּר, מָה אֶצְטַדָּק. מָה אֹמַר, מָה אֲדַבֵּר, מָה אֶצְטַדָּק. הָאֱלֹהִים מָצָא אֶת עֲוֹנִי. הִנְנִי לְפָנֶיךָ בְּאַשְׁמָה רַבָּה, הִנְנִי לְפָנֶיךָ מָלֵא בוּשָׁה וּכְלִמָּה, מָלֵא טִנּוּפִים וְלִכְלוּכִים, מָלֵא תּוֹעֵבוֹת רָעוֹת, וְאֵין שׁוּם לָשׁוֹן בָּעוֹלָם שֶׁאוּכַל לְכַנּוֹת בּוֹ עִצֶּם הָרַחֲמָנוּת שֶׁיֵּשׁ עָלַי, כִּי רַע וָמַר, כִּי נָגַע עַד הַנֶּפֶשׁ, מַר לִי מְאֹד, אָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם; מַר לִי מְאֹד, רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים. רְאֵה אֲנָחָתִי וְאֶנְקָתִי, כִּי נַפְשִׁי מָרָה לִי מְאֹד, עַד אֲשֶׁר אֵינִי יוֹדֵעַ אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לִחְיוֹת מֵעִצֶּם מְרִירוּת נַפְשִׁי, אֲשֶׁר עַד גָּבְהֵי שָׁמַיִם יַגִּיעַ, כִּי קָצְתִּי בְחַיַּי, לָמָּה לִי חַיִּים כָּאֵלֶּה, חַיִּים מָרִים וּמְרוֹרִים מִמָּוֶת, אֶת קֶבַּעַת כּוֹס הַתַּרְעֵלָה שָׁתִית, מָצִית, נַפְשִׁי.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אַתָּה לְבַד יָדַעְתָּ רִבּוּי וְעִצֶּם הַפְּגָמִים הַגְּדוֹלִים, הָעֲצוּמִים וְהַנּוֹרָאִים, שֶׁנַּעֲשִׂים עַל־יְדֵי־זֶה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְעַתָּה אֵיךְ אוּכַל לְתַקֵּן זֹאת וּבַמֶּה יִזְכֶּה נַעַר כָּמוֹנִי לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר שִׁחַתְתִּי, אַךְ אַךְ־עַל־פִּי־כֵן יָדַעְתִּי, וַאֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, כִּי אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל. וַעֲדַיִן יֵשׁ לִי תִּקְוָה, וַעֲדַיִן לֹא אָבְדָה

תּוֹחֲלָתִי מֵיְהוָה, כִּי חַסְדֵי יְהוָה כִּי לֹא תָמְנוּ, כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו. עַל כֵּן בָּאתִי לְפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאלֹהֵי יַעֲקֹב, אֱלֹהֵי כָל הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים הָאֲמִיתִּיִים וֵאלֹהֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, אֱלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים, שְׁתִּרַחֵם עָלַי וְתַעֲשֶׂה אֶת אֲשֶׁר בְּחֶקֶיךָ אֵלֶךְ וְאֶת מִשְׁפָּטֶיךָ אֶשְׁמֹר, וְתָכֹךְ אֶת יִצְרִי לְהִשְׁתַּעְבֵּד לָךְ, וְתִגְעַר בְּהַיֵּצֶר הָרָע וּתְגָרְשׁוֹ מִמֶּנִּי מַעֲתָּה וְעַד עוֹלָם, וְתִשְׁמְרֵנִי וְתַצִּילֵנִי וּתְפַלְּטֵנִי מֵעַתָּה מִכָּל מִינֵי הִרְהוּרִים רָעִים וּמַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת וּמִפְּגָם הָרְאוּת וּמִפְּגַם הַדִּבּוּר, וְתַצִּילֵנוּ מֵעַתָּה מִכָּל מִינֵי פְּגַם הַבְּרִית שֶׁבָּעוֹלָם בְּמַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה, וְתִהְיֶה עִמִּי תָּמִיד וְתִשְׁמְרֵנִי וְתַצִּילֵנִי מִמִּקְרֶה, בֵּין בַּיּוֹם וּבֵין בַּלַּיְלָה, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

אָבִינוּ, מֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם, גּוֹאֵל חָזָק. שָׁטַחְתִּי אֵלֶיךָ כַּפַּי. הַצֵּל הַצֵּל, הוֹשִׁיעָה הוֹשִׁיעָה, הַצֵּל לְקוּחִים לַמָּוֶת, הַצֵּל נִרְדָּף וְחַיָּב כָּמוֹנִי, הַצִּילֵנִי מִן הַשְּׁאוֹל תַּחְתִּיוֹת. תֵּן לִי תִּקְוָה, וְלֹא אֹבַד, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי מַה בֶּצַע בְּדָמִי, בְּרִדְתִּי אֶל שַׁחַת, הֲיוֹדְךָ עָפָר, הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ. דְּלוּ עֵינַי לַמָּרוֹם, יֵי עָשְׁקָה לִי, עָרְבֵנִי, עֲרֹב עַבְדְּךָ לְטוֹב, אַל יַעֲשְׁקֻנִי זֵדִים, כִּי אֵין לִי שׁוּם כֹּחַ אֶלָּא בְּפִי, אֵין לִי שׁוּם

מָנוֹס וּמִבְטָח, כִּי־אִם עָלֶיךָ לְבַד, עַל חַסְדֶּיךָ הָעֲצוּמִים לְבַד, עַל רַחֲמֶיךָ הַגְּדוֹלִים, עַל חֶמְלָתְךָ הָאֲמִתִּית, עַל חֲנִינוֹתֶיךָ הַנִּצְחִיּוֹת וְעַל כֹּחַ וּזְכוּת הַצַּדִּיקִים, שֶׁשָּׁמְרוּ אֶת הַבְּרִית בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוּת, שֶׁאֵין שְׁלֵמוּת אַחֲרָיו, בָּהֶם תָּמַכְתִּי יְתֵדוֹתַי, בָּהֶם אֶשָּׁעֵן וְאֶסָּמֵךְ, בִּזְכוּתָם וְכֹחָם אֶבְטַח וַאֲקַוֶּה, כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל, לֹא תִתֵּן חֲסִידְךָ לִרְאוֹת שָׁחַת. אֲהָהּ יְהוָה, מַלְטֵנִי ! אֲהָהּ יְהוָה, פְּדֵנִי ! רְאֵה מְסֻכָּן כָּמוֹנִי טוֹרֵף בְּלֵב יַמִּים, תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרֵא לְקוֹל צִנּוֹרֶיךָ. כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ, צוֹד צָדוּנִי כַּצִּפּוֹר, אֹיְבֵי חִנָּם. צָמְתוּ בַבּוֹר חַיַּי, וַיַּדּוּ אֶבֶן בִּי. צָפוּ מַיִם עַל רֹאשִׁי, אָמַרְתִּי נִגְזַרְתִּי. קָרָאתִי שִׁמְךָ, יְהוָה, מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת ; קָרָאתִי שִׁמְךָ, יְהוָה, מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת :

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם ! רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם ! מָלֵא רַחֲמִים, מָלֵא חֶסֶד חִנָּם, מָלֵא חֲנִינוֹת, מָלֵא רַחֲמָנוּת, מָלֵא טוֹב, מָלֵא רָצוֹן. כְּבָר קִבַּלְנוּ עָלֵינוּ לִקְרֹא אֵלֶיךָ תָּמִיד, וְהִנְנִי מְקַיֵּם קַבָּלָתֵנוּ, וְהִנְנִי קוֹרֵא אֵלֶיךָ מִמָּקוֹם שָׁפָל כָּזֶה, מִמְּקוֹמוֹת מְגֻנִּים כָּאֵלֶּה. מִמַּעֲמַקִּים קָרָאתִיךָ, יְהוָה, מֵעִמְקֵי עֲמָקִים, מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי יָהּ, עָנָנִי בַּמֶּרְחָב יָהּ. וְאִם בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים יָרַדְנוּ לְמָקוֹם שֶׁיָּרַדְנוּ, וְיָרַדְנוּ עַכְשָׁו

בְּעִקְּבוֹת מְשִׁיחָא לְמִקּוֹמוֹת נְמוּכִים וּשְׁפָלִים מְאֹד מְאֹד,
שֶׁלֹּא יָרְדוּ יִשְׂרָאֵל לְתוֹכָם מֵעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: וַתֵּרֶד
פְּלָאִים, אֵין מְנַחֵם לָהּ; אַף־עַל־פִּי־כֵן, אֵין אָנוּ מְיָאֲשִׁים
עַצְמֵנוּ, חַס וְשָׁלוֹם, בְּשׁוּם אֹפֶן בָּעוֹלָם כְּלָל, כִּי כְּבָר
הִבְטַחְתָּנוּ לַהֲשִׁיבֵנוּ מִמְּצוּלוֹת יָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: אָמַר
אֲדֹנָי מִבָּשָׁן אָשִׁיב, אָשִׁיב מִמְּצוּלוֹת יָם. וּכְתִיב: וְאַף גַּם
זֹאת, בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים
לְכַלֹּתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם, כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! פְּתַח פִּיךָ לְאִלֵּם כָּמוֹנִי, וְתִשְׁלַח לִי
דְּבוּרִים מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם, בְּאֹפֶן שֶׁאוּכַל לְנַצֵּחַ
אוֹתְךָ, לְרַצּוֹת וּלְפַיֵּס אוֹתְךָ, שֶׁתְּקַבֵּל בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים
וּבַחֲסָדֶיךָ הָעֲצוּמִים אֶת אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים
שֶׁאָמַרְתִּי לְפָנֶיךָ, כְּאִלּוּ אֲמָרָם דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם,
בְּעַצְמוֹ, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינִי יוֹדֵעַ לְכַוֵּן שׁוּם כַּוָּנָה
מֵהַכַּוָּנוֹת הָעֲצוּמוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת, שֶׁיֵּשׁ בְּאֵלּוּ הָעֲשָׂרָה
מִזְמוֹרִים, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי,
שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה לְפָנֶיךָ הָאֲמִירָה בְּפֶה לְבַד. כְּאִלּוּ הִשַּׂגְתִּי
וְכִוַּנְתִּי כָּל הַסּוֹדוֹת וְהַכַּוָּנוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם, וְיִהְיוּ אֲמָרַי
לְרָצוֹן לִפְנֵי אֲדוֹן כֹּל, וְהָנֵנִי מַשְׁלִיךְ יְהָבִי עָלֶיךָ, וְהָנֵנִי
מְקַשֵּׁר עַצְמִי לְכָל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּדוֹרֵנוּ וּלְכָל

הַצַּדִּיקִים הָאֲמִיתִּיִּים, שׁוֹכְנֵי עָפָר, קְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה, (וּבְפָרָט לְהַצַּדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, רַבֵּנוּ נַחְמָן בֶּן פִּיגָא, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, אָמֵן) וְעַל דַּעְתָּם וְעַל כַּוָּנָתָם אָמַרְתִּי כָּל אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֵל תְּהִלִּים, וּבִזְכוּתָם וְכֹחָם אֲזַכֶּה לְעוֹרֵר וּלְגַלּוֹת כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם סֵפֶר תְּהִלִּים, שֶׁהֵם: שִׁיר פָּשׁוּט, כָּפוּל, מְשֻׁלָּשׁ, מְרֻבָּע, שֶׁהֵם כְּלוּלִים בְּשֵׁמְךָ הַמְיֻחָד, הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ. וּבִזְכוּת וְכֹחַ הַשֵּׁנִי שְׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים הָאֵלּוּ בְּמִלּוּאָם, שֶׁהֵם "אֵל אֱלֹהִים" (כָּזֶה): אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם, שֶׁהֵם עוֹלִים בְּמִסְפָּר תפ"ה [אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ], כְּמִסְפַּר תְּהִלִּי"ם, בְּכֹחַ אֵלּוּ הַשֵּׁמוֹת תְּזַכֵּנִי לְהוֹצִיא כָּל הַטִּפּוֹת קֳרִי לְבַטָּלָה מִבֶּטֶן הַקְּלִפָּה שֶׁבִּלְעָם, אֲשֶׁר מִסְפַּר שְׁמָהּ עִם הָאוֹתִיּוֹת עוֹלֶה תפ"ה [אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ], שֶׁהִיא בַּקְלִפָּה כְּנֶגֶד קְדֻשַּׁת סֵפֶר תְּהִלִּים, וּבְכֹחַ אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים תְּעוֹרֵר הַשֵּׁנִי הַשֵּׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים "אֵל אֱלֹהִים", וְתַהֲרֹג, וּתְשַׁבֵּר וְתַכְנִיעַ, וְתַעֲקֹר וּתְכַלֶּה וּתְבַטֵּל אֶת הַקְּלִפָּה הַזֹּאת שֶׁבִּלְעָם, וְתַכְרִיחַ אוֹתָהּ לְהַפְלִיט כָּל הַטִּפּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת מִבִּטְנָהּ וְקִרְבָּהּ, וְתִמְחֶה שְׁמָהּ וְזִכְרָהּ מִן הָעוֹלָם, וּתְקַיֵּם מִקְרָא שֶׁכָּתוּב: חַיִל בָּלַע וַיְקִיאֵנוּ, מִבִּטְנוֹ יוֹרִישֶׁנּוּ אֵל, וְתַהֲרֹג

כָּל הַקְּלִפּוֹת, שֶׁנִּבְרְאוּ עַל־יְדֵי אֵלּוּ הַטְּפּוֹת, וְתוֹצִיא וְתַגְזֹל מֵהֶם הַחִיּוּת דִּקְדֻשָּׁה, וְכָל הַנִּיצוֹצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁבָּלְעוּ עַל־יְדֵי פְּגַם חֵטְא זֶה, כֻּלָּם תּוֹצִיאֵם, וְתַחֲזֹר וּתְקַבְּצֵם בִּקְדֻשָּׁה שֵׁנִית, וּתְזַכֵּנוּ לְקַבֵּל עָלֵינוּ עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּאַהֲבָה תָּמִיד, וְנִזְכֶּה לַעֲסֹק כָּל יָמֵינוּ בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בֶּאֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם, בְּאֹפֶן שֶׁנִּזְכֶּה לִבְרֹא גוּפִים וְכֵלִים קְדוֹשִׁים לְכָל הַנְּשָׁמוֹת דְּאָזְלִין עַרְטִילָאִין עַל־יְדֵי עֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים עַל־יְדֵי פְּגַם הַטְּפּוֹת קֻרִי, שֶׁיִּצְאוּ מִמֶּנִּי לְבַטָּלָה.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַמִּיץ כֹּחַ, וְרַב אוֹנִים! עֲשֵׂה מַה שֶּׁתַּעֲשֶׂה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים בְּאֹפֶן שֶׁנִּזְכֶּה לְתַקֵּן פְּגַם הַבְּרִית, פְּגַם טִפֵּי הַמֹּחַ, בֵּין מַה שֶּׁפָּגַמְנוּ בָּזֶה בְּשׁוֹגֵג, בֵּין בְּמֵזִיד, בֵּין בְּאֹנֶס, בֵּין בְּרָצוֹן — עַל הַכֹּל תִּמְחַל וְתִסְלַח לִי, אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת, חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלֹחַ, וְנִזְכֶּה לְתַקֵּן כָּל הַפְּגָמִים בִּשְׁלֵמוּת בְּחַיֵּינוּ בִּזְכוּת הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה*). וּמְחַל לִי, וּסְלַח לִי,

אם יהיה על קברו הקדוש יאמר זה:

*) וּבִזְכוּת הַצַּדִּיק הַזֶּה, הַשּׁוֹכֵן פֹּה, צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, אֲשֶׁר אֲנִי מִכְתֹּת רַגְלַי וְטִלְטַלְתִּי עַצְמִי בְּטִלְטוּל הַקָּשֶׁה כְּשֶׁכְּבָר לָבוֹא הֵנָּה לְהִשְׁתַּטֵּחַ עַל קֶבֶר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, אֲשֶׁר הִכְטִיחָנוּ בְּחַיָּיו הַקְּדוֹשִׁים לַעֲמֹד

וְכַפֵּר לִי עַל כָּל הַחֲטָאִים וְהָעֲוֹנוֹת וְהַפְּשָׁעִים, שֶׁחָטָאתִי וְשֶׁעָרִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ בִּרְמַ״ח אֵיבָרַי וּשְׁסָ״ה גִּידַי, בְּמַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה, וּבַחֲמִשָּׁה חוּשִׁים וּבִשְׁאָר כֹּחוֹת הַגּוּף, וּבִפְרָט מַה שֶּׁחָטָאתִי וּפָשַׁעְתִּי וּפָגַמְתִּי נֶגְדְּךָ בְּפִגַּם הַבְּרִית, שֶׁהוּא כְּלַל כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי מִנְּעוּרַי עַד הַיּוֹם הַזֶּה. עַל הַכֹּל תִּמְחַל וְתִסְלַח וּתְכַפֵּר, מָלֵא רַחֲמִים, וּתְמַלֵּא כָּל הַשְּׁמוֹת שֶׁפָּגַמְתִּי בְּשֵׁמְךָ הַגָּדוֹל. הֶרֶב כַּבְּסֵנִי מֵעֲוֹנִי וּמֵחַטָּאתִי טַהֲרֵנִי, תְּחַטְּאֵנִי בְאֵזוֹב וְאֶטְהָר, תְּכַבְּסֵנִי, וּמִשֶּׁלֶג אַלְבִּין, תַּשְׁמִיעֵנִי שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה, תָּגֵלְנָה עֲצָמוֹת דִּכִּיתָ, הַסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵחֲטָאַי, וְכָל עֲוֹנוֹתַי מְחֵה. מְחֵה פְּשָׁעַי לְמַעַנְךָ, כָּאָמוּר: אָנֹכִי אָנֹכִי, הוּא מוֹחֶה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי, וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכּוֹר.

וְתִמָּלֵא עָלַי בְּרַחֲמִים, וְתִהְיֶה בְּעֶזְרִי תָּמִיד בִּזְכוּת וְכֹחַ הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְתִשְׁמְרֵנִי וְתַצִּילֵנִי תָּמִיד, וְתִתֵּן לִי כֹּחַ לְהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרִי וְלָכֹף וּלְשַׁבֵּר אֶת תַּאֲוָתִי, וְלֹא אֶפְגֹּם עוֹד מַה שֶּׁפָּגַמְתִּי, וְלֹא אֶעֱשֶׂה עוֹד הָרַע בְּעֵינֶיךָ,

בְּעֶזְרָתְנוּ סֶלָה תָּמִיד כְּשֶׁנָּבוֹא עַל קִבְרוֹ הַקָּדוֹשׁ, וְנִתֵּן פְּרוּטָה לִצְדָקָה, וְנֹאמַר אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים. וְהִנֵּה עָשִׂיתִי מַה שֶּׁמֻּטָּל עָלַי — עֲשֵׂה מַה שֶּׁעָלֶיךָ.

וְלֹא אָשׁוּב עוֹד לְכִסְלָה. אִם אָוֶן בָּעַלְתִּי — לֹא אוֹסִיף,
כִּי כְּבָר הִבְטַחְתָּנוּ, שֶׁגַּם עַל זֶה מוֹעִיל תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה
לְהִנָּצֵל לְהַבָּא, בְּרַחֲמֶיךָ הָאֲמִתִּיִּים, מִן הַיֵּצֶר הָרָע וְכַת
דְּיֵלֵהּ (אם יהיה על קברו הקדוש יאמר זה: וּבִפְרָט עַל מְקוֹם
צִיּוּן הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה עָזְרֵנִי בִּזְכוּת הַצַּדִּיקִים הַגְּנוּזִים פֹּה) וְרַחֵם
עָלַי, וְתֵן לִי כֹּחַ וּגְבוּרָה מֵאִתְּךָ, שֶׁאֶזְכֶּה לְהִתְגַּבֵּר וְלִכְבֹּשׁ
אֶת יִצְרִי תָּמִיד, עַד שֶׁאֶזְכֶּה בְּרַחֲמֶיךָ לְגָרְשׁוֹ וּלְסַלְקוֹ
וּלְבַטְּלוֹ מֵעָלַי לְגַמְרֵי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם, כִּי כְּבָר כָּלוּ
בְיָגוֹן חַיַּי, וּשְׁנוֹתַי בָּאֲנָחָה, כָּשַׁל בַּעֲוֹנִי כֹּחִי, וַעֲצָמַי
עָשְׁשׁוּ, עַד אֲשֶׁר כָּשַׁל כֹּחַ הַסֵּבֶל. רַחֵם עָלַי, אָבִי, אָב
הָרַחֲמָן; רַחֵם עָלַי, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה; חוּס וַחֲמֹל עָלַי,
שׁוֹמֵעַ צְעָקָה, שׁוֹמֵעַ אֲנָחָה, שׁוֹמֵעַ אֲנָקָה, רַחֵם רַחֵם,
הַצֵּל הַצֵּל, הוֹשִׁיעָה הוֹשִׁיעָה! אַל יִפֹּל דָּמִי אַרְצָה
לְפָנֶיךָ, אַל תִּתֵּן לָשַׁחַת נַפְשִׁי, הַצִּילֵנִי מִדָּמִים, אֱלֹהִים,
אֱלֹהֵי תְּשׁוּעָתִי. תְּרַנֵּן לְשׁוֹנִי צִדְקָתֶךָ. חוּסָה עָלַי, כִּרְב
רַחֲמֶיךָ, כִּרְב חַסְדֶּיךָ, יֶהֱמוּ נָא מֵעֶיךָ וַחֲנִינוֹתֶיךָ עַל עֲלוּב
נֶפֶשׁ כָּמוֹנִי, עַל נִרְדָּף כָּמוֹנִי, עַל מְלֻכְלָךְ בַּחֲטָאִים
כָּמוֹנִי, עַל חֲסַר דֵּעָה, חֲסַר עֵצָה כָּמוֹנִי, כִּי לְךָ לְבַד
עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת, לְךָ לְבַד רַעְיוֹנַי צוֹפִיּוֹת, דַּלּוּ עֵינַי
לַמָּרוֹם, עֲזֹר נָא, הוֹשִׁיעָה נָא, חוּס וַחֲמֹל נָא עָלַי
וְהוֹשִׁיעֵנִי לָשׁוּב אֵלֶיךָ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, בֶּאֱמֶת וּבְלֵב

שָׁלֵם, וְאֶזְכֶּה לִהְיוֹת תָּמִיד כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. כְּחַסְדְּךָ חַיֵּינִי, וְאֶשְׁמְרָה עֵדוּת פִּיךָ, לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים, וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי:

וּבְכֵן, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֲדוֹן הַשִּׂמְחָה וְהַחֶדְוָה, אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ אֵין שׂוּם עַצְבוּת כְּלָל לְעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו, עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ, שֶׁתַּעַזְרֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ הָעֲצוּמִים וּתְזַכֵּנִי לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד. מְשַׂמַּח נַפְשׁוֹת עֲגוּמִים, שַׂמַּח נַפְשִׁי הָאֻמְלָלָה מְאֹד, הָעֲלוּבָה מְאֹד, הָעַיְפָה וְהַצְּמֵאָה וְהָרְעֵבָה אֵלֶיךָ מְאֹד, הָסֵר מִמֶּנִּי יָגוֹן וַאֲנָחָה, שַׂמַּח נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ, כִּי אֵלֶיךָ, יְהוָה, נַפְשִׁי אֶשָּׂא. תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים. שְׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת פָּנֶיךָ, נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח. הָשִׁיבָה לִי שְׂשׂוֹן יִשְׁעֶךָ, וְרוּחַ נְדִיבָה תִסְמְכֵנִי. שַׂבְּעֵנִי מִטּוּבֶךָ, וְשַׂמַּח נַפְשִׁי בִּישׁוּעָתֶךָ, וְטַהֵר לִבִּי לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת. עוּרָה כְבוֹדִי, עוּרָה הַנֵּבֶל וְכִנּוֹר, אָעִירָה שָׁחַר. זַמְּרוּ לְכָל הָעֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה דְּקֻדָּשָׁה, שֶׁהֵם מַכְנִיעִים וּמְתַקְּנִים פְּגַם הַבְּרִית, כָּאָמוּר: אֲבָרֵךְ אֶת יְהוָה אֲשֶׁר יְעָצָנִי, אַף לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי. לְדָוִד מַשְׂכִּיל, אַשְׁרֵי נְשׂוּי פֶּשַׁע כְּסוּי חַטָּאָה. בַּיִת וָהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת, וּמֵיְהוָה אִשָּׁה מַשְׂכֶּלֶת. יוֹמָם יְצַוֶּה יְהוָה חַסְדּוֹ, וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי,

תְּפִלָּה לְאֵל חַיִּי. לַמְנַצֵּחַ עַל תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם בְּשָׁלְחַ שָׁאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ. אֱזָכְרָה נְגִינָתִי בַּלָּיְלָה. עִם לְבָבִי אָשִׂיחָה וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי. הֵיאָכֵל תָּפֵל מִבְּלִי מֶלַח, אִם יֵשׁ טַעַם בְּרִיר חֲלָמוּת. פֶּן תִּתֵּן לַאֲחֵרִים הוֹדֶךָ וּשְׁנוֹתֶיךָ לְאַכְזָרִי. וְלֹא אָמַר, אַיֵּה אֱלֹהַי עֹשֵׂי הַנּוֹתֵן זְמִירוֹת בַּלָּיְלָה, שֵׂקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי, אִשָּׁה יִרְאַת יְהוָה הִיא תִּתְהַלָּל. וְנֶאֱמַר: הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ, הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם: תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ, וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם, וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ: וְקַבְּצֵנוּ נִדָּחֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ: וְקִיֵּם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב: וְשָׁב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ, וְשָׁב וְקִבֶּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים, אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה. אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמָיִם, מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ. וְהֵבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל הָאָרֶץ, אֲשֶׁר יָרְשׁוּ אֲבוֹתֶיךָ,

וִירַשְׁתָּהּ וְהֵיטִיבְךָ, וְהִרְבְּךָ מֵאֲבוֹתֶיךָ: וְנֶאֱמַר: נְאֻם יְהוָה אֱלֹהִים, מְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל, עוֹד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו. וְנֶאֱמַר: בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְהוָה, נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס. וּתְמַהֵר וְתָחִישׁ לְגָאֳלֵנוּ, וְתָבִיא לָנוּ אֶת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, וְתִבְנֶה אֶת בֵּית קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ, וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה, וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: וּפְדוּיֵי יְהוָה יְשׁוּבוּן, וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה, וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם, שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ, וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה: וְנֶאֱמַר: כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ, וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן, הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה, וְכָל עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ כָף. וְנֶאֱמַר: כִּי נִחַם יְהוָה צִיּוֹן, נִחַם כָּל חָרְבוֹתֶיהָ, וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ כְּגַן יְהוָה, שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָהּ, תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה. שִׂמְחוּ בַיהוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים, וְהַרְנִינוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב: אוֹר זָרוּעַ לַצַּדִּיק, וּלְיִשְׁרֵי לֵב שִׂמְחָה. שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה, וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ, אָמֵן נֶצַח סֶלָה וָעֶד:

(זאת התפלה מצאנו באמתחת הכתבים והיא מעט הכמות ורב האיכות)

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עִלַּת הָעִלּוֹת וְסִבַּת כָּל הַסִּבּוֹת. אַנְתְּ לְעִלָּא. לְעִלָּא מִן כֹּלָּא. וְלֵית לְעִלָּא מִנָּךְ. דְּלֵית מַחֲשָׁבָה תִּפְיסָא בָךְ כְּלָל, וּלְךָ דּוֹמְיָה תְּהִלָּה. וּמְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה. אוֹתְךָ אֶדְרֹשׁ, אוֹתְךָ אֲבַקֵּשׁ, שֶׁתַּחְתֹּר חֲתִירָה דֶּרֶךְ כְּבוֹשָׁה מֵאִתְּךָ, דֶּרֶךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת, עַד הַהִשְׁתַּלְשְׁלוּת שֶׁלִּי, בַּמָּקוֹם שֶׁאֲנִי עוֹמֵד, כְּפִי אֲשֶׁר נִגְלָה לְךָ, יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת. וּבַדֶּרֶךְ וְנָתִיב הַזֶּה תָּאִיר עָלַי אוֹרֶךָ, לְהַחֲזִירֵנִי בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת כְּפִי רְצוֹנְךָ בֶּאֱמֶת, כְּפִי רְצוֹן מִבְחַר הַבְּרוּאִים, לִבְלִי לַחְשֹׁב בְּמַחֲשַׁבְתִּי שׁוּם מַחֲשֶׁבֶת חוּץ וְשׁוּם מַחֲשָׁבָה וּבִלְבּוּל, שֶׁהוּא נֶגֶד רְצוֹנְךָ, רַק לְדַבֵּק בְּמַחֲשָׁבוֹת זַכּוֹת צַחוֹת וּקְדוֹשׁוֹת בַּעֲבוֹדָתְךָ בֶּאֱמֶת בְּהַשָּׂגָתְךָ וּבְתוֹרָתֶךָ. הַט לִבִּי אֶל עֵדוּתֶיךָ, וְתֵן לִי לֵב טָהוֹר לְעָבְדְךָ בֶּאֱמֶת. וּמִמְּצוּלוֹת יָם תּוֹצִיאֵנִי לְאוֹר גָּדוֹל חִישׁ קַל מְהֵרָה. תְּשׁוּעַת יְהוָה כְּהֶרֶף־עַיִן, "לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים" כָּל יְמֵי הֱיוֹתִי עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה; וְאֶזְכֶּה לְחַדֵּשׁ נְעוּרַי, הַיָּמִים שֶׁעָבְרוּ בַּחשֶׁךְ, לְהַחֲזִירָם אֶל הַקְּדֻשָּׁה, וְתִהְיֶה יְצִיאָתִי מִן הָעוֹלָם כְּבִיאָתִי, בְּלֹא חֵטְא. וְאֶזְכֶּה לַחֲזוֹת בְּנֹעַם יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ, כֵּלוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד. אָמֵן נֶצַח סֶלָה וָעֶד׃

מה

אֵיזֶה עֵצוֹת טוֹבוֹת מְיֻסָּדִים עַל־פִּי סִפְרֵי אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ, מוֹהַר״ן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, אֵיךְ לְהִנָּצֵל מִכָּל רַע לָנֶצַח

א) צְרִיכִין לִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מֵהֶרְהוּר, כִּי הֶרְהוּר מַזִּיק וּפוֹגֵם מְאֹד מְאֹד, מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְצַיֵּר בְּדַעַת הָאָדָם כְּלָל עִצֶּם פְּגַם הַהֶרְהוּר; הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַצִּילֵנוּ.

ב) הַמַּחְשָׁבָה בְּיַד הָאָדָם לְהַטוֹתָהּ כִּרְצוֹנוֹ לְמָקוֹם שֶׁהוּא רוֹצֶה, כִּי הַכֹּל — שֶׁאִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן, שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵי מַחְשָׁבוֹת בְּיַחַד בְּפַעַם אַחַת, עַל־כֵּן בְּקַל יְכוֹלִין לְגָרֵשׁ הַמַּחְשָׁבוֹת רָעוֹת רַק בְּשָׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה, דְּהַיְנוּ שֶׁלֹּא לַחְשֹׁב אוֹתָהּ הַמַּחְשָׁבָה, רַק לַחְשֹׁב אֵיזֶה מַחְשָׁבָה אַחֶרֶת, בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדָה אוֹ אֲפִלּוּ מַשָּׂא־וּמַתָּן וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, שֶׁיִּמְשֹׁךְ מַחְשַׁבְתּוֹ לְאֵיזֶה מַחְשָׁבָה אַחֶרֶת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִפָּטֵר מִמֶּילָא מֵהֶרְהוּרִים וְהַמַּחְשָׁבָה רָעָה שֶׁבָּאִין אֵלָיו. וַאֲפִלּוּ אִם לִפְעָמִים הוֹלֶכֶת מַחְשַׁבְתּוֹ וּפוֹרַחַת וּמְשׁוֹטֶטֶת בִּדְבָרִים רָעִים וְזָרִים, רַחֲמָנָא לִצְלַן, גַּם־כֵּן בְּיַד הָאָדָם לַחֲזֹר וּלְהַטוֹתָהּ בְּעַל־כָּרְחָהּ

אֶל הַדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר לַחְשֹׁב מַה שֶּׁרָאוּי, וְהוּא מַמָּשׁ כְּמוֹ סוּס, שֶׁפּוֹנֶה מִן הַדֶּרֶךְ וְסָר לְדֶרֶךְ אַחֶרֶת, שֶׁתּוֹפְסִין אוֹתוֹ בְּרִסְנוֹ וּמַחֲזִירִין אוֹתוֹ בְּעַל־כָּרְחוֹ אֶל הַדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר. כְּמוֹ־כֵן מַמָּשׁ בַּמַּחְשָׁבָה, שֶׁתֵּכֶף כְּשֶׁרוֹאֶה, שֶׁהוּא תּוֹעֶה מִן הַדֶּרֶךְ — צָרִיךְ לְתָפְסָהּ בְּעַל־כָּרְחָהּ וְלַהֲשִׁיבָהּ אֶל הַדֶּרֶךְ הָרָאוּי. וּכְבָר מְבֹאָר, שֶׁאֵין צְרִיכִין לְנַעְנֵעַ רֹאשׁוֹ הֵנָּה וָהֵנָּה כְּדֵי לְגָרֵשׁ הַמַּחְשָׁבוֹת רָעוֹת, כִּי אֵין זֶה מוֹעִיל כְּלָל, רַק יַחְשֹׁב מַחְשָׁבָה אַחֶרֶת, כַּנִּזְכָּר לְעֵיל, וְאַל יַבִּיט לְאַחֲרָיו אִם נִסְתַּלְּקוּ מִמֶּנּוּ, רַק יַעֲשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ בְּמֶה שֶׁהוּא עוֹסֵק, וּמְמֵילָא יִסְתַּלְּקוּ מִמֶּנּוּ.

ג) עִקַּר הַנִּסָּיוֹן וְהַצָּרוּף, שֶׁמְּנַסִּין אֶת הָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה, הוּא בְּתַאֲוָה זֹאת שֶׁל נְאוּף. וְלָכֵן כְּשֶׁבָּאִים עַל מַחְשַׁבְתּוֹ הִרְהוּרֵי זְנוּת, וְהוּא מְשַׁבֵּר תַּאֲוָתוֹ וּמַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מֵהֶם, זֶהוּ עִקַּר תִּשּׁוּבָתוֹ וְתִקּוּנוֹ עַל פְּגַם הַבְּרִית שֶׁפָּגַם מִקֹּדֶם, כָּל אֶחָד כְּפִי עִנְיָנוֹ, כִּי זֶהוּ בְּחִינַת תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל מַמָּשׁ, וְכָזֶה הוּא מוֹצִיא נִיצוֹצֵי הַקְּדֻשָּׁה, שֶׁנָּפְלוּ עַל־יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְתִקּוּן הַבְּרִית.

ד) בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה נִתְפַּשְׁטָה

הַפְּרִיצוּת וְהַשַּׁחַץ וְהַהֶפְקֵרוּת בְּאֹפֶן אֵיכ וְנוֹרָא, רַחֲמָנָא לְצַלַן, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִכְשָׁלִים בַּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל בְּפֶגֶם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, רַחֲמָנָא לְצַלַן, אֲשֶׁר הוּא חֵטְא וְעָוֹן חָמוּר מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה הוֹרֵג אֶת הַנְּפָשׁוֹת, שֶׁהָיוּ יְכוֹלִים לְהִוָּלֵד מֵהֶם, וְזֶה גּוֹרֵם עִכּוּב גְּאֻלָּתֵנוּ.

וְלָכֵן צָרִיךְ כָּל אָב לְרַחֵם עַל בְּנוֹ וּלְהַשְׁיאוֹ בְּעוֹדוֹ צָעִיר לְיָמִים דַּיְקָא, וְעַל־כָּל־פָּנִים יִמְסֹר נַפְשׁוֹ, שֶׁיִּהְיֶה קֹדֶם הֱיוֹתוֹ בֶּן עֶשְׂרִים, כַּאֲשֶׁר הֶחְמִירוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, הַקְּדוֹשִׁים מְאֹד (קִדּוּשִׁין כ״ט:). וְאַל יַחְשֹׁב בָּזֶה שׁוּם חֶשְׁבּוֹנוֹת פְּרָטִיִּים, כְּגוֹן מָמוֹן אוֹ יִחוּס אוֹ כָּבוֹד וְכוּ׳ וְכוּ׳, רַק יִשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי הִשְׁתַּדְּלוּת לְהַשִּׂיא אֶת בָּנָיו וְאֶת בְּנוֹתָיו סָמוּךְ לְפִרְקָן. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, (יְבָמוֹת ס״ב:): וַיְדַעְתָּ, כִּי שָׁלוֹם אָהֳלֶךָ — זֶה הַמַּשִּׂיא אֶת בָּנָיו וְאֶת בְּנוֹתָיו סָמוּךְ לְפִרְקָן.

ה) טוֹב מְאֹד בַּגּוּף וּבַנֶּפֶשׁ לִשְׁלֹחַ אֶת בָּנָיו לִלְמֹד בִּישִׁיבָה חוּץ לָעִיר, וּבִפְרָטִיּוּת בְּחָדְשֵׁי הַקַּיִץ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיוּ נִשְׁמָרִים מֵרְאִיּוֹת אֲסוּרוֹת וּמֵהַזְּהָמָה הַנּוֹרָאָה וְהַקְּלִפּוֹת, הַמִּסְתּוֹבְבִים בְּהֶרְחוֹבוֹת, וְיִנָּצְלוּ עַל־יְדֵי־זֶה

מֵהֶרְהוּרִים רָעִים וּמַחְשָׁבוֹת זָרוֹת, הַמְּבִיאִים לִידֵי פְּגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה.

ו) בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים נִתְפַּשְּׁטָה מְאֹד קְלִפַּת פְּגַם הַבְּרִית לְהָסִיחַ וּלְהַדִּיחַ רַבִּים מִבְּנֵי עַמֵּנוּ, שֶׁלֹּא לְהוֹלִיד בָּנִים מֻחְמֶצֶת חֶסְרוֹן פַּרְנָסָה וְכֵיוֹצֵא; וְאֵיזֶהוּ מֵהֶם עוֹד מִתְגַּבְּרִים בִּרְשָׁעוּתָם לְהָמִית הַיְלָדִים בְּבֶטֶן אִמָּם, שֶׁלֹּא יֵצְאוּ חַיִּים לָאֲוִיר הָעוֹלָם. וּמוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, פָּרָשַׁת שְׁמוֹת, שֶׁזֶּה גּוֹרֵם אִסְתַּלְקוּתָא דִּשְׁכִינְתָּא מֵעָלְמָא, וּבְנֵי נָשָׁא צוֹעֲקִין מֵרֹב צָרוֹת, וְאֵינָם נַעֲנִים, וְגַם הַבַּחוּרִים נִמְנָעִים מִלְּשָׂא נָשִׁים בַּזְּמַן הַנִּרְצֶה עַל־פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמַמְתִּינִים עַד שֶׁיִּשְׁלְמוּ לָהֶם נְדוּנְיָא גְּדוֹלָה כָּזוֹ, שֶׁיִּהְיוּ בְּטוּחִים בָּהּ עַל פַּרְנָסָה וְכֵיוֹצֵא. וְכָל זֶה עֲצַת נָחָשׁ הַקַּדְמוֹנִי לְהַכְשִׁילָם בְּפִגְמֵי הַבְּרִית שׁוֹנִים וּלְהָבִיאָם לִידֵי טֻמְאָה, רַחֲמָנָא לִצְלַן. וְיָדוּעַ מִכָּל סִפְרֵי אֱמֶת, כִּי פְּגַם הַבְּרִית הוּא פְּגַם כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, רַחֲמָנָא לִצְלַן. וְאֵין לְשַׁעֵר גֹּדֶל הָרָעוֹת וְהַצָּרוֹת, שֶׁמְּבִיאִים בָּזֶה עֲלֵיהֶם וְעַל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלַן, וּמַאֲרִיכִים בָּזֶה אֶת הַגָּלוּת מְאֹד, כַּמּוּבָא בַּסְּפָרִים. וּבְגָלוּת מִצְרַיִם נֶאֱמַר: וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד, וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אוֹתָם, וְכָל זֶה כְּדֵי

לְקָרֵב הַגְּאֻלָּה. וְהַקְּלִפָּה הַנִּזְכֶּרֶת לְעֵיל נִתְגַּבְּרָה גַּם אָז נִגְדָּם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: פֶּן יִרְבֶּה וְכוּ', וְעָלָה מִן הָאָרֶץ. וְכִמְעַט שֶׁנָּפְלוּ לְטָעוּת, שֶׁבִּזְמַן גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת אֵין צְרִיכִין לִפְרוֹת וְלִרְבּוֹת, אֲבָל רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים זֶרְזוּם "כֵּן יִרְבֶּה", הַיְנוּ שֶׁגַּם בַּצַּר וּבְמִצּוֹק מַלְכוּת הָרְשָׁעָה, אֲשֶׁר עָמְדָה עֲלֵיהֶם לְהַמְעִיטָם, אֵין לָהֶם עֵצָה אַחֶרֶת כִּי־אִם לְקַיֵּם מִצְוַת ה' בְּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וּבְבִטָּחוֹן גָּדוֹל, וְלָכֵן זָכוּ לְהִגָּאֵל אָז מַהֵר בְּאוֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְיָד חֲזָקָה. וּבְכֵן הָעֵצָה לְמִי שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עָלָיו הַנִּסְיוֹנוֹת הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל, הֵן מִצַּד יְצִרוֹ הָרַע וְהֵן מִצַּד מִי שֶׁמְּסִית וּמַכְרִיחַ אוֹתוֹ לָזֶה, שֶׁיִּצְעַק הַרְבֵּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיַּצִּילֵהוּ מֵרֶשֶׁת הַבַּעַל־דָּבָר וּמִשְּׁאוֹל תַּחְתִּיּוֹת. גַּם יִתְיַעֵץ עִם אַנְשֵׁי אֱמֶת אֵיךְ לַעֲמֹד עַל נַפְשׁוֹ וּלְנַצֵּחַ הַיֵּצֶר הָרָע הַזֶּה לְמַעַן יִזְכֶּה לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים לְהֵיטִיב לוֹ וּלְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ.

ז) וְכֵן בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים אוֹרֶב הַס"מ [וַהַסָּמ"ךְ־מ"ם] מְאֹד מְאֹד לְקַלְקֵל אֶת הַשָּׁלוֹם־בַּיִת שֶׁל בְּנֵי־הַנְּעוּרִים וּמִתְנַכֵּל בִּנְכָלֵי עַרְמִימִיּוּתוֹ לַהֲבִיאָם לִידֵי מַחְלֹקֶת וּמְרִיבוֹת וְכוּ', עַד שֶׁבָּאִים עַל־יְדֵי־זֶה לִידֵי גֵּרוּשִׁין וְכוּ', וְאָז לוֹכְדָם בַּעֲבֵרוֹת גְּמוּרוֹת, רַחֲמָנָא

לִצְלַן. לָכֵן כָּל מִי שֶׁיִּרְאַת ה׳ בִּלְבָבוֹ, יַעֲשֶׂה כָּל מַה שֶּׁבְּכֹחוֹ וְיִשְׁתַּדֵּל לַעֲסֹק בְּמִצְוָה הַנּוֹרָאָה הַזּוֹ שֶׁל לְהַשִּׂים שָׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, שׁוּם חֵלֶק בְּקִלְקוּל הַשָּׁלוֹם־בַּיִת שֶׁל אֵיזֶה בַּר יִשְׂרָאֵל, כִּי לֹא יֹאבֶה ה׳ לִסְלֹחַ לוֹ. וְאַל יַפְתֶּהוּ יִצְרוֹ בְּמִצְוֹת כָּאֵלּוּ, כִּי הִיא עֲבֵרָה חֲמוּרָה, וּמְגָרְשִׁים עַל־יְדֵי־זֶה אֶת הַשְּׁכִינָה מֵהָעוֹלָם, וּמַפְרִידִים בֵּין קֻדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, רַחֲמָנָא לִצְלַן.

ח) רֹב וֶרֶב שֶׁל הַגִּטִּין שֶׁנֶּאֶרְעוּ, רַחֲמָנָא לִצְלַן, בָּעִתִּים הַלָּלוּ, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, הוּא מִסִּבַּת הַהוֹרִים בְּעַצְמָם, וְלֹא מִסִּבַּת הַזּוּג כְּלָל, כִּי עַל־פִּי־רֹב מִתְעָרְבִים הַהוֹרִים בְּחַיֵּיהֶם הַפְּרָטִי שֶׁל הַזּוּג. וְכֵן כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה אֵיזֶה מְרִיבָה וּמַחְלֹקֶת בֵּין הַהוֹרִים, כַּאֲשֶׁר מָצוּי דָּבָר זֶה בְּרֹב הַפְּעָמִים, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, (שַׁבָּת ק״ל.): לֵיכָּא כְּתֻבָּה דְּלָא רְמוּ בַּהּ תִּיגְרָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה מֵסִית אֶחָד עַל הַשֵּׁנִי: זֶה — אֶת בְּנוֹ, וְזֶה — אֶת בִּתּוֹ, וּמִזֶּה מַתְחִילִים הַמְּרִיבוֹת וְהַמַּחְלֹקֶת, עַד שֶׁבָּאִים עַל־יְדֵי־זֶה לִידֵי גֵּט, רַחֲמָנָא לִצְלַן. וְאִם הָיוּ הַהוֹרִים מְדַבְּרִים יַחַד, וְהָיוּ חוֹשְׁבִים עֵצוֹת וְאֶפְנַיִם אֵיךְ לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם בֵּין הַזּוּג, וְהָיוּ

עוֹזְרִים לָהֶם. בְּוַדַּאי הָיָה נַעֲשֶׂה שָׁלוֹם.

ט) כְּשֶׁהוֹלְכִים לִשְׁאֹל עֵצָה עֲבוּר שְׁלוֹם־בַּיִת אוֹ בְּעִנְיַן תִּקּוּן הַבְּרִית, צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה הַרְבֵּה אַחַר יְרֵא־שָׁמַיִם וְצַדִּיק גָּדוֹל, הַדָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּדִבֻּקוּת אֱמֶת, וְלֹא כַּאֲשֶׁר נָהוּג עַכְשָׁו, בַּעֲוֹונוֹתֵינוּ הָרַבִּים, שֶׁהוֹלְכִים אֶצֶל צַבּוּעִים וְכוּ', אֲשֶׁר אֵינָם יְכוֹלִים לְתַקֵּן וּלְהַנְהִיג אֲפִלּוּ אֶת עַצְמָם, וְאֵיךְ יַעֲלֶה עַל דַּעַת נָבוֹן, שֶׁיְּכוֹלִים לְתַקֵּן וּלְהַנְהִיג אֲחֵרִים? ! (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א, סִימָן ס"א). וּבִפְרָט בְּעִנְיַן שְׁלוֹם־בַּיִת צְרִיכִים לֵילֵךְ וּלְהִתְיַעֵץ עִם יְרֵא־שָׁמַיִם אֲמִתִּי, וְלֹא אֶל צַבּוּעַ וְכוּ', כִּי עֲבוּר כַּמָּה מְאוֹת זְהוּבִים יוֹצְאִים מֵהֶם עִם גֵּט, רַחֲמָנָא לְצַלַּן, וְיִהְיֶה מְעֻגָּנֶת, אֲשֶׁר לֹא יוּכַל לְתַקֵּן.

י) עֵצָה כְּלָלִית לְכָל דָּבָר וּלְכָל צָרָה וּמְאֹרָע שֶׁרַק יֵאָרַע עִמּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, וּבִפְרָט לְתִקּוּן הַבְּרִית הוּא לְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ וּתְפִלָּתוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז שֶׁמְּדַבְּרִים בּוֹ (אוֹ כָּל אֶחָד כְּפִי לְשׁוֹנוֹ הָרָגִיל בּוֹ), וִיסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבּוֹ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּתָמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת גָּמוּר, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ; וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּכָל עִנְיָנָיו — הַמַּחְשָׁבָה

וְהַדִּבּוּר וְהַמַּעֲשֶׂה — שֶׁאֵינָם כִּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ; בְּשׂוֹגֵג וּבְמֵזִיד, בְּאֹנֶס וּבְרָצוֹן — הַכֹּל לַכֹּל יִהְיֶה רָגִיל לְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִצְעַק וְיבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיַּעֲזְרֵהוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמוֹ, שֶׁיִּתְקַדֵּשׁ בֶּאֱמֶת, וְיִהְיֶה רָגִיל בְּדָבָר זֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי בֶּאֱמֶת אֵין לָאָדָם עוֹד אָב רַחֲמָן וְאוֹהֵב נֶאֱמָן כְּמוֹ הוּא יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא מָלֵא רַחֲמִים, וְעַל־כֵּן רָאוּי וְנָכוֹן לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְסַפֵּר לוֹ הַכֹּל בְּלִי שׁוּם חֲכְמוֹת כְּלָל. וְאַף שֶׁרוֹאֶה, שֶׁבֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ עוֹבְרִים יָמִים וְשָׁנִים, וְנִדְמֶה לוֹ, שֶׁאֵין מִי שׁוֹמֵעַ לוֹ, חַס וְשָׁלוֹם; אוֹ רוֹאֶה, שֶׁמִּתְגַּבֵּר יִצְרוֹ בְּכָל פַּעַם בְּהִתְגַּבְּרוּת יוֹתֵר גְּדוֹלָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ לִהְיוֹת עַקְשָׁן גָּדוֹל עַל דָּבָר זֶה מְאֹד מְאֹד, וְאָז סוֹף הַכָּבוֹ״ד לָבוֹא, שֶׁיִּזְכֶּה שֶׁיִּתְגַּלֶּה אֵלָיו הָאֲרַת זִיו נֹעַם עֲרֵבוּת יְדִידוּת חִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹד״וֹ, וְיִזְכֶּה לַחֲזוֹת בְּנֹעַם ה׳ וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ לָנֶצַח, אָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן!

מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לָבוֹא אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ,
זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בָּעִיר אוּמָין
וְעֵצוֹת וְהִתְעוֹרְרוּת
וְהִתְחַזְּקוּת לִזְכוֹת
לְהַגִּיעַ לְשָׁם

כְּבָר יָדוּעַ וּמְפֻרְסָם בְּכָל הָעוֹלָם גְּדֹל הַהַבְטָחָה הַחֲזָקָה, שֶׁהִבְטִיחַ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ **רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זִכְרוֹתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ** לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְייִחֵד שְׁנֵי עֵדִים כְּשֵׁרִים עַל זֶה (אֶחָד — ר׳ אַהֲרֹן מִבְּרֶסְלֶב, וְהַשֵּׁנִי — ר׳ נַפְתָּלִי מִנְּעֶמִירוֹב) שֶׁכְּשֶׁיִּסְתַּלֵּק וְיָבוֹאוּ עַל קִבְרוֹ וְיִתְּנוּ פְּרוּטָה לִצְדָקָה וְיֹאמְרוּ שָׁם הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים שֶׁגִּלָּה, שֶׁהֵם ״תִּקּוּן הַכְּלָלִי״ — אָז יַנִּיחַ אֶת עַצְמוֹ לָאָרֶךְ וְלָרֹחַב לַעֲשׂוֹת טוֹבָה לְזֶה הָאָדָם; וְאָמַר, שֶׁבְּהַפְּאוֹת יוֹצִיא אוֹתוֹ מֵהַגֵּיהִנּוֹם, אֲפִלּוּ אִם יִהְיֶה אוֹתוֹ הָאָדָם כְּמוֹ שֶׁיִּהְיֶה, וַאֲפִלּוּ אִם עָבַר מַה שֶּׁעָבַר, רַק מֵעַתָּה יְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ, שֶׁלֹּא יָשׁוּב לְאִוַּלְתּוֹ. חַס וְשָׁלוֹם, וְכוּ׳ וְכוּ׳. וּבְשִׂיחוֹת הָר״ן, סִימָן קמ״א, אִיתָא, שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה: **אֲנִי חָזָק מְאֹד בְּכָל**

הַדְּבָרִים שֶׁלִּי, אַף בָּזֶה אֲנִי חָזָק בְּיוֹתֵר, שֶׁאֵלּוּ הַיּוּ״ד קְפִיטֶל תְּהִלִּים מוֹעִילִים מְאֹד מְאֹד וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן מִי הוּא הַשּׁוֹמֵעַ דְּבוּרִים אֵלּוּ, וְרוֹאֶה אוֹתָן נִדְפָּסִים בְּסִפְרוֹ, שֶׁלֹּא יִתְלַהֵב לִבּוֹ, וְיִתְעוֹרֵר חִשְׁקוֹ לִזְכּוֹת לְהוֹצִיאוֹ מִכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, עַל־כָּל־פָּנִים פַּעַם אַחַת בְּיָמֵי חַיָּיו, אַף שֶׁיִּתְפַּשֵּׁט עַל זֶה כָּל מִינֵי מְנִיעוֹת וְעִכּוּבִים וְהַסָּתָרוֹת וְכוּ׳, כִּי מַה לֹּא יִתֵּן הָאָדָם בְּעַד חַיָּיו הַבַּשְׁמִיִּים וְכוּ׳, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן וְקַל וָחֹמֶר מַה לֹּא יַעֲשֶׂה הָאָדָם בְּעַד חַיָּיו הָרוּחָנִיִּים וְהַנִּצְחִיִּים וְכוּ׳?!

וְיָדוּעַ שִׂיחַת מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי נָתָן, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, שֶׁדִּבֵּר פַּעַם מִמַּה שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, מֵעִנְיַן הַגִּלְגּוּל, שֶׁהוּא עִנְיָן קָשֶׁה מְאֹד מְאֹד, כִּי יָכוֹל לְקַלְקֵל יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אַף־עַל־פִּי־כֵן אִם יִתְעַקֵּשׁ הָאָדָם בְּבֵית־דִּין שֶׁל מַעְלָה וְיֹאמַר: ״עָקֵט מִיט מִיר דָּא״ [הַכּוּ בִּי פֹּה], יוֹעִיל לוֹ כְּרַבֵּנוּ, הַיְנוּ אִם יִתְעַקֵּשׁ הָאָדָם, שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְהִתְגַּלְגֵּל, יוֹעִיל לוֹ, שֶׁלֹּא יִתְגַּלְגֵּל עוֹד לִהְיוֹת בְּסַכָּנָה עֲצוּמָה בָּזֶה הָעוֹלָם, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן סִיֵּם מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי נָתָן, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, שֶׁבְּאֹם הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁכְּשֶׁיִּתְגַּלְגֵּל יִזְכֶּה גַּם לְהִשְׁתַּטֵּחַ עַל צִיּוּן רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בָּעִיר אוּמַיִן, הָיָה מְרֻצֶּה גַּם לְהִתְגַּלְגֵּל. עֲמֹד

וְתִשְׁתּוֹמֵם עַל הַבּוּרִים עֲמֻקִּים הָאֵלּוּ לְהָבִין מֵרָחוֹק מְעַט גְּדֻלַּת הַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה. וּפַעַם אַחַת אָמַר רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, לְבִתּוֹ (עַיֵּן שִׂיחוֹת הַר״ן, סִימָן קנ״ו): כְּשֶׁאֲנִי בַּחֶדֶר, וְהַדֶּלֶת סָגוּר, וְאַתְּ תָּבוֹאִי וְתִצְעֲקִי: אַבִּי! אַבִּי! וְכוּ׳ — בְּוַדַּאי אֶשְׁמַע וְכוּ׳, כְּמוֹ־כֵן בְּהִסְתַּלְקוּת הַצַּדִּיק הוּא כְּמִי שֶׁנִּכְנָס רַק בַּחֶדֶר הַשֵּׁנִי, וּכְשֶׁצּוֹעֲקִין וּבוֹכִין וּמְבַקְּשִׁים שָׁם — בְּוַדַּאי יִשְׁמַע דְּבָרָיו וְיַעֲזֹר וְיוֹשִׁיעַ לוֹ, וְיִשְׁתַּדֵּל אֶת עַצְמוֹ לְמַעְלָה לְהַמְתִּיק כָּל הַדִּינִים מִמֶּנּוּ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. וְכַמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (אַחֲרֵי ע:): וּבְשַׁעְתָּא דְּאִצְטָרִיךְ עָלְמָא רַחֲמֵי וְחַיָּיא, אַזְלִי וּמוֹדְעֵי לָהוּ לְנַפְשַׁייהוּ דְּצַדִּיקַיָּא, וּבְעָאן עַל קַבְרַייהוּ וְכוּ׳ כְּדֵי אִתְעָרִין נַפְשַׁייהוּ דְּצַדִּיקָא וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בַּגְּמָרָא (בְּרָכוֹת י״ח:) בַּמַּעֲשֶׂה דְּזְעִירִי וְכוּ׳ וּשְׁמוּאֵל וְכוּ׳, שֶׁהָלְכוּ בְּבֵית־הַקְּבָרוֹת וְדִבְּרוּ שָׁם כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְכוּ׳.

וְעַיֵּן בַּגְּמָרָא (תַּעֲנִית כ״ג:): רַבִּי מֲנִי הֲוֵי קָא מְצַעֲרֵי לֵיהּ אִישְׁתַּטָּח עַל קִבְרָא דַּאֲבוּהַּ. אָמַר לֵיהּ: אַבָּא, אַבָּא! הֲנֵי קָא מְצַעֲרֵי לִי וְכוּ׳, (עַיֵּן שָׁם ט״ז.) לָמָּה יוֹצְאִין לְבֵית־הַקְּבָרוֹת? — כְּדֵי שֶׁיְּבַקְּשׁוּ מֵתִים

רַחֲמִים עָלֵינוּ וְכוּ׳. וְעַיֵּן בַּגְּמָרָא (חֲגִיגָה כ״ב:): הָלַךְ ר׳ יְהוֹשֻׁעַ וְנִשְׁתַּטַּח עַל קִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי וְכוּ׳, וּבַגְּמָרָא (סוֹטָה ל״ד:): מְלַמֵּד, שֶׁפָּרַשׂ כָּלֵב מֵעֲצַת מְרַגְּלִים וְהָלַךְ וְנִשְׁתַּטַּח עַל קִבְרֵי אָבוֹת. אָמַר לָהֶם: אֲבוֹתַי! בַּקְּשׁוּ עָלַי רַחֲמִים, שֶׁאֶנָּצֵל מֵעֲצַת מְרַגְּלִים וְכוּ׳, וּבַמִּדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח, פֶּרֶק פ״ב, סִימָן י״א): מָה רָאָה אֲבִינוּ יַעֲקֹב לְקַבֵּר אֶת רָחֵל בְּדֶרֶךְ אֶפְרָת? — אֶלָּא צָפָה יַעֲקֹב אָבִינוּ, שֶׁהַגָּלִיּוֹת עֲתִידוֹת לַעֲבֹר שָׁם וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם.

וְהִנֵּה כָּל זֶה נֶאֱמַר בִּשְׁאָר הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה, כְּשֶׁהוֹלְכִים עַל קִבְרָם וּמְבַקְּשִׁים שָׁם רַחֲמִים — מִיָּד נַעֲנִים, מִכָּל־שֶׁכֵּן וְכָל־שֶׁכֵּן וְקַל וָחֹמֶר כְּשֶׁהוֹלְכִים וּבָאִים עַל קִבְרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בָּעִיר אוּמָן, אֲשֶׁר הִזְהִיר וּבִקֵּשׁ שֶׁיָּבוֹאוּ שָׁם (מַה שֶּׁכְּמַעַט לֹא נִמְצָא צַדִּיק בָּעוֹלָם שֶׁהִזְהִיר וּבִקֵּשׁ וְהִבְטִיחַ עַל זֶה כְּרַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה) עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, שֶׁצָּרִיךְ לְשָׁבֵר כָּל הַמְּנִיעוֹת וְלָבוֹא שָׁם עַל־כָּל־פָּנִים פַּעַם אַחַת בִּימֵי חַיָּיו, וּבִפְרָט אַחֲרֵי שֶׁהִבְטִיחַ הַבְטָחָה חֲזָקָה כָּזוֹ.

וּבֶאֱמֶת כָּךְ הָיָה רָאוּי, שֶׁכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם יַעֲזְבוּ הַכֹּל

וְיִבְרְחוּ שָׁם עַל־כָּל־פָּנִים לִהְיוֹת שָׁם פַּעַם אַחַת בְּחַיֵּיהֶם, כִּי הֲלֹא יָמִינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וְהַיָּמִים וְהַשָּׁנִים פּוֹרְחִים, וּבְקָרוֹב יִהְיֶה הַהֶכְרֵחַ לְהַפְשִׁיט אֶת הַגּוּף, וְהַנְּשָׁמָה תַּעֲלֶה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים יִהְיֶה אָז הַהַבְטָחָה שֶׁהִבְטִיחַ רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וְכוּ׳, אַךְ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים נִתְקַיֵּם (דְּבָרִים ל״ד): וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה, כִּי הַבַּעַל־דָּבָר הִסְתִּירוֹ מְאֹד מְאֹד, וְלֹא יִהְיֶה נֶחְשָׁב בְּעֵינֵיהֶם, חַס וְשָׁלוֹם, אַף שֶׁכְּבָר נִתְגַּלָּה וְנִדְפַּס הַבְטָחַת רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן: וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת עִצֶּם מְעָלַת קְבוּרָתוֹ; וּכְעֵין שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, בְּמִדְרָשׁ (קֹהֶלֶת רַבָּה, פָּרָשַׁת י״ב, סִימָן י׳): אִם יֹאמַר לְךָ אָדָם: מָתַי קֵץ הַגְּאֻלָּה וְכוּ׳ — שְׁלֹשָׁה סִימָנִים סְמַנְתִּי לְךָ בְּקִבּוּרָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה וְכוּ׳, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן: וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם. אַף שֶׁכְּבָר נִתְגַּלָּה, שְׁגִאֻלָּתוֹ הַפְּרָטִית תְּלוּיָה בְּצִיּוּנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, דַּיְקָא, וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר, אַף־עַל־פִּי־כֵן: וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ — שֶׁמִּתְרַשְּׁלִים מְאֹד מְאֹד מֵהַתִּקּוּן הַנִּצְחִי הַזֶּה וְכוּ׳.

וְעַיֵּן בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן קע״ג: עַל־יְדֵי

הִשְׁתַּטְּחוּת עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה לוֹ טוֹבוֹת אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לָכָךְ, עַיֵּן שָׁם. וַיְדוּעַ אֶצְלֵנוּ הַשִּׂיחָה, שֶׁצִּיּוּן רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, מוֹעֶלֶת, וְהוּא תִּקּוּן גָּמוּר אֲפִלּוּ לְמִי שֶׁנּוֹלַד שֶׁלֹּא בְּקֻדָּשָׁה, וַאֲפִלּוּ וְכוּ׳ שֶׁיִּתְהַפֵּךְ גּוּפוֹ לְגַמְרֵי לְגוּף קָדוֹשׁ מִגַּן־עֵדֶן, כִּי הַמָּקוֹם הַזֶּה הוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהוּא גּוֹרֵם (שְׁמוֹת ג׳) ל״שַׁל־נְעָלֶיךָ״ מֵעַל רַגְלֶיךָ״ שֶׁהוּא גּוּפָא דְּנָגְעָה בָּהּ בַּת פַּרְעֹה (כַּמּוּבָא בַּתִּקּוּנִים) כִּי הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו, אַדְמַת־קֹדֶשׁ הוּא (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ק״ט), וְנִתְרַפֵּא מְצֹרָעְתּוֹ, וְנִתְלַבֵּשׁ בִּלְבוּשׁ קָדוֹשׁ שֶׁל גַּן־עֵדֶן וְנִתְרוֹמֵם מַזָּלוֹ, כִּי עַל יְדֵי פְּגַם הַבְּרִית מוֹצִיא זֶרַע לְבַטָּלָה הוּא אוֹבֵד אֶת מַ״זָּ״לוֹ, אֲבָל שָׁם נִתְרוֹמֵם וְנֶחְנָר מַזָּלוֹ, וְזוֹכֶה לְעֹשֶׁר בְּרוּחָנִיּוּת וּבְנַשְׁמִיּוּת, וְנִתְחַזֵּק יְצֻרוֹ הַטּוֹב בְּבְחִינַת (יְחֶזְקֵאל ל״ו): לֵב בָּשָׂר (עַיֵּן כָּל זֶה בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פ״ג) שֶׁזּוֹכֶה לְגוּפָא שַׁפִּירָא וּלְהִתְחַדְּשׁוּת הַמֹּחִין בְּרִצּוֹנוֹת וְכִסּוּפִין טוֹבִים אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ כָּל יְמֵי חַיָּיו, כִּי הָאוֹר הָאֵין סוֹף, בָּרוּךְ הוּא, שֶׁזּוֹכִין לְהַכְנִיס בְּעַצְמוֹ שָׁם, כְּבָר מֵאִיר לוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו לָשׁוּב אֲלֵיהֶם יִתְבָּרַךְ וְנִתְעוֹרֵר בְּכָל פַּעַם מֵחָדָשׁ מִתַּרְדֵּמָתוֹ וְכוּ׳.

וְגֹדֶל הַפְלָגַת מַעֲלַת הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי, שֶׁזָּכָה כְּבָר לִהְיוֹת בְּצִיּוֹן רַבֵּנוּ, זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בָּעִיר אוּמָן, זֶה אֵין לְשַׁעֵר וּלְסַפֵּר כְּלָל, וְאִי אֶפְשָׁר לְצַיְּרוֹ אֲפִלּוּ בַּמַּחְשָׁבָה, מִכָּל־שֶׁכֵּן לְרָשְׁמוֹ עַל־פִּי הַכְּתָב, כִּי (לקוטי־הלכות, הִלְכוֹת חֹל־הַמּוֹעֵד, הֲלָכָה ד׳) שָׁם עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁל כָּל אֶחָד, הָרוֹצֶה לָצֵאת מִמָּקוֹם שֶׁנָּפַל לְשָׁם, אֲפִלּוּ אִם הוּא בֵּין שְׁנֵי הַס״מ [הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם] וְנִטְמָא בְּכָל מִינֵי חֻטְאִים וַעֲוֹנוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַזֶּה יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ, כִּי גְּדוֹלִים צַדִּיקִים בְּמִיתָתָן יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶן (חלין ז׃) וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (קהלת ד׳): וְשַׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ וְגוֹ׳. וּמוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (אחרי ע׃): שֶׁכְּבָר מֵתוּ — בְּהַאי עָלְמָא בְּפוּלְחָנָא דְּמַאריהוֹן וְכוּ׳, כִּי מִיתַת הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל גָּבוֹהַּ וְנַעֲלֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי כָּל יְמֵי חַיָּיו בְּעָלְמָא הַדֵּין הוּא מֵמִית אֶת עַצְמוֹ בְּמִסְירוּת־נֶפֶשׁ עָצוּם וְכוּ׳ וְנִכְלָל בְּאוֹר הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, עַד כְּשֶׁמַּגִּיעַ הָעֵת שֶׁנִּפְרָד לְגַמְרֵי מִגּוּפוֹ, אָז דַּיְקָא מִתְגַּבֵּר בְּכָל כֹּחוֹ וְנֶאֱחָדִין אֶצְלוֹ שְׁתֵּי הָרוּחוֹת — רוּחָא דִּלְעֵילָא, וְרוּחָא דִּלְתַתָּא — יַחַד (עַיִן לקוטי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א, סִימָן ס״ו), וְגוֹמֵר מַה שֶּׁצָּרִיךְ לִגְמֹר וְכוּ׳, כְּמוֹ שֶׁהִתְפָּאֵר רַבֵּנוּ, זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בְּעַצְמוֹ: גָּמַרְתִּי וְאֶגְמֹר וְכוּ׳, כִּי הוּא זָכָה לְהַעֲשׂוֹת הַבַּעַל־הַשָּׂדֶה (עַיִן

לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א, סִימָן ס״ה), שֶׁנִּמְסַר לוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לַעֲסֹק בְּתִקּוּנֵי הַנְּשָׁמוֹת לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וּלְנַקּוֹת וּלְיַפּוֹת אֶת הָעֲשָׂבִים וְהַדְּשָׁאִים, שֶׁהֵם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַגְּדוֹלִים בְּהַגָּן.

וּמְחֻמָּת שֶׁהָעֵסֶק הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה לַעֲסֹק עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הוּא דָּבָר נֶעֱלָם מְאֹד מְאֹד, וְעַל־כֵּן מִטְעָמִים כְּמוּסִים אֲשֶׁר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, לֹא הָיָה יָכוֹל לְגַמֵּר אֶת גְּמַר תִּקּוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּעוֹדֵנוּ בִּלְבוּשׁוֹ הַגַּשְׁמִי, וְהִצְרַךְ לְהַפְשִׁיט אֶת גּוּפוֹ הַגַּשְׁמִי דַּיְקָא, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לְהַכְנִיעַ אֶת הַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אָחֳרָא, הַנֶּאֱחָזִין בְּהַנְּשָׁמוֹת הַנִּפּוֹלִים בַּעֲוֹנוֹתֵיהֶם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הִלְכוֹת נְזִקִין, הֲלָכָה ג׳) בְּסוֹד (שׁוֹפְטִים ט״ז): וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים, אֲשֶׁר הֵמִית בְּמוֹתוֹ, רַבִּים מֵאֲשֶׁר הֵמִית בְּחַיָּיו. שֶׁהַצַּדִּיק הָאֱמֶת מִיחִידֵי הַדּוֹרוֹת הַזֶּה, שֶׁהַשָּׂגָתוֹ הוּא מֵרֵישָׁא דְּלָא אִתְיְדַע וְלֵית מָאן דְּקַיְימָא בֵּיהּ ג״ר [שֶׁלֹּשׁ רֵאשׁוֹנוֹת] דְּעַתִּיק וְכוּ׳ מֵמִית שׁוֹנְאֵי הַקְּדֻשָּׁה וְהַקְּלִפּוֹת וְהַסִּטְרָא־אָחֳרָא הָאוֹחֲזִים עַצְמָם בְּהַיְרוּדִים וְהַנְּפוּלִים בְּמוֹתוֹ יוֹתֵר מִבְּחַיָּיו, כִּי בְּוַדַּאי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת עוֹסֵק כָּל יְמֵי חַיָּיו הַקְּדוֹשִׁים בְּעוֹדֵנוּ מְלֻבָּשׁ בַּלְּבוּשׁ הַגַּשְׁמִי, וְכֵן אַחַר־כָּךְ, כְּשֶׁהִפְשִׁיט אֶת לְבוּשׁוֹ הַגַּשְׁמִי וְנִתְעַבֵּר

וְהִתְלַבֵּשׁ עַצְמוֹ בְּתַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבְּכָל דּוֹר לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְהַחֲזִירָם לְמוּטָב, כִּי זֶה כָּל מְגַמָּתוֹ, וְהוּא מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִיל זֶה כָּל יָמָיו, וְכֵן אַחַר־כָּךְ עַל־יְדֵי תַּלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהוּא שׁוֹרֶה וְנִמְצָא בֵּינֵיהֶם.

אֲבָל זֶה יָדוּעַ, שֶׁלְּבַעַל בְּחִירָה קָשֶׁה מְאֹד לְהוֹעִיל, כִּי הַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם, יֵשׁ לָהּ תֹּקֶף גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, כִּי הַכֹּל נִבְרָא בִּשְׁבִיל הַבְּחִירָה [וּבִשְׁבִיל זֶה יֵשׁ כָּל־כָּךְ כְּבֵדוּת וּמְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת עַל כָּל דָּבָר קָטָן, שֶׁתָּלוּי בְּעִסְקוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, כִּי עַל־יָדוֹ מְשֻׁתָּנֶה הַבְּחִירָה לְגַמְרֵי, וְהוּא דָּבָר הַכִּי קָשֶׁה בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁיִּשְׁתַּנֶּה בְּחִירַת הָאָדָם לְגַמְרֵי מֵהַהִפּוּךְ אֶל הַהִפּוּךְ, וְהַבַּעַל־דָּבָר עוֹשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ לְהַסְתִּיר אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וַאֲנָשָׁיו הָאֲמִתִּיִּים, אֲשֶׁר יְכוֹלִים לַעֲזֹר לְבַעֲלֵי בְּחִירָה וְיכוֹלִים לְהָאִיר בָּהֶם תִּשְׁוֹקָה עֲצוּמָה לָשׁוּב וְלַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וּלְהַתְמִיד מְאֹד מְאֹד בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן וּלְטַיֵּל וְלִהְיוֹת בְּכָל מְקוֹמוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְכוּ׳]

וּמֻחְלֶטֶת שֶׁלְּבַעַל בְּחִירָה קָשֶׁה מְאֹד מְאֹד לַעֲזֹר, כִּי הַיּוֹם תֹּאמַר לוֹ כָּךְ וְכוּ׳, וּמָחָר יָבוֹא אַחֵר וְיֹאמַר לוֹ

כָּךְ וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לַעֲזֹר לְבַעַל בְּחִירָה כִּי־אִם כְּשֶׁיִּתְעוֹרֵר מֵעַצְמוֹ לָבוֹא אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בָּעִיר אוּמָן וְיִתְוַדֶּה שָׁם וִיסַפֵּר אֶת כָּל לִבָּבוֹ וְכוּ׳; וּכְמוֹ שֶׁאָמַר פַּעַם אַחַת רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, (חַיֵּי־מוֹהַר״ן, גְּדֻלַּת הַשָּׂגָתוֹ, סִימָן ס״ז): אֲנִי אֵין לִי מַה לַּעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלָל, כִּי בִּשְׁבִילִי אֵינִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כְּלָל, רַק בָּאתִי לְהָעוֹלָם לְקָרֵב נְפָשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲבָל אֵינִי יָכוֹל לְקָרֵב כִּי־אִם מִי שֶׁבָּא אֵצְלִי וּמְסַפֵּר לִי חֶסְרוֹנוֹ אֲנִי יָכוֹל לְתַקְּנוֹ וְכוּ׳ בְּתִקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד. וְאָמַר (שָׁם, סִימָן ס״ד): מָה אַתֶּם יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, וְכִי מַסְפִּיקִים יְמֵיכֶם וְכֹחֲכֶם לְתַקֵּן פְּגָם אֶחָד מִמַּה שֶׁקִּלְקַלְתֶּם?! רַק אֲנִי עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה בִּשְׁבִילְכֶם, וְיֵשׁ לְאֵל יָדִי לְתַקֵּן הַכֹּל — כָּל מַה שֶׁקִּלְקַלְתֶּם עַד הֵנָּה, רַק הָעִקָּר — מֵעַתָּה לֹא תַּעֲשׂוּ עוֹד וְכוּ׳.

עַל־כָּל־פָּנִים כְּשֶׁזּוֹכֶה לָבוֹא אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בָּעִיר אוּמָן, מַתְחִיל עִמּוֹ דָּבָר חָדָשׁ לְגַמְרֵי, כִּי אָז מַרְגִּישִׁים טַעַם אַחֵר בְּכָל הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וְכוּ׳, כִּי שָׁם יוֹרֵד נִשְׁמַת הַצַּדִּיק אֶל זֶה שֶׁבָּא לְשָׁם לְהִתְחַנֵּן וּלְבַקֵּשׁ עַל נַפְשׁוֹ, כִּי הַצַּדִּיק

הָאֱמֶת — כָּל תִּשׁוּקָתוֹ הִיא תָּמִיד לַעֲלוֹת מַדְרֵגָא לְדַרְגָּא; וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁעוֹלֶה לְמָקוֹם שֶׁעוֹלֶה, אֵינוֹ מִסְתַּפֵּק עַצְמוֹ בָּזֶה כְּלָל, רַק חוֹתֵר וּמִתְגַּעְגֵּעַ וּמִשְׁתּוֹקֵק וְכוּ׳ לַעֲלוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְזֶה עֲבוֹדַת הַצַּדִּיק כָּל יְמֵי חַיָּיו, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לַעֲלוֹת מַדְרֵגָא לְדַרְגָּא כִּי־אִם עַל־יְדֵי יְרִידָה שֶׁקֹּדֶם הָעֲלִיָּה; וְכָל זְמַן שֶׁהַצַּדִּיק חַי בְּזֶה הָעוֹלָם, אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא גָּדוֹל בְּמַדְרֵגָה עֲצוּמָה מְאֹד, אַף־עַל־פִּי־כֵן שַׁיָּךְ אֶצְלוֹ אֵיזֶה בְּחִינַת יְרִידָה לְפִי בְּחִינָתוֹ קֹדֶם כָּל עֲלִיָּה, אֲבָל כְּשֶׁנִּסְתַּלֵּק וְהִפְשִׁיט גּוּפוֹ, שָׁם, בָּעוֹלָם הַבָּא, אֵין שַׁיָּךְ יְרִידָה, וְהַצַּדִּיק מִשְׁתּוֹקֵק גַּם שָׁם בְּכָל פַּעַם לַעֲלוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי לְגֶדְלָתוֹ יִתְבָּרַךְ אֵין חֵקֶר, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לַעֲלוֹת כִּי־אִם עַל־יְדֵי יְרִידָה, וְשָׁם אֵין שַׁיָּךְ יְרִידָה.

עַל־כֵּן כְּשֶׁבָּא אֶחָד עַל קִבְרוֹ הַקָּדוֹשׁ וְצוֹעֵק שֶׁיִּמְחַל וְיִסְלַח לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל רִבּוּי עֲוֹנוֹתָיו וְשֶׁיְּקָרְבֵהוּ לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַצַּדִּיק מוֹרִיד עַצְמוֹ לְמָקוֹמוֹ שֶׁל זֶה שֶׁבָּא עַל קִבְרוֹ לְהוֹשִׁיעוֹ שָׁם, וְאָז נֶחְשָׁב לְהַצַּדִּיק כְּאִלּוּ יָרַד בְּעַצְמוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה הַצַּדִּיק עוֹלֶה עוֹד לְעֵילָא וּלְעֵילָא וְכוּ׳ לְפִי בְּחִינָתוֹ, בִּבְחִינַת יְרִידָה תַּכְלִית הָעֲלִיָּה, כִּי זוֹכֶה לַחְתֹּר וְלִמְצֹא עוֹד חֲסָדִים

סד מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לָבוֹא אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ ז״ל

נִפְלָאִים וְנֶעְלָמִים מְאֹד מְאֹד וּלְגַלּוֹת אוֹתָם מֵהֶעְלֵם אֶל הַגִּלּוּי בְּאֹפֶן שֶׁיּוּכַל לְהוֹשִׁיעַ וּלְהַעֲלוֹת אֶת זֶה הַצּוֹעֵק וּבוֹכֶה שָׁם גַּם מֵאוֹתָהּ הַיְרִידָה הָעֲצוּמָה, שֶׁהוּא בָּהּ עַכְשָׁו עַל־יְדֵי רִבּוּי עֲוֹנוֹתָיו.

וְזֶה עִקַּר תַּעֲנוּגָיו וְשַׁעֲשׁוּעָיו שֶׁל הַצַּדִּיק יוֹתֵר מִכָּל תַּעֲנוּגֵי עוֹלָם הַבָּא שֶׁיֵּשׁ לוֹ — כְּשֶׁהוּא עוֹשֶׂה אֵיזֶה טוֹבָה נִצְחִית לְאֵיזֶה אִישׁ יִשְׂרְאֵלִי שֶׁיָּרַד לְמָקוֹם שֶׁיָּרַד, כִּי זֶהוּ עִקַּר עֲבוֹדָתוֹ בְּחַיָּיו בְּעוֹדֶנּוּ מְלֻבָּשׁ בַּלְּבוּשׁ הַגַּשְׁמִי בְּעָלְמָא הַדִּין, וּלְאַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ וְהַפְשָׁטַת לְבוּשׁ גּוּפוֹ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, שֶׁהוּא עוֹמֵד וּמְשַׁמֵּשׁ עֲדַיִן בַּמָּרוֹם. וְעִקַּר הֲעֲבוֹדָה וְהַשְּׁמוּשׁ הוּא לַעֲזֹר לְיִשְׂרָאֵל בִּכְלָל וּבִפְרָט, וְהָעִקָּר — לְהוֹצִיאָם מִצָּרוּת הַנֶּפֶשׁ וּמֵעֹמֶק יְרִידָתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ וּלְגַלּוֹת וּלְפָרֵסֵם וּלְהַמְשִׁיךְ בְּכָל פַּעַם חֲסָדִים חֲדָשִׁים וְנִפְלָאִים מְאֹד מְאֹד, שֶׁהֵם גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּתְגַּלִּין דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁמְּקָרְבִין וּמַעֲלִין אֶת הָרְחוֹקִין וְהַיְרוּדִים מְאֹד מְאֹד.

נִמְצָא שֶׁדַּיְקָא עַל־יְדֵי הָאִישׁ הַזֶּה, שֶׁבָּא מִירִידָה עֲמֻקָּה כָּזֹאת לְהִשְׁתַּטֵּחַ עַל קֶבֶר הַצַּדִּיק לְהִתְפַּלֵּל וְלַחְתֹּר מִשָּׁם לִזְכוּת לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, עַל־יָדוֹ דַּיְקָא

זוֹכֶה הַצַּדִּיק אַחַר הִסְתַּלְקוּתוֹ לִבְחִינַת יְרִידָה תַּכְלִית הָעֲלִיָּה, וְאָז עוֹלֶה הַצַּדִּיק בַּעֲלִיָּה גְּדוֹלָה כָּזוֹ וּמַמְשִׁיךְ חֲסָדִים נִפְלָאִים כָּאֵלּוּ, עַד שֶׁיָּכוֹל גַּם הָרָחוֹק וְהַיָּרוּד הַזֶּה לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳ (עַיֵּן כָּל זֶה בִּלְקוּטֵי־הֲלָכוֹת, הִלְכוֹת מַתָּנָה, הֲלָכָה ה׳). וְעַל־כֵּן טוֹב וְנָכוֹן לְהִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת שָׁם בְּכָל פַּעַם, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה גּוֹרֵם שֶׁהַצַּדִּיק יַעֲלֶה בְּכָל פַּעַם בַּעֲלִיּוֹת יוֹתֵר גְּדוֹלוֹת וְכוּ׳ וְיַמְשִׁיךְ עָלָיו הֶאָרוֹת עֲצוּמוֹת וְהִתְעוֹרְרוּת וּתְשׁוּקָה עֲצוּמָה לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְלִזְכּוֹת לְהַכְלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי.

אֲבָל הָעִקָּר הוּא, שֶׁצְּרִיכִין לְשַׁבֵּר מְנִיעוֹת הַרְבֵּה קֹדֶם שֶׁזּוֹכִין לָבוֹא אֶל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ אוּמֵינָה, כִּי הַמְּנִיעוֹת רַבִּים וַעֲצוּמִים מְאֹד מְאֹד בְּלִי שִׁעוּר, וְעִקָּר הוּא מְנִיעוֹת הַמֹּחַ, שֶׁנִּדְמֶה לוֹ שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁאִי אֶפְשָׁר, וּמַה גַּם שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה שֶׁנָּפְלוּ כְּבָר כָּל־כָּךְ בְּדַעְתָּם, עַד שֶׁאֵינָם מַאֲמִינִים בְּעַצְמָם, שֶׁהֵם גַּם־כֵּן יְכוֹלִין לְקַבֵּל שָׁם אֵיזֶה תִּקּוּן לְפִי עִצֶּם רִבּוּי קִלְקוּלָם בְּכָל פַּעַם בְּלִי שִׁעוּר, אַף־עַל־פִּי שֶׁתּוֹלִין הַקִּלְקֻלָּה בְּעַצְמָם, גַּם זֶה הוּא בְּחִינַת מְנִיעַת הַמֹּחַ, שֶׁאֵינָם מַאֲמִינִים בְּגֹדֶל הַבּוֹרֵא וּבַחֲסָדָיו אֲשֶׁר לֹא תַמְנוּ וְלֹא כָלוּ לְעוֹלָם, וְכֵן בְּגֹדֶל

סו מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לָבוֹא אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ ז״ל

הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לְתַקֵּן הַכֹּל בְּכָל פַּעַם, יְהִיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה וְכוּ׳, כִּי עוֹלֶה בְּכָל פַּעַם מַעְלָה מַעְלָה, עַד שֶׁמַּמְשִׁיךְ חֲסָדִים חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם, שֶׁכָּל מִי שֶׁחָפֵץ לְקַבְּלָם, יָכוֹל לִזְכּוֹת לְתִקּוּן עַל־יָדוֹ וְכוּ׳ (עֵין לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הִלְכוֹת הֶכְשֵׁר כֵּלִים, הֲלָכָה ד׳).

וְהִנֵּה כָּל הָעִנְיָן הַקָּדוֹשׁ וְהַנִּפְלָא הַזֶּה, הֵינוּ לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בָּעִיר אוּמָן וּלְהִשְׁתַּטֵּחַ שָׁם וְלוֹמַר שָׁם הֶעֱשָׂרָה מִזְמוֹרִים שֶׁגִּלָּה, שֶׁהֵם תִּקּוּן הַכְּלָלִי, הוּא נִפְלְאוֹת תְּמִים דֵּעִים, כִּי נִסְגַּר בְּכַמָּה וְכַמָּה מִינֵי מַסְגֵּרִים וְסִבְּבָהוּ בְּחוֹמוֹת בַּרְזֶל מַמָּשׁ, עַד אֲשֶׁר נֶעֱלַם וְנִסְתַּר בְּעֵינֵי הָאָדָם אֵיךְ יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְשָׁם; וְכֵן יֵשׁ הַרְבֵּה, שֶׁכְּבָר נִסּוּ כַּמָּה פְּעָמִים לְהִכָּנֵס וְלָבוֹא שָׁם — וְלֹא עָלְתָה בְּיָדָם, עַל־כֵּן הֵם נוֹפְלִים בְּדַעְתָּם, עַד שֶׁמִּתְיָאֲשִׁים עוֹד מִלְּנַסּוֹת עוֹד פַּעַם; וְיֵשׁ הַרְבֵּה, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם מְנִיעוֹת אֲחֵרִים; וְיֵשׁ הַרְבֵּה, שֶׁיֵּשׁ בְּדַעְתָּם לִנְסֹעַ לְשָׁם, אַךְ נִדְמֶה לָהֶם כְּאִלּוּ הוּא דָּבָר, שֶׁיֹּאמְרוּ לָהֶם ״עֲלֵה לָרָקִיעַ״, וְאֵינָם מַאֲמִינִים לְעַצְמָם. שֶׁעוֹד יֵשׁ לָהֶם תִּקְוָה לְהַגִּיעַ לְשָׁם, וְעוֹד מְנִיעוֹת וּבִלְבּוּלִים וְעַקְמוּמִיּוּת כָּאֵלֶּה מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, הָרוֹצֶה לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בָּעִיר אוּמָן.

אַף־עַל־פִּי־כֵן אָנוּ רוֹאִין יְשׁוּעוֹת ה׳ כְּהֶרֶף עַיִן, וּמִן הַמֵּצַר הִרְחִיב לָנוּ, וּבִפְרָט בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה, אֲשֶׁר מִפַּעַם לְפַעַם נוֹסְעִים לְשָׁם וְזוֹכִים לְהִכָּנֵס בְּשָׁלוֹם וְלָצֵאת בְּשָׁלוֹם, וּמִשְׁתַּטְּחִים עַל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ, וְאֵין פּוֹצֶה פֶּה וּמְצַפְצֵף. וְכֵן לְהֶפֶךְ גַּם רוֹאִים, שֶׁהַרְבֵּה נִסּוּ כַּמָּה פְּעָמִים לְהִכָּנֵס לְשָׁם, וְנִתְפַּשֵּׁט עֲלֵיהֶם הַמְּנִיעוֹת כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁהָיָה הַהֶכְרֵחַ לָהֶם לַחֲזֹר, וְלֹא זָכוּ לְהַגִּיעַ לְשָׁם, וְעַל־כֵּן בְּהֶכְרֵחַ לַחְתֹּר וּלְהָבִין עַל מָה עָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כָּכָה, שֶׁיִּתְפַּשֵּׁט כָּל־כָּךְ הַמְּנִיעוֹת בִּכְלָלִיּוּת בְּעִנְיַן הִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וּבִפְרָטִיּוּת בְּעִנְיַן לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ, וְכֵן לָמָּה אֵלּוּ זוֹכִים לָבוֹא לְשָׁם, וְאֵלּוּ אֵינָם זוֹכִים לָבוֹא לְשָׁם.

וְהִנֵּה בְּעֶצֶם הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט כָּל־כָּךְ הַמְּנִיעוֹת וְהָעִכּוּבִים, הַסְּפֵקוֹת וְהַבִּלְבּוּלִים, כְּבָר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בְּעַצְמוֹ, (בִּלְקוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א, סִימָן ה׳) שֶׁהוּא מִסִּבַּת אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים בְּעַצְמָם, מֵחֲמַת שֶׁפָּגְמוּ בַּבְּרִית וְהוֹצִיאוּ טִפֵּי מֹחַם לְבַטָּלָה, שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי ב׳): כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן וְלֹא יַשִּׂיגוּ אָרְחוֹת חַיִּים, וְעַל־כֵּן נִשְׁמָע

לְאָזְנָם הַמַּחְלֹקֶת עָלָיו, וְזֶה בְּעַצְמוֹ הַנִּסָּיוֹן שֶׁלָּהֶם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הִלְכוֹת תְּפִלִּין, הֲלָכָה ד׳) כִּי בֶּאֱמֶת רָאוּי לְהַרְחִיקָם מִלְּשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, כִּי לֹא יְשׁוּבוּן וְלֹא יַשִּׂיגוּ אֹרְחוֹת חַיִּים, וְנִסְתָּר מֵהֶם אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי, וּמַר וּמָרוֹר לָהֶם מְאֹד מְאֹד, אֲבָל תִּכְף וּמִיָּד כְּשֶׁמַּרְגִּישִׁין זֹאת וְרוֹאִים וּמְבִינִים שֶׁמְּרַחֲקִים אוֹתָם, הָיָה רָאוּי לָהֶם לְהִתְיַשֵּׁב בְּאֶמֶת מֶה עָשׂוּ עַד עַכְשָׁו וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן אֵיךְ יַעֲלֶה עַל דַּעְתָּם הַפְּגוּמָה וְהַמְבֻלְבֶּלֶת לְהַכְנִיס אֶת עַצְמָם בְּמַחְלֹקֶת שֶׁבֵּין הַצַּדִּיקִים; וּבְוַדַּאי אִלּוּ לֹא הָיָה נִפְגָּם מֹחַ — לֹא הָיָה נִשְׁמָע לְךָ הַמְּרִיבוֹת שֶׁבֵּין הַצַּדִּיקִים, וְאֵין הַמְּרִיבָה אֶלָּא בִּשְׁבִילְךָ, לְנַסּוֹת אוֹתְךָ מַה תַּעֲשֶׂה: אוֹ שֶׁתִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְתִקּוּן נִצְחִי וְכוּ׳, אוֹ שֶׁתַּמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ אֶל אִלּוּ הַחוֹלְקִים עָלָיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּפֹּל לִבְאֵר שַׁחַת יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן כָּל אִלּוּ הַמְּנִיעוֹת וְהָעִכּוּבִים וְהַמַּחְלֹקֶת, שֶׁיֵּשׁ עַל עֶצֶם הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, אֵינָם אֶלָּא בִּשְׁבִילְךָ, וְכָזֶה מַשְׁמִיעִין אוֹתְךָ תּוֹכָחָה עַל שֶׁפָּגַמְתָּ בְּטִפֵּי מֹחֲךָ, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה הוּא תִּקּוּנָם, כִּי כְּשֶׁרוֹאִין וּמִתְיַשְּׁבִין בְּעַצְמָן, שֶׁנִּשְׁמַע לְאָזְנֵיהֶם

הַמַּחְלֹקֶת שֶׁבֵּין הַצַּדִּיקִים הַשְּׁלֵמִים, וּמְדַבְּרִים עַל הַצַּדִּיק הַמֻּפְלָג בְּמַעֲלָה מַה שֶּׁמְּדַבְּרִים, וְרוֹצִים לְעָקְרָם וּלְרַחֲקָם מִמֶּנּוּ, אֲזַי הֵם מְבִינִים, שֶׁמְּרַחֲקִין אוֹתָם מֵהַקְּדֻשָּׁה, מַתְחִילִין לְרַחֵם עַל עַצְמָן וּמִסְתַּכְּלִין בְּעַצְמָן הֵיכָן הֵם בָּעוֹלָם, שֶׁפָּגְמוּ כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁמְּרַחִיקִין אוֹתָן, וַאֲזַי הַהִתְרַחֲקוּת הוּא תַּכְלִית הַהִתְקָרְבוּת, כִּי בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ אֵין שׁוּם דָּבָר, שֶׁיַּעֲמֹד בִּפְנֵי הַתְּשׁוּבָה; וְאַף־עַל־פִּי שֶׁכָּתוּב עַל חֵטְא פְּגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה: כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן, וְאֵיתָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, שֶׁאֵין מוֹעִיל תְּשׁוּבָה עַל פְּגַם טִפֵּי הַמֹּחַ, אַף־עַל־פִּי־כֵן מוֹעִיל תְּשׁוּבָה גַּם עַל זֶה, כְּמוֹ שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּי רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בְּפֵרוּשׁ, רַק מֻחְמֶּמֶת שֶׁפְּגַם כָּל־כָּךְ, עַל־כֵּן הוּא צָרִיךְ לְהִתְנַסּוֹת וּלְהִצְטָרֵף וְלַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן הַזֶּה שֶׁל הִתְרַחֲקוּת הַזֹּאת, דְּהַיְנוּ שֶׁיְּרַחִיקוּ אוֹתוֹ כָּל־כָּךְ בְּכָל מִינֵי הִתְרַחֲקוּת, דְּהַיְנוּ שֶׁכּוֹתְבִין עָלָיו, שֶׁאֵין מוֹעִיל תְּשׁוּבָה עַל חֵטְא זֶה וְכוּ', וְכֵן מַרְחִיקִין אוֹתוֹ מִזֶּה הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַמֻּפְלָג בְּמַעֲלָה נִפְלָאָה מְאֹד מְאֹד, שֶׁעָרַב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְּתַקֵּן אֶת כָּל הַפְּגוּמִים וְהָרְחוֹקִים וְהַמְלֻכְלָכִים וְכוּ', שֶׁיִּזְכּוּ לְהִתְקָרֵב אֵלָיו; וּכְשֶׁהוּא פְּתִי וְסָכָל וְאֵינוֹ מְרַחֵם עַל עַצְמוֹ, שֶׁלֹּא לְאַבֵּד אֶת עוֹלָמוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי

מוֹצֵא פְּטוּר לְעַצְמוֹ לְהִתְרַחֵק מִן הַתְּשׁוּבָה מֵאַחַר שֶׁכְּבָר נִכְתַּב עָלָיו, שֶׁאֵין מוֹעִיל לוֹ תְּשׁוּבָה, חַס וְשָׁלוֹם, וְכֵן מִתְרַחֵק מֵהַצַּדִּיק הָאֱמֶת — מֵרַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בַּאֲשֶׁר שֶׁגָּדוֹל זֶה אָמַר עָלָיו כָּךְ וְכוּ׳, וּבַאֲשֶׁר שֶׁצַּדִּיק זֶה דִּבֵּר עַל סְפָרָיו כָּךְ וְכוּ׳, וּבַאֲשֶׁר שֶׁרֹאשׁ־יְשִׁיבָה זֶה הִתְלוֹצֵץ מֵאֲנָשָׁיו בְּאֹפֶן כָּזֶה וְכוּ׳ וְכַדּוֹמֶה פְּתוּיִים וַהֲבָלִים שֶׁמְּדַבְּרִים וְחוֹלְקִים עָלָיו, וְעַל־כֵּן מִכָּל זֶה נִסְבָּם בְּדַעְתּוֹ הַפְּגוּמָה, שֶׁאֵין לְהִתְחַבֵּר אֵלָיו וְאֶל אֲנָשָׁיו.

אֲבָל מִי שֶׁחוֹשֵׁב בֶּאֱמֶת עַל הַתַּכְלִית שֶׁלּוֹ, וְיֵשׁ לוֹ רַחֲמָנוּת עַל עַצְמוֹ, אַזַי אַף־עַל־פִּי שֶׁרוֹאֶה כָּל מִינֵי הִתְרַחֲקוּת שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁכָּתוּב עָלָיו, שֶׁאֵין מוֹעִיל לוֹ תְּשׁוּבָה, וְכֵן מְדַבְּרִים עַל רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וְעַל אֲנָשָׁיו מַה שֶּׁמְּדַבְּרִים וְכוּ׳, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל זֶה כְּלָל, אַדְרַבָּה, יֵשׁ לוֹ רַחֲמָנוּת יוֹתֵר עַל עַצְמוֹ, כִּי אַף־עַל־פִּי־כֵן מַה יְּהֵא בְּסוֹפוֹ וּמַה יַּעֲשֶׂה לְיוֹם פְּקֻדָּה?! וּמִי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ, שֶׁלֹּא לְאַבֵּד אֶת עוֹלָמוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, רַק חוֹשֵׁב הֵיטֵב הֵיטֵב מַה יִּהְיֶה נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ כְּשֶׁגִּיעַ עִתּוֹ, וְיִהְיֶה גּוֹסֵס וּמֵת, וְיַנִּיחוּ אוֹתוֹ אֶל תּוֹךְ הַקֶּבֶר וְכוּ׳ — אָז אָדָם

מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לָבוֹא אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ ז״ל

כָּזֶה, שֶׁזּוֹכֶה כְּבָר לְיִשּׁוּב־הַדַּעַת אֲמִתִּי וְנִצְחִי כָּזֶה, כָּל מַה שֶּׁמּוֹצֵא וְרוֹאֶה שֶׁמַּרְחִיקִין אוֹתוֹ יוֹתֵר, הוּא מְרַחֵם עַל עַצְמוֹ יוֹתֵר, וְצוֹעֵק אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר מֵעֹמֶק הַלֵּב, וּמִתְקָרֵב יוֹתֵר אֶל רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וְאֶל אֲנָשָׁיו, וְאֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב, וְאַף שֶׁבֵּין כָּךְ עוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר מְנִיעוֹת וּכְלִבּוּלִים עֲצוּמִים, הֵן מֵאֲחֵרִים וְהֵן מֵעַצְמוֹ, שֶׁנּוֹפֵל בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְנֶחְלָשׁ דַּעְתּוֹ, וְנִשְׁבָּר רוּחוֹ — אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא עוֹמֵד עַל עָמְדּוֹ כְּעַמּוּדָא תְּקִיפָא.

כִּי בֶּאֱמֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חָפֵץ חֶסֶד הוּא, וּמַרְבֶּה לְהֵיטִיב, וְהוּא מָלֵא רַחֲמִים, וְאֵין שׁוּם דָּבָר שֶׁיַּעֲמֹד בִּפְנֵי הַתְּשׁוּבָה, וּכְמוֹ שֶׁמָּצִינוּ כְּבָר בְּכַמָּה וְכַמָּה רְשָׁעִים גְּדוֹלִים, שֶׁפָּגְמוּ בְּטִפֵּי הַמֹּחַ וְכָפְרוּ בָּעִקָּר, רַחֲמָנָא לִצְלַן, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן נִתְקַבְּלוּ בִּתְשׁוּבָה; וַאֲזַי כְּשֶׁזּוֹכֶה לַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן הַזֶּה וְשָׁב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה אַף־עַל־פִּי שֶׁמַּרְחִיקִין אוֹתוֹ, וּמִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, אַף־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ עָלָיו מַחְלֹקֶת וכו׳, אֲזַי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עָלָיו, וְנִתְקָרֵב עַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁעָמַד בַּנִּסָּיוֹן הַזֶּה שֶׁל הִתְרַחֲקוּת, וְהָבֵן.

וְאָמַר רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, (לקוטי־מוהר״ן, חלק א,

סימן קפ״ה) שֶׁכָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יְגִיעוֹת וּטְרָחוֹת יוֹתֵר בִּתְחִלַּת הַהִתְקָרְבוּת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, דְּהַיְנוּ שֶׁיֵּשׁ לוֹ מְנִיעוֹת רַבּוֹת וּגְדוֹלוֹת, כְּגוֹן מֵאָבִיו וְאִשְׁתּוֹ וְחוֹתְנוֹ אוֹ מִשְּׁאָר בְּנֵי־אָדָם, שֶׁמּוֹנְעִים וּמְעַכְּבִים אוֹתוֹ מְאֹד, וּמְנִיעוֹת מֻחְמָּת מָמוֹן וּשְׁאָרֵי מְנִיעוֹת וּבִלְבּוּלִים, שֶׁמִּשְׁתַּטְּחִים לְפָנָיו וּמוֹנְעִים אוֹתוֹ מְאֹד, וְהוּא צָרִיךְ לְהִתְיַגֵּעַ וְלִטְרֹחַ מְאֹד לְשַׁבְּרָם — כָּל אֵלּוּ הַיְגִיעוֹת וְהַטְּרָחוֹת, שֶׁיֵּשׁ לוֹ בִּתְחִלַּת הַהִתְקָרְבוּת, הֵם טוֹבָה גְּדוֹלָה לָאָדָם, כִּי עַל־יְדֵי הַיְגִיעוֹת שֶׁבִּתְחִלָּה נַעֲשֶׂה הַכְּלִי, וְכָל מַה שֶׁיֵּשׁ לוֹ יוֹתֵר יְגִיעוֹת וּטְרָחוֹת וְכוּ׳, יֵשׁ לוֹ כְּלִי גָּדוֹל בְּיוֹתֵר לְקַבֵּל אַחַר־כָּךְ בְּתוֹכוֹ שֶׁפַע קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַיֵּן שָׁם.

כִּי בֶּאֱמֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַמֻּפְלָג בְּמַעֲלָה נִפְלָאָה מְאֹד מְאֹד, רֹאשׁ כָּל הַצַּדִּיקִים, אוֹרוֹ וְהַשָּׂגָתוֹ שֶׁהִשִּׂיג בְּאוֹרוֹ הָאֵין סוֹף, בָּרוּךְ הוּא, הוּא גָּדוֹל מְאֹד אַלְפֵי אַלְפִין וְרִבֵּי רִבְבוֹת פְּעָמִים כְּנֶגֶד הָעוֹלָם כֻּלּוֹ (עַיֵּן לְקוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א, סִימָן קל״ג). וּמֵהָרָאוּי הָיָה, שֶׁלֹּא תּוּכַל הָעוֹלָם לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אוֹר הַגָּדוֹל הַזֶּה, מֵאַחַר שֶׁהָעוֹלָם קָטָן מְאֹד מְאֹד כְּנֶגֶד אוֹרוֹ הַגָּדוֹל שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אַךְ מֻחְמָּת שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד בְּסָמוּךְ לִפְנֵי

הָעֵינַיִם, עַל־יְדֵי־זֶה הָעוֹלָם חוֹצֵץ וְסוֹתֵם בִּפְנֵי הָעֵינַיִם מִלְּרְאוֹת אוֹרוֹ הַגָּדוֹל שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲבָל מִי שֶׁהוּא חָכָם מְעַט וּמַשֶּׂה עֵינָיו קְצָת מִן הָעוֹלָם, תֵּכֶף יוּכַל לְהָאִיר לוֹ אוֹר הַנִּפְלָא שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְיִרְאֶה וְיָבִין כִּי כָּל הָעוֹלָם אֵין וְאֶפֶס נֶגֶד הָאוֹר הַגָּדוֹל הַזֶּה, וְהַכֹּל רַק דְּמְיוֹנוֹת, הָרוֹצִים לְכַסּוֹת וּלְהַסְתִּיר אֶת אוֹרוֹ הַגָּדוֹל שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת. וְהִנֵּה מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְבּוֹנֵן בֶּהָאֱמֶת וּמִסְתַּכֵּל בְּעֵין הָאֱמֶת, וּמְחַפֵּשׂ תָּמִיד אַחַר הָאֱמֶת, אָז יִזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, בְּוַדַּאי יִזְכֶּה לְכָל טוּב נִצְחִי לָנֶצַח; אַשְׁרֵי לוֹ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת. הִלְכוֹת כְּלֵאי בִּגְדִים. הֲלָכָה ד׳). וַאֲפִלּוּ אִם קִלְקֵל מְאֹד מְאֹד עַד עַכְשָׁו בַּמֶּה שֶׁקִּלְקֵל וְכוּ׳ וְכוּ׳, אַף־עַל־פִּי־כֵן כֹּחַ הַצַּדִּיק הָאֱמֶת גָּדוֹל עַד מְאֹד, כִּי הוּא מֵאִיר בְּמִקְרָבָיו אוֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא כָּזֶה, עַד שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הַכֹּל.

אֲבָל צָרִיךְ לֵידַע, כִּי גַּם אוֹרוֹ הַגָּנוּז שֶׁל זֶה הַצַּדִּיק הָאֱמֶת אִי אֶפְשָׁר לְקַבְּלוֹ, כִּי אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא מְכַסֶּה וּמַלְבִּישׁ אוֹרוֹ הַגָּדוֹל בְּכַמָּה לְבוּשִׁין נִפְלָאִים, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵין הָעוֹלָם כְּדַאי לְקַבֵּל אוֹרוֹ, וּמֵחֲמַת זֶה נִמְצָאִים מוֹנְעִים וּמְעַכְּבִים וּמְסַכִּים הַמַּבְדִּילִים מִלְּקַבֵּל

אוֹר הַצַּדִּיק הַזֶּה, וְהֵם כָּל עִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וְהַמַּחְלֹקֶת, שֶׁהֵם מוֹנְעִים מִלְּהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כִּי־אִם מִי שֶׁמִּתְגַּבֵּר לְשַׁבֵּר כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַמְעַכְּבִים, וְזֶה טוֹבָה גְּדוֹלָה, כִּי אִם לֹא הָיָה אֵלּוּ הַמְסַכִּים וְהַמְּנִיעוֹת, לֹא הָיָה הָעוֹלָם יָכוֹל לִסְבֹּל אוֹרוֹ כְּלָל, אֲבָל עַתָּה, שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה חוֹצֵץ וּמַפְסִיק מִלְּהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲזַי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו, נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי־זֶה לְבוּשִׁין וְכֵלִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה דַּיְקָא יָכוֹל לְקַבֵּל אוֹרוֹ הַגָּנוּז וְהַנִּפְלָא מְאֹד, וְכָל מִי שֶׁזּוֹכֶה לְשַׁבֵּר מְנִיעוֹת יוֹתֵר גְּדוֹלוֹת, כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה לְכֵלִים חֲזָקִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּמַשִּׂיג אוֹרוֹ הַגָּנוּז וְהַנִּפְלָא יוֹתֵר וְיוֹתֵר; וּמִי שֶׁאֵינוֹ מִתְגַּבֵּר לְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, אֲזַי הָעוֹלָם הַזֶּה עוֹמֵד בִּפְנֵי עֵינָיו וְחוֹצֵץ מִלִּרְאוֹת אוֹר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת. וְגַם זֶה טוֹבָה גְּדוֹלָה, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה אֵין הַכֹּל רוֹאִין אוֹר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כִּי בְּוַדַּאי מִי שֶׁאֵינוֹ כְּדַאי, דְּהַיְנוּ שֶׁלֹּא שִׁבֵּר מְנִיעוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, בְּוַדַּאי אֵין צָרִיךְ לִרְאוֹת אוֹר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת.

וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א, סִימָן קי״ד) עַל פָּסוּק: הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים וְכוּ׳.

שֶׁהוּא טוֹבָה לְהַצַּדִּיק מַה שֶּׁחוֹלְקִים עָלָיו וְכוּ׳, וְכֵן עַל פָּסוּק צוֹפֶה רָשָׁע לַצַּדִּיק וְכוּ׳ (לקוטי־מוהר״ן, חֵלֶק א, סִימָן ר״ח) כִּי מֵעֵט הַמַּחְלֹקֶת הִיא טוֹבָה שֶׁלֹּא יִתְפָּרְסֵם יוֹתֵר מֵהַצָּרֵךְ וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם, כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי ה׳, וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם וּפוֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם, כִּי אֵלּוּ הַמִּתְקָרְבִין לְהַצַּדִּיק — טוֹבָה לִפְנֵיהֶם מַה שֶּׁהָיָה לָהֶם מְנִיעוֹת מִזֶּה הָעוֹלָם, כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה הָיוּ יְכוֹלִים לְקַבֵּל אוֹר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת; וְאֵלּוּ שֶׁאֵין מִתְגַּבְּרִים לְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת, וְאֵין יְכוֹלִין לְקַבֵּל אוֹרוֹ, כִּי הָעוֹלָם חוֹצֵץ בִּפְנֵיהֶם, גַּם זֶה לְטוֹבָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְפָּרְסֵם הַצַּדִּיק יוֹתֵר מִדַּי. נִמְצָא כִּי דַּרְכֵי ה׳ יְשָׁרִים, כִּי הַכֹּל לְטוֹבָה, רַק שֶׁהַפּוֹשְׁעִים נִכְשָׁלִין בְּעַצְמָן, לְעַצְמָן מַגִּיעַ מִכְשׁוֹל, שֶׁאֵינָם זוֹכִין לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲבָל לְהָעוֹלָם הוּא טוֹב.

וּבֶאֱמֶת גַּם בְּהָרְחוֹקִים יֵשׁ חִלּוּקִים רַבִּים, כִּי יֵשׁ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְקַבֵּל כְּלָל אוֹר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מֵחֲמַת שֶׁאֵינוֹ מִתְגַּבֵּר לְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת, אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵינוֹ חוֹלֵק עָלָיו, אֲבָל יֵשׁ שֶׁמֵּחֲמַת גַּשְׁמִיּוּת הָעוֹלָם שֶׁעוֹמֵד בְּפָנֵיהֶם הֵם חוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְגַם זֶה בְּחִינַת צַדִּיקִים יֵלְכוּ וּפוֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ, כִּי אֵלּוּ

הַחוֹלְקִים הֵם בְּחִינַת פּוֹשְׁעִים יְכָשְׁלוּ, כִּי רַק הֵם נִכְשָׁלִים עַל־יְדֵי חֲצִיצַת הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהִתְגַּבֵּר כְּנֶגְדָּם כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁנִּכְשְׁלוּ לְגַמְרֵי וְחָלְקוּ עָלָיו, אֲבָל אֵלּוּ שֶׁאֵינָם חוֹלְקִים, עַל־כָּל־פָּנִים נֶחְשָׁבִים צַדִּיקִים גְּדוֹלִים, וְהֵם בְּחִינַת צַדִּיקִים יֵלְכוּ, כִּי אֶצְלָם טוֹבָה מַה שֶּׁנֶּעֱלָם מֵהֶם אוֹר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, כִּי מֵאַחַר שֶׁאֵינָם זוֹכִים לְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת, וְאֵין לָהֶם כֵּלִים לְקַבֵּל הָאוֹר, אֵין צְרִיכִין לֵידַע מִמֶּנּוּ, כִּי יָכוֹל לִהְיוֹת, שֶׁאִם יִרְאוּ אוֹר הַצַּדִּיק, יְסַמֵּא אֶת עֵינֵיהֶם מִרְבּוּי הָאוֹר, וְהָיוּ נַעֲשִׂים מִתְנַגְּדִים וְחוֹלְקִים לְגַמְרֵי.

נִמְצָא, שֶׁבְּהֶכְרֵחַ שֶׁיִּתְפַּשֵּׁט הַכְּבֵדוּת וְהַמְּנִיעוֹת וְהָעִכּוּבִים בִּשְׁבִיל הִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וְאִם הָאָדָם חָזָק בְּדַעְתּוֹ בִּרְצוֹנוֹת חֲזָקִים וּמַבִּיט מֵרָחוֹק אֵיזֶה אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת יִזְכֶּה בְּאִם שֶׁיֶּאֱחֹז עַצְמוֹ אֶצֶל זֶה הַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְתַלְמִידָיו הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְאַף שֶׁעַכְשָׁו עֲדַיִן הוּא מִלְכְלֵךְ בַּחֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וְכוּ׳, עַל־כָּל־פָּנִים הוּא אוֹחֵז אֶת עַצְמוֹ בּוֹ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וּמִתְחַבֵּר עִם אֲנָשָׁיו הַקְּדוֹשִׁים. אָז בְּוַדַּאי סוֹף כָּל סוֹף יִזְכֶּה גַּם־כֵּן לְהַגִּיעַ בְּזֶה הָעוֹלָם לְמַה שֶּׁצָּרִיךְ לְהַגִּיעַ, וְכָל מִי שֶׁזּוֹכֶה לְסַלֵּק דַּעְתּוֹ בְּיוֹתֵר (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן,

חֵלֶק א, סִימָן קכ״ג) וּמְצַיֶּרֶת אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה, וְהוּא מְקַיֵּם עֲצוֹתָיו, וְיֵשׁ לוֹ יוֹתֵר עֲזוּת וְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א, סִימָן רע״א) כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה לְקַבֵּל מִזֶּה הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּיוֹתֵר, כִּי הָעִקָּר תָּלוּי בָּזֶה — לְסַלֵּק דַּעַת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי וּלְהִתְנַהֵג בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר, וְכֵן שֶׁיִּהְיֶה לוֹ עַזּוּת וְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה נֶגֶד כָּל הַקָּמִים עָלָיו.

וְכָל זֶה נֶאֱמַר בְּעֶצֶם הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה; עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה כְּשֶׁנִּתְעוֹרֵר בְּהָאָדָם רוּחַ קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה וְנִכְנָס בּוֹ הָרְהוּר תְּשׁוּבָה, וְרוֹצֶה לִנְסֹעַ אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, — אֲזַי מַתְחִיל לַעֲבֹר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר, כִּי קֹדֶם בּוֹעֵר לִבּוֹ מְאֹד מְאֹד אֶל זֶה, וְאַחַר־כָּךְ מִתְגַּבֵּר עָלָיו הַיֵּצֶר־הָרָע וְנוֹפֵל מִתְּשׁוּקָתוֹ שֶׁהָיָה לוֹ בְּתְחִלָּה, וְיֵשׁ אֲפִלּוּ שֶׁכְּבָר סְמוּכִים אֶל הַצִּיּוֹן הַקָּדוֹשׁ מִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם הַיֵּצֶר־הָרָע עוֹד יוֹתֵר וְאוֹבְדִים כָּל חִשְׁקָם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א, סִימָן ע״ב) אַל יִקָּשֶׁה בְּעֵינֶיךָ זֹאת, וְאַל יְבַהֲלוּךָ רַעְיוֹנֶיךָ עַל זֶה, כִּי יָדַע, שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ מֵחֲמַת כִּי בְּתְחִלָּה, כְּשֶׁבָּא לוֹ הָהִרְהוּר תְּשׁוּבָה מֵחֲמַת הַטּוֹב שֶׁהִתְעוֹרֵר בְּתוֹכוֹ עַל־יְדֵי מַעֲשָׂיו

בְּאוֹתוֹ שָׁעָה, הֵמִית יִצְרוֹ, וְנִתְבַּטֵּל יִצְרוֹ הָרָע שֶׁהָיָה לוֹ, כִּי הֲמִיתוֹ בְּזֶה הַהֶרְהוּר תְּשׁוּבָה וְהָעֲבָדָא שֶׁל אוֹתוֹ הַשָּׁעָה, וְאַחַר־כָּךְ כְּשֶׁרוֹצֶה לִנְסֹעַ מִתְגַּבֵּר עָלָיו יֵצֶר הָרָע אַחֵר, כִּי כָּל הַגָּדוֹל מֵחֲבֵרוֹ — יִצְרוֹ גָּדוֹל הֵימֶנּוּ (סֻכָּה נ״ב:) וְיֵשׁ לוֹ עֵתָה יֵצֶר הָרָע גָּדוֹל מִמַּה שֶׁהָיָה לוֹ בִּתְחִלָּה, עַל־כֵּן אִם אֵינוֹ מִתְחַזֵּק נֶגְדּוֹ, אֲזַי מִתְגַּבֵּר עָלָיו זֶה הַיֵּצֶר־הָרָע הֶחָדָשׁ וְנוֹפֵל מִתְּשׁוּקָתוֹ שֶׁהָיָה לוֹ תְּחִלָּה, כִּי צָרִיךְ הִתְגַּבְּרוּת חָדָשׁ בְּיוֹתֵר נֶגֶד זֶה הַיֵּצֶר־הָרָע שֶׁבָּא לוֹ, עַיֵּן שָׁם.

וּמִזֶּה נָבִין גֹּדֶל הַשְּׁנוּיִים שֶׁיֵּשׁ בֵּין אֵלּוּ הַנּוֹסְעִים אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בְּאוּמָּין, אֲשֶׁר הַרְבֵּה נִכָּנָסִים בְּשָׁלוֹם, וּמַגִּיעִים אֶל מְחוֹז חֶפְצָם בְּשָׁלוֹם, הֵינוּ בְּצִיּוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ; וְכֵן יֵשׁ הַרְבֵּה, שֶׁכְּבָר הִגִּיעוּ אֶל ״מְדִינָה הַהִיא״ — מַלְכוּת הָרְשָׁעָה, אֶרֶץ רוּסְיָא — וְנִתְגַּבְּרוּ עֲלֵיהֶם הַמְּנִיעוֹת, עַד שֶׁהֶצְרִכוּ לַחֲזֹר בְּלֹא כְּלוּם; וְכֵן יֵשׁ הַרְבֵּה שֶׁמִּעִקָּרָא נִתְגַּבְּרוּ עֲלֵיהֶם הַמְּנִיעוֹת, וְלֹא נָתְנוּ לָהֶם רְשָׁיוֹן אֲפִלּוּ לִכְנֹס אֶל מְדִינָתָם; וְכֵן עוֹד הַרְבֵּה שְׁנוּיִים: יֵשׁ אֲשֶׁר אֵין לוֹ אֲפִלּוּ פְּרוּטָה אַחַת, עַל־כֵּן אֵינוֹ יָכוֹל אֲפִלּוּ לְהַתְחִיל לַעֲסֹק בָּזֶה, וְכֵן יֵשׁ שֶׁמִּתְפַּשְׁטִים עֲלֵיהֶם כָּל־כָּךְ הַמְּנִיעוֹת מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ

מֵאֲבִיו וְאִשְׁתּוֹ וְחוֹתְנוֹ וְכוּ׳, עַד שֶׁקָּשֶׁה וְכָבֵד לָהֶם לְשַׁבֵּר מְנִיעוֹת כָּאֵלּוּ, וּלְכָל אֶחָד נִדְמֶה מְנִיעָה שֶׁלּוֹ לְהַמְּנִיעָה הֲכִי גְּדוֹלָה; וְכָאן הַבֵּן שׁוֹאֵל: מַדּוּעַ חֲבֵרִי זָכָה וְנִכְנַס בְּשָׁלוֹם וְיָצָא בְּשָׁלוֹם, בְּלִי שׁוּם עִכּוּבִים, וַאֲנִי כְּבָר מְקֹרָב עֲשִׂירִיּוֹת שָׁנִים יוֹתֵר מִמֶּנּוּ — וַעֲדַיִן לֹא זָכִיתִי לָזֶה וְכוּ׳ וְכַדּוֹמֶה קֻשְׁיוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁנִּכְנָס בְּלֵב רַבִּים, עַד שֶׁנֶּחְלָשׁ דַּעְתָּם וּרְצוֹנָם לְגַמְרֵי, וְאַף שֶׁהָיָה לָהֶם פַּעַם רָצוֹן לִנְסֹעַ לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ, זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה, אַךְ מֵחֲמַת שֶׁרוֹאִים לִפְנֵיהֶם מְנִיעוֹת כְּחוֹמוֹת בַּרְזֶל, עַל־כֵּן הֵם מִתְרַשְּׁלִים לְגַמְרֵי מִזֶּה וְנוֹפְלִים בְּדַעְתָּם מְאֹד, וְנִדְמֶה לָהֶם, שֶׁהֵם כְּבָר לְעוֹלָם לֹא יַגִּיעוּ לְשָׁם. וּמִכָּל־שֶׁכֵּן אֵלּוּ אֲשֶׁר כְּבָר נִסּוּ כַּמָּה פְּעָמִים, וְלֹא עָלְתָה בְּיָדָם, הֵם מִתְרַשְּׁלִים אַחַר־כָּךְ מְאֹד מְאֹד.

וְהַתְּרוּץ הוּא פָּשׁוּט, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ, זְכרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בָּעִיר אוּמִין בְּלִי תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת וּרְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִים חֲזָקִים מְאֹד מְאֹד בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי אֲפִלּוּ יִהְיֶה פָּתוּחַ הַגְּבוּל, וְיִהְיֶה לוֹ מָמוֹן לְהוֹצָאוֹת הַנְּסִיעָה, אִם לֹא יִהְיֶה לוֹ רְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִים וּתְפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת עַל זֶה — לֹא יָבוֹא לְשָׁם בְּשׁוּם אֹפֶן, וְזֶה בָּרוּר מְאֹד. וּלְהֶפֶךְ: אֲפִלּוּ הַגְּבוּל

פ מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לָבוֹא אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ ז״ל

סָגוּר וּמֻסְגָּר בְּחוֹמוֹת בַּרְזֶל וּבְרִיחִים וְכוּ׳, וְאֵין לוֹ אֶפְלוּ פְּרוּטָה אַחַת לְפָרְטָהּ, עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִים וְהַתְּפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת, יְזֻכֶּה לְהַגִּיעַ לְשָׁם. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁרוֹאִין שֶׁאֶחָד זָכָה לְהַגִּיעַ לְשָׁם, בְּוַדַּאי הָיָה לוֹ רְצוֹנוֹת וְכְסוּפִים חֲזָקִים וּבְקֹשׁ עַל זֶה יָמִים וְשָׁנִים וְשָׁפַךְ לִבּוֹ כַּמַּיִם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת מֵעֻמְקָא דִּלְבָּא; וּמַה שֶּׁזֶּה לֹא זָכָה עֲדַיִן לְהַגִּיעַ לְשָׁם הוּא מִסִּבַּת מִעוּט הָרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִין וּמִעוּט הַתְּפִלּוֹת וְהַבַּקָּשׁוֹת עַל זֶה.

וְהִנֵּה אֵין לְךָ דָּבָר הָעוֹמֵד בִּפְנֵי הָרָצוֹן, וְעִקַּר כָּל הַמְּנִיעוֹת הוּא רַק בְּשֶׁבִיל שֶׁיִּתְגַּבֵּר בִּרְצוֹנוֹת וְכְסוּפִים יוֹתֵר חֲזָקִים (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א, סִימָן ס״ו) וְעִקַּר הָעֲזוּת וְהָעַקְשָׁנוּת הוּא בְּהָרָצוֹן, שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם הָרוֹצֶה לְהִכָּנֵס בָּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבִפְרָטִיּוּת כְּשֶׁרוֹצֶה לְהַגִּיעַ אֶל צִיּוֹן רַבֵּינוּ, זְכֻרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בָּעִיר אוּמָן, שֶׁיִּהְיֶה עַקְשָׁן גָּדוֹל בְּהָרָצוֹן, וְלֹא יַעֲזֹב וְלֹא יַרְפֶּה אֶת הָרָצוֹן מִשּׁוּם מְנִיעָה בָּעוֹלָם, וְזֶהוּ עִקַּר הָעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הִלְכוֹת בִּרְכַּת הַמָּזוֹן, הֲלָכָה ד׳) וְהִתְפָּאֲרוּתוֹ יִתְבָּרַךְ מַה שֶּׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְפָּאֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל הוּא רַק בְּהָעַקְשָׁנוּת וְהָרְצוֹנוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד, וְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְצוֹנוֹת וְכְסוּפִים יוֹתֵר טוֹבִים, כְּמוֹ־כֵן מַעֲלֶה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ הִתְפָּאֲרוּת יוֹתֵר גָּדוֹל.

וְאִם אָמְנָם, שֶׁעַל־פִּי־רֹב מִתְפַּשְׁטִים הַמְּנִיעוֹת מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁאִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם לְהוֹצִיא מִכֹּחַ אֶל הַפּוֹעַל רְצוֹנוֹ וְכִסּוּפָיו, אַף שֶׁכְּבָר שָׁבַר מְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת מֵאֲבִיו וּמֵחוֹתְנוֹ וְאִשְׁתּוֹ וְכוּ׳ עֲדַיִן יֵשׁ לוֹ מְנִיעוֹת מֻחֲמָת מָמוֹן וְכוּ׳, וְאִם אֲפִלּוּ שָׁבַר גַּם מְנִיעוֹת אֵלּוּ שֶׁהִפְקִיר כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לוֹ וּמָכַר הַכֹּל אוֹ מִשְׁכֵּן כְּסוּתוֹ וְכוּ׳ בִּשְׁבִיל לִנְסֹעַ אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בָּעִיר אוּמָן, אַף־עַל־פִּי־כֵן אִם מִתְגַּבֶּרֶת עָלָיו מִדַּת הַדִּין, חַס וְשָׁלוֹם, לְמָנְעוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, יְכוֹלִים לְמָנְעוֹ בְּוַדַּאי בִּמְנִיעוֹת כָּאֵלֶּה, שֶׁלֹּא יוּכַל לְשַׁבְּרָם, כִּי בְּוַדַּאי יֵשׁ מְנִיעוֹת כָּאֵלֶּה, שֶׁלֹּא יוּכַל לְשַׁבְּרָם, כְּגוֹן תְּפִיסָה בְּכַבְלֵי בַּרְזֶל, חַס וְשָׁלוֹם, אוֹ חוֹלַאַת, חַס וְשָׁלוֹם, וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה הַרְבֵּה מְאֹד, כְּגוֹן שְׁעַת מִלְחָמָה אוֹ אֵין סְפִינָה אוֹ אֲוִירוֹן לַעֲבֹר הַדֶּרֶךְ וְכוּ׳ וְכוּ׳ — אַף־עַל־פִּי־כֵן הָעִקָּר הוּא הָרָצוֹן וְהַכִּסּוּפִים, וְיַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה רְצוֹנוֹתָיו וְכִסּוּפָיו, שֶׁרוֹצֶה עַל־כָּל־פָּנִים פַּעַם אַחַת בְּיָמֵי חַיָּיו הַקְּדוֹשִׁים לִזְכּוֹת לְהוֹצִיא מִכֹּחַ אֶל הַפּוֹעַל וְלִהְיוֹת בְּצִיּוֹן רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בָּעִיר אוּמָן, וְיַבַּקֵּשׁ עַל זֶה מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּסַבְלָנוּת גָּדוֹל, וְלֹא יִדְחַק אֶת הַשָּׁעָה כְּלָל. וְאַף־עַל־פִּי שֶׁעֲדַיִן עַכְשָׁו רוֹאִי

בְּעַצְמוֹ, שֶׁזֶּה דָּבָר שֶׁאִי אֶפְשָׁר, וּמִכָּל־שֶׁכֵּן כְּשֶׁכָּבָר בִּקֵּשׁ עַל זֶה יָמִים וְשָׁנִים רְצוּפִים, וַעֲדַיִן לֹא נוֹשַׁע, צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּעַקְשָׁנוּת גָּדוֹל עַל־כָּל־פָּנִים בְּהָרָצוֹן בְּעַצְמוֹ, וְלֹא יֶחְלַשׁ אֶצְלוֹ הָרָצוֹן בִּשְׁבִיל זֶה. וַאֲפִלּוּ שֶׁכְּבָר נָסַע כַּמָּה פְּעָמִים אֵיזֶה נְסִיעוֹת בִּשְׁבִיל זֶה וְלֹא עָלְתָה לוֹ — אַל יֶחְלַשׁ רְצוֹנוֹ עֲבוּר זֶה כְּלָל, רַק בְּכָל יוֹם וְיוֹם יָבוֹא אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ מֵחָדָשׁ וִיגַלֶּה לְפָנָיו רְצוֹנוֹתָיו וְכִסּוּפָיו וִיבַקֵּשׁ עַל זֶה — אֲזַי מֻבְטָח הוּא, שֶׁיִּגִּיעַ לְשָׁם, אַךְ הָעִקָּר — לֹא לְהִתְיָאֵשׁ מִתְּפִלָּה, וְאַף שֶׁעוֹבֵר בֵּין כָּךְ יָמִים וְשָׁנִים, וַעֲדַיִן אֵינוֹ רוֹאֶה שׁוּם מַרְאֵה־מָקוֹם לִישׁוּעָה, וְנִדְמֶה לוֹ, כְּאִלּוּ, חַס וְשָׁלוֹם, לְעוֹלָם לֹא יַגִּיעַ לְשָׁם, הוּא יַעֲשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ — וְאָז סוֹף כָּל סוֹף, אִם יִהְיֶה חָזָק וְאַמִּיץ בְּכִסּוּפִים וּרְצוֹנוֹת וּבִתְפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת — יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְשָׁם וּלְהָכָנֵס בְּשָׁלוֹם וְלָצֵאת בְּשָׁלוֹם, וְזֶה בָּרוּר מְאֹד מְאֹד.

כִּי מַה שֶּׁתְּפִלָּה פּוֹעֶלֶת, זֶה אֵינוֹ פּוֹעֵל שׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, שׁוּם שֹׁחַד וְשׁוּם הִשְׁתַּדְּלוּת כְּלָל. וְרָאִינוּ בְּעֵינֵינוּ אֲנָשִׁים מֵאַנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהִתְפַּלְּלוּ אַרְבָּעִים שָׁנִים רְצוּפִים מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ עַל דָּבָר זֶה — לִזְכּוֹת

לְהַגִּיעַ אֶל צִיּוֹנוּ הַקָּדוֹשׁ. וּכְשֶׁנִּשְׁלַם הַבִּנְיָן שֶׁלָּהֶם שֶׁנִּבְנָה מֵהַתְּפִלּוֹת וְהַבַּקָּשׁוֹת, זָכוּ לְהִכָּנֵס בְּשָׁלוֹם וְלָצֵאת בְּשָׁלוֹם, וְהִגִּיעוּ לְשָׁם בְּנָקֵל מְאֹד. וּלְהֶפֶךְ רָאִינוּ, מִי שֶׁנָּתַן הַרְבֵּה שַׁחַד, וְהָיָה לוֹ הֶכֵּרוּת גָּדוֹל עִם הַמְמֻנִּים הֵכִי גְּדוֹלִים — לֹא הוֹעִיל לָהֶם כְּלָל, כִּי לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, אִי אֶפְשָׁר כִּי־אִם עַל־יְדֵי תְּפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת וְכִסּוּפִים חֲזָקִים שֶׁל יָמִים וְשָׁנִים.

וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי אָחִי, אַל תִּתְיָאֵשׁ אֶת עַצְמְךָ כְּלָל מִלִּזְכּוֹת לָבוֹא אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בָּעִיר אוּמָן, אֲשֶׁר הוּא הַזְּכוּת הֵכִי גָּדוֹל בְּהַחַיִּים וְכוּ׳, וְהוּא יְסוֹד גָּדוֹל בַּהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, וְכוּ׳, וְאַף שֶׁעַכְשָׁו אַתָּה מְסֻבָּב בִּמְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת, הֵן מֵאִבְיךָ אוֹ מֵאִשְׁתְּךָ וְכוּ׳ אוֹ מְנִיעוֹת מֵחֲמַת מָמוֹן אוֹ מְנִיעוֹת מֵחֲמַת מִלְחָמָה אוֹ שְׁאָרֵי מְנִיעוֹת וְכוּ׳, עַל־כָּל־פָּנִים תִּהְיֶה חָזָק מְאֹד מְאֹד בִּרְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִים חֲזָקִים וּלְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, שֶׁעוֹד יָבוֹא הַיּוֹם, שֶׁאֶזְכֶּה לִהְיוֹת שָׁם, וְתַפְצִיר עַל זֶה מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּסַבְלָנוּת גָּדוֹל, בְּלִי שׁוּם דְּחִיקַת הַשָּׁעָה, וְאָז סוֹף כָּל סוֹף תִּזְכֶּה לִרְאוֹת נִפְלָאוֹת רַבּוֹת מַה שֶּׁלֹּא שִׁעֲרָתְּ מִיָּמֶיךָ, כִּי הַתְּפִלָּה הוּא

פד מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לָבוֹא אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ ז״ל

שֹׁדּוּד הַטֶּבַע לְגַמְרֵי, וְהַתְּפִלָּה מוֹעֶלֶת תָּמִיד, רַק כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, הַקְּדוֹשִׁים בְּמִדְרָשׁ רַבָּה (פָּרָשַׁת דְּבָרִים, פֶּרֶק ב׳, סִימָן י׳): יֵשׁ תְּפִלָּה שֶׁנַּעֲנֵית לְאַרְבָּעִים יוֹם, וְיֵשׁ — לְעֶשְׂרִים יוֹם, וְיֵשׁ — לְשִׁלְשָׁה יָמִים וְיֵשׁ — לְיוֹם אֶחָד, וְיֵשׁ תְּפִלָּה, שֶׁעַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא אוֹתָהּ מִפִּיו, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲנֵהוּ, עַיֵּן שָׁם. עַל־כֵּן הָעִקָּר הוּא סַבְלָנוּת, וְעַל־יְדֵי רִבּוּי תְּפִלָּה בּוֹא יָבוֹא גַּם יוֹם יְשׁוּעָתְךָ אִם לֹא תִּתְיָאֵשׁ אֶת עַצְמְךָ, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, אֲפִלּוּ שֶׁיִּתְאָרֵךְ יָמִים וְשָׁנִים רַבִּים, אָז עַל־יְדֵי אֹמֶץ לִבְּךָ וְחִזּוּק רְצוֹנְךָ וְכִסּוּפֶיךָ תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, בְּעִיר אוּמָן וְתִזְכֶּה לְהַתְקוֹן הַנִּצְחִי הַכּוֹלֵל כָּל הַתִּקּוּנִים, אָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן!

הָעִקָּר מַה שֶּׁצָּרִיךְ לֵידַע — כִּי לִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל צִיּוּן רַבִּנוּ, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה, תְּלוּיָה רַק עַל־יְדֵי רִבּוּי תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה וְהִתְבּוֹדְדוּת וּרְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִים חֲזָקִים. כָּל מַה שֶּׁתְּבַקֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לִזְכּוֹת לָבוֹא לְשָׁם, כְּמוֹ־כֵן תִּזְכֶּה לָזֶה. וַאֲפִלּוּ שֶׁבֵּין כָּךְ יִתְעַכֵּב כַּמָּה שָׁנִים, סוֹף כָּל סוֹף אִם לֹא תַּנִּיחַ אֶת הָרָצוֹן וְהַכְּסוּפִין וְהַתְּפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת, תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְשָׁם, וּבְלִי תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה לֹא תּוּכַל לְהַגִּיעַ לְשָׁם בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה תִּזְכֶּה לְנִסִּים נִגְלִים מַמָּשׁ, וְתִכָּנֵס בְּשָׁלוֹם וְתֵצֵא בְּשָׁלוֹם, וְלֹא יֵאֵרַע עִמְּךָ שׁוּם נֶזֶק וּמְכְשׁוֹל, חַס וְשָׁלוֹם, וְתִפְעַל שָׁם כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ בִּרְוִיחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְתִזְכֶּה לָבוֹא אֶל תִּקּוּנְךָ הַנִּצְחִי,

אָמֵן, כֵּן יְהִי רָצוֹן!

הַנְהָגוֹת יְשָׁרוֹת שֶׁהֵם תִּקּוּן הַבְּרִית, עַל־פִּי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הָאוֹרוֹת, רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

יְהֵא מְאֹד לִטְבֹּל בְּכָל יוֹם בְּמִקְוֶה, וּבִפְרָטִיּוּת כְּשֶׁחָטָא בְּפֶגֶם הַבְּרִית, יִשְׁתַּדֵּל הַדָּבָר הֶרְאשׁוֹן לִטְבֹּל בַּמִּקְוֶה אֲשֶׁר הוּא הַתִּקּוּן הָרִאשׁוֹן, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז״ל: ״דְּאס עֶרְשְׂטֶע אִיז מִקְוֶה״ (הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן הוּא מִקְוֶה).

יִשְׁתַּדֵּל לוֹמַר בְּכָל יוֹם הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ ז״ל, שֶׁהֵם תִּקּוּן גָּמוּר לְפֶגֶם הַבְּרִית, וְהֵם: ט״ז, ל״ב, מ״א, מ״ב, נ״ט, ע״ז, צ׳, ק״ה, קל״ז, ק״נ, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁזּוֹכֶה לְאָמְרָם, אַל יַחְשֹׁב יוֹתֵר מִזֶּה כְּלָל, כִּי בְּוַדַּאי נִתְפַּגֵּם לוֹ.

יִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְיַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לַחֲשֹׁב רַק מַחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת וּטְהוֹרוֹת, כִּי הַמַּחֲשָׁבָה גְּבוֹהָה עַד מְאֹד, וּלְהַפּוֹךְ יִשְׁמֹר אֶת עַצְמוֹ מֵהַרְהוּרִים רָעִים, אֲשֶׁר הֵם אֲבִי־אָבוֹת הַטֻּמְאָה, וּכְשֶׁמַּכְנִיס בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אָז הוּא אָצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ, כִּי בְּמָקוֹם שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה חוֹשֶׁבֶת, שָׁם כָּל הָאָדָם.

יְקַדֵּשׁ הָאָדָם אֶת הָעֵינַיִם שֶׁלּוֹ, כִּי עִקַּר הַנְּאוּף תָּלוּי בָּעֵינַיִם, כִּי הָעַיִן רוֹאָה וְהַלֵּב חוֹמֵד וּכְלֵי הַמַּעֲשֶׂה גּוֹמְרִים, וְעַל־כֵּן יְקַדֵּשׁ אֶת הָעֵינַיִם, וְיַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְהִסְתַּכֵּל בְּכָל דָּבָר בַּחִיּוּת אֱלֹקוּת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, וְיוֹצִיא לְעַצְמוֹ רְמָזִים אֵיזֶה לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מִכָּל דָּבָר, וְכֵן יִשָּׁמֵר מְאֹד לֹא לְהִסְתַּכֵּל בִּדְבָרִים מְאֻסִּים, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין מה.): אֵין יֵצֶר הָרָע שׁוֹלֵט אֶלָּא בְּמָה שֶׁעֵינָיו רוֹאוֹת, וְאָמְרוּ (בְּרָכוֹת יב:): אַחֲרֵי עֵינֵיכֶם - זֶה הִרְהוּר עֲבֵרָה, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים לְקַדֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת הָעֵינַיִם, כִּי הַכֹּל תָּלוּי בָּעֵינַיִם.

יְהַהֵר בְּעַצְמוֹ מְאֹד לְקַדֵּשׁ אֶת הָאָזְנַיִם שֶׁלּוֹ, וְיַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִשְׁמֹעַ רַק בְּקוֹל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וּבְקוֹל הַחֲכָמִים וְהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְיִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לֹא לִישֵׁב בֵּין לַצִּים וְקַלִּים וָרִיקִים, מִינִים וְאֶפִּיקוֹרְסִים, וְלֹא יַטֶּה לְדִבְרֵיהֶם הַטְּמֵאִים לְהַכְנִיס בְּאָזְנָיו, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין ק:): אַל יַשְׁמִיעַ אָדָם לְאָזְנָיו דְּבָרִים בְּטֵלִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נְכוֹוֹת תְּחִלָּה לְאִיבָרִים, וְאָמְרוּ שָׁם עַל פָּסוּק: "וְיִתֵּד תִּהְיֶה לְךָ עַל אָזְנֶיךָ" (דְּבָרִים כג:): אִל תִּקְרֵי אָזְנֶיךָ, אֶלָּא עַל אָזְנֶיךָ, שֶׁאִם יִשְׁמַע אָדָם דָּבָר שֶׁאֵינוֹ הָגוּן, יִנְיַח אֶצְבָּעוֹ בְּאָזְנָיו, כִּי כְּשֶׁאָדָם שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל הָרְשָׁעִים וְרַקָּלִים יִהְיֶה נִמְשָׁךְ אַחֲרֵיהֶם, וּלְהַפּוּךְ כְּשֶׁיִּשְׁמַע בְּקוֹל הַתּוֹרָה וְהַחֲכָמִים וְהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, יִמָּשֵׁךְ אַחֲרֵיהֶם.

יָזָהֵר מְאֹד מֵהַמִּדָּה הַמְגֻנָּה שֶׁל כַּעַס וּקְפִידוּת, וְכִמְעַט שֶׁכָּל תִּקּוּן הַדַּעַת, תִּקּוּן הַבְּרִית, תְּלוּי בָּזֶה — שֶׁיִּהְיֶה הָאָדָם סָבְלָן וּמַאֲרִיךְ אַפּוֹ עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, כִּי אֶת הַנּוֹאֵף מַכִּירִים בְּאַף שֶׁלּוֹ, כָּךְ גְּלָלָה לְנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל, הֵינוּ כְּפִי כַּעֲסוֹ וּרְצִיחָתוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ, כְּמוֹ־כֵן יוֹדְעִים שֶׁהוּא גּוֹאֵף, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְעַל־כֵּן מִי שֶׁרוֹצֶה לְהַגִּיעַ לְתִקּוּן הַבְּרִית בִּשְׁלֵמוּת, צָרִיךְ שֶׁיְּרַגִּיל אֶת עַצְמוֹ מְאֹד בְּמִדָּה הַיְקָרָה שֶׁל סַבְלָנוּת, וְיִסְבֹּל כָּל הַבָּא עָלָיו, וַיַּאֲרִיךְ אַפּוֹ עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו — הֵן מַעֲצְמוֹ וְהֵן מִבַּעַל בְּחִירָה, וּכְפִי שֶׁיִּזְכֶּה לִהְיוֹת סַבְלָן וּמַאֲרִיךְ אַף, כְּמוֹ־כֵן יִזְכֶּה לִשְׁלֵמוּת הַדַּעַת, וְיִתַּקֵּן אֶת אֲשֶׁר קִלְקֵל בִּבְרִיתוֹ.

יְקַדֵּשׁ הָאָדָם וְיטַהֵר מְאֹד אֶת דִּבּוּר פִּיו, וִידַבֵּר תָּמִיד דִּבּוּרֵי תּוֹרָה וְדִבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְיִשָּׁמֵר מְאֹד מְאֹד שֶׁלֹּא יְנַבֵּל אֶת פִּיו בְּדִבְרֵי נְבָלָה וְנִאוּף, כִּי הַדִּבּוּר יַכְרִיחוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל מַה שֶּׁמּוֹצִיא מִפִּיו, חַס וְשָׁלוֹם, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא, פָּרָשָׁה כה, סִימָן ז): "רָהְיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ וְלֹא יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת דָּבָר", אַל תִּקְרֵי עֶרְוַת דָּבָר אֶלָּא עֶרְוַת דִּבּוּר - זֶה נִבּוּל הַפֶּה, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה מְסַלְּקִין מִמֶּנּוּ אֶת הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, וְגוֹרְמִים רָעָה לְעַצְמוֹ וּלְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְעַל־כֵּן מִי שֶׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ שֶׁפָּגַם בִּבְרִיתוֹ, וּבִפְרָטִיּוּת בְּהוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, יְקַדֵּשׁ מְאֹד אֶת דִּבּוּרוֹ וְלֹא יְדַבֵּר שׁוּם דְּבָרִים בְּטֵלִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן

דִּבּוּרִים אֲסוּרִים, כְּגוֹן: לְשׁוֹן־הָרָע, רְכִילוּת, לֵיצָנוּת, נִבּוּל פֶּה, חֵם וְשָׁלוֹם, כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַבְּרִית תָּלוּי בְּתִקּוּן הַלָּשׁוֹן.

יַחֲזִיק מְאֹד בֶּאֱמוּנָה יְתֵרָה, שֶׁיַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתָמִיד יְצַיֵּר בְּדַעְתּוֹ אֵיךְ שֶׁמְּלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֱלֹהוּתוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהוּא עוֹמֵד בְּאֶמְצַע, וּכְשֶׁיַּחֲשֹׁב אֶת זֶה תָּמִיד, עַל־יְדֵי־זֶה יִזְדַּכֵּךְ לְגַמְרֵי, וְיִמְחֹל לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַכֹּל.

יִהְיֶה תָּמִיד שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב, וְיִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת תָּמִיד רַק צְדָקָה וְחֶסֶד עִם כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְיִרְקֹד מִרֹּב שִׂמְחָה עַל נְקֻדַּת יַהֲדוּתוֹ שֶׁזָּכָה לְהִבָּרֵא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עֲשָׂנִי גּוֹי, וְיִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ עַל נְקֻדַּת הַשִּׂמְחָה, כִּי כָל עִקַּר פְּגַם הַבְּרִית בָּא לָאָדָם רַק מֵחֲמַת עַצְבוּת, כִּי הַקְּלִפָּה הַמַּחְטֵאת אֶת הָאָדָם בְּפְגַם הַבְּרִית נִקְרֵאת יְלָלָה, וְעַל־כֵּן עִקַּר שְׁלֵמוּת תִּקּוּן הַבְּרִית הוּא — שֶׁיִּהְיֶה תָּמִיד שָׂמֵחַ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְאַף שֶׁזֶּה קָשֶׁה וְכָבֵד לוֹ מְאֹד מְאֹד מֵרֹב עֲוֹנוֹתָיו בִּפְגַמֵי הַבְּרִית שֶׁלּוֹ, שֶׁזֶּה מַכְנִיס בָּאָדָם דִּכָּאוֹן וְעַצְבוּן פְּנִימִי, עִם כָּל זֹאת עִקַּר תִּקּוּן הַבְּרִית תָּלוּי אַךְ וְרַק בְּמִדַּת הַשִּׂמְחָה וְהַחֲדָוָה, וְצָרִיךְ לְמָסֹר אֶת נַפְשׁוֹ לְהַגִּיעַ אֶל הַמִּדָּה הַיְקָרָה הַזּוֹ שֶׁל שִׂמְחָה, שֶׁזֶּה מַכְנִיס בְּאָדָם רוּחַ טוֹבָה וּמִדַּת הָרַחֲמָנוּת, וְלַעֲשׂוֹת צְדָקָה וָחֶסֶד עִם כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל.